

Raport-rechizitoriu

despre fratricidul

din 13-15 iunie 1990

elaborat sub egida

Departamentului pentru analiza crimelor neocomunismului în România

din cadrul Asociației 21 Decembrie 1989

- publicat la 11 iunie 2009 -

Coordonator: Sorin Ilieșiu

„Raportul coordonat de Sorin Ilieșiu se situează în prelungirea logică și firească a documentului pe baza căruia președintele Traian Băsescu a condamnat regimul comunist din România drept ilegal și criminal. Cu minuțioasă pasiune, îmbinând obiectivitatea cu o atitudine critică în raport cu samavolniciile, abuzurile, uzurpările și imposturile specifice regimului de restaurație de FSN și simbolizat de Ion Iliescu, acest Raport deschide, o sper din suflet, acea dezbateră națională fără de care rămânem blocați în derizoriul mlăștinos al minciunii.”

Vladimir Tismăneanu

13 iunie 2009

Mulțumim pe această cale celor care au făcut posibilă elaborarea prezentului raport

SUMAR:

Pag.7: Introducere

Pag.11: Scurtă prezentare a plângerilor și protestelor împotriva factorilor responsabili pentru evenimentele din 13-15 iunie 1990

Pag.12: Prezentare a dezideratelor anticomuniste ale societății românești exprimate în cadrul manifestației din Piața Universității (22 aprilie 1990 – 12 iunie 1990)

Pag.18: Declarații ale generalului-magistrat Dan Voinea care a instrumentat dosarul referitor la evenimentele din 13-15 iunie 1990

Pag.20: Contextul istoric al manifestației din Piața Universității și al fratricidului din 13-15 iunie 1990.

Pag.23: Scrut istoric al manifestației din Piața Universității

Pag.27: Reprimarea din 13 iunie 1990

Pag.31: Evenimentele de la sediul Televiziunii Române

Pag.32: Victime. Pagube în instituțiile vandalizate.

Pag.38: Aducerea în capitală a unor grupuri de mineri și muncitori din țară. Mineriada.

Pag.39: Implicarea autorităților în evenimentele din 13-15 iunie 1990

Pag.39: Implicarea Președintelui Ion Iliescu

Pag.41: Implicarea Primului-Ministru Petre Roman și a Guvernului

Pag.41: Implicarea Ministerului de Interne

Pag.44: Implicarea Ministerului Apărării Naționale

Pag.48: Implicarea Procuraturii

Pag.52: Implicarea Serviciului Român de Informații

Pag.57: Pagube materiale și financiare ale statului ca urmare a evenimentelor din 13-15 iunie 1990

Pag.57: Pagube la Ministerul Apărării Naționale

Pag.57: Pagube la Ministerul de Interne

Pag.57: Pagube la Serviciul Român de Informații

Pag.57: Pagube la Ministerul Transporturilor

Pag.59: Pagube la Ministerul Minelor

Pag.60: Contravaloarea hranei și cazării minerilor la Sala Polivalentă și la diferite hoteluri ale statului

Pag.60: Pagube generale ale statului

Pag.60: Încadrarea juridică a faptelor

Pag.62: Culpabilizarea Justiției și a statului postdecembrist. Instaurarea terorismului de stat în perioada infracțională decembrie 1989 – iunie 1990.

Pag.65: Opoziția anticomunistă

Pag.67: Anexa 1: Lista cu 406 persoane aduse la Unitatea Militară Băneasa a Ministerului de Interne unde acestea au fost lipsite ilegal de libertate și torturate, ca urmare a evenimentelor din 13-15 iunie 1990

Pag.79: Anexa 2: Prezența covârșitoare a membrilor FSN în comisiile parlamentare de anchetă a evenimentelor din 13-15 iunie 1990 organizate de FSN

Pag.80: Anexa 3: Fragmente din Raport elaborat de Grupul pentru Dialog Social asupra evenimentelor din 13-15 iunie 1990, București.

Pag.87: Anexa 4: Mărturie. Mihai Șora: “Un balet organizat“

Pag.88: Anexa 5: Fragmente din studiul „13-15 iunie 1990. Realitatea unei puteri neocomuniste”. Paris, 1990. București, 2006. Autori: Mihnea Berindei, Ariadna Combes, Anne Planche.

Pag.103: Anexa 6: Extras din „Raportul participanților la misiunea Comitetelor Helsinki care au vizitat România în perioada 9 - 13 august 1990”

Pag.107: Anexa 7: Raportul opoziției anticomuniste din Comisia Parlamentară de anchetă a evenimentelor din 13-15 iunie 1990. Opinie separată.

Pag.149: Anexa 8: Rechizitoriul din 27 iulie 2007, elaborat de procurorii conduși de generalul-magistrat Dan Voinea din cadrul secției Parchetelor Militare, pentru trimiterea în judecată a inculpaților militari pentru uciderea și rănirea prin împușcare a unor persoane la data de 13 iunie 1990.

„Ne adresăm tuturor forțelor democratice ale țării care și-au dat votul pentru libertate și stabilitate în România, cu chemarea de a sprijini acțiunea de lichidare a acestei rebeliuni legionare, de a conlucra cu forțele de ordine și cu armata pentru restabilirea ordinii, izolarea și arestarea elementelor extremiste care trebuie aduse în fața justiției pentru a da socoteală de cele comise. (...)

Este de acum clar că ne aflăm în fața unei tentative organizate, pregătite din timp, de a răsturna prin forță, prin violență dezlănțuită, conducerea aleasă în mod liber și democrat, a țării, la 20 mai anul curent. (...)

Pe sediul Poliției capitalei s-a ridicat drapelul verde, legionar, deci mișcarea este o rebeliune legionară și se tratează ca atare! (...)

Trebuie să punem capăt acțiunilor rebele ale elementelor extremiste, reacționare. Să fim pregătiți pentru orice încercare a acestor elemente lipsite de rațiune, lipsite de respect pentru opțiunea, pentru alegerea poporului român! Să le dăm riposta cuvenită! Să înăbușim din fașă rebeliunea legionară și să asigurăm dezvoltarea democratică a țării!”.

Ion Iliescu, 13 iunie 1990

Notă: Aceste apeluri oficiale au fost făcute la trei săptămâni după câștigarea alegerilor prezidențiale de către Ion Iliescu cu 85% și a alegerile parlamentare de către FSN, partidul condus de Ion Iliescu, cu 66%.

„Au intrat mai mult de o sută de mineri; erau înarmați cu bâte, răngi de fier și topoare. Topoare de tăiat lemne. Se înghesuiau care mai de care să lovească. *Erau însoțiți de indivizi în civil care îi călăuzeau.* Eram înconjurată de o mulțime de mineri, care mă priveau dușmănos. Unul din ei a ridicat toporul și m-a lovit în cap. Din fericire toporul a alunecat într-o parte și nu m-a nimerit chiar în plin. La început ne-au lovit pe toți cu topoarele numai în cap. Apoi, după ce am căzut la pământ, au început să mă lovească cu bâtele și cu picioarele unde nimereau. Ne-au scos de acolo sub o ploaie continuă de lovituri, trași de păr pe scări, pe trotuarele pline de geamuri sparte și de asfalt ars. Din cauza rănii căpătate la cap, puteam zări doar printre șiroaiele de sânge care îmi inundau fața. (...) Nu mai știu ce s-a întâmplat apoi, pentru că am leșinat, dar trebuie să spun totuși că în afara obscenităților incredibile pe care mi-a fost dat să le aud, ultima frază de care îmi amintesc este propunerea făcută de cineva, nu știu de cine anume, de a tăia sânii uneia dintre colegele noastre cu toporul. Nu pot să spun dacă acest lucru a fost înfăptuit sau nu, dar ideea mi-a înghețat sângele în vine.”

M.B., studentă în anul III la Filologie

„...cum de a fost posibil ca acești tineri minunați – care, ei, s-au jertfit cei dintâi, în urmă cu jumătate de an, pentru ca noi toți să ne putem bucura azi de libertate (ne mai putem oare?) - , cum de a fost posibil ca tocmai ei (care, după cum înseși autoritățile au recunoscut, n-au avut nici un amestec în luptele de stradă din ziua de 13 iunie, de tristă memorie), cum de a fost posibil ca tocmai ei să fi fost stâlciți în bătaie (de către cine?), și cum de e posibil ca acuma să fie aruncați prada oprobiului public?”

Mihai Șora, iunie 1990

„Noi am venit să apărăm Guvernul, nu să lovim populația nevinovată”, spune Ion Bucur din Petrila, răspunzând ziaristului de la *Expres* care-l întreabă: „Dar atunci, cine a lovit, cine a omorât?” „Se aflau printre noi persoane infiltrate despre care nu știam nimic.” „Nu am putut afla cine erau cei ce au lovit oamenii, dar se vedea perfect că erau curați, că salopetele lor erau absolut noi, iar căștile și lămpile lor nu purtau urme de cărbune”, confirmă și Gheorghe Gheorghe, miner.

INTRODUCERE

Istoria „experimentelor” comuniste de tip fratricid în România include următoarele:

1. **„Experimentul Pitești” (1949-1952)** despre care Alexandr Soljenițin, laureat al Premiului Nobel pentru literatură, a afirmat că este "cea mai teribilă barbarie a lumii contemporane". Istoricul François Furet, membru al Academiei Franceze, îl descrie ca "una dintre cele mai cumplite experiențe de dezumanizare pe care le-a cunoscut epoca noastră". Circa 2000 de studenți anticomuniști au fost victime ale „experimentului Pitești”. Finalmente, scopul acestui experiment, „reeducarea prin tortură”, a reprezentat un eșec.

2. **„Experimentul București” din 22-27 decembrie 1989** care s-a derulat sub forma unui genocid datorat în principal diversiunii „teroriștii” promovate de Ion Iliescu și colaboratorii acestuia prin intermediul „Televiziunii Române Libere”, a Radiodifuziunii și a presei scrise centrale. Victimele „experimentului București” din 22-27 decembrie 1989 au fost în jur de 5000 de oameni: aproximativ 1000 de morți și circa 4000 de răniți, unii fiind mutilați pe viață. Scopul acestui experiment a fost integral realizat: deturnarea și furtul, prin genocid, al revoluției anticomuniste.

3. **„Experimentul București” din 13-15 iunie 1990** care s-a derulat sub forma unui fratricid conceput de liderii Frontului Salvării Naționale (partidul care deținea puterea absolută, continuator al fostului partid comunist) în frunte cu Ion Iliescu. Experimentul a fost executat de către forțele Ministerului de Interne, ale Ministerului Apărării Naționale, ale Serviciului Român de Informații, ale Procuraturii, cu sprijinul altor instituții ale statului (în primul rând, Ministerul Transporturilor), precum și de către zeci de mii de muncitori din întreaga țară, dar și din București. Acest fratricid a fost îndreptat împotriva manifestațiilor anticomuniști, a partidelor istorice (anticomuniste), a presei independente (anticomuniste), a societății civile (anticomuniste), a populației care dezaproba agresorii, precum și a „intelectualilor”. Minerii au scandat pe străzile Bucureștiului: „Moarte intelectualilor!”. Fratricidul a fost însoțit de numeroase distrugerii materiale nejustificate. Asemenea experimentului din 22-27 decembrie 1989, și acesta a fost posibil datorită diversiunilor promovate de Ion Iliescu și colaboratorii acestuia prin intermediul „Televiziunii Române Libere”, a Radiodifuziunii și a presei scrise centrale. În timpul acestui bestial fratricid care a oripilat întreaga lume civilizată, zeci de mii de cetățeni români au fost agresori sau victime. Scopul acestui experiment a fost realizat integral: amânarea, pentru cât mai mult timp posibil (19 ani, până în prezent), a împlinirii idealurilor revoluției anticomuniste, respectiv a decunizării efective a României.

*

Câteva dintre urmările evenimentelor din 13-15 iunie 1990 au fost următoarele:

- lipsirea ilegală de libertate a peste 1300 de oameni care au fost în final duși la unitățile militare de la Măgurele și de la Școala de ofițeri de poliție din Băneasa;
- rănirea gravă a câtorva sute de persoane sau mii de persoane care se aflau pe stradă sau în sediile vandalizate ale diferitelor instituții, partide, organizații, redacții etc. (numărul lor poate fi estimat doar conform evidenței spitalelor la care s-au prezentat unii dintre răniți: 139 de victime internate în spital și 403 de victime înregistrate în ambulator la cele 14 spitale din București), nefiind exclus decesul la scurt timp al celor foarte grav răniți ca urmare a rănilor provocate;
- agresarea unui număr neidentificat de persoane;
- violarea a cel puțin 6 femei;
- uciderea prin împușcare a șase persoane și rănirea prin împușcare a altor câtorva persoane
- devastarea și distrugerea logisticii din clădirile aparținând unor asociații nonguvernamentale, a unor partide politice, instituții de marcă ale învățământului superior românesc, redacțiile

unor ziare și altele.

Fratricidul din 13-15 iunie 1990 a fost organizat de puterea neocomunistă pentru a reprima idealurile revoluției anticomuniste exprimate în cadrul celui mai lung miting anticomunist din istorie: manifestația-maraton din Piața Universității care a însumat 52 de zile și nopți fără întrerupere. Neocomuniștii care guvernau discreționar România, în frunte cu Ion Iliescu, au instigat români împotriva românilor. România a fost sacrificată în mod deliberat de către reponsabilii fratricidului, din cauza căruia, timp de mulți ani, țara noastră a fost considerată cea mai barbară țară europeană. Aderarea României la NATO și integrarea României în Comunitatea europeană au fost amânate pentru mult timp. Daunele aduse poporului român de către responsabilii crimelor fratricide din 13-15 iunie 1990 sunt uriașe. Totuși, nici unul din responsabili nu a fost condamnat până în prezent, datorită „Justiției” care a fost și este aservită criminalilor.

Constatăm că modelul fratricidului din România din 13-15 iunie 1990 a fost urmat după 19 ani în Republica Moldova, în 7-9 aprilie 2009, dar la o scară mult mai mică, pentru a reprima protestele anticomuniste ale tinerilor. Comuniștii Ion Iliescu și Vladimir Voronin au aplicat aceleași rețete comuniste de reprimare, apelând la aceleași diversiuni comuniste.

De 19 de ani, poporul român așteaptă raportul Justiției despre fratricidul din 13-15 iunie 1990. Dar Justiția s-a dovedit a fi, în mod deliberat, injustiție. Prezentul document continuă demersurile societății românești de a cerceta și de a prezenta adevărul despre fratricidul din 13-15 iunie 1990, demersuri demarate în 1990 de către societatea civilă și clasa politică anticomunistă. De 19 de ani societatea civilă cere în zadar Justiției să spună adevărul și să facă dreptate¹.

Conform art. 21 din Constituție, victimele “au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil”. 19 ani nu este un termen rezonabil, ci o batjocură din partea Justiției față de victime și față de poporul român.

Responsabilii pentru tergiversarea trimerii în judecată a vinovaților trebuie cercetați, urmăriți penal și trimiși în judecată pentru favorizarea infractorilor și pentru complicitate morală cu autorii abominabilelor crime istorice care, pentru foarte mulți ani, au făcut imposibilă bunăstarea materială și morală a poporului român sacrificat cu cinism odată cu victimele crimelor fratricide.

Având în vedere că Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România consideră că fratricidul din 13-15 iunie 1990 a reprezentat o formă de represiune tipic comunistă, prezentul raport-rechizitoriu se dorește a fi un document-anexă al respectivului Raport final.

Revoluția anticomunistă din România, începută în decembrie 1989, a fost deturnată prin reprimarea tuturor manifestațiilor anticomuniste din întreaga perioadă infrațională decembrie 1989 – iunie 1990, dar în special prin crimele fratricide din 22-27 decembrie 1989 și cele din 13-15 iunie 1990.

Până în prezent, reformarea României postcomuniste și reconcilierea națională nu au fost posibile din cauza nejudicării genocidului din decembrie 1989 și a fratricidului din iunie 1990

¹ Prezentăm, spre exemplu, un Comunicat al Justiției publicat acum peste doi ani, în 13 februarie 2007: **COMUNICAT. Biroul pentru relații cu presa din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este împuternicit să aducă la cunoștința opiniei publice următoarele:** Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, doamna Laura Codruța Kovesi, s-a întâlnit la data de 12 februarie 2007, cu domnul Sorin Ilieșiu, vicepreședintele Alianței Civice, autorul scrisorii deschise adresate autorităților statului și forurilor internaționale semnată și de alți 256 de intelectuali, de organizații neguvernamentale, precum și cu domnul Dan Voinea, general magistrat, care are în instrumentare dosarele privind Revoluția și Evenimentele din iunie 1990. În cursul întâlnirii, reprezentantul semnatarilor scrisorii deschise a reiterat solicitarea de a se asigura de către conducerea Ministerului Public, sprijin în crearea tuturor condițiilor necesare procurorilor de caz pentru ca dosarele la care a făcut referire în respectivul document să fie soluționate cât mai curând posibil. **Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și-a exprimat sprijinul, atât în cadrul acestor discuții, cât și cu ocazia participării la ședința de bilanț a Secției Parchetelor Militare, ce e avut loc la aceeași dată, pentru asigurarea tuturor condițiilor necesare pentru ca procurorii care instrumentează aceste cauze să le poată finaliza și a cerut soluționarea acestora cu maximă celeritate. BIROUL PENTRU RELAȚII CU PRESA”.**

îndreptat împotriva manifestanților anticomuniști, a societății civile, a partidelor istorice și a presei independente.

Marea corupție din România a apărut și s-a menținut inclusiv datorită nejudecării crimelor din decembrie 1989 și din iunie 1990 înfăptuite de aceeași criminali (neocomuniștii) și îndreptate împotriva aceleiași categorii de victime (manifestanții anticomuniști). Câte acte de uriașă corupție au fost necesare pentru a putea fi tergiversată timp de 19 ani judecarea unor crime fratricide care au avut câteva mii de victime directe?

În perioadă infrațională decembrie 1989 – iunie 1990, în România s-a înregistrat cel mai mare număr de victime pe timp de pace în istoria contemporană a Europei, conform aprecierii reprezentanților Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg.

Dintre toate fostele țări comuniste din Europa, doar în România s-au înregistrat victime la căderea comunismului. Nu au fost doar câteva victime, ci a fost un uriaș masacu: peste 1200 de morți, peste 4800 de răniți, unii dintre ei fiind mutilați pe viață plus miile de reținuți. Peste 80% din victime au fost înregistrate după 22 decembrie 1989, respectiv după înlocuirea dictatorului Nicolae Ceaușescu cu activistul comunist Ion Iliescu.

Cităm din Raportului final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România:

«Revoluția din 1989 a avut un caracter pronunțat anticomunist exprimat prin următoarele: scandarea lozincilor anticomuniste, distrugerea steagurilor comuniste (steagurile roșii cu „secera și ciocanul”), arborarea simbolică a drapelului național din care a fost decupată stema comunistă a țării (în majoritatea covârșitoare a localităților României), eliminarea atributului „comunist”/”socialist” în înscrisurile publice, eliminarea din spațiile publice a statuilor și a monumentelor comuniste românești sau sovietice, eliminarea numelor proprii de activiști comuniști sau a lozincilor comuniste din denumirile publice etc.. Anticomunismul, îngemănat până la identificare cu ostilitatea față de Securitate, i-a cuprins și pe foști membri „figuranți” ai Partidului Comunist Român, care nu deveniseră membri de partid din convingere, ci de nevoie».

Cine s-ar fi așteptat ca masacu ordonat de Ceaușescu în decembrie 1989 să fie amplificat de 6 ori de grupul condus de Ion Iliescu, cu scopul reprimării și deturnării revoluției anticomuniste începute la Timișoara și continuate în 21-22 decembrie 1989 de sute de mii de bucureșteni care l-au obligat pe dictator să fugă cu elicopterul.

Euforia victoriei revoluției anticomuniste a durat numai câteva ore în cursul zilei de 22 decembrie 1989: respectiv de când a decolat elicopterul și până s-a reluat masacu, adică imediat după ce sute de mii de bucureșteni au scandat în Piața Revoluției “Fără comuniști!”, “Jos comuniștii!”, “Jos comunismul!” ca replică adusă lui Ion Iliescu care s-a adresat mulțimii din balconul fostului Comitetul Central al PCR proslăvind nobilele idealuri ale comunismului și blamându-l pe Ceaușescu pentru că le-ar fi “întinat”.

Întrucât a știut că va avea nevoie de criminali pentru reprimarea manifestațiilor anticomuniste pe care le-a anticipat, Ion Iliescu, batjocorind memoria eroilor din decembrie, a numit în guvernul României doi criminali ai revoluției: generalul Chițac Mihai la Ministerul de Interne și generalul Stănculescu Victor Atanasie la Ministerul Apărării Naționale. Spre cinstea completului de judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție, în ianuarie 2009, cei doi criminali au fost condamnați definitiv și irevocabil de Înalta Curte de Casație și Justiție, odată cu judecarea și ultimei căi de atac prevăzută în legile românești. Menționăm că acești criminali au mai fost condamnați “definitiv și irevocabil” la sfârșitul anilor '90, dar la începutul anilor 2000 aceștia au fost scăpați de recursul în anulare cerut de Ion Iliescu pentru a-și răsplăti colaboratorii din perioada infrațională decembrie 1989 – iunie 1990.

Cităm din nou din Raportului final al Comisiei Prezidențiale:

«În perioada care a urmat imediat după 22 decembrie 1989, grupul care a preluat puterea a deturnat caracterul pronunțat anticomunist al revoluției, prin subminarea demonstrațiilor spontane populare anticomuniste, prin cenzurarea mesajelor anticomuniste în cadrul emisiunilor televiziunii, care devenise „cartierul general” al unei „telerevoluții” în premieră mondială. Prin televiziune s-au făcut majoritatea diversiunilor, cea mai eficientă fiind reprezentată de „pericolul de moarte”

omniprezent întruchipat de „teroriștii fideli dictatorului Ceaușescu”; acesta a fost arestat în 22 decembrie, într-o unitate militară din Târgoviște. Pericolul părea total credibil întrucât în perioada 22-27 decembrie au fost înregistrați 942 de morți și mii de răniți. Majoritatea au fost uciși și răniți pe străzile din centrul capitalei și al altor orașe martirizate ca urmare a acestei diversiuni. Ulterior nu a fost acuzat și judecat nici un terorist. [...]

Criza postrevoluționară a fost determinată de prăpastia crescândă dintre cererile pluraliste ale societății civile și lipsa de disponibilitate a noilor lideri de a le accepta.

Adevărata cartă a revoluției din decembrie 1989 a fost Proclamația de la Timișoara (11 martie 1990) care a consacrat idealurile anticomuniste ale revoluției. La data de 22 aprilie 1990, când se împlineau 4 luni de la masacrul din decembrie, în Piața Universității din București a demarat cel mai lung miting anticomunist din istorie – 52 de zile și nopți fără întrerupere. În iunie 1990, manifestația a fost reprimată cu o bestialitate fără precedent, șocând întreaga lume civilizată și compromițând extrem de grav imaginea României. [...] Fosta Securitate a fost „reactivată” în mare măsură. Represiunea tipic comunistă a manifestației (anticomuniste) din Piața Universității, a presei libere, a partidelor democratice și a societății civile a fost organizată de către puterea politică cu implicarea SRI, a Armatei și a Poliției. Potrivit declarațiilor generalului-magistrat Dan Voinea, care a cercetat, prin Ministerul Justiției, evenimentele din iunie 1990: „SRI e foarte implicat. În aducerea minerilor, în represiune, în conducerea minerilor prin București. (...) Dar SRI-ul mai e implicat în monitorizarea manifestației din Piața Universității și a avut așa-numitul grup Dâmbovița care a acționat permanent în Piață”. „S-a dorit instaurarea terorii”. „A fost un atac terorist, prin implicarea acestor forțe într-o acțiune violentă, care nu a fost justificată de împrejurările politice”. „Represiunea din 13-15 iunie 1990 este urmarea celei din decembrie 1989, pentru că a fost îndreptată împotriva aceluiași gen de manifestați”. „În decembrie 1989 scopul era deturnarea caracterului anticomunist al revoluției și peluarea puterii prin teroarea instalată”. Putem conchide că regimul politic instalat după căderea oficială a comunismului a fost de esență neocomunistă, antiliberală și antipluralistă, generând ca forme de opoziție Proclamația de la Timișoara susținută de manifestația din Piața Universității. [...]

Comunismul a căzut doar oficial la 22 decembrie 1989. Neoficial, structuri, dar mai ales metode și mentalități comuniste au continuat să existe sub diferite forme, unele extrem de grave, pe care avem datoria le prezentăm tocmai pentru că ele reprezintă forme de manifestare ale vechiului regim, transfigurată, însă nu transformat fundamental.

Astfel, Comisia propune șefului statului să ia în considerație necesitatea de a analiza în mod riguros, științific, evenimentele din decembrie 1989 și postdecembriste, direct legate de regimul comunist, inclusiv prin finalizarea în regim de urgență a cercetărilor începute prin justiție. Aceste evenimente sunt următoarele: a). reprimarea manifestațiilor anticomuniste din perioada decembrie 1989-aprilie 1990; [...] c). reprimarea manifestației anticomuniste din Piața Universității din București (manifestația a început în 22 aprilie 1990 și a durat 52 de zile; formele de reprimare au acționat discontinuu, culminând cu reprimarea din 13-15 iunie 1990); [...] . Toate acestea au fost diversiuni și manifestări tipic comuniste. Considerăm necesară formarea unei comisii de studiere a „mineriadelor” (din 1990, 1991, 1999) și, în primul rând, a celei din 13-15 iunie 1990. [...]

Considerăm că se impune recunoașterea oficială a caracterului anticomunist al Revoluției din decembrie 1989. [...] Totodată, se impune recunoașterea oficială a Proclamației de la Timișoara (din martie 1990), precum și a manifestației anticomuniste din aprilie-iunie 1990 care a avut loc în Piața Universității din București, ca momente constitutive și reprezentative ale Revoluției anticomuniste începută în decembrie 1989. Deturnarea caracterului anticomunist al revoluției din decembrie 1989 și reprimarea manifestațiilor anticomuniste au constituit acte deliberate de asfixiere a pluralismului democratic și tentative de restaurare a unui regim autoritar, de tip dictatorial».

Raportul final cere, de asemenea, “recunoașterea calității de deținuți politici a celor arestați pentru participarea la manifestația anticomunistă din Piața Universității”.

*

România de astăzi este profund imorală întrucât este clădită pe nejudicarea crimelor fratricide înlăptuite după căderea oficială a comunismului care a avut loc la 22 decembrie 1989. De aproape 20 de ani Justiția înseamnă neadevăr și injustiție. România nu va putea clădi nimic bun pe crime, minciuni și nedreptăți. Terifiantele atrocități nu au fost judecate până acum pentru că justiția și alte instituții ale statului au fost aservite sau corupte de autorii celor peste 1200 de crime. Nu ne vom elibera de marea corupție, nu vom reforma clasa politică și justiția decât după ce vom cunoaște adevărul despre genocidul din decembrie 1989 și fratricidul din iunie 1990 (cu mii de victime directe: morți, mii de răniți din care peste 500 spitalizați, peste 1300 de arestați ilegal în unități militare unde au fost torturați, femei violate de militari în unități militare, nenumărate distrugerii materiale, uriașe pagube financiare etc. etc.).

Orice efort e în zadar dacă nu începem cu începutul: cunoașterea acestui adevăr care e unica șansă a României. Prin tăcerea ei, o mare parte din clasa politică de astăzi se face vinovată de complicitate morală cu autorii crimelor fratricide comise pentru a deturna caracterul anticomunist al revoluției începute acum aproape 20 de ani. Acum, când România este membră a NATO și UE, această revoluție trebuie terminată și se cuvine să devină “de catifea”.

De aproape 20 de ani, responsabili crimelor istorice au devenit personalități publice și politice, infestând societatea românească și dându-ne lecții de moralitate de la tribuna celor mai înalte instituții ale statului.

Ion Iliescu este considerat atât de istorici cât și de opinia publică ca principal responsabil al crimelor comise în perioada infrațională decembrie 1989 – iunie 1990. Pentru a nu fi judecat, Ion Iliescu a uzat de imunitatea prezidențială timp de trei mandate, respectiv 11 ani, iar începând din 1990 și până în prezent a acționat pentru nejudicarea tuturor responsabililor crimelor istorice fratricide.

Menționăm că din punct de vedere istoric Ion Iliescu a fost condamnat și de Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România.

Începerea urmăririi penale împotriva lui Ion Iliescu s-a dispus cu câteva zile înainte de încetarea imunității prezidențiale din ultimul mandat (al treilea), respectiv la data de 7 decembrie 2004, în dosarul crimelor revoluției din decembrie 1989. Ion Iliescu este urmărit penal pentru masacrul tipic comunist din 22-27 decembrie 1989 (cel puțin 942 de morți și peste 4000 de răniți, de 6 ori mai mulți decât cei înregistrați în urma ordinelor date de dictatorul Ceaușescu care a fost ucis la ordinul lui Ion Iliescu fără a i se acorda dreptul la apel și recurs).

De asemenea, Ion Iliescu a fost pus sub urmărire penală la data 9 iunie 2005 pentru crimele fratricide din 13-15 iunie 1990. Acest dosar are 258 de volume și însumează peste 60.000 de pagini. Fratricidul tipic comunist din 13-15 iunie 1990 a fost soldat cu morți, sute de răniți spitalizați, mii de victime agresate sau bătute bestial, femei violate de militari în unități militare. Recent, în urma presiunilor asupra justiției, Ion Iliescu a fost scos de sub urmărire penală în acest dosar pentru unele dintre învinuirii de către cei care doresc să-l scape de judecată cu prețul dezonorării și violării Justiției.

Ion Iliescu este principalul responsabil al fratricidului din 13 iunie 1990, conform rechizitoriului din 27 iulie 2007, elaborat de procurorii conduși de generalul-magistrat Dan Voinea din cadrul secției Parchetelor Militare, rechizitoriu în care se arată următoarele: Ion Iliescu a luat decizia reprimării din iunie 1990, a coordonat-o personal depășindu-și atribuțiile, a ordonat intervenția militară cu muniție de război și TAB-uri pentru reprimarea manifestațiilor din Piața Universității - ceea ce a avut ca urmare moartea și rănierea prin împușcare a mai multor persoane. Ion Iliescu a implicat foarte mulți oameni în crime, inclusiv pe generalul Chițac Mihai și alți ofițeri superiori trimiși în judecată, care au susținut în declarațiile lor că n-au făcut altceva decât să execute ordinele directe ale lui Ion Iliescu și ale colaboratorilor lui.

*

SCURTĂ PREZENTARE A PLÂNGERILOR ȘI PROTESTELOR ÎMPOTRIVA FACTORILOR RESPONSABILI PENTRU EVENIMENTELE DIN 13-15 Iunie 1990

Evenimentele din 13-15 iunie 1990 au fost soldate cu morți, răniți și importante distrugeri și pagube materiale aduse statului, unor instituții, sedii de partide și persoane fizice. Unele dintre aceste documente (în copie) sunt prezentate sau anexate integral la prezentul raport.

1. Plângeri depuse în 1990, la scurt timp după evenimentele din 13-15 iunie 1990, prezentate în cuprinsul prezentului raport.
2. Plângeri penale depuse de Asociația 21 Decembrie 1989, Alianța Poporului, Liga Studenților, Asociația Foștilor Deținuți Politici din România, partidele politice istorice, și ulterior, Asociația Victimelor Mineradelor din România, Nica Leon și alții.
3. Plângerea lui Corneliu Coposu – lider al opoziției anticomuniste în anii '90.
4. Apeluri și proteste adresate autorităților de zeci de organizații civice și sindicale, semnate în nume propriu de aproape 1000 de personalități (începând cu protestele Alianței Civice din anii '90 și terminând cu Apelul pentru Adevăr din 2008)
5. Demonstrații de stradă, marșuri (începând cu „marșul alb” din 13 iulie 1990), mitinguri (începând cu mitingul Alianței Civice din Noiembrie 1990 la care au participat sute de mii de cetățeni și terminând cu recente mitinguri din fața Parchetului General și a Ministerului Justiției).
6. Întâlniri ale reprezentanților societății civile cu Procurori general, Miniștri ai Justiției, Președintele României, Președinți ai Consiliului Superior al Magistraturii, Ministrul Apărării Naționale.
7. Plângeri la foruri internaționale: Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg, Comisia Europeană, Parlamentul European.
8. Angajamentele și declarațiile actualului Președinte al României în timpul campaniei electorale din 2004, cu ocazia prezentării Raportului final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România (18 Decembrie 2006), precum și în timpul campaniei împotriva suspendării (2007).
9. Angajamentele și declarațiile oficiale ale Procurorului General, Miniștrilor Justiției și ai Apărării Naționale, președinților Consiliului Superior al Magistraturii.
10. Sesizările din presa scrisă, televiziune și radio (BBC, Europa Libera) în care, începând din iunie 1990, s-a cerut urgentarea finalizării cercetărilor și pedepsirea celor vinovați.
11. Publicarea de cărți, studii, investigații.
12. Sesizările forurilor internaționale: Raportul Amnesty International, Raportul Comitetelor Helsinki ș.a..
13. Raportul parlamentarilor FSN din Comisia parlamentară de anchetă a evenimentelor din 13-15 iunie 1990
14. Raportul opoziției anticomuniste din Comisia Parlamentară de anchetă a evenimentelor din 13-15 iunie 1990. Opinie separată.

*

PREZENTARE A DEZIDERATELOR ANTICOMUNISTE ALE SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI EXPRIMATE ÎN CADRUL MANIFESTAȚIEI DIN PIAȚA UNIVERSITĂȚII (22 aprilie 1990 – 12 iunie 1990)

Menționăm că aceste deziderate au fost reprimite prin fratricidul din 13-15 iunie 1990.

Aceste deziderate au fost exprimate în principal prin lozinci **scandate de zeci sau sute de mii de manifestanți în timpul manifestațiilor din Piața Universității și prin lozinci scrise afișate pe pancarte, pe ziduri și în alte locuri din Piața Universității.**

1). Lozinci scandate de zeci de mii de manifestanți în timpul manifestațiilor din Piața Universității, București:

- „Jos comunismul!”
 - „Jos comuniștii!”
 - „Jos Iliescu!”
 - „Demisia!” (cu referire la Ion Iliescu, la ministrul de Interne Mihai Chițac, la guvernul FSN)
 - „Nu vă fie frică, Iliescu pică!”
 - „Nu suntem partide!”
 - „Victorie!”
 - „Acum ori niciodată!”
 - „Unitate!”
 - „Libertate!”
 - „Europa!”
 - „Europa liberă!”
-
- „FSN, FSN, du-te în URSS!”
 - „Olé, olé, olé, olé / Frontul ăsta ce mai e? - PCR!”
-
- „Apel din Timișoara, trezește Doamne țara!”
 - „Timișoara, punctul 8!” (cităm din punctul 8 al Proclamației de la Timișoara: “propunem ca legea electorală să interzică pentru primele trei legislaturi consecutive dreptul la candidatură, pe orice listă, al foștilor activiști comuniști și al foștilor ofițeri de Securitate”).
 - „V-a sunat ceasul!” (referire la activiștii comuniști și securiști)
 - „Astăzi capitala, mâine toată țara!”
 - „Luptă capitala pentru toată țara!”
 - „Timișoara-București!”
 - „Iliescu o pățești, Timișoara-București!”
 - „Ceașescu nu fii trist, Iliescu-i comunist!”
 - „Iliescu pentru noi este Ceașescu doi!”
 - „Pregătiți elicopterul!”
 - „Sus Iliescu!” (respectiv în elicopter, precum Ceașescu în 22 decembrie 1989)
 - „Pentru Petre și Ion, pregătiți un avion!” (referire la Petre Roman și Ion Iliescu)
 - „Iliescu nu uita, te votăm la Moscova!” / „Iliescu nu uita, te votează Moscova!”
 - „Iliescu nu uita, tineretul nu te vrea!” / „Iliescu nu uita, studențimea nu te vrea!”
 - „Somn ușor, somn ușor, vă treziți c-un dictator!” (referire la Ion Iliescu)
 - „Nu plecăm acasă, morții nu ne lasă!”
 - „Păcat, păcat, de sângele vărsat!”
 - „Cine-a tras în noi, 16-22?” (referire la 16-22 Decembrie 1989)
 - „Cine-a tras în noi, după 22?” (referire la 22 Decembrie 1989)
 - „Iliescu a tras în noi după 22!” (referire la 22 Decembrie 1989)
 - „Asasinii!” (referire la autorii masacrului din decembrie 1989)
 - „Iliescu s-a aflat lovitură ta de stat!”
 - „Ultima soluție, înc-o revoluție!” / „Singura soluție, înc-o revoluție!”
-
- „Suntem golani de 45 de ani!” (referire la eticheta de golani cu care activistul comunist Ion Iliescu a caracterizat manifestații din Piața Universității)
 - „Milioane de golani!”
 - „Mai bine golani decât activist / Mai bine mort decât comunist!”
 - „Noi de-aicea nu plecăm, nu plecăm acasă/ Până nu vom câștiga libertatea noastră!”
 - „Dumnezeu este cu noi!”
-
- „Jos Chițac!” (ministrul de Interne care a organizat reprimarea manifestațiilor anticomuniste din perioada infracțională decembrie 1989 – ianuarie 1990).

- „Chițac să fie ras în cap!”
- „Televiziunea minte națiunea!”
- „Ați mințit poporul cu televizorul!”
- „Nu mințiți poporul cu televizorul!”
- „Trăiască, trăiască, Moldova, Ardealul și Țara Românească!”
- „Basarabia!”
- „Bucovina!”

2). Lozinci scrise afișate pe pancarte, pe ziduri și în alte locuri în Piața Universității:

- „Prima zonă liberă de comunism”
- „Zona liberă de neocomunism”
- „Te iubesc libertate”
- „Golans sans frontières”
- „Welcome to Golan”
- „Jos comunismul!”
- „Jos Iliescu!”
- „Dacă nu noi, cine? Dacă nu acum, atunci când?”
- „Păcat de sângele vărsat!”
- „Nu puteți să ne ucideți pe toți!”
- „Revoluția va învinge, nu comunismul!”
- „Acum ori niciodată! Jos comunismul!”
- „Comunismul este o monstruoasă și trebuie să dispară pentru totdeauna!”
- „Proclamația de la Timișoara”
- „Ce vrem noi este pentru voi: Proclamația de la Timișoara”
- „Nu dormim acasă, morții nu ne lasă!” (text scris pe un cort al greviștilor foamei)
- „Greva foamei, Punctul 8!” (text scris pe un cort al greviștilor foamei)
- „Frica ucide sufletul”.
- „Nu-i vrem la galere, dar nici la putere!” (referire la foștii activiști comuniști și securiști)
- „În stradă pe 21 Decembrie, în stradă și azi.”
- „Nu cedăm”
- „Jos comunismul și foștii activiști!”
- „Jos FSN!”
- „Jos Securitatea!”
- „Cine este fesenist, ori e prost ori securist!”/ „Cine este fesenist, ori e prost ori comunist!”
- „FSN-PCR-KGB”
- „Floarea Securității Noastre” (FSN) / „Frică, Șantaj, Neocomunism” (FSN)
- „F.S.Niet!” (FSN)
- „Votați FSN? Votați PCR?”
- „Iliescu – Egon Krenz al României” (Egon Krenz - conducător neocomunist al fostei RDG)
- „Nu am murit pentru Perestroika!”
- „Nu există socialism cu față umană, ci doar totalitarism cu dinții spârți.”
- „Golani din toate țările, uniți-vă!”
- „Alți lupi, aceeași haită!” (referire la neocomuniști)
- „Lupu-și schimbă părul, dar năravul ba.” (referire la neocomuniști)
- „FSN-iștii de azi, comuniștii de mâine.”
- „Asociația Viitorilor Deținuți Politici din România” (referire la manifestanții din Piața Universității, prin similaritate cu Asociația Foștilor Deținuți Politici din România)
- „Libertate te iubim, ori învingem ori murim!”
- „Ceașescu – huligani / Iliescu – golani”

- „Apel din Timișoara, trezește Doamne țara!”
- „Timișoara, punctul 8!”
- „Feseneități” (referitor la neadevărurile din emisiunea de știri TV „Actualități”)
- „Televiziunea cu telecomandă - FSN”
- „Iliescu-Ceaușescu. Ce-ai iubit la tinerețe nu mai uiți la bătrânețe” (cu referire la activistul comunist Iliescu și la osanalele acestuia aduse lui Ceaușescu în timpul comunismului)
- „Stalin, Mao, Ceaușescu, nu-s mai răi ca Iliescu!”
- „Deșteaptă-te române!”
- „Ceaușescu nu fii trist, Iliescu-i comunist!”
- „Pregățiți elicopterul!” (pentru Iliescu; ...aluzie la fuga lui Ceaușescu cu elicopterul în 22 decembrie 1989)
- „Sus Iliescu!” (în elicopter, la fel ca Ceaușescu)
- „Iliescu pentru noi este Ceaușescu doi!”
- „FSN-ul ne-a-nșelat, trandafirul a-nșepat”
- „Trandafiri de-o să votați, trandafiri o să mâncați!”
- „Iliescu tu ne minți, trandafirul are dinți!”
- „Iliescu a fost cu noi vulpoi”
- „Golani de aici sunt huliganii din Decembrie”
- „În decembrie Huligan, în aprilie Golan”.
- „Huliganii și golani vor înlătura tiranii!”
- „Vivat Golan!” / „Trăiască Golan!”
- „Alianța dintre tineretul muncitoresc și universitar”
- „Alianța muncitori-intelectuali”
- „Jos nomenclatura!”
- „Jos cu emanatul!” (cu referire la Ion Iliescu, autoproclamat „emanat” al revoluției)
- „Adevărata emanație a revoluției: Proclamația de la Timișoara”
- „Noi nu începem o nouă revoluție, noi continuăm revoluția”
- „Basarabia și Bucovina de nord”
- „TV – armă contra democrației”
- „Nu mințiți poporul cu televizorul!”
- „Televiziunea minte națiunea!”
- „Părinți, ne-ați vândut comunismului” (scrisă după alegerile din 20 mai 1990)

3). Lozinci scrise combinate cu imagini (fotografii, desene, caricaturi, hărți) afișate în Piața Universității:

- „Ducă-se de unde-a venit!” - panou cu un desen reprezentând „sicriul comunismului” tras înspre URSS, conform unui indicator, de către Ion Iliescu caricaturizat.
- „Pretinii!” (foto: Ceaușescu și Iliescu)
- „Eu votez FSN” (text scris sub fotografia lui Ceaușescu)
- „Dej-Ceaușescu-Iliescu” (împreună cu fotografiile și caricaturile acestora)
- „Iliescu după zăbrele” (text scris pe fotografia lui Ion Iliescu cu gratii pictate deasupra)
- „Harta României” (Basarabia este tăiată din harta României cu un cuțit mânăuit de Ion Iliescu)
- „Lituania, Estonia, Letonia” (numele acestor țări fiind scrise pe drapelele acestora)
- „Țara arde și Răzvan Theodorescu se piaptână” (text scris sub caricatura lui Răzvan Theodorescu fără păr)

4). Lozinci suplimentare scandate în timpul marșurilor studenților spre Piața Universității:

- „Veniți cu noi, ca pe 22!”

- „Nu stați în balcoane, că muriți de foame!”
- „V-ați uitat la noi și pe 22!”
-

5). Versurile „cântecelor Pieții Universității”:

NU PLECĂM

Noi dorim o pace simbol să ne fie
 Lacrima izbânzii, libertatea noastră
 Vrem cu mic cu mare 'ntreaga Românie
 Să răsară mândră ca o floare-n glastră.

Refren:

Noi de-aicea nu plecam
 Nu plecăm acasă
 Până nu vom câștiga
 Libertatea noastră.

Suntem luptătorii veacului ce vine,
 Suntem diligența veacurilor multe
 Caii noștri aleargă spre un țărm de bine
 Cu potcoave albe dincolo de munte.

Dorul ne e frate și adânc ne scurmă
 Visul libertății ne e sfânt meleag
 Fărăa violență, nu suntem o turmă
 Libertatea însăși e al nostru steag.

Stelian Maria, GID (cântecul a fost scris în Piața Universității, la data de 24 aprilie 1990, după intervenția Poliției din dimineața aceleiași zile).

IMNUL GOLANILOR

A fost odată ca-n povești, a fost în România
 O gașcă mare de golani ce-au alungat sclavia
 Noi nu ne-am confundat nicicând cu oamenii de bine
 Numiți și neocomuniști și fără de rușine.

Refren:

Mai bine haimana decât trădător,
 Mai bine huligan decât dictator,
 Mai bine golan decât activist,
 Mai bine mort decât comunist,.

Vrem libertate, nu comunism și nici schimbări de formă
 Și de aceea, securiști, să nu ne puneți normă.
 Noi nu vrem neocomunism, nici neolibertate
 “Democrații originale” și nici minciuni sfruntate.

Ne-ați întrebat ce vrem aici, dar știe toată țara

Noi susținem punctul 8 de la Timișoara.
Să cadă 473, ce ține TVR
Legată-n lanțurile ei, dar tot degeaba e.

Alegeri fara comuniști, fără nomenclatură
Și nu vă temeți de golani fără coloratură.
Din cei care-au murit aici, ne-am reîntors năluci
Să nu mai fie cum a fost, măcelul de atunci.

Versuri - Laura Bodolan. Muzica - Cristian Pațurcă

LIBERTATE TE IUBIM

Sfânta Libertate, noi Te-am scris cu sânge
Și durerea însăși a privit spre noi,
Iar sărutul mării lacrima își frânge
Când atinge glezna zeilor eroi...

Libertate te iubim, ori învingem ori murim...

Munții se înclină să-Ți sărute trupul,
Pomii dau în floare doar în cinstea Ta,
Sfânta Libertate nu-Ți întoarce chipul
Caci sudoarea frunșii înapoi te vrea...

Libertate te iubim, ori învingem ori murim...

Te-așteptam cu roua, Te-așteptam cu dor,
Și cu buze arse nopțile îți cânt,
Sfântă libertate, genele îmi mor
Hai întinde-Ți mâna și pe-acest pamânt...

Libertate te iubim, ori învingem ori murim...

Stelian Maria, GID, 28 aprilie 1990, Piața Universității, București

DOAMNE, VINO DOAMNE!

Nopti lungi și triste acasă ma gândesc...
Și pe voi acolo vă zăresc
Sunt nopți pline de groază pentru mine în razboi
Sunt nopți de basm acolo la voi.
Doamne, pentru ce o viață de coșmar?
Și pentru cine se moare în zadar?
Sunt nopți pline de groază când teama mi-e să fiu
Sunt nopți de basm de care nu mai știu.

Doamne, vino Doamne,
Să vezi ce-a mai rămas din oameni.

De ce nu încetați acest cumplit război?
De ce va gândiți numai la voi?
Și nici nu vă pasă de mama care-și plânge
Copilul său ucis ce zace-n bălți de sânge
Și nici nu vă pasă de cei ce nu mai sunt
De cei ce vă acuză de-acolo din mormânt.

Doamne, vino Doamne,
Să vezi ce-a mai rămas din oameni.

Valeriu Sterian

*

DECLARAȚII ALE GENERALULUI-MAGISTRAT DAN VOINEA CARE A INSTRUMENTAT DOSARUL REFERITOR LA EVENIMENTELE DIN 13-15 IUNIE 1990

Aceste declarații sunt preluate din interviul realizat de jurnalistul Andrei Bădin,
publicat în „Adevărul” în 27 noiembrie 2006.

**Subliniem că inclusiv ca urmare a afirmațiilor din interviul de mai jos
generalul-magistrat Dan Voinea nu mai instrumentează acest dosar.**

http://www.adevarulonline.ro/2006-11-27/Dosar/sri-implicat-in-aducerea-minerilor-si-in-represiunea-din-capitala_208167.html

- *Persoanele vinovate, care se aflau în vârful piramidei politice de atunci, le puteți numi?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Acum nu le pot numi, pentru că nu am terminat această cauză și îmi interzice legea să...

- *Aceste persoane vor fi învinuite?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Sunt învinuite și vor fi trimise în judecată.

- *De câte persoane este vorba?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: La ora actuală, sunt 34 de persoane. Gradul de vinovăție este pentru infracțiuni grave: (...) subminarea puterii de stat, omor, tentative de omor, distrugerii, (...) infracțiuni foarte grave... din care unele sunt și imprescriptibile.

- *Care instituții ale statului au fost implicate?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Armata, SRI, Ministerul de Interne, Ministerul Transporturilor.

Generalul-magistrat Dan Voinea: S-a dorit instaurarea terorii(...). A fost un act terorist prin implicarea acestor forțe într-o acțiune violentă, care nu a fost justificată de împrejurările politice. Tocmai asta dă caracterul infracțional al acțiunii - nejustificarea. Ei au fost violenți împotriva unui grup care nu era agresiv.

- *Când preconizați că o să fie gata dosarul?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Eu intenționez să-l termin și să îl trimit la instanță luna viitoare (NR: decembrie 2006!!!). (...)

- *Din aceste 34 de persoane învinuite... câte sunt personalități publice, politice?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Toate.

- *Apropo de diversiuni. Una este incendiarea autobuzelor Poliției din Piața Universității. Este adevărată acea casetă celebră cu Chițac...?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Este adevărată. Da, este o discuție între Diamandescu și Chițac, în legătură cu debutul incendiierilor.

[N.R.: Dialog radio interceptat de un radioamator între Diamandescu - șeful Poliției Capitalei și Mihai Chițac – Ministrul de Interne:

Voce Chițac: “La întreprinderea 23 August au zis că sindicatele n-au fost de acord să trimită...(muncitori în Piața Universității, ca să agreseze manifestații anticomuniști)”

Voce Diamandescu: “Vă rog să-l informați pe domnul Președinte (Iliescu): NE DĂM FOC LA TOATE AUTOBUZELE. ASTA A FOST ÎNȚELEGEREA. Vă rog să-l informați.”]

Generalul-magistrat Dan Voinea: Intervenția împotriva manifestațiilor din Piața Universității s-a făcut după revenirea în țară a lui Stănculescu. (...) Stănculescu este cel care a dat ordin ca o parte din mineri să fie cazați în niște unități militare. E vorba de peste 1000 de mineri care au fost cazați în unitățile militare. Se urmărea ca aceștia să formeze un fel de armată de rezervă în cazul în care vor mai avea îndrăzneala anticomuniștii să mai facă manifestații.

- *Urmau să fie ținuți permanent în București ?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Da, s-a intenționat menținerea lor permanentă. Asta a fost hotărârea lui Stănculescu. (...)

- *Când au plecat?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Ulterior evenimentelor. La o săptămână.

- *Ce credeți că ar mai putea să împiedice aducerea adevărului la cunoștința opiniei publice și pedepsirea vinovaților?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: În momentul ăsta, eu cred că nu sunt piedici serioase care să ne facă să nu putem trimite acest dosar în instanță. (...) Să știți că sunt cam aceleași personaje implicate, și la Revoluție, și la Mineriadă. Dacă ar fi să judecăm drept, represiunea din 13-15 iunie este urmarea celei din decembrie '89, pentru că a fost îndreptată împotriva aceluiași gen de manifestații.

- *Care a fost scopul acestei represiuni, până la urmă?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: În decembrie 1989, scopul era deturnarea caracterului anticomunist al Revoluției și preluarea puterii prin teroarea instalată. În iunie '90, nu se mai puneau problema de preluare a puterii. A fost o manifestare de violență nejustificată.

- *Care este pedeapsa pentru acuzația de subminare a puterii de stat ?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Începând de la închisoarea pe viață, până la circa 20 de ani

- *Câți oameni au fost arestați atunci ?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Peste 1000... (...)

- *Au existat mandate ?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: O parte au avut mandat, dar peste o mie de oameni nu au avut niciun mandat. (...) O mie șase sute și ceva de persoane sunt părți vătămate.

- *Vor să ceară și daune materiale de la cei 34 de învinuiți?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Toți cer.

- *Care ar fi suma?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Suma este astronomică.

- *Are vreun regret Ion Iliescu?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Nu. Asta e interesant de observat că, și la Mineriadă și la Revoluție, nimeni nu are niciun regret pentru viețile de oameni distruse și mutilarea societății din punct de vedere moral. Nimeni nu are niciun fel de regret. (...)

- *Niciunul dintre cei învinuiți nu are vreun sentiment de vinovăție?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Nu, niciunul. Vinovat sunt eu că fac această cercetare. Nu vor să

contribuie la aflarea adevărului. (...) Toată treaba a fost organizată pe linie de partid, de FSN.

- *Se știe câte femei au fost violate?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Avem șase cazuri reclamate, până acum.

- *În închisoare sau în unitățile militare?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: La unitatea militară de la Măgurele.

- *Violatorii cine erau?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Militarii, adică soldați. Femeile erau ținute în niște hangare și toaleta se afla undeva, în fundul curții unității. Care femeie vroia să se ducă la toaletă, soldatul trebuia să o însoțească și pe drumul ăla se consuma... La un moment dat, s-au vorbit între ele și nu s-a mai dus nimeni la WC.

- *S-a spus că Virgil Măgureanu a fost văzut în Piața Universității în 14-15 iunie...*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Da, a fost acolo.

- *Colaborează SRI la ancheta dvs ?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Haideți să vă spun. De exemplu, SRI-ul e foarte implicat. În aducerea minerilor, în represiune, în conducerea minerilor prin București și așa mai departe. Dar SRI-ul mai e implicat într-o treabă, în monitorizarea Pieței Universității și a avut așa-numitul grup Dâmbovița, care a acționat permanent în Piață.

- *Știm cine conducea acest grup?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Le-am cerut dosarul Dâmbovița. Acolo sunt zeci de rapoarte. Nici până în ziua de azi nu ne-au dat acest dosar. Acesta e actul de acuzare împotriva lui Măgureanu, care a făcut Poliție Politică de data asta. (...)

- *Vina e mai mare a FSN-ului sau a SRI-ului?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: A FSN-ului. Credeți că este o diferență între cele două? Oamenii din FSN erau cei agreeți de SRI, în primul rând. După revoluție, cine a ajuns primar, prefect, nu știu ce? Pe cine a vrut SRI-ul.

(...)

- *Cum de v-a venit ideea să corelați dosarul revoluției cu cel al evenimentelor din iunie '90?*

Generalul-magistrat Dan Voinea: Aceiași reprezentanți ai represiunii din decembrie 1989 îi regăsim la mineriadă. Conduc represiunea de la mineriadă. Un Stănculescu, un Chițac, un Diamandescu, un Voican Voiculescu, un Petre Roman, un Iliescu, un Măgureanu.

*

CONTEXTUL ISTORIC AL MANIFESTAȚIEI DIN PIAȚA UNIVERSITĂȚII

ȘI AL FRATRICIDULUI DIN 13-15 IUNIE 1990

Cu toate ca Frontul Salvării Naționale (FSN) a promis că nu va participa la primele alegeri libere, ci doar va le va organiza, încă din 31 decembrie 1989, într-un articolul publicat în "România Liberă", Silviu Brucan, unul dintre cei mai importanți lideri ai FSN, a declarat: "Frontul Salvării Naționale pășește, deci, în bătălia electorală".

În ianuarie 1990, în capitală și în alte mari orașe din România au apărut primele manifestări antigvernamentale și incidente de stradă ale cetățenilor nemulțumiți de evoluția societății românești după revoluție.

La mitingul din Piața Victoriei din 12 ianuarie 1990, sub presiunea unei mari mulțimi de manifestanți anticomuniști, conducătorii Frontului Salvării Naționale (FSN) în frunte cu Ion Iliescu,

au adoptat două decrete-legi: scoaterea în afara legii a PCR și reintroducerea pedepsei cu moartea astfel încât ucigașii eroilor din decembrie 1989 să poată fi condamnați la moarte așa cum cereau unii dintre manifestanți. Tot atunci, liderii FSN au promis ferm că FSN nu va participa la alegeri ci doar va governa țara până la alegerile pe care le va organiza ca arbitru neutru. Nici una dintre aceste promisiuni nu a fost onorată: pe 19 ianuarie 1990, cele două decrete-legi sunt abrogate printr-un comunicat al Consiliului Frontului Salvării Naționale (CFSN), iar la 23 ianuarie 1990, CFSN a publicat decizia de a se transforma în partid politic și de a participa la alegerile parlamentare și prezidențiale.

În 28 ianuarie 1990, în Piața Victoriei din București (în Palatul Victoria fiind atât sediul Guvernului cât și al CFSN) are loc o mare manifestație antiguvernamentală organizată de partidele nou înființate (PNȚCD, PNL, PSDR și alte partide), la care participă extrem de multe persoane care protestează împotriva hotărârii ca FSN să participe la alegeri.

Se scandează: "Nu suntem partide!", "Alegeri fără Front!", "Olé, olé, frontul asta ce mai e? - PCR!", "Jos comunismul!"

Pe pancarte se putea citi: "FSN = PCR", "Nu vrem neocomunism", "Treziiți-vă români!", "Teri Ceaușescu, azi Iliescu", "Jos comuniștii deghizați!", „Ce naște din pisică, șoareci mănâncă”, „Nu am murit pentru Perestroika”, „Vrem democrație, nu experimente. Nu suntem cobaii FSN.” „FSN a confiscat revoluția”, „Cine v-a ales?”, „Vrem guvern de coaliție”, „FSN-ul ne-a trădat”, „Ceaușescu sângeros, Iliescu mincinos”, „Eu dacă aș învia, tot cu Frontul aș vota!” (text scris pe o fotografie cu Ceaușescu).

Ca replică la această manifestație, în seara aceleiași zile a început desfășurarea, tot în Piața Victoriei, în imediata vecinătate a manifestației anticomuniste, o contramanifestație organizată de FSN și susținută de muncitori de la IMGB și de la alte întreprinderi, aceasta prelungindu-se până a doua zi, respectiv pe 29 ianuarie 1990, când a avut loc prima mineriadă. În dimineata zilei de 29 ianuarie 1990, peste 5000 (cinci mii) de mineri din Valea Jiului, înarmați cu bâte și lanțuri, au sosit în București în urma apelurilor lansate în mass-media de către Ion Iliescu, pentru a "restabili ordinea", pentru a apăra Democrația și Frontul. Apar zeci de camioane cu muncitori agitând bâte și rânghi, scandând: "Coposule nu uita, vrem pantofi din pielea ta", "Noi muncim, nu gandim", "Nu ne vindem țara!" 21-21, Iliescu a fost cu noi!". Cu toții, devastează asemenea unor barbari sediile partidelor anticomuniste și bat oamenii pe stradă chiar și pentru vina de a dezaproba actele lor de violență. Cu această ocazie s-au produs și primele incidente violente în cadrul cărora s-au folosit bâte și lanțuri împotriva manifestanților anticomuniști, martorii oculari sesizând prezența unor persoane care, cu ajutorul unor stații de emisie-recepție, coordonau acțiunile violente ale celor înarmați cu bâte și lanțuri împotriva celor care participau la manifestația anticomunistă.

Incidente similare s-au produs și în 18 februarie 1990, când o demonstrație pașnică antiguvernamentală, anticomunistă și antisecuristă, a fost catalogată de către șeful provizoriu al statului Ion Iliescu, precum și de către membrii guvernului, drept o încercare de lovitură de stat. Demonstrații din Piața Victoriei aveau pancarte ca: "FSN=PCR", "FSN, du-te în URSS", "FSN-iști, ați furat revoluția din decembrie '89", "Jos comunismul!", "Jos Securitatea!", "Nu mai vrem comuniști, securiști și activiști". În fața palatului Victoria, miile de manifestanți cer în zadar un dialog cu guvernul. Cu această ocazie, au fost mobilizați a doua oară "pentru a face ordine" mii de mineri din Valea Jiului, substituindu-se astfel din nou autorităților.

Pe 25 februarie 1990, Grupul Independent pentru Democrație (GID) a luat atitudine față de a doua mineriadă, organizând în semn de protest un „marș al tăcerii”. Această formă de protest devine emblematică în perioada următoare prin faptul că în fiecare Duminică s-au organizat „marșuri al tăcerii” cu plecare din Piața Unirii și încheiate la Piața Victoriei (la Palatul Victoria, unde se afla sediul conducerii provizorii a statului) sau la Televiziune. Aceste marșuri și-au găsit expresia de maximă amploare în manifestația-maraton de mai târziu, din Piața Universității.

La 11 martie 1990, are loc la Timișoara un mare miting, prin care orașul-simbol al Revoluției Române lansează o proclamație în care sunt prezentate idealurile revoluției anticomuniste din decembrie 1989. Cităm din punctul 8 al Proclamației de la Timișoara: *“propunem ca legea electorală să interzică pentru primele trei legislaturi consecutive dreptul la candidatură, pe orice*

listă, al foștilor activiști comuniști și al foștilor ofițeri de Securitate. Prezența lor în viața politică a țării este principala sursă a tensiunilor și suspiciunilor care frământă astăzi societatea românească. Până la stabilizarea situației și reconcilierea națională, absența lor din viața publică este absolut necesară. Cerem, de asemenea, ca în legea electorală să se treacă un paragraf special care să interzică foștilor activiști comuniști candidatura la funcția de președinte al țării. Președintele României trebuie să fie unul dintre simbolurile despărțirii noastre de comunism”.

În 25 martie 1990, la împlinirea a 100 de zile de la revoluție, Grupul Independent pentru Democrație organizează în Piața Unirii din București un miting de solidaritate cu “Proclamația de la Timișoara”. Pe pancarte scria: “Mesaj din Timișoara, trezește Doamne țara!”, “Emanația revoluției nu este FSN, ci Proclamația de la Timișoara”, “Fără nomenclatura comunistă!”.

Începând cu data de 25 martie 1990, când se intrase deja în campania electorală pentru alegerile parlamentare și prezidențiale din 20 mai 1990, la București au avut loc mitinguri la care, folosindu-se o tribună improvizată, au vorbit diverse persoane care au semnalat atitudinea nedemocratică a celor care preluaseră puterea în stat, aceștia fiind considerați trădători ai idealurilor revoluției, participanții fiind avertizați asupra pericolului insturării unui regim dictatorial.

Duminică 1 aprilie 1990, mii de manifestanți au participat la un marș până la sediul guvernului din Piața Victoriei, scandând “Jos comunismul!” și “Jos Iliescu!”. Duminică 8 aprilie 1990, în Piața Unirii din București, are loc un miting anticomunist, “anti-fesenist” și împotriva cenzurii Televiziunii Române, organizat de Alianța Poporului, Grupul Independent pentru Democrație, Asociația 21 Decembrie, Asociația 16-21 Decembrie.

Sâmbătă 21 aprilie 1990, Alianța Poporului organizează un miting pentru comemorarea eroilor revoluției în Piața Unirii. Vicepreședintele organizației, Teodor Mărieș, citește un comunicat prin care se cerea liderilor tuturor partidelor să voteze amânarea alegerilor.

În paralel cu aceste acțiuni de protest, guvernarea au cultivat în continuare relațiile cu minierii și alte categorii de muncitori, acceptându-le o serie de cereri sindicale materializate cu mari creșteri salariale. Așa se face că a apărut o “clasă” de muncitori favorizați care a devenit masa de manevră în slujba guvernărilor, prin acțiunile violente distructive împotriva manifestanților anticomuniști, a societății civile, a presei independente, a partidelor istorice, acțiuni cunoscute sub denumire de “mineriade”.

Pentru a înțelege acest fenomen cu implicații pe linia răspunderii juridice, trebuie amintit că această masă de manevră constituită din mineri își are rădăcini în greva din 1929 de la Lupeni, când partidul comunist aflat în ilegalitate a pus bazele unei anumite reprezentări politico-sociale a locuitorilor din Valea Jiului. Această categorie socială a minerilor s-a dovedit însă impredictibilă și greu de controlat atunci când politicienii au fost împotriva intereselor lor, ca de exemplu greva minerilor din 1977, când, minierii au trecut cu ușurință peste ideologiile oficiale și au atacat puterea politică pentru a obține condiții mai bune de muncă și viață.

Începând cu 1990 puterea instalată după revoluție, a controlat sindicatele de Valea Jiului, așa cum am arătat mai sus, prin măriti salariale și alte beneficii, transformând mișcările minerilor în fenomene cu un pronunțat accent politic, exemple în acest sens fiind mineriadele din 29 ianuarie 1990, 19 februarie 1990, 13-15 iunie 1990, 23-28 septembrie 1991, ianuarie-februarie 1999. În toate aceste situații, minierii din Valea Jiului s-au deplasat spre capitala țării având convingerea că „apără democrația” și „restabilesc ordinea”.

Din toate aceste exemple, mineriada care a avut urmări dramatice pentru populația României și un efect extrem de compromițător pe plan internațional, a fost aceea din 13-15 iunie 1990, când minierii din Valea Jiului, conduși de liderii sindicali Miron Cozma, Iliescu Constantin, Napău Ioan, Torsan Ilie și alții, la chemarea reprezentanților noii puteri guvernamentale și de stat (FSN), au venit în București substituindu-se organelor de ordine, au reținând și molestând peste 1050 de persoane. Totodată, au produs distrugerii, furturi, tâlhării, la diferite instituții, la Universitate, la Institutul de Arhitectură, la Facultatea de Drept etc., la sediile partidelor istorice și ale unor organizații ale societății civile, la sedii ale redacțiilor de ziare, precum și la domiciliul unor lideri ai opoziției anticomuniste.

Acest val de infracțiuni a pus în pericol însăși existența democrației și a statului de drept, iar

șeful statului și membrii Guvernului nu au luat nici un fel de măsuri pentru ca faptele penale săvârșite cu ocazia mineriadelor să fie cercetate prin justiție, iar cei vinovați să fie trași la răspundere.

Considerăm că se impun a fi făcute niște precizări în legătură cu mineriada din 13-15 iunie 1990, care a avut ca țintă în primul rând înlăturarea manifestanților anticomuniști din Piața Universității și distrugerea logistică de la sediile partidelor istorice și a ziarelor considerate solidare cu manifestația anticomunistă din Piața Universității.

SCRUT ISTORIC AL MANIFESTAȚIEI DIN PIAȚA UNIVERSITĂȚII

Manifestația din Piața Universității a fost constituită în 22 aprilie 1990 când au fost organizate în București două mitinguri electorale, respectiv cel al PNȚCD în Piața Aviatorilor și cel al Grupării Democratice de Centru în Piața Unirii. În afara acestora, asociațiile independente Alianța Poporului și Asociația 16-21 Decembrie 1989 și au organizat un marș de protest spre Palatul Victoria și Televiziune. După terminarea mitingurilor electorale, participanții la acestea s-au alăturat marșului celor două asociații independente (Alianța Poporului și Asociația 16-21 Decembrie 1989), ocazie cu care s-au afișat pancarte cu lozinci antiguvernamentale pe care se putea citi: “Revoluția a fost furată de FSN”, “Proclamația de la Timișoara, lege pentru toată țara!”, “Jos comunismul!” “Jos decretul ceaușist!”, “FSN=PCR” etc.. De asemenea, manifestații scandau lozinci precum “Apel din Timișoara, trezește Doamne țara!”, “16-22. Cine-a tras în noi?”, „Jos Chițac!”, “Cine-a tras în noi după 22? Iliescu a tras în noi după 22!”, “Iliescu judecat pentru sângele vărsat!”, “Timișoara, Timișoara!”. La un moment dat coloana a fost întâmpinată de un grup de timișoreni în zona Palatului Victoria care scandau “Proclamația de la Timișoara!” și “Timișoara-București!”. La această coloană au fuzionat și membrii AFDPR în frunte cu președintele Constantin Ticu Dumitrescu, care purtau pancarte pe care se puteau citi: “Cine sunt adevărații autori ai genocidului? Teroriștii sau Guvernul?”. Cuvântul simbol al acelei zile a fost “Unitate!”, astfel că în Piața Aviatorilor toți participanții la demonstrație au aplaudat și au scandat “Fuziune pentru victoria democrației!”. La coloana asociațiilor civice (Alianța Poporului și Asociația 16-21 Decembrie 1989) care și-a continuat marșul s-au alipit mulți participanți de la mitingul PNȚCD și AFDPR până la troița comemorativă a eroilor căzuți la televiziune în decembrie 1989.

În jurul orei 13, zona a fost ocupată de manifestați, care, prin intermediul unor reprezentanți, inițial o delegație condusă de Dumitru Dincă, au pătruns în Televiziunea Română pentru a solicita să se dea un comunicat la Televiziune. Întrucât delegația nu a mai ieșit, s-a format o altă delegație, condusă de Teodor Mărieș, care a fost primită de conducerea Televiziunii. Prima delegație nu a fost găsită în clădirea Televiziunii de ce-a de-a doua. Aceste tatonări precum și manipularea celor două delegații de către conducerea Televiziunii a durat până în jurul orei 18 fără să dea satisfacție demonstrațiilor, în sensul că nu a fost dat pe post comunicatul acestora înregistrat pe o casetă, fapt care a determinat o profundă nemulțumire a demonstrațiilor. În aceste condiții, coloana de manifestați a părăsit Televiziunea Română.

În timp ce se deplasa pe Calea Dorobanți, din blocul “Sofia”, o persoană neidentificată până în prezent a aruncat cu un ghivechi de flori care a provocat D-nei Sanda Lugoș, participantă la demonstrație, o fractură craniană, femeia fiind internată la Spitalul de Urgență, medicii dându-i slabe șanse de supraviețuire. Acest incident a provocat furia manifestațiilor care erau scandalizați și de faptul că organele de poliție nu au acționat pentru identificarea agresorului, astfel că manifestații au decis să facă de veghe toată noaptea pentru victima sus-amintită, dar și pentru comemorarea a 4 luni de la revoluție, blocând total circulația în perimetrul Pieții Universității, acolo unde muriseră pentru libertate tinerii din 21 Decembrie 1989. Este de remarcat că manifestații au fost nonviolente și totuși, Piața Universității a fost imediat înconjurată de polițiști și de scutieri într-un număr mult mai mare decât numărul demonstrațiilor, fapt ce a iritat pe aceștia din urmă, majoritatea lor având proaspăt în memorie reprimarea din 21 decembrie 1989 în care, de asemenea, au fost folosiți scutieri.

După Duminica de 22 Aprilie 1990 petrecută în Piața Universității, în cursul zilei de 23 aprilie 1990, manifestații au avut de înfruntat polițiști și scutieri într-un număr foarte mare (aprox.1000), înarmați cu puști-mitralieră și bastoane de cauciuc, în fața cărora demonstrații au scandat lozinci anticomuniste, anti-FSN și anti-Iliescu, arătându-le clar intenția că nu părăsesc Piața Universității, motiv pentru care o parte din trupele de ordine s-au retras în huiduielile manifestațiilor, ocazie cu care a dispărut pentru un timp unul din liderii manifestațiilor, Dumitru Dincă. În noaptea dintre 23-24 aprilie, au continuat să rămână în Piața Universității aprox. 150-200 de persoane care s-au organizat în grupuri mai mici pentru a asigura paza baricadelor simbolice care delimitau spațiul în care au fost masacrați colegii lor în 21 Decembrie 1989. În zorii zilei de 24 aprilie 1990, în Piața Universității au apărut mai multe camioane militare ale Ministerului Apărării Naționale și ale Ministerului de Interne din care au coborât ofițeri, subofițeri și soldați înarmați care au intervenit cu brutalitate împotriva manifestațiilor, fără nici o justificare legală, lovindu-i cu bastoanele, cu picioarele și cu pumnii, violența acestora neiertând și câteva călugărițe care se rugau la troița din Piața Universității ridicată în memoria celor uciși în decembrie 1989. Din cercetări rezultă că, în zorii zilei de 24 aprilie 1990, împotriva celor 150 de manifestații au intervenit peste 700 de polițiști care au reținut câteva zeci de persoane și în câteva minute au eliberat Piața Universității, aceasta fiind înconjurată de polițiști și de armată.

Această intervenție brutală făcută la adăpostul semiîntunericului din zori, i-a indignat pe cetățenii capitalei, fapt care a determinat ca în Piața Universității să vină din ce în ce mai mulți oameni pentru a protesta, umplându-se scuarul de la fântâna din Piața Universității întrucât piața era încă înconjurată de cordoane de polițiști. La un moment dat, un grup de 4-5 manifestații avându-l în frunte pe Teodor Mărieș, a pătruns printre polițiști spre centrul pieței, în dreptul balconului Universității, ajungând la troița din mijlocul Pieții Universității, apoi grupul a traversat printre mașini către Teatrul Național ajungând pe trotuarul în dreptul zonei kilometrului zero, având o altercație cu polițiștii ce înconjurau și pe acea parte Piața, în sprijinul lor sărind manifestații aflați pe treptele trotuarului din dreptul Teatrului Național. Dislocând cordoanele de ordine, manifestații au reușit să reocupe piața. După părăsirea pieței de către polițiști în huiduielile și fluierăturilor manifestațiilor care i-au acuzat că ei au fost cei care au bătut, au arestat și au ucis manifestații din decembrie 1989, în dreptul bisericii Colțea și-au făcut apariția trei autobuze de scutieri, dar și acestea au părăsit zona la presiunea manifestațiilor, în huiduielile și fluierăturilor acestora.

Pe plan politic, acest eveniment a suscitat proteste în cadrul Consiliului Provizoriu de Uniune Națională (CPUN), respectiv Parlamentul provizoriu al României, care s-au soldat cu demiterea șefului poliției, generalul Jean Moldoveanu, care a fost înlocuit cu generalul Corneliu Diamandescu. Opoziția anticomunistă din CPUN a avut reacții foarte dure la adresa lui Ion Iliescu, șef al FSN și al CPUN. Polemica din CPUN a fost transmisă în direct la Televiziunea Română, ocazie cu care Ion Iliescu în cuvântul luat i-a catalogat pe manifestații din Piața Universității, marea majoritate revoluționari, ca fiind “golani”. Urmare acestor evenimente și a jignirii aduse de Iliescu manifestațiilor anticomuniști, cetățenii capitalei au venit în număr extrem de mare în Piața Universității, în jur de 20.000 de persoane, care purtau ecusoane pe piept pe scria “GOLAN”, au scandat lozinci anticomuniste, anti-FSN, în special „Jos Iliescu!” cerând totodată demisia ministrului de Interne Mihai Chițac. Menționăm că acesta a fost numit ministru de Interne, în 28 decembrie 1989, prin Decret al președintelui Consiliului Frontului Salvării Naționale, Ion Iliescu, în condițiile în care acesta din urmă știa că Mihai Chițac a fost unul dintre responsabilii masacrului din decembrie 1989 de la Timișoara, condamnat în 2009 definitiv și irevocabil la 15 ani închisoare pentru crimele de la Timișoara.

Manifestația din Piața Universității nu a fost organizată de partidele istorice, ci de organizații nonguvernamentale: Alianța Poporului, Asociația 16-21 Decembrie 1989, Forumul Antitotalitar Român și Grupul Independent pentru Democrație, la care încă din seara de 24 aprilie 1990 s-au alăturat Asociația 21 Decembrie 1989 și Liga Studenților.

Manifestații din Piața Universității erau revoluționari, studenți, profesori, medici, ingineri, personalități din domeniul artei și culturii, muncitori, elevi de liceu, un grup de călugărițe și nu în ultimul rând numeroși foști deținuți politici.

În seara zilei de 24 aprilie 1990 își fac apariția în balconul Universității unul din liderii Ligii studenților – Marian Munteanu și vicepreședintele Alianței Poporului – Doru Mărieș, acest balcon devenind tribuna de la care, încă din seara acelei zile, cu ajutorul unei stații de amplificare, în fiecare zi care a urmat, diverși vorbitori s-au adresat manifestanților din Piața Universității. Din acel balcon s-au adresat mulțimii personalității prestigioase ale societății românești (precum Ana Blandiana, foști deținuți politici (precum Contantin Ticu Dumitrescu) și foști disidenți anticomuniști (precum Doina Cornea).

Începând din 25 aprilie 1990, la inițiativa lui Sorin Ilieșiu – director de imagine la Studioul cinematografic de la Buftea, manifestația din Piața Universității a fost filmată – timp de două zile - cu aparate profesionale, întreaga piață fiind iluminată până la miezul nopții cu proiectoare deosebit de puternice. Această iluminare a creat o atmosferă de sărbătoare atragând extrem de mulți manifestanți.

În 27 aprilie 1990, liderii asociațiilor din Piața Universității au citit de la balcon Comunicatul Pieții Universității care era conceput ca o reprezentare unitară a revendicărilor manifestanților și în care se arăta explicit că demonstrația era împotriva regimului comunist, cerându-se aplicarea punctului 8 al Proclamației de la Timișoara, Piața Universității fiind declarată Zona liberă de neocomunism. Mai mult decât atât, s-a anunțat înființarea Alianței Naționale pentru Proclamația de la Timișoara, luările de cuvânt demonstrând libertatea de gândire, de informare și de exprimare, câștigate prin sacrificiul eroilor din decembrie 1989.

În 27 aprilie 1990, GDS a prezentat un comunicat prin care i s-a cerut lui Ion Iliescu și lui Petre Roman să vină la masa tratativelor cu reprezentanții manifestanților. Chiar dacă obiectivele demonstrației au fost exclusiv morale și politice, totuși reprezentanții puterii au văzut în manifestația din Piața Universității doar o chestiune de circulație rutieră. În aceste condiții, unii demonstranți au declanșat greva foamei, scopul acestora fiind comun cu cel al celorlalți manifestanți, respectiv: susținerea punctului 8 al Proclamației de la Timișoara, libertatea de expresie a Televiziunii, adevărul despre revoluție, abolirea structurilor comuniste.

Ion Iliescu și Petre Roman au refuzat dialogul în condiții de tranparență (respectiv cu presa de față), așa cum cereau manifestanții. Conform punctului 8 al Proclamației de la Timișoara, toți foștii activiști comuniști și foștii ofițeri de Securitate, care dominau de fapt structurile provizorii de putere, nu aveau voie să candideze la alegeri timp de circa zece ani. Autoritățile au tergiversat dialogul cerut de manifestanți, considerând în continuare că manifestația este o formă de anarhie, iar ocuparea Pieții Universității este o problemă de blocare a circulației rutiere, de tulburare a liniștii publice. Această atitudine sfidătoare a noilor autorități politice și în special a lui Ion Iliescu pe care-l deranja atât solicitarea adevărului despre revoluție cât și aplicarea, înainte de alegerile din 20 mai 1990, a punctului 8 al Proclamației de la Timișoara, a determinat încă un grup de manifestanți să declanșeze greva foamei în speranța sensibilizării puterii de a accepta un dialog transparent.

Greviștii foamei și-au organizat un fel de tabără pe spațiul verde din fața Teatrului Național. S-au cumpărat 26 de corturi și pături, din care 20 de corturi cu bani de la Grupul pentru Dialog Social, implicat fiind în această activitate Stelian Tănase, redactor șef al revistei „22”, care i-a desemnat pe Borza Mihai – administrator al GDS, pe Hotnog Ion și pe Ardelean Teodor, să cumpere cu 15.000 de lei corturile sus-amintite de la magazinul Unirea. Pentru manifestații din Piața Universității se aduceau alimente (conserve, zahăr, ciocolată, brânză topită), îmbrăcăminte, țigări. Stelian Tănase și Mihai Borza au decis la GDS ca alimentele să fie date numai manifestanților care rămân peste noapte în Piața Universității (s-a stabilit o parolă pentru această activitate „Ion pentru Ion”). Manifestanții mai primeau alimente și de la reprezentanții PNȚCD, precum și de la diverse persoane fizice.

După modelul manifestației anticomuniste din Piața Universității din București au apărut grupuri de manifestanți care au ocupat zona centrală a orașelor Timișoara, Brașov, Piatra-Neamț, Cluj, Constanța.

Pentru greviștii foamei, Ministerul Sănătății a asigurat prezența permanentă a unei autosanitare însoțită de un cadru mediu sanitar care controla inclusiv starea igienico-sanitară a Pieții Universității. Ministrul secretar de stat Radu Dop s-a deplasat în mai multe rânduri la greviști

discutând cu aceștia, convenind zilele în care să se efectueze probe toxicologice pentru controlul glicemiei. Din data de 19 mai 1990, glicemiile s-au recoltat într-un cort instalat în Piața Universității de către stația de salvare a municipiului, cu un aparat pus la dispoziție de către psihologul Alexei Florescu de la Spitalul de Urgență. Mai mult decât atât, asistența medicală a greviștilor foamei a fost asigurată de un grup de medici care s-a oferit voluntar și care au fost acceptați de către greviști: dr. Camelia Doru de la Spitalul Fundeni, dr. Dragoș Nicolescu de la Policlinica ITB, dr. Nicolae Constantinescu (chirurg la Spitalul Colțea).

Zilnic, se comunica la Ministerul Sănătății, la Televiziunea Română, la Radio și la Rompres starea sănătății greviștilor foamei, în funcție de gradul glicemiei fiecăruia. Unii greviști au avut nevoie de îngrijiri speciale, respectiv perfuzii cu glucoză. Greviștii foamei s-au organizat într-un fel de „ștafetă a foamei”, adică după o anumită perioadă se schimbau, astfel că din evidența Ministerului Sănătății reiese că au făcut greva foamei în Piața Universității următoarele 73 de persoane: Rădulescu Carmen, Dumitrescu Victor, Duimovici Adrian, Dinca Dumitru, Sion Stru, Borca Cătălin, Puiu Corneliu, Cojocar Paul, Diaconescu Dana, Florea Floarea, Popovici Eugen, Pană Gheorghe, Popa Viorel, Nedelcu Dan, Borza Marius, Popa Nicolae, Săndoiu Vicențiu, Azap Rodica, Agurida Stelu, Andrei Beatrice, Bucșenescu Nicolae, Modoleanu Marian, Pricop Octavian, Bulgaru Marin, Heres George, Ștefan George, Ilinca Victor, Pavel Viorel, Megulete Eugenia, Sârbu Nicușoara, Sbierea Maria, Circiu Liliana, Mihai Gherghina, Popa Ștefan, Georgescu Florin, Săvulescu Răzvan, Șoldan Gheorghe, Bolboceanu Ion, Dumitrache George, Moldoveanu Valeriu, Negoită Ion, Lungu Dănuț, Diaconu Florin, Venin Mihaela, Stan Ion, Pavel Viorel, Gradin Bogdan, Apostolescu Gerard, Păun Carmen, Asanache Cornelia, Enache Mihai, Croitoru Eugen, Sinut Vasile, Cobzaru Purice Dorina, Andronic Iulian, Vaida Mihai, Posmagiu Costel, Banu Viorica, Tăbăcaru Gheorghe, Maftei Gheorghe, Czeko Atila, Muhlbacher Wilhelm, Anton Valentin, Teordorescu Marian, Lungu Vasile, Iancu Adriana, Atanasiu Eugenia, Constantinescu Ionel.

Pe data de 28 aprilie 1990 a avut loc la Timișoara întâlnirea organizațiilor membre ale Alianței Naționale pentru Proclamația de la Timișoara, iar în seara zilei s-a transmis de la Timișoara un mesaj de solidaritate cu manifestația din Piața Universității care câștiga zilnic în amploare.

Până la 20 mai 1990, data primelor alegeri care se doreau a fi libere, atât Televiziunea Română (singurul post de televiziune la acea dată), cât și celelalte mijloace oficiale de informare în masă (controlate de foști activiști comuniști și securiști regrupați în structurile puterii provizorii), au manipulat poporul la fel ca în timpul „telerevoluției” din decembrie 1989, confirmând sloganul lansat de protestatarii anticomuniști încă din ianuarie 1990: „Televiziunea minte națiunea!”. Astfel, Televiziunea Română nu a respectat norme de deontologie jurnalistică, discreditând manifestația din Piața Universității, neinformând publicul despre dezideratele și amploarea acestei manifestații care a fost cel mai lung miting anticomunist din istorie: 52 de zile. Inclusiv ca urmare a neprezentării de către mass-media oficială, și în special de către Televiziune, a adevăratelor deziderate exprimate încă din decembrie 1989 de revoluționari și de alți manifestați anticomuniști, alegerile prezidențiale din 20 mai 1990 au fost câștigate de fostul activist comunist Ion Iliescu cu 85%, alegerile parlamentare fiind câștigate cu 66% de FSN, condus de Ion Iliescu.

După șocul rezultatelor alegerilor din 20 mai 1990 (alegeri fraudate într-un procent necunoscut deocamdată), manifestația din Piața Universității a început să se stingă de la sine. Majoritatea organizațiilor participante la manifestație s-au retras din Piața Universității la data de 24 mai 1990. Numai Alianța Poporului, Asociația 16-21 Decembrie, Grupul Antitotalitar Român, dar și majoritatea membrilor Asociației 21 Decembrie 1989, greviștii foamei, precum și unii dintre membrii altor asociații care au participat la manifestația-maraton din Piața Universității, au mai continuat manifestația la care participau din ce în ce mai puțini bucureșteni care nu reprezentau nici cel mai mic pericol pentru Ion Iliescu și Frontul Salvării Naționale care tocmai câștigaseră extrem de detașat alegerile prezidențiale și parlamentare din 20 mai 1990.

În data de 10 iunie 1990, Guvernul a acceptat o întâlnire cu reprezentanții greviștilor foamei și a manifestaților anticomuniști din Piața Universității. Reprezentanții acestora au convenit ca dialogul să aibă loc la sediul guvernului, în data de 11 iunie 1990, la orele 14-15. Delegației i s-a promis că la dialog va participa inclusiv primul ministru Petre Roman. La data și ora stabilită, în fața

Guvernului veniseră în sprijinul delegației aproximativ 250 de manifestanți anticomuniști. Delegația a fost primită în sediul guvernului, în holul parterului fiind prezentă presa. Funcționarii guvernului nu au agreat prezența presei la dialog. După încinse dispute verbale, Teodor Mărieș, șeful delegației, a reușit să impună prezența presei la dialog. Reprezentanții guvernului care s-au prezentat la dialog au încercat să motiveze absența primului ministru. Manifestanții s-au arătat nemulțumiți că din nou au fost induși în eroare de Petre Roman. Discuțiile fiind aprinse, presa a fost evacuată din sală, fapt ce a enervat reprezentanții manifestanților, Teodor Mărieș ridicându-se cu intenția de a părăsi și el sala. Reprezentantul Guvernului, respectiv adjunctul Ministrului Sănătății Radu Dop, i-a cerut lui Teodor Mărieș să meargă în fața clădirii Guvernului pentru a dispersa demonstrații care scandau lozinci anticomuniste. În primul moment acesta a refuzat spunând că „nu poate să-și taie propria cracă de sub picioare”. Atunci i s-a replicat că ori merge să împăștie demonstrații, ori dialogul se suspendă. Fiind presat, Mărieș a coborât, dar nu le-a cerut demonstrațiilor să se împrăștie ci doar să traverseze pe trotuarul din partea opusă a Pieții Victoriei (de la Muzeul Antipa) până ce se va termina dialogul. La întoarcerea lui Teodor Mărieș în sala unde avusese loc dialogul acesta a fost anunțat că dialogul tocmai se terminase întrucât delegația greviștilor foamei a obținut din partea reprezentanților guvernului angajamentul că revendicarea înființării unui post independent de Televiziune va fi satisfăcută. Mărieș le-a ripostat reprezentanților Guvernului că principala problemă a manifestanților anticomuniști era răspunsul la întrebările “Cine-a tras în noi 16-22?” și “Cine-a tras în noi după 22?”, respectiv aflarea adevărului despre morții din decembrie 1989. Delegația condusă de Mărieș a fost evacuată de funcționarii Guvernului, iar Mărieș a traversat și le-a transmis colegilor aflați pe trotuarul de la Muzeul Antipa că “au fost păcăliți din nou”. Indignați, manifestanții au traversat piața Victoriei și s-au oprit pe scările guvernului, scandând lozinci anticomuniste și cerând demisia lui Ion Iliescu și a Guvernului. Aceștia au fost respinși brutal de forțe de poliție până în zona carosabilă a Pieței Victoriei. Atunci și-au făcut apariția două TAB-uri militare și două elicoptere care au survolat zona. Pe un aliniament de aproximativ 50-70 m s-a format un cordon de polițiști înarmați cu bastoane care au înaintat în direcția manifestanților ce s-au întins pe jos în semn de protest, precum și pentru a evita o confruntare violentă. Polițiștii au îndepărtat prin forță manifestații care nu au opus rezistență. Manifestanții s-au retras la chemarea liderilor, încolonându-se spre Piața Universității unde au reluat mitingul, ocazie cu care Teodor Mărieș, prin microfonul de la stația de amplificare, i-a întrebat pe manifestanți dacă sunt de acord să dea Guvernului un ultimatum de 24 de ore pentru a avea un dialog real. Manifestanții au votat cu toții această propunere.

REPRIMAREA DIN 13 Iunie 1990

La data de 11 iunie 1990, după orele 18, a avut loc la Scroviștea o întâlnire la care au participat Ion Iliescu și câțiva apropiați politici ai acestuia precum Petre Roman, Paul Jerbas, gen. Vasile Ionel, gen. Penciu, Raul Volcinschi, Mihai Chițac, Virgil Măgureanu și alții. La această întâlnire s-a decis convocarea unei ședințe restrânse la sediul Guvernului, la data de 11 iunie 1990, ședință care urma să fie condusă de Ion Iliescu și premierul interimar Petre Roman.

La data de 11 iunie 1990, în jurul orelor 16, la Palatul Victoria a început ședința planificată anterior la Scroviștea, la care au participat următorii: Ion Iliescu – președintele României, Petre Roman - prim-ministru, Gelu Voican Voiculescu - viceprim-ministru, gen. Mihai Chițac - ministru de Interne, gen. Corneliu Diamandescu - șeful Inspectoratului General al Poliției, gen. Victor Atanasie Stănculescu - ministrul Aparării Naționale, gen. Vasile Ionel - șeful Marelui Stat Major, Virgil Măgureanu - șeful Serviciului Român de Informații, Dan Predescu - primarul general al capitalei, Gheorghe Robu - procuror general, Nicolae S. Dumitru – vicepreședinte FSN.

În această ședință s-a discutat despre evacuarea Pieții Universității (respectiv a manifestațiilor care mai rămăseseră în piață, de ordinul zecilor în timpul nopții și de ordinul sutelor în timpul zilei), hotărând ca la acțiune să participe: Ministerul de Interne, un reprezentant al Procuraturii Generale, Ministerul Sănătății cu mașini de salvare pentru a ridica din Piața Universității pe cei care erau în greva foamei, precum și Armata care să asigure cele patru guri de intrare și ieșire

în stația de metrou de la Piața Universității. Inițial, s-a prevăzut ca evacuarea să aibă loc a doua zi, în 12 iunie 1990, însă la propunerea generalului Mihai Chițac s-a decis ca această acțiune să aibă loc în dimineața zilei de 13 iunie 1990 la orele 4.00 pentru a fi asigurat timpul necesar pentru pregătire atât Poliției cât și celorlalte forțe implicate.

În timpul acestei ședințe, generalul Mihai Chițac a cerut ca armata să sprijine poliția pentru a împiedeca reînnoirea în Piața Universității a manifestațiilor după evacuarea acesteia. Generalul Vasile Ionel a fost singurul care s-a opus folosirii armatei în evacuarea manifestațiilor, cerându-i lui Ion Iliescu ca aceasta să nu participe la o asemenea acțiune deoarece Ministerul de Interne avea peste 11.000 de militari din trupele de pază și ordine pe care putea să-i folosească. Întrucât acești militari nu erau prezenți în București în numărul sus-amintit fiind implicați în diverse misiuni în țară, Ion Iliescu a hotărât să fie aduși în Piața Universității câteva mii de muncitori (4.000-5.000) de la marile întreprinderi, care să ocupe Piața Universității și să rămână în zonă până la normalizarea situației, precizând ca pe lângă aceștia să mai fie pregătite pentru a interveni la nevoie încă unul sau două schimburi. Cel care s-a ocupat concret de aducerea muncitorilor în Piața Universității a fost prim-vicepreședintele FSN Nicolae S. Dumitru, această sarcină primind-o de la Ion Iliescu.

Ministrul de interne, generalul Mihai Chițac, a primit ordin de la președintele ales, Ion Iliescu, ca până a doua zi să întocmească un "Plan de Acțiune" pentru "eliberarea" Pieții Universității, la această operațiune urmând să participe pe lângă forțele Ministerului de Interne și trupe (Poliție militară) ale Ministerului Apărării dar și forțe Antitero aparținând S.R.I. ori altor structuri.

Acest plan de acțiune a fost schițat de gen. Diamandescu urmărind blocarea căilor de acces la Piața Universității. Planul a fost acceptat de toți participanții la întâlnire. Conform planului, s-au organizat și baraje formate din militari pe trei sau patru rânduri în adâncime, unul în spatele altuia, și în ajutor au venit aprox. 700 de muncitori de la IMGB și platforma industrială Pipera. Primarul capitalei Dan Predescu, a mobilizat câteva mii de muncitori de la Uzinele "23 August". În zona Pieții Universității au fost alocați peste 1500 de polițiști.

Pe 12 iunie 1990, în jurul orelor 10.00, la sediul Ministerului de Interne a avut loc o întâlnire între: generalul Mihai Chițac, Corneliu Diamandescu, prim-vicepreședintele F.S.N., profesorul N.S. Dumitru, care au elaborat un plan de acțiune al Poliției, iar Nicolae S. Dumitru s-a angajat că va aduce muncitori de pe platformele industriale Pipera, 23 August, IMGB, Republica și altele.

Acest "Plan de acțiune" a fost prezentat primului ministru Petre Roman în aceeași zi la orele 12, acesta fiind de acord cu respectivul plan de evacuare a Piața Universității, precum și cu efectivele planificate să participe la această acțiune (peste 1600 de polițiști, 18 autobuze, autoturisme, precum și efective importante ale Poliției militare și ale Serviciului Român de Informații).

După ce premierul Petre Roman a avut o discuție telefonică pe această temă cu Ion Iliescu, acesta din urmă i-a cerut ca în cursul serii să organizeze o nouă ședință cu șefii militari desemnați să participe la intervenție. Tot atunci, gen. Mihai Chițac a redactat "Planul de acțiune" care, la sugestia lui Petre Roman, nu a fost dactilografiat pentru a nu fi deconspirat. Cităm din manuscris: „**PLAN DE ACȚIUNE pentru eliberarea Pieții Universității în ziua de 13.06.1990 întocmit pe baza ordinului verbal al Președintelui ales Ion Iliescu dat în ședința din 11.06.1990, ora 16, discutat și aprobat verbal de Primul Ministru al Guvernului provizoriu Dl. Petre Roman în ședința din 12.06.1990, ora 12.00**". Generalul Mihai Chițac a confirmat ulterior în declarațiile sale că "Planul de acțiune" a fost întocmit pe baza ordinului verbal al președintelui ales al României Ion Iliescu, dat în ședința din 11 iunie 1990, orele 16. Acest plan a fost discutat și aprobat verbal de premierul provizoriu Petre Roman în ședința din 12 iunie 1990, orele 12. Mai mult decât atât, procurorul general al României Gheorghe Robu a desemnat un procuror care să se deplaseze la Televiziune pentru a da un comunicat din partea Parchetului general prin care se cerea intervenția poliției în Piața Universității pentru restabilirea ordinii. Acest comunicat a fost citit în acea seară, pe postul de Televiziune, în numele Procurorului general al României, de către procurorul Ionel Olteanu (devenit parlamentar PSD).

Tot în seara de 12 iunie 1990, în jurul orelor 22, la sediul Poliției capitalei, din ordinul premierului și al ministrului de Interne, așa cum s-a artătat mai sus, generalul Bîțlan - șeful Poliției

București, a convocat în sala de festivități pe șefii secțiilor și sectoarelor de poliție și șefi militari. La întâlnire au mai venit Virgil Măgureanu și câțiva subordonați ai acestuia de la Serviciul Român de Informații, care au prezentat șefului Poliției mai multe dosare și fișe de identificare a persoanelor ce urmau să fie reținute a doua zi. Menționăm că în fișele respective existau fotografiile ale acelor persoane și adrese de domiciliu, precum și adresele partidelor istorice și a asociațiilor implicate în manifestația din Piața Universității. Totodată, polițiștii au fost informați despre planul de acțiune de evacuare a Pieții Universității, fiecare primind diverse misiuni în acest sens. Așa se face că în dimineața zilei de 13 iunie 1990 în jurul orei 4, forțele polițienești au înconjurat Piața Universității, acestea fiind formate din 1400 de militari din Ministerul de Interne (650 cadre de poliție, 500 militari în termen și 250 elevi), 3 mașini de pompieri, autobuze, autoturisme ARO și Dacia 1300 din dotarea poliției. De asemenea, au mai participat un număr important de efective din Serviciul Român de Informații; 80 de militari din Batalionul de poliție militară al Ministerului Apărării Naționale, 10 autosanitare și alte efective. Militarii erau dotați cu scuturi, căști metalice, bastoane de cauciuc, iar cadrele (ofițerii și subofițerii) aveau asupra lor armamentul din dotare: pistol sau pistol-mitralieră.

La orele 4.00, 21 de autovehicule grele au blocat Piața Universității iar polițiștii au format mai multe cordoane în jurul acesteia. După această blocare, au pătruns în Piață două detașamente formate din 300 de militari în termen și 100 de subofițeri de poliție, care au ridicat baricade și materiale ce blocau carosabilul din Piața Universității și din spațiul verde din fața Teatrului Național unde se găseau corturile greviștilor foamei. O parte din cei care ocupau aceste corturi au fost reținuți și transportați la Poliția capitalei. Pentru a sprijini pe cei care degajau obiectele din zona sus-amintită, au fost aduși militari în termen și studenți de la Școala de ofițeri Băneasa sub conducerea colonelului Pavel Abraham.

Cu asemenea forțe importante, mult mai numeroase decât manifestații existenți la acea oră în piață (câteva zeci de persoane), aproximativ în 30 de minute s-au demontat și ridicat corturile și a fost evacuată Piața Universității. Din cercetări rezultă că în 13 iunie 1990, până la orele 7, au fost reținute 263 de persoane care au fost conduse pentru cercetări inițial la arestul Serviciului independent de Poliție Transporturi București, iar apoi la cazarma UM 0575 Măgurele. Menționăm că decizia ca cele câteva sute de reținuți să fie duși la unitatea militară din Măgurele, era total ilegală, dar această unitate era cuprinsă în planul de acțiune întocmit și semnat de gen. Mihai Chițac și aprobat de premierul Petre Roman.

Așa cum am precizat, n-a existat un temei legal al reținerii acestor persoane în zona Pieții Universității, printre cei reținuți fiind studenți de la Institutul de Arhitectură sau de la Universitate, care au fost găsiți în clădirea facultăților lor unde întocmeau proiecte pentru examen, studenții fiind în sesiune. O parte din cei reținuți la Poliția Capitalei au fost eliberați din ordinul generalului Diamandescu, fapt pentru care președintele Ion Iliescu, total nemulțumit de eliberarea acestora, l-a criticat direct pe gen. Chițac spunându-i că “nu trebuia făcut acest lucru” (conform declarației data de gen. Mihai Chițac la Comisia parlamentară în 1990). Potrivit informațiilor Ministerului de Interne (situația din Piața Universității fiind analizată zilnic), rezultă că noaptea rămăneau în Piața Universității 30-70 de persoane. După aproape două luni de proteste, manifestații din Piața Universității erau din ce în ce mai puțini, iar din punct de vedere numeric nu mai prezentau o problemă deosebită.

Motivarea alegerii zilei de 13 iunie 1990 pentru intervenție a fost explicată de gen. Mihai Chițac în fața Comisiei parlamentare de anchetă, că Piața Universității trebuia eliberată de manifestații deoarece Frontul Salvării Naționale câștigase alegerile și urma să se întrunească Parlamentul ales la 20 mai 1990.

În data de 13 iunie 1990, în jurul orelor 17.30, directorul general al Televiziunii Române Emanuel Valeriu a solicitat și el, generalului de armată Vasile Ionel, pază de la Ministerul Apărării Naționale.

La Ministerul de Interne, șeful dispozitivului de pază era gen. Andrița, adjunctul ministrului, care a avut ca sarcină de la gen. Chițac să deschidă focul asupra celor care ar fi atacat clădirea. Conform declarației gen. Corneliu Diamandescu, punerea în libertate a celor 263 de persoane reținute a fost ordonată de el însuși, după ce îl informase pe Procurorul general Gheorghe Robu, care, la 13

iunie 1990, în jurul orelor 18.30-19, i-a spus generalului Diamandescu: “Puneți-i imediat în libertate!”.

Între timp, alte câteva sute de persoane au fost reținute și duse la unitățile militare de la Băneasa și Măgurele. Pentru cercetarea acestor persoane a fost desemnat colonelul Trandafiridi de la Direcția de cercetări penale a Inspectoratului General al Poliției și un număr de 8 procurori. Majoritatea celor reținuți au fost fotografiați, filmați și amprentați, identificați și audiați. Fotografiiile față-profil a celor reținuți au fost găsite de către procurorii militari și le-au folosit ca probe în dosarul de caz, întrucât imaginile fotografice arătau leziunile de violență existente pe față și pe corpul celor reținuți.

Conform declarației gen. Corneliu Diamandescu, rezultă că în seara zilei de 13 iunie 1990, în jurul orelor 21.45, ministrul de interne Mihai Chițac a purtat o discuție cu gen. Andrița care se afla în clădirea ministerului de Interne și avea și calitatea de șef al dispozitivului de apărare, respectiv “dacă se mai forțează în continuare, folosiți armamentul!”. Acest ordin a fost dat de gen. Chițac prin telefon în timp ce se afla în clădirea Inspectoratului General al Poliției, în prezența martorului gen. Diamandescu Corneliu. Acesta din urmă, la data de 13 iunie 1990, după orele 15, a ordonat să vină în sprijin forțe de poliție și jandarmerie de la Câmpina și Slatina.

În dimineața zilei de 13 iunie 1990, la orele 4, când s-a făcut intervenția în Piața Universității, în zona verde unde erau amplasate corturile greviștilor foamei, au fost prezenți și cei doi adjuncți ai Ministrului Sănătății Iacob Ștefan și Radu Dop, care s-au ocupat de ridicarea și transportarea la spitalul Ministerului de Interne a celor aflați în greva foamei.

Conform precizării făcute de gen. Corneliu Diamandescu, rezultă că la data de 12 iunie 1990, în jurul orelor 23, când a participat la întâlnirea de la Poliția Capitalei, așa cum am arătat mai sus, au participat toți cei care se implicau în acțiunea de intervenție în Piața Universității, respectiv: generalul Bîțlan împreună cu patru locțiitori de la Poliția Capitalei, generalul Penciu (adjunct al ministrului de interne), generalul Andrița Gheorghe (adjunct al ministrului de interne), colonelul Bunoaica (comandantul trupelor de pază și ordine), generalul Paul Romulus (comandantul Garnizoanei București), generalul Stan (locțiitor al șefului Serviciului Român de Informații). La acțiunea de intervenție din Piața Universității din zorii zilei de 13 iunie 1990, au participat 650 de cadre (ofițeri și subofițeri) și 1400 de militari de la Ministerul de Interne sub directa comandă a generalului Diamandescu Corneliu. A mai existat și o rezervă de 300 de persoane de la Școala de ofițeri de Poliție de la Băneasa și de la Poliția Capitalei. Intervenția a fost rapidă, astfel că în jurul orelor 8, în zona carosabilă a Pieții Universității, se refăcea marcajul rutier.

În jurul orelor 10.30-11, o parte din manifestați, aproximativ 200-300 de persoane au apărut în Piața Universității în zona Spitalului Colțea. Aceștia scandau lozinci anticomuniste împotriva lui Ion Iliescu, Mihai Chițac și împotriva FSN; la scurt timp manifestații au fost atacați de un grup de muncitori de la IMGB și de forțele de ordine. Și de astă dată, au fost lovite și reținute mai multe persoane care au fost duse la unitățile de la Măgurele și Băneasa. Este de menționat că persoanele reținute în dimineața de 13 iunie 1990 au fost duse inițial la sediul Poliției Transporturi din Calea Giulești, după care au fost transferate la unitatea militară din Măgurele aparținând trupelor de pază și ordine comandate de colonelul Bunoaica. A existat o înțelegere între ministrul de interne Chițac și reprezentanții sindicatelor de a se acționa în comun împotriva manifestațiilor din Piața Universității. Despre această înțelegere amintește gen. Diamandescu Corneliu în declarația sa dată Comisiei parlamentare.

La data de 12 iunie 1990, între orele 22-24, în biroul colonelului Bîțlan Dumitru (șeful Poliției Capitalei) a avut loc întâlnirea reprezentanților forțelor care au luat parte la operațiunile de “eliberare” a Pieții Universității din dimineața zilei de 13 iunie 1990, respectiv: ministrul de interne generalul Chițac Mihai, adjunctul acestuia generalul Diamandescu Corneliu, șeful Serviciului Român de Informații Măgureanu Virgil, adjunctul acestuia - generalul Stan, comandantul trupelor de pază și ordine generalul Bunoaica, șeful Școlii de ofițeri de la Băneasa - colonelul Dobrinoiu Vasile, procurorul general adjunct Mugurel Florescu, șefii sectoarelor poliției din capitală și locțiitorii, șeful grupului de pompieri din capitală și generalul Paul Romulus- șeful Comandurii de garnizoană a Ministerului Apărării Naționale. Colonelul Bîțlan Dumitru a declarat că degajarea Pieții Universității nu a avut la bază o informație precum că acolo s-ar pregăti o lovitură de stat. Colonelul Bîțlan a mai

subliniat că acțiunea de degajare a Pieții Universității a durat aprox. 30 de min. și s-a încheiat la ora 5, iar puținii manifestați care erau în zonă nu au opus rezistență și s-au retras fugind.

Colonelul Dobrinoiu Vasile, comandantul Școlii de ofițeri de Poliție de la Băneasa, a declarat că pe data de 12 iunie 1990, în jurul orei 18, a fost sunat la Școală de generalul Diamandescu care l-a convocat la o ședință cu ministrul Chițac având ca obiect prezentarea de către acesta a planului de degajare a Pieții Universității. Martorul spune că la această ședință au mai participat și procurorul general adjunct Mugurel Florescu. Pentru Școala de Poliție s-a stabilit un efectiv de 250 de elevi care trebuiau plasați în patru locuri din Piața Universității pentru a putea interveni în caz de nevoie. Elevii au fost transportați de la școala din Băneasa în București cu autobuze care au fost parcate în Piața Universității în zona Muzeului de istorie a mun. București și în zona Ministerului Agriculturii. Elevii (viitorii ofițeri de poliție având vârsta de circa 20 ani) au intrat în conflict cu manifestații, acest conflict degenerând în acțiuni violente care au avut ca urmare 26 de răniți din rândul elevilor.

Conform declarației colonelului Dobrinoiu Vasile, în seara de 12 iunie 1990, la ședința din biroul lui Bîltan, între orele 22 și 24, au fost prezenți și Virgil Măgureanu, șeful Serviciului Român de Informații și locțiitorul acestuia - generalul Stan. Conform declarației colonelului Dobrinoiu Vasile, cei care au dat indicații la această ședință despre modul cum să se acționeze au fost exclusiv următorii: ministrul de Interne - generalul Chițac Mihai, adjunctul acestuia - generalul Diamandescu Corneliu și Măgureanu Virgil - șeful Serviciului Român de Informații.

Martorul col. Dobrinoiu precizează că la data de 14 iunie 1990 a primit ordin de la generalul Diamandescu și de la ministrul de Interne Chițac Mihai, acesta din urmă dând chiar ordin scris, să primească la unitatea de la Băneasa persoanele reținute în Piața Universității. Astfel, în 14 iunie 1990, începând cu orele 14, au început să fie aduse în unitate primele persoane reținute care au fost cazate în garajul unității. Au fost reținute în unitatea de la Băneasa aproximativ 400 de persoane.

EVENIMENTELE DE LA SEDIUL TELEVIZIUNII ROMÂNE

La data de 13 iunie 1990, după-amiază, un grup de manifestați din Piața Universității printre care și Teodor Mărieș, s-au deplasat la Televiziune solicitând conducerii să dea pe post o casetă video ce conținea printre altele și revendicările manifestațiilor anticomuniști. Urmare a refuzului, grupul de manifestați a rămas în zonă protestând în fața unui dispozitiv de apărare a instituției format din 625 militari și 15 TAB-uri, așa cum am arătat mai sus.

Manifestații au scandat lozinci anticomuniste și au solicitat un dialog cu președintele Televiziunii Române Răzvan Theodorescu. Mărieș a insistat la telefonul de la poarta din Calea Dorobanților să vorbească cu președintele Televiziunii Răzvan Theodorescu pentru a fi primită o delegație, timp în care cordonul de militari ce apăra televiziunea a primit dispoziție de retragere din dispozitiv, ocazie cu care numeroși provocatori au început să sara gardul viu al televiziunii dinspre Calea Dorobanților deplasându-se spre clădirea studiourilor, fără să li se opună nimeni. După ce aceștia pătrund, li se permite accesul și manifestațiilor care scandau la poarta Dorobanți.

Președintele Televiziunii a refuzat orice dialog și mai mult decât atât, Frontul Salvării Naționale, în urma apelului făcut de Ion Iliescu, a organizat o contramanifestație cu un grup de 50-60 de persoane înarmate cu bâte și răngi care nu aveau nici o legătură cu manifestații din Piața Universității și care au pătruns în sediul Televiziunii Române acreditând ideea că sunt manifestați din Piața Universității. Aceștia au spart geamuri și au distrus mobilier și aparatură. Grupului violent li s-au alăturat persoane din cadrul FSN, care împreună cu militari au agresat personalul televiziunii și au produs pagube materiale instituției.

Pentru a masca acest adevăr, s-a mediatizat faptul că grupul de manifestați sosiți la Televiziunea Română ar fi vinovat de declanșarea ostilităților și că ar face parte dintr-o organizație legionară cu intenția de a cuceri postul național de Televiziune, de unde și acțiunile concertate de pedepsire și reținere a acestor manifestați cărora li s-au întocmit dosare penale în vederea condamnării lor. Frontul Salvării Naționale a adus muncitori de la IMGB și de la alte întreprinderi din

București înarmați ad-hoc cu bâte și crengi rupte din copacii din jurul Televiziunii, pentru ca aceștia să bată manifestații anticomuniști.

În plus, în această stare de tensiune, președintele Televiziunii Române Răzvan Theodorescu și directorul general Emanoil Valeriu, au decis întreruperea emisiunii. Această întrerupere a fost realizată și cu consimțământul ministrului Telecomunicațiilor Stelian Pintilie în jurul orei 20.25, fără ca redactorii prezenți în studio să avertizeze telespectatorii și fără să dea informațiile necesare asupra condițiilor întreruperii emisiunii. Actul de a fi oprită emisiunea Televiziunii Române timp de o oră a avut un rol incitant asupra populației țării, sugerând telespectatorilor o situație foarte gravă, dar nereală, pentru că manifestații nu pătrunseseră în studio, acest act de oprire a emisiei Televiziunii Române părând de fapt total nejustificat. Afirmăm acest lucru deoarece în jurul orelor 19.30, trupele de parașutiști au raportat că în clădirea Televiziunii Române nu mai era nici un manifestant, astfel că la ora 20.25 când s-a oprit emisiunea Televiziunii Române studiourile acesteia funcționau la capacitatea normală, nederanjate de persoane din afara instituției.

În același timp, manifestații au fost atacați de trupe de parașutiști care au degajat sediul Televiziunii Române după care emisiunea TV s-a reluat în jurul orei 21.25.

Potrivit conducerii Televiziunii Române, pagubele produse în 13 iunie 1990 s-au ridicat la 8 milioane lei și 1 milion de dolari după estimările făcute în zilele următoare evenimentului.

Este interesant de văzut că în acțiunile de degajare de la Televiziunea Română și din Piața Universității au participat și s-au evidențiat Gelu Voican Voiculescu, viceprim-ministru în funcție, președintele Televiziunii Române Răzvan Theodorescu și directorul general Emanuel Valeriu. Toți aceștia au acționat în spiritul apelurilor și a comunicatelor menționate mai sus, făcute de președintele Ion Iliescu și transmise prin intermediul posturilor naționale de Radio și Televiziune în 13 iunie 1990.

*

VICTIME

PAGUBE ALE INSTITUTIILOR VANDALIZATE

Fapta cea mai gravă a forțelor de represiune a fost împușcarea mai multor persoane în după-amiaza zilei de 13 iunie 1990, în zona clădirii Ministerul de Interne, precum și în zona magazinului "Romarta copiilor". Menționăm că în momentul acestui atac criminal împotriva unor persoane neînarmate, minerii nu sosiseră încă în capitală și această activitate a fost opera militarilor de la Ministerul de Interne și de la Ministerul Apărării Naționale. Evenimentele s-au petrecut în după-amiaza zilei de 13 iunie 1990 în zona sediului Ministerul de Interne unde s-a deplasat o masă de demonstranți instigați de anumite persoane cunoscute manifestaților, una din acestea fiind Marian Munteanu.

Manifestații scandau lozinci prin care cereau demisia ministrului de interne Chițac Mihai și eliberarea celor câteva sute de demonstranți arestați în dimineața aceleși zile, despre care se credea că sunt reținuți în clădirea Ministerului de Interne. În acel moment, sediul Ministerului de Interne era apărat în interior de un dispozitiv militar aflat sub comanda generalului Andrița Gheorghe. Ministrul de Interne Chițac Mihai a părăsit pur și simplu "pe ușa din dos" clădirea Ministerului de Interne și s-a deplasat la sediul Inspectoratului General al Poliției, în birou la generalului Diamandescu Corneliu pe care l-a găsit conform propriei declarații într-o atitudine relaxată: "îmbrăcat lejer, în papuci, cu o sticlă de whisky pe masă, și urmărea la televizor un meci de la campionatul mondial de fotbal". În această atmosferă relaxantă, liniștea celor doi șefi ai Poliției Române a fost întreruptă doar de apelurile telefonice și radio prin care aceștia au transmis ordine și aprobări, inclusiv pentru deschiderea focului în zona Ministerului de Interne asupra manifestaților care "îndrăzniseră" să strige toată ziua lozinci împotriva ministrului de Interne.

În momentul în care generalul Chițac Mihai a părăsit sediul clădirii ministerului, situația

dispozitivului de pază din această clădire se prezenta astfel: 55 cadre militare (ofițeri și subofițeri), salariați ai ministerului; 12 cadre militare și 6 militari în termen din secția pază și control acces, conduși de către colonelul Călin Traian Ștefan; 75 de militari în termen; 4 ofițeri și un maestru militar de la batalionul de jandarmi Ploiești, conduși de colonelul Costea Dumitru; 74 de militari în termen și doi ofițeri din cadrul Batalionului 89 Transmisiuni (Ministerul Apărării Naționale) comandați de colonelul Dumitru Cristea; două plutoane de militari în termen din cadrul UM 0456 București comandate de locotenent Stoica Cristian Ionel și locotenent Berechet Tiberiu. Cel mai mare în grad și în funcție dintre cei prezenți în acele împrejurări în clădirea Ministerului de Interne era generalul Andrița Gheorghe, adjunctul ministrului de Interne, sub comanda căruia s-au desfășurat activitățile represive ale militarilor din clădire. În acest timp, în exteriorul clădirii Ministerului de Interne, manifestații continuau să scandeze lozincile menționate anterior, fiind amplasați în zonele de spațiu verde, la o distanță de aprox. 12-15 m de clădire.

Tot în exteriorul clădirii se aflau deja sosite, din ordinul președintelui Ion Iliescu, 10 TAB-uri în care se aflau 40 de militari sub comanda colonelului Pință Florin, șeful de stat major al Diviziei 1 Mecanizate Tudor Vladimirescu, precum și a maiorului Șerb Ion din aceeași unitate. Misiunea acestora era aceea de a-i sprijini pe militarii din sediul Ministerului de Interne. În momentul apariției celor 10 TAB-uri, manifestații au început să strige cunoscuta lozincă "Armata e cu noi!", cerându-le militarilor să fie de partea lor și să-i ajute să-și scoată arestații din clădire.

Coloneii Costea Dumitru și Călin Traian Ștefan s-au deplasat în biroul generalului Andrița Gheorghe căruia i-au solicitat să ia legătura cu ministrul de Interne pentru a se aproba deschiderea focului asupra manifestațiilor. Astfel, gen. Andrița Gheorghe, după ce a vorbit cu ministrul de Interne (generalul Chițac Mihai), a aprobat deschiderea focului, fiind chiar încurajat de acesta care i-a ordonat să deschidă focul "cu toată tăria", angajându-se, că dacă va fi nevoie, se va ocupa personal de trimiterea unui supliment de muniție la minister. Ofițerii Costea Dumitru și Călin Traian Ștefan, după ce au primit ordinul sus-amintit au hotărât totuși ca focul să fie tras de cadre militare și nu de soldați. Astfel, patru ofițeri veniți de la unitatea din Ploiești, au primit pistoale mitralieră calibrul 7,62 mm și muniție; au mai primit armament doi subofițeri de serviciu - Ferentz Marian și Axintoaiei Mircea, aceștia începând să execute pe rând și prin rotație focuri de armă în serii scurte și foc cu foc, timp de 30 de minute.

Astfel, în jurul orelor 18.30, în dreptul ușii de pătrundere în clădirea Ministerului de Interne a căzut împușcată mortal prima victimă, respectiv **Mocanu Velicu Valentin**, în vârstă de 25 de ani, căsătorit, tatăl a doi copii minori, muncitor la Intreprinderea Optică Română din București, care venise în zonă să aducă mâncare tatălui său aflat la serviciu în schimbul 1 la Ministerul de Interne. În momentul împușcării, victima se afla la o distanță de 22 m și cu spatele la Ministerul de Interne fiind împușcat din spate. Acest lucru denotă clar nevinovăția victimei în provocarea actului criminal, acesta neprezentând un pericol pentru militarii din dispozitivul clădirii Ministerului de Interne.

Momentul primei victime împușcate a fost crucial pentru derularea următoare a evenimentelor de la sediul Ministerului de Interne, deoarece, din această clipă, manifestații au conștientizat că Poliția trage și ucide, spiritele începând să se agite și manifestații au început să strige către cei din clădire: "Asasinii, asasinii!".

După aprox. 30 de minute de la împușcarea primei victime, la câțiva metri de locul unde a căzut aceasta, a fost împușcat mortal prin tiruri trase în aceleași condiții o a doua victimă pe nume **Lepădatu Mitrită**, de 25 de ani, căsătorit, doi copii minori, paznic la direcția de Transporturi Poștale București. Înainte să moară, victima abia ieșise din serviciul de pază și era în drum spre casă împreună cu trei celogi, respectiv Dobrin Marcel, Buzulescu Ștefan și Bârliba Claudiu Marius. Este de subliniat că și victima Lepădatu Mitrită, în momentul împușcării, se afla cu spatele către clădirea Ministerului de Interne de unde a fost împușcat în ceafă.

Dacă facem o analiză a acestor două victime putem trage câteva concluzii comune, și anume că ambele fuseseră în ziua de 13 iunie 1990 la serviciu și nu aveau nici o legătură cu ce se întâmplase în aceeași zi în Piața Universității; nici una din victime nu a desfășurat în momentele premergătoare împușcării activități periculoase în vreun fel pentru cei din sediul Ministerului de Interne; ambele victime au fost împușcate din sediul acestui minister, din zona postului de pază nr.3, fiind în

momentul împușcării cu spatele din clădirea din care s-a tras, deci nu aveau cum să fie atacanți ai acestei clădiri și ai dispozitivului de trăgători ce sa afla în interior. Față de concluziile noastre, se poate spune că cei care au tras în cele două victime nu se aflau în stare de legitimă apărare. Inclusiv cadrele militare recunosc că s-a tras asupra manifestanților din clădirea Ministerului de Interne așa cum este cazul căpitanului Pană Emil, conductor de TAB, care a declarat : “În timp ce parlamentam cu demonstranții, am auzit mai multe focuri de armă trase din direcția Ministerului de Interne. Ulterior, căpitanul Oproiu mi-a spus că un demonstrant a căzut lângă el. De asemenea, demonstranții spuneau că din clădire s-a mai tras și că există un demonstrant împușcat”.

La rândul său, căpitanul Oproiu Constantin, conductor de TAB, arată că, în timp ce a oprit TAB-ul lângă clădirea Ministerului de Interne, “din această clădire, dinspre latura cu părculețul unde mă aflam, a început să se tragă cu armă de foc și am văzut cum unul din bărbații de lângă mine a căzut împușcat. Și eu și manifestanții am intrat în panică, fugind cu toții să ne ascundem, împrejurare în care eu m-am ascuns după un TAB. Manifestanții mi-au spus cu reproș că *milițienii trag și în mine*, care eram ofițer al Ministerului Apărării Naționale și care venisem să-i apăr pe cei din clădire. Chiar și pe mine m-a șocat, deoarece puteam să fiu împușcat. În aceste împrejurări s-a tras din nou din clădirea Ministerului de Interne și am văzut al doilea bărbat care a căzut împușcat”.

Evenimente similare au avut loc și în zona magazinului “Romarta copiilor” după miezul nopții de 13 spre 14 iunie 1990, când, după depresurarea clădirii sediului Ministerului de Interne, pe la ora 1 noaptea, detașamentul de parașutiști de la UM 01847 Buzău condus de colonelul Constantin Vasile, a deschis focul în această zonă, fapt ce a avut drept consecință uciderea prin împușcare a altor două persoane și rănirea mai multor cetățeni.

Este de menționat că în sera zilei de 13 iunie 1990, în jurul orelor 22, președintele Ion Iliescu a comunicat că în acea noapte elemente turbulente vor încerca să pătrundă și în alte obiective, fiind înarmate cu arme și muniție și este necesar ca militarii să aibă baioneta pusă la armă și să se apere împotriva celor care atacă. Această comunicare a fost transmisă în întregime la ora 22.30 generalului Opruță, comandantul Aviației Militare. Acesta din urmă a raportat în jurul orelor 23.30 că la aeroportul Otopeni au sosit 200 de militari parașutiști de la Buzău care, conform ordinului primit, s-au deplasat în zona Ministerului de Interne.

În jurul orei 1 noaptea, generalul maior Paul Romulus (comandantul Garnizoanei București) a raportat din biroul ministrului de Interne că localul Ministerului de Interne a fost depresurat și ocupat de armată. La ora 1.20, prim-adjunctul ministrului Apărării Naționale a ordonat să se transmită tuturor comandamentelor care au intervenit cu subunități să acționeze în continuare și să stabilească comandanții militari unici. La orele 1.35, prim-adjunctul ministrului Apărării Naționale l-a informat pe președintele Ion Iliescu că “bandele de vandali au fost alungate din zona Ministerului de Interne care a fost ocupată de armată”.

Manifestanții s-au repliat succesiv pe direcția Poliției capitalei și magazinul “Romarta copiilor”, unde au ridicat o baricadă din tomberoane și alte obiecte. Împotriva acestora au acționat militari de la Parașutiști și Tancuri care au executat focuri de armă de avertisment consumându-se, conform unor situații militare, 1466 cartușe calibrul 7,62 mm. În urma executării acestui foc au rezultat două persoane ucise prin împușcare și alte trei rănite, cu toate că numărul acestora din urmă este mult mai mare conform documentelor medicale existente.

În zona de conflict a acționat un detașament de parașutiști condus de colonelul Constantin Vasile. Acesta din urmă, nervos, a smuls la un moment dat o armă de la un militar în termen trăgând și o rafală cu ea, ordonându-le în același timp soldaților să deschidă foc la întâmplare. Astfel, militarii s-au conformat ordinului primit și au deschis foc trăgând la întâmplare. Pe partea opusă intrecției în care se aflau militarii sus-amintiți, în fața magazinului “Romarta Copiilor”, se afla partea vătămată **Pârvulescu Dan Gabriel**, care a fost împușcat în piciorul stâng. Pârvulescu Dan Gabriel era singur în zonă și a încercat să se târască într-un loc mai ascuns, dar nu a reușit întrucât a fost luat de o mașină a Poliției. Cu aceeași ocazie, a fost împușcată mortal victima **Drumea Dragoș** care se afla cu prietenul și vecinul său Paraschiv Mircea Lucian și care, în momentul în care au fost împușcați, fugeau pe stradă în speranța că vor scăpa cu viață. Și victima Drumea Dragoș a fost împușcată din spate. Tot aici a fost împușcat și **Duncă Gheorghită** care a fost transportat la spital

unde i-a relatat doctorului care-l opera că, în acea seară, după ce urmărise emisiunea la Televiziune împreună cu un prieten, a plecat spre zona magazinului “Romarta Copiilor” unde a fost împușcat în șold. La spital, Duncă Gheorghită a murit după câteva ore.

În zona Institutului de Arhitectură, la data de 13 iunie 1990 orele 16, a fost ucis prin lovire **Suciu Nicoale**, 58 ani, subinginer la I.P.I.U. București, cu domiciliul în București, alea Barajul Sadului nr.4, bl.T2, sc.C, et.8, ap.124, sector 3.

În zona Televiziunii, în noaptea de 13 iunie 1990, a fost ucis prin înjunghiere **Ionită Vasile**, domiciliat în București, str. Iacob Andrei, nr.15 sector 5. Necropsia a stabilit că moartea victimei a fost violentă și s-a datorat asfixiei mecanice prin aspirat sanguin, consecința unor plăgi înjunghiate cervico-laringiene. S-a mai constatat o placă înjunghiată la umărul stâng. Leziunile s-au putut produce prin loviri repetate cu cuțit (lungime minimă a lamei de cuțit: 7 cm, lățime maximă: 0,5 cm).

În zona de conflict magazinul “Romarta Copiilor”, au fost răniți prin împușcare Prodan Cziuk Gabriel - împușcat în obrazul drept cu retenție de glonț, și Iancu Cătălin- împușcat în piciorul drept. Este de menționat că partea vătămată Prodan Cziuk Gabriel fusese la acea oră la tatăl său ce se afla în serviciul de noapte și se îndrepta spre casă în momentul în care a fost împușcat. De asemenea, partea vătămată Iancu Cătălin, student pe atunci, a declarat că în timp ce se deplasa dinpre magazinul “Victoria” spre magazinul “Romarta Copiilor”, a observat militarii care îi urmăreau pe manifestanți și care au început să tragă foc la întâmplare, inclusiv în pereții ultimului etaj al magazinului, ocazie cu care a fost și el împușcat.

În afara celor trei părți vătămate rănite prin împușcare, a căror situație a fost prezentată mai sus, din studierea arhivelor a 14 spitale de pe raza capitalei au mai fost găsite, cu diagnostice de rănire prin împușcare în aceeași noapte, următoarele persoane: Grigore Ilie, Spânu Ion, Bărbuță Radu, Stegărescu Sorin, Herlo Ioan și Ștefănescu Liviu.

De asemenea, au mai apărut internate în spital în aceeași noapte, precum și în cursul zilei de 14 iunie 1990, următoarele persoane cu diverse politraumatisme cum ar fi:

1. Barbu Octavian din Bacău, muncitor, politraumatism
2. Vizitiu Emil din București, 20 de ani, muncitor, politraumatism
3. Popescu Eugen din Argeș, comuna Popești, ziarist, 27 de ani, politraumatism, stare de șoc psihic
4. Bărbuță Radu din București, muncitor, 20 de ani, plagă zdroboită mâna stângă
5. Marin Nicolau, muncitor, 35 de ani, entorsă gravă genunchi drept
6. Ion Bogdan, București, plagă zdrobită picior stâng
7. Lazăr Petrișor, București, muncitor, 23 de ani, traumatism regiunea lombară
8. Dobre Marian, muncitor București, 21 de ani, traumatism craniaian parietal drept
9. Cângariu Gheorghe București, muncitor, 31 de ani, traumatism parietal stâng
10. Petrișor Emil, jud.Neamț, comuna Adjudeni, 22 ani, traumatism toracic
11. Vasilescu Dan, București, muncitor, 24 de ani, plagă la ochiul drept
12. Dumitrescu Vasile, București, 30 ani, fractură deschisă calcaneu
13. Gherasim Vasile, soldat la UM 01925 București, plagă craniană comoție cerebrală
14. soldat Blindar Dumitru la UM 01847 Buzău, plagă frontală dreaptă
15. colonel Bărbulescu Nicoale Ion, traumatism craniocerebral
16. soldat Perșinaru Viorel, UM 1847 Buzău, plagă traumazică regiunea zigomatogeniană dreaptă
17. colonel Andrei Aristică, politraumatism toraco-abdominal
18. Grigore Ilie, București, elev, 15 ani, plagă prim împușcare transfixiantă coapsa dreaptă
19. Neagu Constantin, București, elev, politraumatism
20. Nistor Florin, elev, 15 ani, plagă craniofacială
21. Hâncu Sandi, București, elev, 15 ani, contrizie craniofacială
22. Zamfirescu Adrian, elev, București, 16 ani, contuzii temporo-parientale
23. Ilie Gheorghe Emil, Casa de copii Filipești Târg, jud.Prahova, 14 ani, plagă prin tăiere gamba dreaptă
24. Costescu Alexandru, Râmnicu-Vâlcea, 53 de ani, plagă frontală
25. Ghiță Victor, București, salariat Radioprogres, 26 ani, contuzie cerebrală

26. Georgescu Gabriel, elev, traumatism cranian
27. soldat Dinuț Eugen, UM 0326 București, contuzie cerebrală
28. Pâslaru Dragoș, București, actor la Teatrul Nottara din București, politraumatism toracic
29. soldat Butoi Laurențiu, UM 01908 București, contuzie cerebrală
30. Vasiliu Pavel Mugurel, student la Facultatea de Litere, contuzie cerebrală și contuzie toraco-abdominală
31. Vlăsceanu Victor, București, lucrător comercial, contuzie cerebrală
32. Rahat Dumitru, comuna Cernica, 21 de ani, contuzie cerebrală
33. Dorobanțu Octavian, salariat, 25 de ani, contuzie cerebrală
34. Ene Viorel, salariat la ISPH, contuzie cerebrală
35. Roșoiu Gigi, student, 28 de ani, politraumatism cranian și toracoabdominal
36. Cioacă Sergiu, desenator tehnic, contuzie cerebrală
37. Stoica Marin, contuzie toraco abdominală
38. Mihai Ilie, București, paznic la Institutul de Arhitectură “Ion Mincu”, contuzie cerebrală
39. Semerea Ovidiu, București, salariat “Automecanica”, 32 de ani, traumatism craniocerebral
40. Druja Mihai, Negrești, jud. Vaslui, muncitor, 39 ani, contuzie cerebrală
41. Enache Iulian, 28 ani, contuzie cerebrală
42. Constantinescu Paul, muncitor, București, comoție cerebrală
43. Danaricu Mihai, București, 32 de ani, traumatism craniocerebral
44. Dumitru Ioana, 60 de ani, contuzie cerebrală
45. Lăcusteanu Florea, soldat la UM 1026 Vâlcea, contuzie piramidă nazală
46. Popa Alexandru, șofer, 32 ani, politraumatism
47. Dogaru Alexandru, Galați, muncitor, traumatism toracic
48. Petac Aurica, muncitoare, București, traumatism toracic
49. Voinea Ion, București, lăcătuș mecanic, politraumatism
50. Staicu Corneliu, instalator, 22 ani, București, contuzie toracică
51. Blindescu Codin, elev, 17 ani, plagă și contuzie lombară
52. Tatu Vasile, sudor, 39 ani, plagă prin înjunghiere
53. Anghel Petre, București, merceolog, 41 ani, contuzii abdominale
54. Suci Leonard, București, operator TVR, 45 ani, contuzie toracică
55. Dragomir Florin, București, traumatism hemitorace
56. Dinu Marius, Giurgiu, 22 ani, traumatism cranian
57. Armeanu Ovidiu, 20 ani, traumatism
58. Savu Marin, București, 35 ani, traumatism toracic
59. Dobrescu Marian, București, 23 ani, contuzie cerebrală
60. Mocanu Nicolae, comuna Sărulești, Călărași, 40 ani, plagă prin înjunghiere
61. Ursu Nicolae, București, 40 ani, plagă penetrantă toracică prin tăiere
62. Spânu Ion, București, salariat, 40 ani plagă prin împușcare cotul drept
63. Timiș Vasile, București, 48 de ani, politraumatism
64. Gîgea Petre, București, 41 ani, politraumatism
65. Păun Carmen, București, casnică, 21 ani, politraumatism
66. Bogdan Viorel, București, muncitor la ICAB, 23 ani, plagă tăiată antebraț drept
67. Droboță Elena, București, 40 ani, politraumatism
68. Filomon Ion, soldat la 1210 București, plagă tangențială
69. Giuran Cornel, comuna Lădești, jud. Vâlcea, șofer, politraumatism
70. Laczó Wilhelm, comuna Remetea, jud. Harghita, lăcătuș, politraumatism
71. Munteanu Bogdan, București, 20 ani, politraumatism
72. Munteanu Marian, 28 ani, student la Facultatea de Litere, București, contuzie cerebrală medie, contuzie lombară dreaptă, contuzii pe gleznă și mâna stângă

...și mulți alții, în total 139 de victime internate în spital și 403 de victime înregistrate în ambulator la cele 14 spitale din București, respectiv: Spitalul Clinic de Urgență, Spitalul de Oftalmologie, Spitalul

Chirurgie Plastică, Spitalul "Cantacuzino", Spitalul "23 August", Spitalul "Colțea", Spitalul Clinic al Sectorului 4, Spitalul "Gheorghe Marinescu", Spitalul Municipal (Universitar), Spitalul Central de Copii, Spitalul "Grivița", Spitalul de Stomatologie, Spitalul Ministerului Apărării Naționale, Spitalul Ministerului de Interne.

O parte din victimele sus amintite sunt înregistrate la data de 14 iunie 1990 când forțele de ordine au folosit minerii pentru atacul plănuit împotriva unei părți a populației Bucureștiului, respectiv împotriva populației aflate la acea oră pe străzile capitalei sau în instituțiile și sediile partidelor și asociațiilor vizate de autoritățile statului pentru a fi vandalizate.

Astfel, au fost atacate: sediul Societății Scriitorilor Români, sediul central al PNȚCD, sediul ziarului „Viitorul” al PNL, sediul Ministerului Economiei Naționale - Direcția Avizare și Investiții din imobilul în care era sediul PNL, sediul Centrului de calcul al Universității București, sediul Intreprinderii poligrafice „I.R.”, sediul ziarului „România liberă”, sediul Institutului de Arhitectură „Ion Mincu”, sediul central al PNL, sediul Asociației 21 Decembrie 1989, sediul PNȚCD sector 1, sediul UMRL, sediul Editurii „Orizont contemporan”, sediul revistei „Europa”, sediul Partidului Țărănesc Român, sediul AFDPR, sediul PNL sector 4, sediul PNȚ sector 4, sediul PNL sector 5, sediul Partidului Liber-Democrat sector 5, sediul PSDR sector 5, „Rota Romanian Tour” sector 5, sediul Societății Comisia Națională pentru Standarde, Metrologie și Calitate, sediul Asociației Femeilor din România, sediul PNȚ sector 6, sediul Ligii Studenților, sediul Universității București, sediul Facultății de Drept din București.

Toate instituțiile menționate mai sus au depus plângeri penale.

De asemenea, a mai fost depusă o plângere penală de către Federația Etnică a Romilor la Procurorul general al României pentru infracțiunile de propagandă naționalist șovină (art. 317 din Codul penal), instigare publică (art. 324 din Codul penal) și calomnie, acuzațiile fiind fondate prin faptul că, pe postul de Televiziune și în ziarul „Adevărul”, s-a afirmat că bande de țigani au atacat Ministerul de Interne și Televiziunea și că, pe de altă parte, din ordinul generalului Chițac și a generalului Diamandescu, au fost reținuți ilegali sute de romi. Cităm din plângerea penală: „afirmațiile numitului Emanuel Valeriu la Televiziune (N.R. - în calitate de director general al TVR) au contribuit la declanșarea unui șir de acte de violență în zilele de 14 și 15 iunie 1990 alcătuite din grupuri de mineri asupra țiganilor din București. Cu aceste ocazii, cartiere întregi de țigani au fost devastate, au fost făcute percheziții neautorizate în casele lor, au fost bătuți, schingiuiți, multe femei au fost violate, iar multora le-au fost furate obiecte și sume de bani care le aparțineau, le-au fost distruse bunuri personale și din imobile. Mulți țigani au fost duși la organele de poliție și reținuți, ca ulterior să se constate că nu au săvârșit infracțiuni.”

Din cercetări, rezultă că în 13 și 14 iunie 1990 au fost lipsiți de libertate în mod ilegal și supuși unor tratamente neoamenoase peste 600 de romi la unitățile militare de la Măgurele și Băneasa.

Menționăm că există numeroase situații în care unele organizații guvernamentale sau neguvernamentale au fost atacate și vandalizate, dar nu au depus plângeri penale.

Pagube la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” din București. Distrugerii: mijloace fixe 198.318 lei, obiecte de inventar 36.565 lei, materiale diverse 5.977 lei, precum și alte bunuri distruse în valoare de 60.000 lei.

Pagube la Liga Studenților București - au fost ridicate următoarele obiecte: 32 de mașini de scris, un calculator, două camere video, un telefax, două aparate xerox, un videorecorder, o mașină de calcul, un radiocasetofon, peste 50 de filme și casete video, o portavoce, un reportofon.

Pagube la sediul central PNL - în valoare de 5.000.000 lei.

Pagube la sediul Societății Comisia Națională pentru Standarde, Metrologie și Calitate: 1.026.344 lei.

Pagube la sediul Asociației 21 Decembrie 1989 - în valoare de circa 760.000 lei. Au fost distruse următoarele: 7 mașini de scris, 5 mașini de multiplicat, mobilier, uși, ferestre, documente și alte materiale din sediu. S-au produs furturi precum și maltratarea unor membri ai asociației (printre

care Ștefan Boran, Bedros Anghel, Neagu Dănuț ș.a.) de către trupele de cercetare-diversiune conduse de colonelul Ghe. Truțulescu.

Pagube la sediul PNȚCD - în valoare globală de peste 2.000.000 lei.

Mențiune: valoarea în lei trebuie apreciată la nivelul lunii iunie 1990 (respectiv înainte de devalorizarea leului).

ADUCEREA ÎN CAPITALĂ A UNOR GRUPURI DE MINERI

SI MUNCITORI DIN TARĂ. MINERIADA

În 13 iunie 1990, la nivelul conducerii Frontului Salvării Naționale, s-a hotărât aducerea în capitală, pentru a interveni împotriva manifestațiilor din Piața Universității, a unor grupuri de mineri și muncitori din țară. Astfel, membrii marcanți ai Frontului Salvării Naționale au luat legătura prin telefon cu șefii filialelor FSN de care aparțineau din țară, ordonându-le să trimită în București grupuri mari de muncitori și mineri.

Astfel, liderul FSN Galați, Buruiană Aprodu Alexandru, la cererea solicitarea soției sale Buruiană Aprodu Daniela, membru marcant FSN, a mobilizat și trimis la București peste 100 de muncitori de la Combinatul Siderurgic Galați cu un tren format din 10 vagoane. Totodată, Buruiană Aprodu Alexandru a confecționat la tipografia din Galați manifeste prin care se solicita judecarea și expulzarea din țară a domnilor Ion Rațiu (candidatul PNȚCD la Președinția României) și Radu Câmpeanu (candidatul PNȚCD la Președinția României).

Din Valea Jiului au plecat spre București, cu mai multe garnituri de tren, peste 6.000 de mineri de la cele 15 întreprinderi miniere, fiind conduși de către ofițerul de Securitate Cămărășescu, de liderii de sindicat ai minerilor printre care și Miron Cosma, la cererea lui Napău și Ilinescu (foști lideri de sindicat ai minerilor din Valea Jiului, care au fost cooptați în conducerea Ministerului Transporturilor), precum și a lui Gelu Voican Voiculescu – viceprim-ministru.

De la mina Filipeștii-de-Pădure din jud.Prahova prefectul Bălănoiu a mobilizat câteva sute de mineri la ordinul șefului Serviciului Român de Informații, Măgureanu Virgil, care s-au deplasat la București cu autobuze de la întreprinderea de transport județean.

Tot din ordinul lui Măgureanu Virgil - șeful Serviciului Român de Informații, maiorul Bondoc Viorel de la SRI Gorj a mobilizat câteva sute de mineri de la mina Albeni pe care i-a adus în Piața Universității cu 6 autobuze. În același timp, de la bazinul miner Motru au plecat spre București cu trenul aproape 4.000 de mineri.

Din jud.Hunedoara au plecat cu autobuzele spre București minerii de la exploatarea minieră Brad, iar din Deva au plecat câteva vagoane cu muncitori mobilizați de către organizația FSN Deva la ordinul lui Iosif Boda din cadrul Frontului Salvării Naționale central. De la Calarași, șeful FSN Doru Ioan Tărăcilă a trimis 8 autobuze cu muncitori de la Combinatul siderurgic.

De la Giurgiu, câteva sute de persoane au fost mobilizate de către Caraiman, președintele FSN Giurgiu și de către Iusuț Mihai de la FSN Giurgiu, care au fost transportați cu autobuzele în Piața Universității din București, în seara zilei de 13 iunie 1990. Totodată, în data de 14 iunie 1990, când s-au întors din București, un grup de aproximativ 25-30 de persoane înarmate cu bâte, din grupul sus-amintit, au atacat sediul PNȚCD din Giurgiu provocând pagube materiale, intenționând să dea foc clădirii și amenințând: „Facem moarte de om!”.

În București a mai venit un grup de persoane mobilizate de FSN-Alba cu un tren special pentru această acțiune.

În ziua plecării majorității minerilor din București (15 iunie 1990), persoanele care au aplaudat și au ovaționat minerii (în special femei și pensionari) nu au fost bucureșteni, ci au fost persoane aduse, în dimineața zilei respective, cu autobuze sau cu trenuri, de lideri FSN din provincie (Alexandria, Călărași, Galați, Slatina, Ploiești, Buzău ș.a.) la cererea lui Ion Iliescu și a altor lideri

din FSN. Acele persoane nu știau ceea ce au făcut în realitate minerii București cu o zi înainte și nici care au fost revendicările reale ale manifestațiilor din Piața Universității. Acele persoane au fost victime ale minciunilor, dezinformărilor și diversiunilor autorităților propagate prin comunicatele Președintelui Iliescu și ale Guvernului Roman, prin știrile difuzate de TVR, radio, presa oficială și cea aservită, precum și prin declarațiile și zvonurile răspândite de membrii FSN și de răspândicii fostei Securități reactivați în Serviciul Român de Informații, poliția politică a regimului neocomunist.

IMPLICAREA AUTORITĂȚILOR ÎN EVENIMENTELE DIN 13-15 Iunie 1990

Principalele autorități implicate în evenimentele din 13-15 iunie 1990 au fost următoarele: Președintele Ion Iliescu, Primul-Ministru Petre Roman și Guvernul, Serviciul Român de Informații, Ministerul de Interne, Ministerul Apărării Naționale, Procuratura.

Menționăm că apelurile către populație din 13 și 14 iunie 1990 s-au făcut de către:

- Președintele României Ion Iliescu
- Guvern
- conducerile unor organizații ale Frontului Salvării Naționale
- conducerile unor Consilii Județene Provizorii de Uniune Națională
- conducerile unor întreprinderi și sindicate
- diferite persoane

Au fost folosite în scopul sus-amintit: Televiziunea Română, Radiodifuziunea, presa scrisă, afișe, manifeste, mijloace directe de comunicare orală.

IMPLICAREA PREȘEDINTELUI ION ILIESCU

La data de 11 iunie 1990 Președintele României Ion Iliescu și Primul-ministru al Guvernului provizoriu Petre Roman, au convocat la sediul guvernului o ședință la care au participat ministrul de interne gen. Mihai Chițac și adjunctul său, ministrul Apărării Naționale, directorul Serviciului Român de Informații Virgil Măgureanu, prim-vicepreședintele Frontului Salvării Naționale Nicolae S. Dumitru, viceprim-ministrul Gelu Voican Voiculescu, reprezentanți ai Procuraturii, ministrul adjunct al Sănătății Radu Dop și alte cadre de conducere civile și militare.

În această ședință s-a hotărât evacuarea ultimilor manifestați din Piața Universității în dimineața zilei de 13 iunie 1990, s-au stabilit modalitățile de acționare a militarilor din Ministerul de Interne și Ministerul Apărării Naționale dar și mobilizarea a 5.000 de muncitori care trebuiau să sprijine forțele de ordine. În acest sens, subliniem că mobilizarea cetățenilor civili a fost încredințată prim-vicepreședintelui FSN Nicolae S. Dumitru. Acesta s-a întâlnit a doua zi cu Consiliul director al Frontului Salvării Naționale unde s-a discutat despre mobilizarea unor muncitori în ziua de 13 iunie 1990. Realizarea acestei mobilizări a fost propusă primarului general al capitalei Dan Predescu, primăriilor de sector precum și liderilor sindicali ai respectivilor muncitori.

În seara zilei de 12 iunie 1990, s-a difuzat prin rețeaua de Radio și Televiziune un comunicat din partea Procuraturii Generale, prezentat la Televiziune de către procurorul Ionel Olteanu (actual deputat PSD) prin care se cerea Guvernului să ia măsuri pentru evacuarea manifestațiilor din Piața Universității.

În aceeași seară, la Poliția Capitalei, între orele 22-24, a avut loc o ședință în care s-a aprobat planul detaliat al intervenției prevăzute pentru dimineața zilei de 13 iunie orele 4, plan întocmit de generalul Diamandescu împreună cu ministrul de Interne gen. Chițac Mihai.

Este de menționat că Președintele României Ion Iliescu s-a implicat personal și decisiv,

transmițând, prin intermediul posturilor naționale de Radio și Televiziune, în seara zilei de 13 iunie 1990, două comunicate (primul, consemnat în buletinul Rompres din 13 iunie 1990 pentru orele 19.35 și al doilea, pentru orele 21.52). Primul comunicat, după ce expune sumar evenimentele petrecute în București, se încheie cu următorul apel: „Ne adresăm tuturor cetățenilor capitalei, în numele democrației câștigate prin alegerile libere, să respingă cu toată hotărârea actele iresponsabile de violență și să sprijine organele de ordine în restabilirea situației de calm și legalitate. Chemăm toate forțele conștiente și responsabile să se adune în jurul clădirii Guvernului și Televiziunii pentru a curma încercările de forță ale acestor grupuri extremiste, pentru a apăra democrația atât de greu cucerită.”

Cel de al doilea comunicat, adresat acum „tuturor forțelor democratice ale țării”, aduce precizări foarte importante, astfel că îl reproducem integral:

„În cursul după-amiezii, acțiunile violente ale elementelor extremiste de tip legionar s-au intensificat. Au fost atacate și incendiate clădirile poliției capitalei, Ministerul de Interne, și Casei de modă, personalul fiind blocat în interior. Au fost distruse un număr important de automobile parcate în zonă. Au fost devastate magazine și localuri publice. Încercările pompierilor și forțelor de ordine de a interveni au fost sistematic împiedicate de aceleași elemente anarhice, legionare. Este de acum clar că ne aflăm în fața unei tentative organizate, pregătite din timp, de a răsturna prin forță, prin violență dezlănțuită, conducerea aleasă în mod liber și democrat, a țării, la 20 Mai anul curent.

Ne adresăm tuturor forțelor democratice ale țării care și-au dat votul pentru libertate și stabilitate în România, cu chemarea de a sprijini acțiunea de lichidare a acestei rebeliuni legionare, de a conlucra cu forțele de ordine și cu armata pentru restabilirea ordinii, izolarea și arestarea elementelor extremiste care trebuie aduse în fața justiției pentru a da socoteală de cele comise.”

Poate fi asimilată cu un apel și luarea de cuvânt a președintelui României Ion Iliescu în acea seară la orele 22, în fața mulțimii adunate în fața sediului Guvernului și Frontului Salvării Naționale din Piața Victoriei, care, potrivit buletinului de știri interne Rompres, cuprindea printre altele următorul pasaj: „Trebuie să punem capăt acțiunilor rebele ale elementelor extremiste, reacționare. Vă multumesc tuturor încă o dată. Rămâneți pe loc! Vor veni și alte forțe din județele vecine. Să fim pregătiți pentru orice încercare a acestor elemente lipsite de rațiune, lipsite de respect pentru opțiunea, pentru alegerea poporului român! Să le dăm riposta cuvenită! Să înăbușim din fașă rebeliunea legionară și să asigurăm dezvoltarea democratică a țării!”

Președintele Ion Iliescu nu se oprește la aceste comunicate și se adresează personal comandanților Ministerului Apărării Naționale, respectiv generalului maior Șchiopu Nicoale, care ținea locul șefului Marelui Stat Major al Armatei, cerându-i, la orele 15.45, să intervină cu două unități de militari în sprijinul trupelor Ministerului de Interne din Piața Universității.

De asemenea, Președintele Ion Iliescu dă ordin, în 13 iunie 1990, în jurul orelor 17.35, să se folosească gaze lacrimogene împotriva manifestațiilor din zona Ministerului de Interne.

Intervenția președintelui Ion Iliescu pentru motivarea acțiunilor armate este consemnată în jurul orei 19 în Jurnalul acțiunilor de luptă, respectiv că i-a telefonat prim-adjunctului ministrului Apărării Naționale că „pe sediul Poliției capitalei s-a ridicat drapelul verde, legionar, deci mișcarea este o rebeliune legionară și se tratează ca atare!”.

Conducerea represiunii împotriva manifestațiilor din Piața Universității a fost făcută chiar de Președintele României Ion Iliescu, care s-a implicat în organizarea și instigarea forțelor de ordine. Edificator în acest sens este chiar Jurnalul acțiunilor de luptă al Armatei pe care l-am comentat mai sus, dar și celelalte activități în care Ion Iliescu s-a implicat ca un comandant atât pentru militarii Ministerului Apărării Naționale cât și pentru militarii Ministerului de Interne și ai Serviciului Român de Informații.

În fața Comisiei parlamentare, Ion Iliescu e recunoscut că i-a catalogat pe manifestați ca fiind „golani” sau „bișnițari” și că întreaga demonstrație din Piața Universității a fost „de tip legionar”. Ion Iliescu s-a arătat mândru de această constatare și a declarat că nu regretă această apreciere a sa.

Referitor la cererea manifestațiilor de a avea un dialog filmat, în prezența presei, cu șeful provizoriu al statului Ion Iliescu, acesta a precizat în fața Comisiei parlamentare că „n-a existat

respingere a ideii de dialog, dar dialog. Eu ce am respins a fost un show televizat al unui spectacol gândit nu știu cum!”

În fața Comisiei parlamentare, Ion Iliescu a precizat că în capitală au venit **20.000 de mineri** din Valea Jiului și din alte bazine carbonifere ale țării. Ion Iliescu le-a mulțumit acestora în 15 iunie 1990 în complexul expozițional Romexpo.

Dovada că Ion Iliescu a fost principalul organizator al represiunii din 13-15 iunie 1990 stă chiar în întâlnirea din 11 iunie 1990 orele 16, la Palatul Victoria, cu mai multe personalități din conducerea României în acel moment. La convocarea sus-amintită, au participat: Petre Roman (prim-ministru), gen. Chițac Mihai (ministru de Interne), gen. Diamandescu (șeful Inspectoratului General al Poliției), Virgil Măgureanu (director al Serviciului Român de Informații), Gelu Voican Voiculescu (viceprim-ministru), Nicolae S. Dumitru (primvice-președinte FSN), Gheorghe Robu (procuror general), Victor Atanasie Stănculescu (ministrul Apărării Naționale), Vasile Ionel (prim-adjunct al ministrului Apărării Naționale și șef al Marelui Stat Major), dr. Iacob Ștefan (adjunct al ministrului Sănătății), Dan Predescu (primarul capitalei), gen. Mugurel Florescu (adjunct al Procurorului general). Această ședință de lucru a avut loc la Palatul Victoria și a fost condusă de Ion Iliescu care a arătat necesitatea „eliberării” Pieții Universității ce era ocupată de manifestații anticomuniști începând din 22 aprilie 1990.

Mobilizarea unor uriașe resurse umane, financiare și materiale, precum și a unor uriașe mijloace de reprimare pentru evacuarea câtorva zeci de manifestații care mai rămăseseră în acel moment în Piața Universității arată că înainte de 13 iunie 1990, principalul organizator al represiunii din 13-15 iunie 1990 a decis că acțiunea va fi îndreptată de fapt contra tuturor forțelor anticomuniste din România având ca justificare violențele din 13 iunie 1990 făptuite - în majoritatea lor - de persoane care au acționat la ordinul organizatorilor represiunii.

Mai mult decât atât, Ion Iliescu le-a cerut subordonaților din Frontul Salvării Naționale să cheme în capitală forțe civile din județele în care tocmai au devenit deputați sau senatori, iar pe Nicolae S. Dumitru l-a însărcinat să cheme muncitorii de la uzina „23 August” și de la alte mari uzine din București pentru a acționa în Piața Universității împotriva manifestațiilor anticomuniști.

Ion Iliescu a fost nemulțumit de prestația ministrului de Interne Chițac Mihai împotriva manifestațiilor, precum și de faptul că, la cererea procurorului general Gheorghe Robu, ministrul Chițac a ordonat în 13 iunie 1990 eliberarea multor persoane reținute în cursul aceleiași zile. Ca urmare, Ion Iliescu a dispus, în seara zilei de 13 iunie 1990, revocarea din funcție a ministrului de Interne Chițac și înlocuirea acestuia cu Doru Viorel Ursu.

IMPLICAREA PRIMULUI-MINISTRU PETRE ROMAN ȘI A GUVERNULUI

Guvernul României, de fapt primul ministru Petre Roman, a dat următorul comunicat transmis la Televiziune și Radio, în seara de 13 iunie 1990: „Până la această oră, prin seria de acțiuni grave, iresponsabile, declanșate de forțe extremiste, legionare, se înregistrează atacuri violente și susținute împotriva clădirii și personalului Ministerului de Interne, apărate de forțe insuficiente; acolo se aruncă sticle incendiare împotriva celor blocați în interior. Este atacată acum și stația de benzină din apropierea clădirii Ministerului de Interne de unde agresorii scot benzină pentru a pregăti sticle cu amestec exploziv. Sunt înregistrate, și nu numai aici, ci și în zona Casei de modă, a Televiziunii, răniți grav, acte continue de agresiune împotriva populației și a celor aflați în aceste clădiri și obiective guvernamentale. Cei care le provoacă au, ni se confirmă, arme și muniții pe care le-au sustras din clădirea Ministerului de Interne. Se impune un răspuns imediat, de o deosebită fermitate, împotriva acestor acte de terorism legionar îndreptate contra tinerei noastre democrații, împotriva tuturor oamenilor cinstiți ai României. Guvernul asigură că această ripostă va fi asumată cu toată răspunderea și toată hotărârea pentru salvarea democrației în România”.

Față de cele de mai sus, trebuie să precizăm că din Palatul Victoria unde se aflau Ion Iliescu și Petre Roman nu se vedea clădirea Ministerului de Interne de pe malul Dâmboviței, dar mite steagul legionar de care face vorbire Ion Iliescu că l-ar fi văzut pe clădirea Ministerului de Interne.

IMPLICAREA MINISTERULUI DE INTERNE

La data de 11 iunie 1990, în clădirea Palatului Victoria, președintele ales Ion Iliescu împreună cu primul ministru Petre Roman au avut o întâlnire cu următorii: ministrul de interne Chițac Mihai, șeful Serviciului Român de Informații Măgureanu Virgil, procurorul general Robu Gheorghe, gen. Vasile Ionel din partea ministrului apărării, ministrul adjunct al Sănătății Iacob Ștefan, precum și reprezentanții puterii politice printre care și Nicolae S. Dumitru și Gelu Voican Voiculescu. La această întâlnire s-a hotărât ca ministrul de Interne Mihai Chițac și generalul Diamandescu să acționeze împotriva manifestațiilor din Piața Universității cu 1400 de polițiști care vor fi ajutați de aprox. 4000-5000 de cetățeni civili aduși de Nicolae S. Dumitru. În acest scop, gen. Chițac Mihai și gen. Diamandescu Corneliu au întocmit un plan de acțiune cu măsurile necesare intervenției, inclusiv în cazul unei reacții violente din partea manifestațiilor: cum se amplasează forțele, unde se așează poliția, ce fac trupele de pază și ordine (actuala Jandarmerie), ce trebuie să facă ceilalți factori care participă la acțiune. Astfel, Piața Universității urma să fie ocupată timp de trei zile de către muncitori, în schimburi, până la stabilizarea situației.

Conform declarației ministrului de interne gen. Chițac Mihai dată în fața Comisiei parlamentare, în Piața Universității, în zorii zilei de 13 iunie 1990 erau în jur de 30 de manifestați, iar intervenția propriu-zisă de evacuare a pieții a fost condusă de gen. Diamandescu. Gen. Chițac a mai menționat că primea zilnic informații în legătura cu evoluția evenimentelor din Piața Universității și a ținut permanent legătura cu Ion Iliescu și Petre Roman care îi cereau date despre modul cum se acționează în piață. Mihai Chițac a stabilit cu comandantul pompierilor să acționeze împotriva manifestațiilor și cu mașini de stins incendii.

Cadrela Ministerului de Interne (cei 1400 de militari) au acționat în patru puncte ale capitalei, și anume: la sediul Ministerului de Interne, la sediul Poliției Capitalei, la Televiziune și în Piața Universității. Gen. Chițac Mihai a recunoscut că la Ministerul de Interne el a dat ordin să se deschidă focul împotriva manifestațiilor și a criticat conducerea Poliției capitalei că nu a procedat la fel, respectiv pe generalul Bîțlan. Totodată, gen. Chițac a recunoscut că a informat primul ministru și președintele ales că unii manifestații aveau o coloratură fascistă sau legionară, aspect însușit de către președintele Ion Iliescu care a mobilizat pe lângă forțele Ministerului de Interne și forțele Ministerului Apărării Naționale susținând că mișcarea din Piața Universității este o mișcare legionară și că pe clădirea Ministerului de Interne flutură „steagul verde legionar”, afirmația președintelui Iliescu fiind consemnată în jurnalul acțiunilor de luptă al Statului Major al Ministerului Apărării Naționale.

În seara zilei de 12 iunie 1990, în jurul orelor 22, din ordinul generalului Chițac au fost convocați la sediul poliției capitalei toți șefii polițiilor de la sectoarele capitalei unde s-au stabilit toate detaliile în legătură cu acțiunea de evacuare a Pieții Universității ce urma să se desfășoare începând cu orele 4 dimineața așa cum am arătat mai sus. La această întâlnire au participat următorii: generalul Chițac Mihai – ministru de Interne, Măgureanu Virgil – directorul Serviciului Român de Informații, generalul Stan de la SRI - adjunctul lui Măgureanu Virgil, gen. Diamandescu Corneliu – șeful Poliției Române, adjunctul procurorului general Mugurel Florescu, colonelul Bunoaica – comandantul trupelor de pază și ordine, gen. Andrița și gen. Penciu – adjuncți ai ministrului de Interne, colonelul Dobrinoiu - comandantul Școlii de ofițeri de Poliție de la Băneasa, generalul Paul Romulus – comandantul garnizoanei București, precum și comandantul Pompierilor.

La această întâlnire s-a hotărât ca Poliția să se ocupe de evacuarea Pieții Universității, să curețe calea rutieră și totodată să formeze baraje din militari așezați pe 3-4 rânduri unul în spatele altuia în jurul Pieții Universității pentru ca aceasta să nu mai poată fi ocupată de manifestați. La această acțiune trebuiau să participe și muncitori de la IMGB și de la alte întreprinderi din capitală, cum ar fi întreprinderea „23 August” și întreprinderi de pe platforma Pipera, precum și de la Metrou, mobilizați de N.S. Dumitru și de primarul Dan Predescu care trebuiau să ocupe efectiv Piața Universității în locul manifestațiilor, astfel ca aceștia din urmă să nu mai aibă spațiu pentru a se

desfășura. Din declarația dată de Mihai Chițac la Comisia parlamentară rezultă că acesta l-a sunat personal la telefon pe directorul general de la întreprinderea „23 August” care i-a cerut răgaz ca să discute cu cei 5 lideri de sindicat, iar răspunsul a fost că nici unul din acești lideri nu a fost dispus să trimită muncitori în Piața Universității.

În dimineața de 13 iunie 1990, generalul Diamandescu a condus personal forțele Ministerului de Interne în Piața Universității la care au participat 650 de cadre (ofițeri și subofițeri), 1400 de militari, 200 de militari de la jandarmi, 100 de militari de la Școala de ofițeri de Poliție din Băneasa conduși de col. Abraham Pavel – adjunctul comandantului acestei școli. Despre acest lucru generalul Chițac l-a informat pe primul-ministru Petre Roman care l-a sunat la orele 4.20 să-l întrebe cum decurge intervenția Poliției. În această situație generalul Chițac s-a întâlnit cu generalul Diamandescu pe care l-a întrebat care este situația cu cei reținuți, la care acesta din urmă i-a răspuns că avea un tabel cu toate persoanele care trebuiau reținute, cu adresele acestora și că pot să-i ia pe unii chiar și din pat de-acasă. Este de menționat că la întâlnirea din 12 iunie 1990, orele 22, de la Poliția Capitalei, generalul Stan de la Serviciul Român de Informații a adus tabele cu persoanele care trebuiau reținute de către polițiști în ziua de 13 iunie 1990. În aceste tabele erau adresele și fotografiile persoanelor respective.

În dimineața de 13 iunie 1990, polițiștii conduși de generalul Diamandescu au reținut 263 de manifestați găsiți în Piața Universității care au fost duși la Poliția Capitalei pentru triere, pe care apoi generalul Diamandescu i-a eliberat în jurul orelor 18,30-19 din dispoziția procurorului general Gheorghe Robu. Eliberarea manifestaților reținuți s-a făcut fără aprobarea generalului Chițac care a fost întrebat în acest sens chiar de către președintele Ion Iliescu care s-a arătat supărat că li s-a dat drumul manifestaților reținuți. Urmarea a fost că forțele de poliție conduse de generalul Diamandescu, împreună cu grupuri de muncitori și mineri, au continuat să rețină persoane în zilele de 13 și 14 iunie, atât conform tabelelor puse la dispoziție de Serviciul Român de Informații, cât și alte persoane de pe stradă.

În data de 13 iunie 1990, spre seară, generalul Chițac aflat în biroul generalului Diamandescu de la Inspectoratul General al Poliției a purtat o discuție telefonică cu generalul Andrița care se afla la sediul Ministerului de Interne și căruia i-a ordonat să folosească armamentul împotriva manifestaților. Urmare acestui ordin, au fost ucise prin împușcare 6 persoane în data de 13 iunie 1990 cum rezultă din declarația generalului Diamandescu data la Comisia parlamentară. Acest general a mai declarat că a acționat din ordinul ministrului Chițac precum și în urma apelurilor primite de la Guvern. În acest sens, generalul Diamandescu face referire la apelul făcut pe postul de Televiziune de către un reprezentant al Procurorului general prin care se cerea intervenția forțelor de ordine în Piața Universității.

La rândul său, generalul Bîltan Dumitru, șeful Poliției Capitalei, a arătat că ordinul pentru acțiunea din 13 iunie 1990 de a acționa împotriva manifestaților din Piața Universității a fost a ministrului de Interne generalul Chițac Mihai și a fost coordonat de către generalul maior Diamandescu Corneliu, șeful Inspectoratului General al Poliției. Acesta a mai arătat că în dimineața de 13 iunie 1990 nu a întâmpinat opoziție din partea manifestaților din Piața Universității întrucât grupul de manifestați găsiți acolo au fugit la vederea forțelor de ordine. Cu toate acestea, a avut loc incendierea a două autobuze cu care veniseră în Piața Universității elevii de la Școala de ofițeri de Poliție Băneasa, și conform unei înregistrări a convorbirii dintre generalul Diamandescu și generalul Chițac, incendierea a fost făcută de militari din ordinul generalului Chițac.

Comandant Școlii de ofițeri de Poliție de la Băneasa colonelul Vasile Dobrinoiu a declarat că începând cu data de 13 iunie 1990, orele 14, la Școala de ofițeri de Poliție de la Băneasa, din ordinul generalilor Chițac și Diamandescu au început să fie aduse persoanele reținute în capitală, aproximativ 400 de oameni. În același timp, o parte din cei reținuți au fost duși la Unitatea de jandarmi de la Măgurele, aproximativ 1100 de persoane.

Din raportul colonelului Marinescu Emil – șeful Comandamentului Pompierilor, rezultă că în dimineața zilei de 13 iunie 1990, orele 4, în Piața Universității s-a realizat și un dispozitiv de luptă cu trei autospeciale (autocisterne), conform planului stabilit în seara zilei de 12 iunie 1990. Aceste autocisterne au acționat la stingerea incendiilor de la Poliția capitalei, de la Ministerul de Interne, a

celor două autobuze incendiate, precum și la Televiziunea Română.

Menționăm că trupele Ministerului de Interne au acționat în colaborare cu efective din Serviciul Român de Informații precum și de la efective din cadrul Ministerului Apărării Naționale (Poliția militară).

În conformitate cu planul stabilit, în seara zilei de 12 iunie 1990, pentru degajarea Pieții Universității, în ziua de 13 iunie 1990, începând cu orele 4, s-a acționat astfel:

- Poliția militară a luat în pază intrările și ieșirile din stațiile de metrou.
- cordonul de elevi de la Școala superioară de ofițeri de la Băneasa și trupele de jandarmi au închis perimetrul Pieții Universității.
- echipe de polițiști, ajutați de Poliția militară, au trecut la controlul și reținerea persoanelor găsite în Piața Universității și evacuarea celor aflați în greva foamei în corturi. Au fost reținute astfel 263 de persoane care în aceeași zi au fost eliberate din dispoziția procurorului general Gh.Robu.
- Piața Universității a fost curățată de materialele existente pe carosabil, iar corturile din fața Teatrului Național au fost demontate și ridicate. Cu aceeași ocazie, din zona corturilor au fost ridicate mai multe buletine de identitate, câteva mii de exemplare ale ziarului „Dreptatea” al PNȚCD, sticle goale. Această acțiune de degajare a Pieții Universității s-a încheiat în jurul orelor 8, după care a urmat spălarea carosabilului Pieței Universității și trasarea marcajelor pentru circulația rutieră.

În același timp, generalul Penciu Dumitru a trimis o subunitate de la Ministerul de Interne la Televiziunea Română în completarea celor două companii cu 199 de jandarmi și peste 100 de militari cu 15 TAB-uri veniți de la Ministerul Apărării Naționale.

Începând cu după-amiaza zilei de 13 iunie 1990 până la 14 iunie 1990, au fost reținute și liupsite de libertate în mod ilegal peste 1.000 de persoane care au fost duse la unitatea de jandarmi de la Măgurele și ale 400 duse la Școala de poliție de la Băneasa. Dintre acestea, 176 de persoane au primit mandat de arestare preventivă, iar altele 32 de persoane au fost reținute conform decretului 153 din 1970 pentru tulburarea ordinii publice, iar alte 243 de persoane au fost amendate contravențional în baza aceluiași decret.

În ziua de 13 iunie 1990 la orele 4, conform planului, în ajutorul forțelor de Poliție, la blocarea Pieții Universității au fost aduse și 21 de autovehicule grele. Concomitent cu blocarea Pieții Universității de către cordoanele de cadre de poliție și cele 21 de autovehicule grele, s-a reliazat pătrunderea a două detașamente formate din 300 de militari în termen și 100 de subofițeri de poliție care au executat ridicarea baricadelor și a materialelor aflate pe carosabil, și totodată au reținut persoanele aflate în zonă, respectiv 263 de oameni.

IMPLICAREA MINISTERULUI APĂRĂRII NAȚIONALE

În seara de 12 iunie 1990, în jurul orelor 22, din ordinul președintelui Ion Iliescu și al primului-ministru Petre Roman, generalul Chițac Mihai – ministrul de interne a convocat la sediul Poliției Capitalei o întâlnire la care au luat parte următorii: generalul Chițac Mihai – ministru de Interne, Măgureanu Virgil – directorul Serviciului Român de Informații, generalul Stan de la SRI - adjunctul lui Măgureanu Virgil, gen.Diamandescu Corneliu – șeful Poliției Române, adjunctul procurorului general Mugurel Florescu, colonelul Bunoaica – comandantul trupelor de pază și ordine, generalul Andrița și gen. Penciu – adjuncți ai ministrului de Interne, colonelul Dobrinou - comandantul Școlii de ofițeri de Poliție de la Băneasa, generalul Paul Romulus – comandantul garnizoanei București, precum și comandantul Pompierilor.

Scopul acestei întâlniri a fost prezentarea unui plan de acțiune împotriva manifestanților din Piața Universității. Cu această ocazie, generalului Paul Romulus i s-a propus să aducă un efectiv de militari din cadrul Ministerului Apărării Naționale, respectiv Poliția Militară, ca să blocheze bd. Republicii în zona Pieții Universității. Cu aceeași ocazie s-a hotărât ca poliția militară să blocheze și gurile de acces la stațiile de metrou din Piața Universității.

În aceeași seară, gen. Victor Atanasie Stăculescu, proaspăt sosit din străinătate, s-a întâlnit în piața din fața Casei Centrale a Armatei (actualul Cerc Militar) cu următorii: Gelu Voican Voiculescu - prim-viceprim-ministru, amiralul Cico Dumitrescu și colonelul Truțulescu de la batalionul 404 Cercetare Buzău. Aceștia au făcut un tur al Pieții Universității și au stabilit în mod concret cum să acționeze dispozitivele militare împotriva manifestanților, după un plan militar.

În afară de militarii aduși de colonelul Truțulescu de la UM 01847 Buzău, a mai fost deplasată în capitală și o companie a Regimentului mecanizat de la Ploiești din subordinea colonelului Niculescu.

De fapt, la data de 13 iunie 1990 în jurul orelor 17.25, prim-adjunctul ministrului Apărării Naționale și șef al Marelui Stat Major generalul Vasile Ionel a ordonat alarmarea unor comandamente și unități militare, iar la orele 17.31 Serviciul operativ din Marele Stat Major a transmis ordinul la comandamentul Aviației Militare în subordinea căruia se aflau și trupele de parașutiști.

La orele 18.30 gen. Vasile Ionel - șeful Marelui Stat Major, a ordonat ca Regimentele 56, 60 și 64 parașutiști, din Caracal, Boteni și Buzău, să fie aduse pe calea aerului la București și a dispus să se numească comandanți militari unici pentru misiunile ce urmau a fi executate.

Astfel, la orele 21.45, prim-adjunctul ministrului Apărării Naționale a raportat Președintelui Ion Iliescu că zona Televiziunii este în curs de eliberare, iar în zona Ministerului de Interne acționează trei detașamente formate din parașutiști, poliție și poliție militară, și sprijinite de tancuri să acționeze în direcții convergente, după folosirea substanțelor lacrimogene aruncate din elicopter.

În acest sens, stă mărturie Jurnalul activităților desfășurate de unitățile armatei în Garnizoana București în perioada 13-15 iunie 1990, întocmit de generalul Șchiopu.

În acest important document, este consemnat că Ministerul Apărării Naționale, în ziua de 13 iunie 1990, asigură paza următoarelor obiective:

- sediului Parlamentului României: 95 militari
- Televiziunea Română: 60 militari și 13 TAB-uri cu echipaje de la Ministerul Apărării Naționale
- gurile de metrou din Piața Universității: 120 cadre și militari în termen dala batalionul 265 poliție militară
- Palatul Victoria: 13 TAB-uri cu echipaje de la Ministerul Apărării Naționale precum și 400 de militari din Batalionul 98 Instrucție Pază Aeroportuară din ordinul generalului-colonel Iulian Topliceanu, comandantul Comandamentului Infanteriei și Tancurilor.
- Sediul Ministerului de Interne: 150 militari și 10 TAB-uri cu echipaje de la Ministerul Apărării Naționale de la Brigada 30 gardă.

În jurnalul acțiunilor de luptă se consemnează implicarea Președintelui României Ion Iliescu în a da ordine comandanților militari să acționeze cu tehnică de luptă la Televiziunea Română, la Ministerul de Interne și în Piața Universității.

Astfel, la orele 15.45, Președintele României a cerut telefonic la Marele Stat Major (a discutat cu gen. Șchiopu Nicolae) să intervină cu două detașamente de militari din unitățile Ministerului Apărării Naționale în sprijinul trupelor Ministerului de Interne existente în Piața Universității. La orele 16, ministrul de Interne, generalul Chițac Mihai, i-a cerut același lucru generalului-maior Șchiopu Nicolae

După discuția cu Președintele României, la orele 16.15, gen. maior Șchiopu a transmis comandantului armatei a I-a, gen. Voinea Gheorghe, hotărârea lui Ion Iliescu de a trimite câte 150 de militari la Palatul Victoria și la Televiziunea Română, precum și 13 TAB-uri la Palatul Victoria.

La orele 16.20, Ion Iliescu a cerut ca armata să intre în dispozitiv și la sediile Ministerului de Interne și Serviciului Român de Informații, precum și la Poliția Capitalei.

Astfel, la orele 16.50, s-a ordonat punerea în mișcare a detașamentelor pregătite la Piața Universității și la sediul Ministerului de Interne (150 militari și 10 TAB-uri) care să acționeze pe două direcții: Piața Unirii – sediul Ministerului de Interne și Teatrul Bulandra (sala Izvor) – sediul Ministerului de Interne.

La orele 17 s-a ordonat ca un detașament de 150 militari de la Brigada 30 gardă să se deplaseze în centrul capitalei și să acționeze pe direcția restaurantul Gambirinus – sediul Ministerului de Interne, pentru împrăștierea manifestațiilor. S-a mai ordonat ca Brigada 30 Gardă să trimită 150 de militari pentru apărarea sediului Serviciului Român de Informații.

La orele 17.25, prim-adjunctul ministrului Apărării Naționale a ordonat să se alarmeze următoarele: comandamentele și unitățile militare din București și localitatea Mihai Bravu; regimentele mecanizate din Slobozia și Ploiești și regimentele de parașutiști din Caracal, Boteni și Buzău.

La orele 17.35, Președintele ales al României Ion Iliescu se implică din nou și ordonă ca armata să folosească gaze lacrimogene împotriva manifestațiilor din zona sediului Ministerului de Interne. În același timp, comandantul Armatei a I-a, generalul Voinea Gheorghe, a raportat că a trimis 150 de militari la Poliția capitalei și la Ministerul de Interne, conform ordinului Președintelui Ion Iliescu. Generalul-maior Popescu Gheorghe a raportat că a ajuns la Radiodifuziune cu 10 cadre militare (ofițeri și subofițeri) și 100 de militari în termen. De asemenea, s-au mai trimis 50 de militari și la Palatul Telefoanelor. În plus, în jurul orelor 19 s-a comunicat că la Palatul Victoriei au fost deja băgați în dispozitiv 800 de militari și 13 TAB-uri, iar la sediul Ministerului de Interne, pe lângă cele 8 TAB-uri au mai fost aduse și 10 tancuri.

Conform ordinului președintelui Ion Iliescu, comandantul trupelor chimice a condus personal operațiunea de folosire a substanțelor lacrimogene împotriva manifestațiilor din zona sediului Ministerului de Interne.

Intervenția președintelui Ion Iliescu pentru motivarea acțiunilor armate este consemnată în jurul orei 19.25 în Jurnalul acțiunilor de luptă, respectiv că i-a telefonat prim-adjunctului ministrului Apărării Naționale că „pe sediul Poliției capitalei s-a ridicat drapelul verde, legionar, deci mișcarea este o rebeliune legionară și se tratează ca atare!”. În această situație, primul adjunct al ministrului Apărării Naționale a propus înființarea unui Comandament Militar al Capitalei și în acest scop a convocat cadrele de răspundere din Ministerul Apărării Naționale. Mai mult decât atât, gen. Paul Romulus a primit ordin să trimită o subunitate de la Batalionul de poliție militară pentru a-i aresta pe manifestații din zona Ministerului de Interne (menționăm că militarii Ministerului Apărării Naționale, prin lege, nu au dreptul să aresteze sau să rețină persoane și nici să intervină împotriva unor manifestații care deranjează ordinea publică, de acest lucru trebuind să se ocupe exclusiv Poliția).

Comandantul Armatei a II-a a primit ordin să alarmeze unitățile militare din Mircurea-Ciuc și Sfântu Gheorghe.

Conform graficului raportat în Jurnalul acțiunilor de luptă pentru București, la data de 13 iunie 1990, în jurul orelor 19.40, situația efectivelor (respectiv numărul de militari) pe obiective arăta astfel:

- 625 militari la Televiziunea Română
- 800 militari la Palatul Victoria
- 200 militari la Poliția capitalei
- 300 militari la Parlamentul României
- 100 militari la Palatul Telefoanelor
- 520 militari la sediul Ministerului de Interne (200 parașutiști, 160 militari din trupele terestre, 80 polițiști militari, 80 militari din trupele de pază și ordine)
- 280 militari la Radiodifuziune

La orele 23.40, generalul Budiaci Mircea – șef de stat major al Comandamentului Aviației, a primit ordin de la prim-adjunctul ministrului Apărării Naționale - generalul Vasile Ionel, să încercuiască grupul de manifestații de la Televiziunea Română și să-i aresteze. Astfel au fost capturați 45 de manifestații.

La orele 23.43, un elicopter al Ministerului Apărării Naționale de la Otopeni a lansat în zona Ministerului de Interne împotriva manifestațiilor 2.200 (două mii două sute) de fiole lacrimogene.

Despre planul de acțiune împotriva manifestațiilor din Piața Universității, gen. Vasile Ionel l-a informat și pe ministrul Apărării Naționale - Victor Atanasie Stănculescu. Menționăm că acesta a fost numit ministru al Apărării Naționale, în februarie 1990, prin Decret al Președintelui Consiliului Frontului Salvării Naționale, Ion Iliescu, care știa că V.A.Stănculescu a fost unul dintre responsabilii masacrului din decembrie 1989 de la Timișoara, condamnat, în 2009, definitiv și irevocabil, la 15 ani închisoare pentru respectiva culpă.

Generalul Vasile Ionel a raportat și Președintelui Ion Iliescu despre alarmarea garnizoanelor din jurul Bucureștiului, la data de 13 iunie 1990, în jurul orelor 17.

Generalul Vasile Ionel a declarat în fața Comisiei parlamentare că la data de 13 iunie 1990, după ora 23, a organizat împotriva manifestațiilor din zona Ministerului de Interne un atac din mai multe direcții cu subunități formate din parașutiști, poliție militară și tancuri, și, ca urmare a acestei acțiuni, manifestații au fugit în zona intersecției dintre Calea Victoriei și Bulevardul Regina Elisabeta.

Generalul Vasile Ionel a recunoscut că, pentru împrăștierea manifestațiilor din zona Ministerului de Interne, a organizat personal această acțiune și l-a numit comandant al acestei acțiuni pe generalul Paul Romulus, șeful Comendurii Garnizoanei București. Acesta a stabilit și o parolă de recunoaștere cu cei de la Ministerul de Interne, respectiv „Crinul”, răspunsul fiind „Nufărul”. Deci comandantul se prezintă la generalul Paul Romulus și raportează „Crinul”. Cel de acolo, trebuie să-i confirme parola răspunzând „Nufărul” și îi între în subordine. Mai mult decât atât, generalul Paul Romulus s-a instalat în noaptea de 12 spre 13 iunie 1990 în cabinetul ministrului de Interne Chițac Mihai.

Urmare a acțiunilor militare, armata a reușit să stăpânească situația la Televiziunea Română după ora 1 prin instalarea unui dispozitiv militar complet în zona Televiziunii și împrăștierea în 30 de minute a grupului de manifestații aflați în zonă. Practic, începând cu orele 19.30, la Televiziunea Română au intrat în dispozitiv militari din următoarele unități militare: UM 01918 București, un detașament de 42 de parașutiști din UM 01842 Titu comandat de locotenent-colonel Manea Ion; două plutoane din UM 01305 București precum și forțe aparținând Brigăzii de gardă; UM 01925, UM 01877, UM 01913, UM 01842. Suma acestor militari este 648. De asemenea, în 13 iunie 1990, după orele 23, la Televiziune au sosit 118 militari parașutiști aduși cu avioanele de la Caracal, și un detașament al UM 01065 Ploiești cu un efectiv de 360 militari și 13 tab-uri sub comanda locotenent-colonelului Niculescu Ion. Conform declarației generalului Vasile Ionel, la Televiziunea Română au acționat în total 1222 de militari în seara zilei de 13 iunie 1990.

În legătură cu posibilitățile de intervenție ale armatei, Comitetul de Acțiune pentru Democratizarea Armatei (C.A.D.A.) [înființat în februarie 1990 de tineri ofițeri din cadrul Ministerului Apărării Naționale care militau pentru reformarea armatei și pentru pedepsirea vinovaților de masacrul din decembrie 1989], a dat un comunicat la data de 5 iunie 1990, în care se arată: „Armata, brațul înarmat al poporului, are nobila misiune de apărare a teritoriului național. Singura situație în care ea poate fi folosită în acțiuni interne este intervenția și participarea la lichidarea urmărilor unor calamități naturale”. Nemulțumiți de modul cum gândea C.A.D.A., membrii guvernului au dat un comunicat la data de 14 iunie 1990 prin care i-au cerut ministrului Apărării Naționale să ia măsuri pentru încetarea activității C.A.D.A.. Astfel, în 15 iunie 1990, a fost dată publicității hotărârea Consiliului militar superior al Ministerului Apărării Naționale prin care se interzice desfășurarea activității C.A.D.A., membrii acestuia fiind anchetați și îndepărtați din structurile armatei.

În data de 14 iunie 1990, în București au sosit câteva mii de mineri și muncitori din mai multe zone ale țării. După intervenția acestora împotriva cetățenilor capitalei, împotriva unor instituții și organizații guvernamentale și neguvernamentale, precum și împotriva unor sedii ale unor partide politice, Ion Iliescu le-a mulțumit minerilor și împreună cu Petre Roman și Gelu Voican Voiculescu au gândit înființarea unei forțe paramilitare de intervenție pentru a rămâne în București ca să intervină ori de câte ori ar fi fost nevoie împotriva manifestațiilor din opoziția politică. Astfel, generalul Victor Atanasie Stănculescu și generalul Botoș au asigurat cazarea unui număr de 3000 de mineri de la întreprinderile miniere din Valea Jiului la Unitatea militară 01210 București. Acești

mineri au fost îmbrăcați în uniformă militară în locul salopetelor minerești, fiind cazați și băgați în drepturi de hrană pentru o perioadă mai lungă de timp.

Așa cum am arătat mai sus, în zona Poliției capitalei și a Ministerului de Interne, a acționat și un detașament din cadrul Regimentului 60 Parașutiști (UM 01847 Buzău) condus de locotenent-colonel Constantin Vasile care, în confruntarea cu grupul de manifestați, a executat foc de avertisment consumând 1466 cartușe calibrul 7,62 mm (cantitatea exactă de muniție consumată a fost stabilită pe baza documentelor gestiunii muniției din perioada respectivă). În urma executării acestui foc de armă, au rezultat două persoane ucise și trei rănite prin împușcare, motiv pentru care colonelul Constantin Vasile a fost trimis în judecată la data de 18 mai 2000 în dosarul nr.74/P/1998 Piața Universității pentru săvârșirea infracțiunilor de instigare la infracțiunea de omor deosebit de grav, împreună cu colonelul în rezervă Călin Traian Ștefan, colonelul în rezervă Costea Dumitru, generalul în rezervă Andriță Gheorghe și generalul în rezervă Chițac Mihai.

IMPLICAREA PROCURATURII

În seara de 12 iunie 1990 (între orele 22-24), la Poliția Capitalei, la cererea Președintelui lui Ion Iliescu și a Primului-ministru Petre Roman, a avut loc o întâlnire la care au participat următorii: generalul Mugurel Florescu - adjunctul procurorului general al României Ghe.Robu, generalul Chițac Mihai – ministru de Interne, Măgureanu Virgil – directorul Serviciului Român de Informații, generalul Stan de la SRI - adjunctul lui Măgureanu Virgil, gen.Diamandescu Corneliu – șeful Poliției Române, colonelul Bunoaica – comandantul trupelor de pază și ordine, generalul Andriță și gen. Penciu – adjuncți ai ministrului de Interne, colonelul Dobrinoiu - comandantul Școlii de ofițeri de Poliție de la Băneasa, generalul Paul Romulus – comandantul garnizoanei București, precum și comandantul Pompierilor.

De comun acord, aceștia au întocmit planul de evacuare a manifestațiilor din Piața Universității și au stabilit ca intervenția să înceapă în dimineața zilei de 13 iunie 1990 la orele 4.

Înainte declanșării intervenției sus-amintite, procurorul general al României Gheorghe Robu a desemnat un procuror care să se deplaseze la Televiziune pentru a da un comunicat din partea Parchetului general care legitima intervenția forțelor de ordine împotriva manifestațiilor din Piața Universității pentru restabilirea ordinii. Acest comunicat a fost citit de către procurorul Ionel Olteanu (devenit parlamentar PSD) în seara zilei de 12 iunie 1990, pe postul de Televiziune, în numele Procurorului general al României.

Mai mult decât atât, în momentul intervenției, o parte din procurori s-au implicat direct în arestarea persoanelor considerate ca făcând parte din grupul de lideri ai manifestației din Piața Universității. Din acest punct de vedere, așa cum probele o arată, putem considera că reprezentanții procuraturii s-au implicat în mod direct în activitatea de reprimare a manifestațiilor din Piața Universității prin: planificarea intervenției, supravegherea acesteia, comunicatul oficial de legitimare a intervenției și arestarea persoanelor aflate în postura de lideri în Piața Universității în momentul intervenției. Menționăm că, pe lângă 1200 de persoane reținute la secțiile de poliție precum și la cele două unități militare de la Băneasa și Măgurele (aceste 1200 de persoane fiind lipsite de libertate în mod ilegal) avem și 185 de persoane care au primit mandat de arestare, pe care le aminim în ordine alfabetică.

Almășan Ioan Dan, 32 ani, muncitor
Amăriuței Mircea, 21 ani, muncitor
Andrei Adrian Dan, 23 ani, sudor
Ardeleanu Giuliano Eduard Dănuș, 17 ani, elev
Ausprung Dan, 19 ani, fără ocupație

Apetroaie Florin, 21 ani, muncitor
Avram Florin, 16 ani, elev
Apostol Andrei, 39 ani, muncitor
Bădilă Nicolae, 18 ani, fără ocupație
Băncilă Gheorghe, 30 ani, muncitor
Beutel Octavian Marian, 22 ani
Bocăneț Nicolas-Alexandru, 17 ani, elev
Bogdan Vasile, 30 ani, fără ocupație
Brăileanu Vasile, 35 ani, muncitor
Brădiceanu Emil-Robert, 15 ani, elev
Brânzan Ilie, 39 ani, muncitor
Brucă Fănel, 21 ani, fără ocupație
Banu Mihăiță, 31 ani, sudor
Budilă Mariana, 19 ani, fără ocupație
Badea Ion, 24 ani, muncitor
Boștinaru Nicolae, 46 ani, pensionar
Bugean Nicolae, 48 ani, pensionat medical
Burcea Cătălin-Anton, 32 ani, conducător auto
Broască Constantin, 63 ani, pensionar
Beldea Ion, 57 ani, economist
Borcoman Corneliu, 54 ani, arhitect
Barajin Pavel, 44 ani, conducător auto
Caracostea Jana, 42 ani, fără ocupație
Căldărescu Alexandru, 15 ani fără ocupație
Călin Gh. Gheorghe, 21 ani, muncitor
Cercel Marius, 17 ani, fără ocupație
Cernescu Mihai, 26 ani, fără ocupație
Cimpoieru Paul Constantin, 16 ani, elev
Cîrlogea Lucica Luiza, 16 ani, fără ocupație
Cliserescu Valeriu, 35 ani, strungar
Cojocaru Victor, 35 ani, inginer
Coman George, 29 ani, muncitor
Constantin Maricica, 31 ani, lucrător comercial
Cornescu Dumitru, 34 ani, fără ocupație
Costache I. Gheorghe, 18 ani, elev
Cristinoiu Alex. Dănuț, 33 ani, muncitor
Covaliu Mihai Florin, 28 ani, fără ocupație
Constantin Răzvan, 14 ani, elev
Ciorțeanu Constantin, 27 ani, marinar
Călin C. Gheorghe, 36 ani, muncitor
Cazacu Marin, 58 ani, pensionar
Cercel Doina, 26 ani, fără ocupație
Condruța Gheorghe, 17 ani, muncitor
Darașiu Dan, 19 ani, fără ocupație
Debulescu George, 26 ani, fără ocupație
Dobre Marian, 16 ani, fără ocupație
Dobrovicescu Mircea Valentin Radu, 38 ani, tehnician
Dodiță Ion, 32 ani, muncitor
Dimitriu Liliana, 23 ani, muncitor
Dincă Dumitru, 40 ani, fără ocupație
Drăghici Dorel, 34 ani, fără ocupație
Dumitrescu Constantin, 22 ani, fără ocupație

Duță Mihai Klepper, 22 ani, fără ocupație
Enciu Adrian, 17 ani, elev
Ene Gheorghe, 28 ani, fără ocupație
Epure Nicolae, 21 ani, muncitor
Ene Valerian, 25 ani, fără ocupație
Filip Valentin Silviu, 16 ani, elev
Floroiu Ilie, 31 ani, fără ocupație
Floroiu Marian, 24 ani, muncitor
Fotache Viorel, 27 ani, fără ocupație
Fedoreac Vasile, 17 ani, muncitor
Frijan Viorel, 25 ani, muncitor
Gaiu Florin, 16 ani, fără ocupație
Gavrilescu Nelu, 23 ani, muncitor
Georgescu Laurențiu, 35 ani, muncitor
Gheorghe Angelica, 16 ani, fără ocupație
Ghic Dumitru, 22 ani, fără ocupație
Gogoi Ionel, 15 ani, elev
Golub Alexandru, 40 ani, muncitor
Grecea Valentin, 32 ani, matematician
Guzumaș Ion, 26 ani, muncitor
Gruia Marius Cristinel, 20 ani, lăcătuș
Gușe Adrian, 15 ani, elev
Ganea Ion, 33 ani, fără ocupație
Geroșeanu Ciprian, 22 ani, electrician-student anul II la Inst.Petrol și Gaze Ploiești
Grosu Ioan, 35 ani, fără ocupație
Iacob Gheorghe, 34 ani, muncitor
Iacob Valentin Gheorghe, 20 ani, muncitor
Ilina Simona Gabriela, 15 ani, fără ocupație
Ion Ovidiu Damian, 40 ani, muncitor
Ionescu Gheorghe, 39 ani, muncitor
Ionică Marian, 20 ani, elev școala ajutătoare
Ioniță Cristian, 19 ani, fără ocupație
Iordache Gheorghe, 29 ani, muncitor
Ichim Anghel, 31 ani, fără ocupație
Irimia Ștefan, 31 ani, muncitor
Iorganda Paul, 22 ani, fără ocupație
Ioniță Ionel, 22 ani, fără ocupație
Jipa Florin Costin, 17 ani, muncitor
Lambriu Dumitru, 15 ani, fără ocupație
Ilie Maria, 29 ani, economist
Lungu Gheorghe, 38 ani, fără ocupație
Lixandru Vasilica, 22 ani, fără ocupație
Maimuț Ion-Gabriel, 23 ani, muncitor
Mandache Valentin, 17 ani, fără ocupație
Manolache Florin, 21 ani, muncitor
Marin Gheorghe, 18 ani, fără ocupație
Măzăreanu Constantin, 18 ani, muncitor
Mistreanu Mihai, 31 ani, fără ocupație
Mocanu Emil, 20 ani, fără ocupație
Moisa Viorel, 32 ani, muncitor
Mustață Tamara, 23 ani, fără ocupație
Murgoci Eugen, 34 ani, conducător auto

Mihai Marin, 31 ani, fără ocupație
Moise Amaria, 41 ani, portar
Munteanu Marian Teofan Dragoș, 28 ani, student
Marin P. Nicolae, 32 ani, muncitor
Molnar Ștefan, 20 ani, conducător auto
Matei Alexandru Marian 24 ani muncitor
Manole Nicolae, 52 ani, conducător auto
Mărculeșteanu Nicolae, 53 ani, pensionar
Maxim Ion, 20 ani, muncitor
Moroșanu Tivilic Marian, 21 ani, fără ocupație
Mărieș Teodor, 27 ani, controlor CTC
Marin Adrian, 25 ani, strungar
Năstase Ovidiu, 17 ani, fără ocupație
Necula Elena, 39 ani, muncitor
Negrea Dorin, 26 ani, fără ocupație
Nicolăescu Nicolae, 53 ani, muncitor
Nicu Costel, 20 ani, muncitor
Nuțu Maria, 38 ani, operator mase plastice
Nica Leon, 35 ani, subinginer
Neagu Gheorghe, 21 ani, lăcătuș, student anul I la Inst.Politehnic București
Olaru Nicoleta, 22 ani, infirmieră
Oprea Sandu, 33 ani, fără ocupație
Pavel Cristian, 20 ani, fără ocupație
Pavel Teodor, 17 ani, fără ocupație
Pășcuțoi Andreea, 20 ani, preparator seruri
Părăuță Eugen, 18 ani, elev
Piroi Gheorghe, 32 ani, muncitor
Popa Romeo Lucian, 33 ani, fără ocupație
Popescu Magdalena, 31 ani, muncitor
Popescu Robert, 14 ani, elev
Pușcașu Dan Ioan, 15 ani, elev
Păun Laurențiu, 18 ani, muncitor
Preda George, 24 ani, conducător auto
Papadache Ion, 32 ani, fără ocupație
Pîrvulescu Dan, 20 ani, fără ocupație
Popa Ștefan, 51 ani, fără ocupație
Popescu Santos, 16 ani, elev
Rapiță Victor, 41 ani, laborant
Rob Mircea Andrei, 16 ani, elev
Robescu Gheorghe, 36 ani, fără ocupație
Rotaru Răducu, 16 ani, fără ocupație
Rotaru Vasile, 23 ani, fără ocupație
Rușinaru Gheorghe, 55 ani, fără ocupație
Rădulescu Stelică, 21 ani, fără ocupație
Roșu Adrian Daniel, 18 ani, fără ocupație
Răileanu Teodor, 55 ani, inginer
Scordaliu Ion, 28 ani, muncitor
Sfeclis Nicolae, 18 ani, fără ocupație
Stoian Elena, 42 ani, fără ocupație
Stoican Valentin, 15 ani, elev
Stolnicu Valentin, 17 ani, muncitor
Seitan Cristian, 21 ani, fără ocupație

Sfetlogu Ecaterina, 35 ani, fără ocupație
Șerban Florian, 38 ani, fără ocupație
Surdu Mircea, 35 ani, portar
Sîrbu Ducu, 31 ani, fără ocupație
Stănescu Rene, 20 ani, decorator vitrine
Stoienică Radu, 19 ani, fără ocupație
Serbuleț Relu, 22 ani, fără ocupație
Tănasă Nicolae, 39 ani, fără ocupație
Tănăsescu Tudor, 50 ani, muncitor
Toma Florian, 16 ani, fără ocupație
Toma Gheorghe, 28 ani, muncitor
Tomescu Cristian Antonio, 16 ani, muncitor
Tudor Adrian, 22 ani, muncitor
Totea Mircea Mihail, 22 ani, fără ocupație
Trifu Vasile, 16 ani, vânzător ziare
Tudor Alexandru, 40 ani, pensionat medical
Tintea Nicolae, 41 ani, muncitor
Tudor Dumitru, 42 ani, inginer
Velea Liliana, 22 ani, casnică
Vladu Ioan Paul, 23 ani, muncitor
Voicu Petre, 34 ani, preparator culinar
Vasile Gheorghe, 31 ani, fără ocupație
Vlad Iustin Marius, 17 ani, elev
Voinea George, 33 ani, fără ocupație

Toate persoanele arestate au fost achitate de către instanța de judecată deoarece, în fața judecătorilor, martorii acuzării, majoritatea fiind militari din trupele de securitate (jandarmerie) au recunoscut că declarațiile date împotriva inculpaților au fost dictate de către comandanții lor și că ei personal nu i-au văzut pe inculpați desfășurând activitățile infracționale reținute în sarcina lor de către procurori.

Menționăm că printre militarii care au acționat împotriva manifestațiilor de la Televiziune se afla și Nițu Tiberiu Mihail, actualul adjunct al Procurorului General al României. În iunie 1990, Nițu Tiberiu Mihail a acționat în dispozitivul trupelor de Securitate de la televiziune; de fapt, acesta a acționat similar și în timpul revoluției, când, conform declarației date la Comisia guvernamentală de preschimbare a certificatelor de revoluționar, Nițu Tiberiu Mihail a deschis focul cu arma din dotare în zona Televiziunii, fiind în subordinea căpitanului Dițiu de la trupele de Securitate care a comandat dispozitivul format în zona sus-amintită.

Procuratura a gestionat în continuare modul de rezolvare a miilor de plângeri aparținând părților vătămate care au suferit în urma represiunii din 13-15 iunie 1990, atât din partea forțelor militare, cât și din partea minerilor. Această activitate de soluționare a plângerilor a fost permanent tergiversată în defavoarea victimelor astfel încât nici în prezent nu avem o clarificare juridică a responsabilității persoanelor implicate în represiunea împotriva manifestațiilor din Piața Universității cu excepția generalilor Chițac și Andrița trimiși în judecată în anul 2000 (în timpul guvernării Președintelui Emil Constantinescu) pentru cei 6 morți din ziua de 13 iunie 1990, în forma cunoscută rechizitoriului nr.74/P/1998.

IMPLICAREA SERVICIULUI ROMÂN DE INFORMAȚII

Pe tot timpul manifestației din Piața Universității, Serviciului Român de Informații a infiltrat agenți care au monitorizat activitățile zilnice ale manifestației din Piața Universității, persoanele implicate în organizarea manifestațiilor, lideri de opinie, persoane care s-au adresat manifestațiilor

de la balconul Universității. Pentru toate aceste persoane au fost întocmite dosare informative și, în baza acestora, în seara zilei de 12 iunie 1990, între orele 22-24, generalul Stan, adjunct al șefului Serviciului Român de Informații Virgil Măgureanu, a furnizat numele, adresele și fotografiile celor care urmau să fie arestați în 13 iunie 1990. Aceste date au fost folosite de către echipele compuse din cadre ale Serviciului Român de Informații, polițiști și mineri în zilele următoare pentru descinderi la: sediul Societății Scriitorilor Români, sediul central al PNTCD, sediul ziarului „Viitorul” al PNL, sediul Ministerului Economiei Naționale - Direcția Avizare și Investiții din imobilul în care era sediul PNL, sediul Centrului de calcul al Universității București, sediul Intreprinderii poligrafice „I.R.”, sediul ziarului „România liberă”, sediul Institutului de Arhitectură „Ion Mincu”, sediul central al PNL, sediul Asociației 21 Decembrie 1989, sediul PNTCD sector 1, sediul UMRL, sediul Editurii „Orizont contemporan”, sediul revistei „Europa”, sediul Partidului Țărănesc Român, sediul AFDPR, sediul PNL sector 4, sediul PNT sector 4, sediul PNL sector 5, sediul Partidului Liber-Democrat sector 5, sediul PSDR sector 5, „Rota Romanian Tour” sector 5, sediul Societății Comisia Națională pentru Standarde, Metrologie și Calitate, sediul Asociației Femeilor din România, sediul PNT sector 6, sediul Ligii Studenților, sediul Universității București, sediul Facultății de Drept din București, precum și la domiciliile unor lideri din opoziție (Corneliu Coposu, Ion Rațiu, Radu Câmpeanu, Petre Mihai Băcanu ș.a.).

Ofițerii Serviciului Român de Informații au condus direct grupurile de mineri în București precum și la diverse locații din capitală. Astfel, căpitanul Cămărășescu Nicolae a coordonat venirea minerilor din Valea Jiului la București, și a dirijat grupurile de mineri din capitală pentru a ataca sediul ziarului „România liberă” precum și sediul asociației studenților de la Facultatea de Drept. Maiorul Pința - adjunctul SRI Gorj, și maiorul Bondoc Viorel de la SRI Gorj, au mobilizat minerii de la mina Albeni, jud. Gorj, precum și din bazinul Motru, conducându-i până în Piața Universității din București în ziua de 14 iunie 1990.

Personal, șeful Serviciului Român de Informații, Măgureanu Virgil, a coordonat acțiunile subordonaților săi și ale minerilor în Piața Universității și este edificatoare în acest sens afirmația lui Miron Cozma care a declarat că în momentul în care a ajuns în Piața Universității a fost întâmpinat de către Virgil Măgureanu care l-a condus în clădirea Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” încercând să-l convingă că studenții aveau arme la subsolul acestei clădiri, arătându-i câteva arcuri și arme sportive de tir, ce se aflau într-un rastel asigurat în sala de sport a instituției sus-amintite.

La fel, ofițerii SRI au condus atacul minerilor la sediul PNTCD precum și la sediul PNL, dar și la domiciliul lui Ion Rațiu pe care le-au vandalizat într-un stil barbar prin distrugerea tuturor bunurilor găsite, incendierea acestora și furtul unor importante sume de bani și documente din casa lui Ion Rațiu, dar și de la sediul PNTCD.

Față de cele de mai sus rezultă că ofițerii Serviciului Român de Informații s-au implicat direct în următoarele acțiuni: monitorizarea manifestațiilor din Piața Universității; planificarea intervenției împotriva manifestațiilor din Piața Universității în seara de 12 iunie 1990; stabilirea orei de intervenție; organizarea grupurilor de intervenție și țintele de acțiune pentru aceste grupuri prin furnizarea de nume, adrese și fotografii ale persoanelor ce urmau să fie arestate precum și a locațiilor partidelor din opoziție, a ziarelor independente și a locuințelor liderilor opoziției care au fost devastate, incendiate și distruse; coordonarea grupurilor de mineri ce au acționat în zonele menționate mai sus.

“GRUPUL DÂMBOVIȚA” din cadrul Serviciului Român de Informații a monitorizat persoane care au participat la manifestația din Piața Universității, întocmind liste precum:

- „Lista persoanelor cunoscute ca INCITATORI”
- „Lista cu STRĂINI implicați în acțiuni destabilizatoare”
- lista cu „Cetățeni STRĂINI care au făcut aprecieri mai deosebite în legatura cu manifestațiile destabilizatoare din Piața Universității”
- ”Lista persoanelor cunoscute ca PARTICIPANȚI la acțiuni violente”
- „Lista persoanelor cunoscute ca ORGANIZATORI”

- „Lista persoanelor cunoscute că au obținut FOLOASE MATERIALE”

Cităm din „Lista persoanelor cunoscute ca INCITATORI”:

Angelescu Florea, fiul lui Nicolae și Maria, născut la 1933.01.22, în Serbănești, jud. Argeș, de profesie economist la întreprinderea Ascensorul, domiciliat în București sector 2, Șoseaua Colentina nr.51, bl.R11, sc.1, ap.2, este unul din incitatorii cei mai înrăiți, care a participat zilnic, însoțit de fiul său Angelescu Florin Mugur, la acțiunile din Piața Universității, instigând tinerii la manifestări violente.

Dinu Gheorghe, fiul lui Marin și Maria, născut la 1930.11.03, în Cornești, de profesie inginer la Institutul de Cercetări și Proiectări Farmaceutice, domiciliat în București, fost ministru la Ministerul Industriei Chimice, funcție pe care-a ocupat-o cu sprijinul Elenei Ceaușescu, fiind unul dintre apropiații acesteia încă din perioada când cel în cauză lucra la ICECHIM. A participat de mai multe ori la mitingul ne autorizat din Piața Universității, unde a incitat pe cei prezenți la acte de dezordine și acțiuni destabilizatoare.

Constantinescu Junia (Jovin), fiica lui Emil și Ecaterina, născută la 1938.06.16, în Giurgiu, jud. Giurgiu, de profesie asistentă universistară la Institutul Medico-Farmaceutic, Facultatea de Stomatologie, domiciliată în București sect.1, str. Schitu Măgureanu nr.19, ap.13, este fiica doctorului Jovin, fostul medic a lui Iuliu Maniu. A participat tot timpul la demonstrațiile neautorizate din Piața Universității, iar după încetarea acestora a incitat studenții să reia asemenea acțiuni.

Cităm din „Lista cu STRĂINII implicați în acțiuni destabilizatoare”:

Giorgio Marapoldi, secretar 1 la Ambasada Italiei, a susținut activ manifestațiile neautorizate din Piața Universității, asigurând mâncare și băutură pentru participanți. Totodată, a fost semnalat cu preocupări de natură informativă, folosindu-se de guarzii misiunii, care au relații cu unii tineri români.

Nedela Ahmed Abughula, cetățean libian, student la Institutul de medicina și farmacie, a fost semnalat în mai multe rânduri printre manifestanți împreună cu doi conaționali: Mustafa Salem și Rashad Ahmed. Pe lângă culegerea de informații acesta a desfășurat și acțiuni de incitare a demonstranților, distribuind din autoturismul CD-1035 mai multe fotografii cu președintele CPUN (Consiliului Provizoriu de Uniune Națională) Ion Iliescu alături de Manea Manescu și Nicolae Ceaușescu.

Jean Claude Mignon și Jean-Michel Ferrand, reprezentanți în Adunarea Națională a Franței, în ziua de 4 mai 1990 s-au pronunțat de la balconul Universității pentru demisia guvernului provizoriu.

Tendler Richard și Baukhey Francisc, turiști americani, au incitat la acte destabilizatoare, aprobând poziția violentă a unor participanți.

Jan Kokes, ziarist, cetățean cehoslovac, a fost prezent în fiecare seară în Piața Universității, uneori făcând chiar două-trei deplasări în zonă pentru a se documenta la fața locului în legătură cu desfășurarea evenimentelor.

Cităm din lista cu „Cetățeni STRĂINI care au făcut aprecieri mai deosebite în legatura cu manifestațiile destabilizatoare din Piața Universității”:

Jonathan Lamb, secretar I la Ambasada Angliei, acreditează ideea că "actualii guvernanți ai României au zilele numărare" și dă ca termen limită lunile septembrie - octombrie a.c. (N.R.: 1990).

Aleksic Sreten, ministru consilier la Ambasada R.S.F. Jugoslavia, a afirmat că "s-a intensificat activitatea de culegere a informațiilor de către diplomații acreditați la București, întrucât evenimentele se succed cu o mare rapiditate", iar "situația este ca un cazan în clocot, al cărui capac nu va întârzia să sară".

Ambasadorul englez **Michael Atkinson** a afirmat că "potrivit opiniilor exprimate în cercuri ale partidelor istorice, acțiunea din 13 iunie 1990 a fost precipitată de măsurile întreprinse în Piața Universității de organele de ordine.

Colonelul **Sandor Aradi**, atașat militar, folosește orice ocazie pentru a acuza guvernul și președintele României că "nu au dialogat cu demonstrații și au chemat minerii în București pentru a acționa cu violență", El afirmă frecvent că "statul român este destabilizat, nesigur, ceea ce ne obliga să avem rezerve în relațiile noastre cu el și greu va capătă încrederea noastră".

Wilhelm Straub, director în Ministerul de externe al R.F. Germane, responsabil cu probleme speciale, a dezvăluit că "Helmuth Kohl, cancelarul R.F.G. este îndatorat Ungariei pentru serviciile neprețuite pe care aceasta le-a adus în procesul de reunificare a celor două Germanii. Ungaria a primit mulți bani de la R.F.G. pentru a organiza acele treceri masive de cetățeni est-germani din Ungaria în Austria. În plus, grupurile minoritare de unguri din Jugoslavia, Cehoslovacia și România au fost cele care, din dispoziții superioare, au organizat și condus procesul de destabilizare a regimurilor comuniste din aceste țări". Straub a mai arătat că "există un consens între guvernele țărilor NATO, de a boicota eforturile României și în primul rând ale președintelui pe linia stabilizării situației politico-economice a țării, Țările NATO sprijină partidele istorice și în primul rând pe Ion Rațiu".

Reinaldo Alvarez Cordero, corespondent de presă cubanez a fost de asemenea, prezent în Piața Universității pentru a se documenta în legătură cu declanșarea și desfășurarea activităților turbulente apreciind că "evenimentele în cauză au un rol exclusiv destabilizator, fiind puse la cale de elemente legionare, precum și de forțe oculte din exterior interesate în destabilizarea României"

Cităm din "Lista persoanelor cunoscute ca PARTICIPANȚI la acțiuni violente":

Balaci Alexandru, fiul lui Emil și Gabriela, născut la 1967.09.18, în București, fără ocupație, domiciliat în București sect.2 șos Colentina nr 7 bloc OD40 ap 19, a participat frecvent la manifestațiile neautorizate din Piața Universității în perioada aprilie-iunie 1990. După ce a luat parte la acțiunile violente din 13 06 1990 s-a ascuns câteva zile în provincie. În luna august 1990 a fost prezent în Piața Universității, participând la manifestație împreună cu părinții săi, Balaci Emil și Balaci Gabriela.

Cităm din „Lista persoanelor cunoscute ca ORGANIZATORI”:

Andronescu Ion, fiul lui Constantin și Sultana, născut la 1940.12.24, în comuna Panatău jud. Buzău, de profesie inginer constructor, fără ocupație, domiciliat în București, sect.5, str. Vânători nr.17, ap.6 (flotant fără viză) a făcut parte dintre organizatorii manifestațiilor neautorizate din Piața Universității în perioada aprilie-iunie și în august 1990. Acesta știe pe un anume George, care i-a spus în jurul datei de 16-18.06.1990, că "vine din munți unde deține armament și veste antiglonț". Aceștia au mai discutat că pînă în septembrie 1990 se va acționa prin explozii, incendii și greve în

marile întreprinderi din București, unde au oameni de încredere, în scopul destabilizării situației din țara și compromiterii președintelui, pentru a-l determina să demisioneze.

Anghel Alexandru, fiul lui Marin și Elena, născut la 1962.07.11, în București, de profesie profesor de sport, specialitatea patinaj artistic la Clubul Sportiv Școlar Ploiești, domiciliat în București, sect.2, str. Avrig nr.9-19, a participat la manifestațiile neautorizate din Piața Universității, fiind unul din inițiatorii grupurilor de manifestații ce au declanșat evenimentele din 13-15.06.1990. În prezent participă activ la "acțiunile spontane" din Piața Universității.

Despre acesta se cunoaște că are rude în SUA, proprietari ai unei case de mode din New-York de la care primește publicații în limba română conținând articole antiromânești și incitatoare, pe care le duce la locul de muncă, unde inițiază discuții cu caracter destabilizator.

Babaraica Mihai, fiul lui Timofte și Afanasia, născut la 1921.11.13, în Comorod-Tighina, UPSS, de profesie lăcătuș-mecanic, în prezent pensionar, domiciliat în București, sect.3, str. Agricultori nr.137, ap.1, a participat la manifestațiile neautorizate din Piața Universității, fiind organizatorul unui grup de rezistență din rîndul demonstrațiilor și difuzînd fițuici cu conținut incitator.

Dincă Dumitru, din comuna Crevedia, jud.Dîmbovița, de 40 ani, muncitor, fără ocupație, a fost organizatorul principal al manifestațiilor neautorizate din Piața Universității în perioada aprilie-iunie 1990 și a participat activ la actele de violență din 13 iunie a.c.

Duma Cristian, fiul lui Mateiu și Felicia, născut la 1954.06.19, în București, de profesie tehnician constructor, domiciliat în București, sect.3. Aleea Perișoru nr.3, bl.H35, et.3, ap.27, tel 304588, este unul dintre organizatorii manifestațiilor neautorizate din Piața Universității, inclusiv din data de 13 iunie 1990. Este vizitator al unor ambasade și cu legături în rîndul unor membri marcantî ai opoziției din țara și străinătate, contestatar fervent al Președintelui, guvernului și al unor organe de stat.

Sușține că a organizat blocarea zonei Universității, amplasarea de corturi, înscrierea individuală a participanților la manifestații și că întreprinde constant, de mai multe luni, demersuri pentru înființarea unui post independent de televiziune, sens în care a făcut și continuă să facă deplasări în străinătate pentru a obține influență și sprijin material.

Potrivit afirmațiilor sale, este cunoscut la Ambasada Americana din București care, de altfel, i-a făcut recomandarea scrisă, semnată de ambasador și consul către ambasadele Franței, Belgiei și Elveției pentru acordarea de vize de intrare, fără chemare, finalitatea declarată fiind obținerea de sprijin pentru crearea postului independent de televiziune. Posedă în acest sens documente în limba engleza în care se specifică faptul că are calitate de reprezentant al societății române constituită în acest scop. Pe aeroportul din Geneva 1-a contactat pe Petre Mihai Băcanu, cu care a convenit să colaboreze. A intrat în posesia unor copii după materialele scrise de Dumitru Mazilu cu privire la evenimentele din 13-15 iunie 1990, pe care le-a introdus în țara cu intenția de a fi publicate.

La Geneva a luat legătura cu preotul Calciu Dumitreasa din SUA, stabilind detalii relative la vizita pe care o va efectua în ultima parte a acestui an împreună cu un cunoscut pentru obținerea ajutorului financiar de circa 150 milioane dolari,

Sușține că "pîna în luna decembrie a.c., Președintele României va fi obligat sa demisioneze datorită protestelor organizate".

Rădulescu Octavian, fiul lui Alexandru și Elena, născut la 1930.02.17, în București, pensionar, domiciliat în sect.2, str. Măgura Vulturilor nr.16, et.1, ap.2, este cunoscut ca unul dintre organizatorii principali ai manifestațiilor din Piața Universității în perioada aprilie-iunie 1990 și a acțiunilor violente din 13 iunie 1990.

Cităm din „Lista persoanelor cunoscute că au obținut FOLOASE MATERIALE”:

Blendea Simion, fiul lui Gheorghe și Constanța, născut la 1957.11.16, în comuna Peștișani jud. Gorj, angajat la IMGB, domiciliat în jud. Gorj, comuna Peștișani, a afirmat față de unii cetățeni din comuna natală că împreună cu familia a participat la manifestațiile din Piața Universității, fapt pentru care a primit suma de 30.000 lei. Fiul acestuia, Daniel, prin intermediul a două tinere de moralitate îndoielnică, organizează grupuri de persoane (de regulă neîncadrate în muncă) cu care se deplasează la București pentru acțiuni destabilizatoare.

Damian Liviu Ioan, fiul lui Alexandru și Alexandrina, născut la 1955.10.10, în București, fără ocupație, domiciliat în București, sect.3, Aleea Școlarilor nr.10, bl.S24, sc.1, ap.43, element aventurier, afacerist și violent, în perioada aprilie-iunie și august 1990, a participat la manifestațiile neautorizate din Piața Universității, fiind platit cu sume mari de bani.

Ionescu Aurel, fiul Ioan și Varvara, născut la 1931.03.23, în București, de profesie inginer la DPTc, domiciliat în București, sect.4, Aleea Stănila nr.6, bl.H10, sc.6, ap.119, a participat frecvent la manifestațiile neautorizate din Piața Universității, și dispunea de mari sume de valută. De la locul de muncă a atras la această activitate pe Sora Marieta, electromecanic, Suci Ioana, electromecanic, Chiritescu Mihaela, electromecanic și Enache Virgil electromecanic. Aceștia, în schimbul unor sume de bani, inclusiv valută și alte obiecte de proveniență străină, au mers în timpul liber și au manifestat în Piața Universității.

* * *

PAGUBE MATERIALE ȘI FINANCIARE ALE STATULUI

CA URMARE A EVENIMENTELOR DIN 13-15 Iunie 1990

Ca urmare a evenimentelor din 13-15 iunie 1990, s-au înregistrat următoarele categorii de pagube materiale și financiare ale statului:

- pagube la Ministerul Apărării Naționale
- pagube la Ministerul de Interne
- pagube la Serviciul Român de Informații
- pagube la Ministerul Transporturilor
- pagube la Ministerul Minelor
- contravaloarea hranei și cazării minerilor la Sala Polivalentă și la diferite hoteluri ale statului.

1. PAGUBE LA MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

- contravaloarea hranei și cazării minerilor în unitățile militare.
- folosirea autobuzelor și autocamioanelor pentru transportul minerilor
- contravaloarea uniformelor militare date minerilor care au plecat din București cu echipamentele de militari

2. PAGUBE LA MINISTERUL DE INTERNE

- cazarea celor peste 1000 de persoane reținute ilegal la unitățile de la Măgurele și Băneasa
- transportul celor reținuți
- contravaloarea scuturilor, căștilor și altor componente ale echipamentului militar, toate luate ca „pradă de război” de către mineri.
- dislocarea trupelor ministerului de Interne.
- volumul pagubelor produse la sediul Poliției Capitalei a fost evaluat la 13.494.495 lei.

3. PAGUBE LA SERVICIUL ROMÂN DE INFORMAȚII

Profitând de prezența manifestațiilor în zona clădirii în care își desfășurau activitatea, lucrătorii Serviciului Român de Informații, pe motiv că ar fi existat pericolul ca manifestații să pătrundă în clădire și să pună mâna pe diverse dosare și documente, au procedat la distrugerea unor dosare, o altă parte a acestora fiind duse la Berevoiești și incendiate.

Distrugerea unor documente prin ardere chiar în incinta clădirii Serviciului Român de Informații a produs pagube evaluate în acel moment la 65.650 lei, cu mențiunea că distrugerilor provocate clădirii au fost incluse la Ministerul de Interne întrucât clădirile respective făceau parte din patrimoniul Ministerului de Interne.

4. PAGUBE LA MINISTERUL TRANSPORTURILOR

Pagubele CFR au fost datorate în principal folosirii gratuite a garniturilor de tren la transportul minerilor spre București și înapoi, de unde au venit.

La data de 13 iunie 1990, au fost folosite pentru transportul minerilor și altor cetățeni convocați de liderii FSN la București, următoarele trenuri CFR:

- trenul accelerat 242/2 compus din 15 vagoane cu plecare din Timișoara care a fost oprit în Petroșani fiind „confiscat” de mineri, și trenul accelerat 242/3 compus din 10 vagoane, cu plecare din Petroșani (taxă transport neachitată: 428.929 lei pentru cele trei garnituri de tren, inclusiv garnitura 242/4 compusă din 10 vagoane); aceste trenuri au transportat mineri din valea Jiului, după ce călătorii legali care se aflau în aceste trei trenuri au fost debarcați violent de mineri;
- trenul accelerat 242/5 compus din 10 vagoane, cu plecare din Deva (taxă transport neachitată: 173.600 lei);
- trenul accelerat 242/5 compus din 10 vagoane, cu plecare din Deva (taxă transport neachitată: 173.600 lei), în care au fost aduși în București diverși cetățeni mobilizați în Deva de un grup FSN format din avocați și alți lideri locali la chemarea lui Iosif Boda - reprezentantul FSN de la București;
- trenul accelerat 312/2 compus din 5 vagoane, cu plecare din Brașov, paguba de transport fiind de 42.600 lei reprezentând transportul mai multor cetățeni mobilizați de FSN pentru a merge la București;
- trenul accelerat 22/2 compus din 12 vagoane, cu plecare din Alba-Iulia, paguba de transport fiind de 198.175 lei care a transportat la București câteva sute de persoane din Alba Iulia și zonele minere din județ mobilizate de reprezentanții FSN din Alba-Iulia în frunte cu șeful inspectoratului județean de poliție din Alba-Iulia;
- trenul accelerat 76/2 compus din 10 vagoane, cu plecare din Galați, paguba de transport fiind de 101.504 lei care a transportat la București câteva sute de muncitori de la Combinatul siderurgic Galați mobilizat de soții Alexandru Aprodu Buruiană și Daniela Aprodu Buruiană, reprezentanți ai FSN-Galați;

- trenul accelerat 628/2 compus din 6 vagoane, cu plecare din Buzău, paguba de transport fiind de 37.392 lei, care a transportat la București câteva zeci de persoane mobilizate de reprezentanți ai FSN-Buzău;
- trenul accelerat 544/2 compus din 12 vagoane, cu plecare din Comănești (jud.Bacău), paguba de transport fiind de 179.220 lei care a transportat la București câteva sute de mineri și muncitori din zonă mobilizate de reprezentanți ai FSN jud.Bacău;
- trenul accelerat 146/2 compus din 10 vagoane, cu plecare din Slatina (jud.Olt), paguba de transport fiind de 92.221 lei care a transportat la București câteva sute de muncitori din zonă mobilizați de reprezentanți ai FSN-Slatina;
- trenul accelerat 138/2 compus din 7 vagoane, cu plecare din Motru (jud.Gorj), paguba de transport fiind de 91.500 lei care a transportat la București peste 3.000 de mineri din zonă, mobilizați de reprezentanți ai FSN - jud.Slatina;

TOTALUL GENERAL al pagubelor reprezentate de taxa de transport CFR neplătită: 1.345.141 lei (la valoarea leului din iunie 1990).

Merită amintit cazul inginerului Mănucu Ioan, șef de secție la Secția de instalații fixe de tracțiune electrică nr.1 Craiova, care, în noaptea de 13 spre 14 iunie 1990, a încercat să împiedice deplasarea trenurilor cu mineri la București. Această acțiune a inginerului Mănucu a constat în scoaterea tensiunii din linia de contact a stației CFR Lainici (în defileul Jiului) pentru a nu permite circulația trenurilor electrice cu mineri. Inginerul Mănucu și-a motivat acțiunea prin faptul că trenurile accelerate cu plecare din Petroșani au fost luate prin forță de către mieneri, după ce i-au aruncat pur și simplu din tren pe călătorii care se aflau în tren cu bagaje cu tot, fapt care se încadra într-un delict penal și era incriminat de lege.

În al doilea rând, transporturile feroviare sunt o instituție de interes național, și nu la dispoziția unor grupuri de mineri sau a altor persoane. Prin organizarea acestor transporturi, ministrul Transporturilor a încălcat punctele 1 și 7 din comunicatul din febr.1990 al Biroului executiv al Guvernului României cu privire la întărirea ordinii și disciplinei în procesul de producție, în sensul că acest transport al minerilor, neprevăzut în contracte, a perturbat grav programul general de transport CFR și graficul de circulație, a pus în pericol circulația CFR, fiind vorba în speță de trenurile 242/2, 242/3, 242/4 care au circulat în regim accelerat cu locomotivă antemergătoare, precum în fostul „sistem prezidențial” comunist folosit de Ceaușescu în deplasările acestuia.

Cele trei trenuri, pentru transportul minerilor și a altor persoane angrenate în conflict pe Regionala CFR Craiova s-au format în stațiile Motru-Est, Craiova și Slatina, prin anularea trenurilor de persoane 1512, 1004, și 2014, și întreruperea în parcurs sau, mai bine zis, anularea călătoriilor celor care plățiseră bilete CFR de transport; aceștia nici măcar nu și-au recuperat banii plătiți pe bilete, acest aspect constituind infracțiunea de abuz în serviciu în dauna intereselor personale dar și alte infracțiuni, cum ar fi cea de tâlhărie, pentru persoanele date jos din tren cu forța, în timp ce bagajele unora au fost reținute abuziv de mineri. Prin organizarea acestor transporturi ilegale de mineri, ministrul Transporturilor și respectiv șeful Regionalei CFR Craiova, au provocat periclitarea unor activități ale economiei naționale și perturbarea vieții sociale a țării, fapte incriminate de lege.

Pentru fapta sa, inginerul Mănucu Ioan, care a scos de sub tensiune linia de contact în baza regulamentelor Căilor Ferate, a fost sancționat cu desfacerea contractului de muncă cu toate că era unul dintre cei mai buni specialiști cu o vechime de 22 de ani de lucru la Regionala CFR Craiova.

Au existat situații în care trenurile au fost sechestrate prin violență de către mineri în dublu sens: 1). violență față de călătorii care au fost obligați, prin amenințări și loviri, să coboare din tren; 2). violență față de operatorii CFR de la regulatorul de circulație din stația CFR Petroșani care au fost agresați și amenințați de către un grup de mineri care au pătruns în spațiul regulatorului de circulație punând în pericol însăși securitatea transportului CFR.

Invadarea garniturilor de tren, a persoanelor și a birourilor stației CFR de către mineri a fost adusă la cunoștința organelor de Poliție din cadrul Transporturilor Feroviare (TF) aflați în stație și

care, încercând să intervină, au fost agresate de mineri, unii dintre polițiștii TF fiind bătuți de mineri.

Mai mult decât atât, pe traseul Petroșani-București, în stațiile în care cele trei trenuri au oprit, minerii au distrus bunuri aflate în sălile de așteptare și în birourile stației CFR, au spart geamuri și au provocat alte importante pagube materiale, tulburând circulația pe căile ferate. Violența minerilor a fost cauzată de suspiciunea acestora că lucrătorii CFR întârzie cu intenție deplasarea trenurilor spre București, precum și de starea de ebrietate în care se aflau unii mineri încă de la plecarea din Valea Jiului. Este de amintit aici agresivitatea de care au dat dovadă minerii în special în municipiul Petroșani, până la constituirea garniturilor de tren, față de spațiile comerciale ale unor întreprinzători particulari („privatizați” de curând), care au fost jefuite, vandalizate și incendiate; două persoane au fost înjunghiate, una din ele decedând în aceeași zi. Menționăm că aceste fapte au rămas necercetate până în prezent.

Această violență a minerilor față de zona comercianților privatizați s-a datorat modului în care autoritățile, având mentalitate tipic comunistă, au incitat minerii prin discursurile în fața acestora, să distrugă tot ce avea legătură cu începuturile economiei de piață. De fapt, această atitudine a minerilor s-a menținut în tot timpul acțiunii lor din zilele de 13 și 15 iunie 1990, când, ajunși în capitală, au atacat și au distrus tot ce li s-a indicat așa cum am arătat mai sus, fapte pentru care Ion Iliescu le-a mulțumit.

Subliniem că de transportul minerilor la București și înapoi s-a ocupat personal ministrul Transporturilor Gheorghe Dobre precum și o celulă de criză formată din subordonați ai acestuia.

De asemenea, s-au înregistrat pagube la Întreprinderea de Transport București, Metrou și alte mijloace de transport ale statului.

5. PAGUBE LA MINISTERUL MINELOR

Pagube la Ministerul Minelor au fost determinate de următoarele:

- pontarea fictivă ca „prezenți” la serviciu a peste 20.000 de mineri și muncitori care, în 13-15 iunie 1990, la chemarea șefului statului, au „apărat democrația”.
- salarizarea celor 20.000 de mineri și muncitori, timp de 5 zile, fără să muncească. Menționăm că alți 1.000 de mineri au mai rămas în București circa o săptămână, perioadă pentru care au fost salarizați fără să muncească.

6. CONTRAVALOAREA HRANEI ȘI CAZĂRII MINERILOR LA SALA POLIVALENTĂ ȘI LA DIFERITE HOTELURI ALE STATULUI

Contravaloarea hranei și cazării celor peste 20.000 de mineri și muncitori la Sala Polivalentă și la diferite hoteluri ale statului poate fi evaluată în urma unor cercetări suplimentare.

NOTĂ:

În legătură cu pagubele, facem următoarele precizări suplimentare:

1. De la mina Țebea, jud.Hunedoara, precum și de la exploatarea minieră Barza din jud.Hunedoara, minerii au venit în București cu autobuzele
2. Din orașul Deva, jud.Hunedoara, au venit în București câteva sute de persoane cu trenul.
3. Din bazinul miner Valea Jiului au venit în București aprox. 7.000 mineri din 15 întreprinderi cu trenuri (de la Petrila, Aninoasa, Bărbăteni, Barza, Lupeni, Petroșani, Dâlja, Vulcan, Paroșeni și Valea de Brazi).
4. De la bazinul carbonifer Motru, jud.Gorj, au venit în București peste 4.000 de mineri cu trei trenuri.

5. De la Călărași au venit în București câteva sute de muncitori cu 10 autobuze de la Intreprinderea de Transport Auto jud.Călărași
6. De la Intreprinderea de Transport Auto Alexandria au venit în București cu autobuzele muncitori de la Fabrica de mobilă.
7. De la Câmpulung, jud.Argeș, au venit în București peste 1.000 de mineri cu nouă autobuze de la Intreprinderea de Transport Auto Argeș și trei autobuze de la Autobaza 6 Câmpulung.
8. Din Alba-Iulia, cu un tren special, au venit în București mineri de la Baia de Arieș, Aiud, Roșia montana, Cugir.
9. De la Craiova, au venit în București peste 1.500 de persoane cu trenul.
10. De la Constanța a venit în București un tren cu 11 vagoane cu muncitori
11. De la Șotânga, jud.Dâmbovița, au venit în București un număr neprecizat de mineri cu autobuzul.
12. De la Galați au venit în București, cu trenul, câteva sute de persoane din ordinul colonelului Vidovici Plătică.
13. De la Brașov a venit în București un tren cu 12 vagoane plin cu muncitori.
14. De la Comănești, jud.Bacău, au venit în București 1800 de mineri cu trenul.
15. De la Filipeștii de Pădure, jud.Prahova, au venit în București 300 de mineri cu autobuze de la Intreprinderea de Transport Auto Prahova din Ploiești
16. De la Albeni, jud.Gorj, minerii au venit în București cu 8 autobuze sub comanda SRI (!).
17. Din orașul Giurgiu au venit în București muncitori de la Șantierul naval Giurgiu
18. De la uzina Vulcan din București au participat muncitori, precum și de la Metroul București.
19. De la Fabrica Adesgo din București, s-a luat un camion de ciorapi pentru mineri din ordinul senatorului FSN Vasile Văcaru.

PAGUBE GENERALE ALE STATULUI

Conform unor evaluări făcute de Parchetul General, valoarea totală a pagubelor materiale produse la Televiziunea Română, la Ministerul de Interne și Poliția Capitalei, prin incendiarea clădirilor, mobilierului, distrugerea și sustragerea autovehiculelor, echipamentului de transmisiuni și a altor bunuri, se ridică la suma de 32.324.255 lei și 1.010.000 USD, din care la Televiziunea Română 8.310.000 lei și 1.010 USD, la Ministerul de Interne 4.519.760 lei, iar la Poliția Capitalei 19.494.495 lei.

* * *

ÎNCADRAREA JURIDICĂ A FAPTELOR

La data de 18 mai 2000, generalul de brigadă magistrat Dan Voinea, din cadrul secției Parchetelor Militare a făcut o anchetă în legătură cu persoanele ucise prin împușcare și cele rănite la data de 13 iunie 1990, și drept urmare a dispus trimiterea în judecată a următorilor inculpați:

1. General locotenent (cu trei stele) în rezervă, dr. inginer **Chițac Mihai**, fost ministru de interne în 13 iunie 1990, care, în exercitarea atribuțiilor funcției ce o îndeplinea, a determinat subordonații săi să utilizeze armamentul din dotare cu muniție de război, trăgând din sediul Ministerului de Interne asupra persoanelor aflate în perimetrul exterior al acestei clădiri, acțiune în urma căreia a rezultat decesul prin împușcare a două persoane și a pus în pericol viața altora, fapta fiind comisă de către militari în executarea ordinului primit, faptă ce constituie participație improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prevăzută de art.31 alineat 2 din Codul Penal raportat la art. 174, 175 lit.e, 176 lit.b din Codul Penal, în

condițiile prevăzute de art.73 lit.b din Codul Penal.

2. General maior (cu două stele) în rezervă, dr.inginer **Andrița Gheorghe**, fost adjunct al ministrului de interne, care în exercitarea atribuțiilor funcției ce o îndeplinea, a determinat subordonații săi să utilizeze armamentul din dotare cu muniție de război, trăgând din sediul Ministerului de Interne asupra manifestanților, acțiune în urma căreia a rezultat decesul prin împușcare a două persoane, și a pus în pericol viața altora, fapta fiind comisă de către militari în executarea ordinului primit, faptă ce constituie participatie improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prevăzută de art.31 alineat 2 din Codul Penal raportat la art. 174, 175 lit.e, 176 lit.b din Codul Penal, în condițiile prevăzute de art.73 lit.b din Codul Penal.
3. Colonel în rezervă **Costea Dumitru**, fost comandant al Unității militare de trupe de pază și ordine din Ploiești, care, în exercitarea atribuțiilor funcției ce o îndeplinea, a determinat subordonații săi să utilizeze armamentul din dotare cu muniție de război, trăgând din sediul Ministerului de Interne asupra manifestanților, acțiune în urma căreia a rezultat decesul prin împușcare a două persoane, și a pus în pericol viața altora, fapta fiind comisă de către militari în executarea ordinului primit, faptă ce constituie participatie improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prevăzută de art.31 alineat 2 din Codul Penal raportat la art. 174, 175 lit.e, 176 lit.b din Codul Penal, în condițiile prevăzute de art.73 lit.b din Codul Penal.
4. Colonel în rezervă **Constantin Vasile**, fost ofițer 1 în Secția Parașutiști din cadrul Comandamentului aviației militare, care, în noaptea de 13 spre 14 iunie 1990, fiind șeful Detașamentului de parașutiști, a determinat subordonații săi să utilizeze armamentul din dotare cu muniție de război, trăgând în zona magazinului „Romarta Copiilor” asupra manifestanților, acțiune în urma căreia a rezultat decesul a două persoane și rănirea altor trei persoane, și a pus în pericol viața altora, fapta fiind comisă de către militari în executarea ordinului primit, faptă ce constituie participatie improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prevăzută de art.31 alineat 2 din Codul Penal raportat la art. 174, 175 lit.e, 176 lit.b din Codul Penal, în condițiile prevăzute de art.73 lit.b din Codul Penal.

Comentariu: Este de observat că atacul asupra manifestanților s-a făcut cu arme de foc de către militari ai Ministerului Apărării Naționale în condițiile în care nu era nevoie de armată ca să intervină împotriva demonstranților, această activitate fiind de resortul cadrelor din Ministerul de Interne. Armata poate fi folosită numai împotriva dușmanului extern.

În timpul evenimentelor din 13-15 iunie 1990, în urma unor uriașe diversiuni lansate de Președintele ales Ion Iliescu, instituțiile statului au fost folosite pe nedrept în alte scopuri față de cele pentru care acestea au fost menite.

Ion Iliescu și Petre Roman au folosit instituțiile statului (Ministerul de Interne, Ministerul Apărării Naționale, Serviciului Român de Informații, Televiziunea Română, Radiodifuziunea, Ministerul Transporturilor, Procuratura etc.) în scopuri politice, personale, legate de apartenența lor la Frontul Salvării Naționale pe care l-au creat cu scopul de a apăra interesele membrilor nomenclaturii PCR și a Securității. În același timp, au instigat mineri și muncitori din diverse întreprinderi din țară împotriva manifestanților anticomuniști, dar și împotriva populației civile din capitală care a susținut manifestația din Piața Universității.

Toate aceste acțiuni ilicite precum și provocarea unor pagube uriașe economiei naționale, așa cum am explicat mai sus, au creat o tulburare însemnată instituțiilor statului, astfel că, în final, acestea au afectat și au subminat puterea de stat în sensul elementelor constitutive ale acestei infrațiuni așa cum este ea prevăzută în Codul penal.

Pentru cele peste 1060 de victime **lipsite de libertate în mod ilegal** în data de 13 iunie 1990 și care au fost supuse la violențe fizice, tâlhării (li s-au luat cu forța bunuri de valoare și documente ce le aveau asupra lor), și chiar violuri (au fost violate 6 femei de către militarii din unitățile unde acestea au fost reținute) în cele două unități militare de la Măgurele și Băneasa în care au fost duse de către reprezentanții instituțiilor de represiune (Ministerul de Interne, Ministerul Apărării Naționale și

Serviciul Român de Informații), suntem în prezența infracțiunii prevăzute de art.358 din Codul penal, respectiv aceea de **tratamente neomenoase**, prin aceea că cele peste 1060 de victime amintite mai sus au căzut sub puterea agresorilor, fiind apoi lipsite de libertate fără temeii legal, și deportate împotriva voinței lor la două unități militare din afara capitalei, respectiv la Băneasa și Măgurele, unde au fost torturate, mutilate, supuse altor tratamente neomenoase.

Art.360 din Codul penal, constând în aceea că în zilele de 13 și 14 iunie 1990 au fost distruse fără necesitate militară colecții științifice cu valoare arheologică cum a fost cazul colecției de pietre prețioase și roci de la Facultatea de Geologie din București, au fost distruse și incendiate cărți de valoare și alte bunuri cu valoare artistică ori istorică aflate în clădirile ce adăposteau sediile unor partide istorice.

Menționăm că infracțiunile sus-amintite intră în categoria faptelor penale față de care nu intervine niciodată termenul de prescripție, motiv pentru care considerăm că cele petrecute în iunie 1990 sunt fapte penale deosebit de grave cu importanță actuală și care trebuie cercetate, demascate și deferite instanțelor judecătorești pentru a putea fi pedepsite.

CULPABILIZAREA JUSTITIEI ȘI A STATULUI POSTDECEMBRIST

INSTAURAREA TERORISMUL DE STAT ÎN PERIOADA INFRACTIONALĂ DECEMBRIE 1989 – IUNIE 1990

Regimul autoinstalat la 22 Decembrie 1989 nu numai că nu a făcut dreptate pentru crimele din timpul regimului comunist, pentru crimele din decembrie 1989 și 13-15 iunie 1990, dar i-a și protejat pe vinovați prin persoane din justiție (în special din zona parchetelor), poliție și servicii de informații.

La aceasta se adaugă propriile sale crime, profitând de ambiguitatea regimului juridic tranzitoriu. Pentru că, în fond, ce anume a rămas valid ca normă juridică după 22 decembrie 1989? Nu cumva sunt aceleași norme ce au slujit regimul totalitar comunist și care practic fac imposibilă judecarea crimelor și furturilor din perioada sus-amintită? Ne complacem de 20 de ani în căutări ale unui nou cadru juridic, activitate care, prin eforturile înșelătoare ale parlamentarilor, pare să nu se mai sfârșească, păcălind astfel victimele comunismului care așteaptă adevărul și dreptatea de la așa-zisul nou stat de drept.

Probabil că e relativ dificil de stabilit responsabilitatea statului infractor comunist. Poate și a celui neocomunist. Dar, fără nici o dificultate, Justiția își poate concretiza cercetarea și pedeapsa asupra complicilor statului criminal, militarilor sau funcționarilor care au incitat la omor și care se ascund în spatele ordinelor primite.

Este de observat că în cazul crimelor din decembrie 1989 dar și a celor din timpul mineriadelor, complicii nu-și „murdăresc mâinile”, însă, mediul criminal creat de ei contribuie la dezvoltarea mentalității genocidare, cu alte cuvinte, la consimțirea progresiv dobândită pentru a ucide în masă membrii grupului căzut sub puterea sa.

Prin consimțământul lor, acești complici favorizează escaladarea violenței, care, în mod paradoxal, începe prin formularea unei ideologii a victimizării pentru a se încheia prin punerea în practică a unei politici de exterminare: statul se consideră amenințat și cheamă minerii pentru a apăra guvernării. În realitate, statul cheamă minerii pentru a distruge tot ce aparține de opoziția politică.

În represiunea din 13-15 iunie 1990 au fost implicați filozofi, sociologi, juriști, care furnizează suportul ideologic al acestui tip de genocid, în timp ce tehnicienii permit crearea și dezvoltarea unei adevărate industrii a exterminării (frica, teama de a-și pierde locul de muncă, libertatea sau chiar viața, lucruri ce pot explica resemnarea, adaptarea la crimă și chiar tolerarea ei). Executantul este aproape întotdeauna un om normal. El nu face decât să se supună ordinelor pe care le consideră conforme cu legea, astfel că exterminarea oamenilor făcută de el (chiar și genocidul)

apare ca un act normal executat de oameni normali. În asemenea situații se găsesc întotdeauna oameni docili, uneori fanatici, care să participe la asasinat. În fața acestui fenomen social, barierele apărării înalțate de drepturile omului, sunt fragile. Ideologii, prin mass-media, sunt capabili să fabrice idoli cărora oamenii le sacrifică viitorul lor.

Într-un război sau în situații echivalente, aproape orice individ poate fi capabil psihologic să săvârșească o crimă cu condiția ca cel care-l instigă să-i neutralizeze inhibiția criminalității, respectiv autocenzura morală de a deveni criminal.

În situații speciale este de remarcat folosirea pușcăriașilor de drept comun, a asasinilor eliberați din închisori, a angajaților Securității a căror pregătire ideologică și psihologică este compatibilă cu ideea statului criminal. Putem conchide că statul comunist (dar și cel neocomunist) este un stat de tip genocidar care dispune discreționar de viața cetățenilor săi. Statul comunist înseamnă partid unic, poliție politică secretă, aparat militar consacrat omnipotenței sale. Statul comunist este genocidar, reprezentând forma absolută a statului criminal.

Ca mentalitate și comportament, politicienii postcomuniști au fost formați la școala ideologică a statului comunist. În plus, statul postcomunist a păstrat componente ale legislației vechiului stat comunist.

Ceea ce s-a întâmplat la noi în decembrie 1989 și la mineriada din 1990, respectiv asasinarea sau torturarea în masă la ordinul guvernanților a unor cetățeni fără apărare, este problema cea mai gravă cu care se confruntă societatea românească.

Este de observat că etapele genocidului comunist și neocomunist poartă amprenta negației, în sensul că statul postcomunist nu suportă acuzația de genocid și bruiază anchetele prin minciună și falsificare.

Criminalii din perioada infracțională decembrie 1989 - iunie 1990 nu au nici o remușcare. Dimpotrivă: criminalul își calcă în picioare victima și o acuză nu numai că l-ar fi provocat, ci și că l-ar fi amenințat cu moartea, ea, victima. Criminalul își arogă astfel prada inocenței, pentru că victima inocentă este obligată să ofere justificări și să răspundă la întrebări de genul: „Ce-ai căutat la Comitetul Central?”, „Ce-ai căutat la Televiziune?”, „Ce-ai căutat în Piața Universității unde sunt golani, bișnțari, prostituate?” etc.. Astfel se inversează valorile, binele este prezentat ca rău și răul e prezentat ca bine. În decembrie 1989, militarii care deschid focul împotriva revoluționarilor sunt felicitați și hrăniți cu ceai și cozonac de rudele victimelor; adevărații revoluționari sunt combătuți cu vehemență în presă și la Televiziune, iar criminalii sunt lingușiți. În iunie 1990, minerii care vandalizează Bucureștiul sunt aplaudați pentru distrugeri și mai ales pentru reprimarea populației civile.

Din punct de vedere juridic, pentru că există fapte imprescriptibile (aricolele 358, 360 din Codul penal comentate mai sus), și pentru că există întotdeauna supraviețuitori care cer dreptate, responsabilii crimelor fratricide se străduiesc și acum, prin oameni puși de ei să lucreze în justiție, să tergiverseze cercetările, să lase să treacă cât mai mult timp pentru ca astfel să apară uitarea („victimele intră în extremitatea dizgrației, ele plictisesc” – spunea Camus).

Așadar, statul criminal se bazează pe uzura milei și pe greutatea indiferenței, dar și pe forța sa politică ce îi permite să instaureze uitarea și tăcerea (presa nu mai pare interesată de victimele revoluției și mineriadei, ale comunismului în general).

Este de observat așadar că trăim într-un sistem de drept formal care nu ne duce spre dreptatea așteptată pentru că guvernanții pur și simplu refuză cercetarea acestor crime și trimiterea lor în instanță prin neacordarea legislației la necesitățile dreptății pe care o cerem. Victimele nu pot să modifice legea. Statul e cel care are obligația să rezolve dificultățile de ordin strategic care împiedică normalizarea justiției. De aceea trebuie să fim solidari în deblocarea procesului pentru crimele comunismului și neocomunismului.

Dacă ar vrea, statul român ar putea rezolva toate problemele aparent insurmontabile. A se vedea în acest sens situația juridică foarte recentă din Austria, care neavând o sancțiune pe măsură a pedepsi incestul făcut de cetățeanul austriac Josef Fritzl, a convocat în 48 de ore membrii Parlamentului austriac care s-au întâlnit într-o ședință extraordinară și au modificat Codul penal pentru a-l putea pedepsi exemplar pe criminal, care, conform vechiul cod penal, ar fi primit o

pedeapsă mult prea mică.

Să observăm doar obstacolul prescriptibilității invocat tot mai des în ultimul timp de guvernanți pentru acoperirea crimelor comunismului și neocomunismului. Este o falsă apreciere a legii, pentru că crimele comunismului și neocomunismului nu s-au prescris, iar ele intră în componența elementelor constitutive ale infracțiunilor contra păcii și omenirii care sunt imprescriptibile și pe care magistrații refuză în mod abuziv să le folosească ca mijloace instituționale juridice pentru pedepsirea criminalilor.

Depășirea acestui moment cere însă mai întâi un efort din partea noastră pentru demascarea tezelor protectoare printr-o vastă acțiune politică și juridică (promulgare de legi, îndrumări de interpretare pentru instanțe, impulsivarea anchetelor și proceselor, antrenarea mass-mediei în această activitate de conștientizare a societății din punct de vedere juridic întrucât populația noastră este una traumatizată de manipulare, de compromisuri în lanț, de alienare, de degradare, de deusolare în masă în ultimii 60 de ani. Trebuie așadar să privim dinspre prezent spre trecut pentru ca oamenii să vadă cine sunt cei care îi conduc azi destinele din punct de vedere politic, mediatic etc.. Trebuie să terminăm cu „tergiversările” tranziției în care bălțește societatea noastră. Avem în față un model politic fals, de evoluție a unei Români neocomuniste și în care eșecurile reformei economice și politice riscă să reînvie totalitarismul, ceea ce de fapt a încercat puterea politică în perioada infracțională decembrie 1989 – iunie 1990.

Statul român se va deparazita realmente de comunism doar în clipa în care justiția va face dreptate în crimele comuniste și neocomuniste.

După 20 de ani de luptă pentru adevăr și dreptate față de crimele fratricide din perioada infracțională decembrie 1989 – iunie 1990, prezentăm în acest raport-rechizitoriu nenumărate crime care au determinat victime, daune, teroare, suferințe etc., crime comise în 13-15 iunie 1990 de către guvernanți pentru a reduce la tăcere, prin forță, opoziția anticomunistă - civică și politică.

Viitorul proces juridic nu trebuie oprit doar la nivelul crimelor din 13-15 iunie 1990 (față de manifestații anticomuniști care au blocat timp de 52 de zile un spațiu public pentru a contesta puterea comunistă). Viitorul proces trebuie să judece reprimarea opoziției anticomuniste prin antrenarea minerilor și a altor muncitori într-un război civil, pentru a revela mobilele forțelor aflate în conflict astfel încât să constatăm care din ele au apărut cu adevărat interesele României: opoziția anticomunistă sau Frontul Salvării Naționale (continuatorul PCR) condus de Ion Iliescu.

Noi – societatea civilă - am cerut în cadrul manifestației din Piața Universității eliberarea instituțiilor statului de garnitura PCR (FSN) care a deturnat prin masacru și a confiscat revoluția anticomunistă, menținând la conducere fosta nomenclatură, folosind forțele și tacticile represive pregătite de comuniști: manipularea populației, sfidarea punctului 8 al Proclamației de la Timișoara, falsificarea campaniei electorale din aprilie-mai 1990 și fraudarea alegerilor, ascunderea adevărului despre evenimentele din decembrie 1989, molestarea și arestarea revoluționarilor protestatari. Mai mult decât atât, intervenția din 13-15 iunie 1990 trebuie analizată în contextul lanțului de ciocniri (începute în revoluția din decembrie 1989 și continuate prin mineriadele din 1990, 1991, 1999), între revoluția anticomunistă și contrarevoluția nomenclaturii comuniste.

Așadar, miza dosarului 13-15 iunie 1990 nu e doar judecarea celor ce au folosit abuziv forțele de ordine împotriva unor manifestații pașnice și bineintenționați (singurii care avuseseră, de asemenea, curajul revoltei din decembrie 1989), nu e numai judecarea celor ce au instigat și orchestrat un război civil trimitând minerii împotriva manifestațiilor opozanți pentru a-și păstra puterea, ci înseamnă și condamnarea celor care au sufocat și reprimat revoluția anticomunistă împiedicând decomunizarea României, reformarea societății și reconcilierea națională.

Dincolo de infracțiunile împotriva persoanei, se află uzurparea puterii de stat și înalta trădare care au făcut posibile sacrificarea României și a poporului român. Nu în ultimul rând, a fost subminată economia națională, astăzi fiind aduși „la sapă de lemn”. Dovedind aceste lucruri, vom spulbera și eventuala invocare a prescripției de către criminali. Prescripția este întreruptă de forța majoră tocmai prin crimele reclamate, vinovații – care și-au menținut controlul asupra instituțiilor statului - au făcut imposibilă judecarea crimelor până în prezent.

Marea înșelătorie a fost că Frontul Salvării Naționale (continuatorul PCR, rebotezat apoi

FDSN, PDSR, PSD) a pretins că emană din revoluția anticomunistă, dar de fapt, folosindu-se de genocid, crime fratricide și dezastre materiale, a condus România în sensul opus dezideratelor revoluției prin următoarele acte:

- reînvierea Securității sub forma Serviciului Român de Informații
- repunerea în funcție a directorilor demși
- avansarea ofițerilor care au participat la crimele din perioada infracțională decembrie 1989 – iunie 1990
- numirea securiștilor în funcții de conducere în Ministerul Apărării Naționale
- promovarea unor nomenclaturiști notorii în fruntea noilor autorități sub pretextul experienței acestora
- împiedicarea accesului la informații privind multe din crimele comunismului, dezorganizând și distrugând arhive
- conservarea vechiului personal din tribunale și procuratură
- desemnarea specială a unor magistrați - în gestionarea dosarelor mineriadelor și revoluției - care să împingă rezolvarea acestor dosare spre zona prescripției și să descurajeze justițiarii prin necomunicarea evoluției și soluțiilor date în aceste cauze.

OPOZITA ANTICOMUNISTĂ

De la revoluția anticomunistă din decembrie 1989 (revoluție deturnată prin masacru de către uzurpatorii conduși de comunistul Ion Iliescu) și până la algerile din 20 mai 1990, opoziția anticomunistă a avut doar cinci luni la dispoziție pentru a-și convinge electoratul.

O importantă explicație a ineficienței luptei opoziției anticomuniste – politice și civice - a fost infiltrarea acesteia cu agenți ai Securității, ai vechiului aparat administrativ comunist, care au reușit să ocupe poziții cheie și să devină factori de decizie, mijlocind manevrele de neutralizare concepute de uzurpatorii revoluției. Astfel, opoziția anticomunistă a fost manipulată și dezbinată, nereușind să găsească un numitor comun de luptă și să unifice forțele de dreapta, nereușind să preia puterea politică decât în alianțe cu partide emanate din vechiul partid comunist, și finalmente, neputând să-și afirme platformele politice anticomuniste.

În plus, bătălia electorală dinaintea alegerilor din 1990 a fost total inechitabilă: partidele istorice și ONG-urile anticomuniste au fost lipsite de mijloace adecvate unei bătălii politice, neavând cu adevărat la dispoziție mass-media care era controlată aproape total de Frontul Salvării Naționale. Mai mult decât atât, opoziția a fost boicotată violent prin atacuri murdare la persoană, culminând cu atacuri violente împotriva sediilor partidelor istorice, a personalităților din opoziție și a mișcării anticomuniste din Piața Universității.

Remarcăm apariția, imediat după 1990, a multor partide „de stânga” (de fapt partide criptocomuniste), care au jucat rolul de a susține în mod direct acțiunea partidului-stat, Frontul Salvării Naționale.

Adevărata opoziție anticomunistă a militat pentru un pluripartidism real. În realitate, pluripartidismul a fost formal. Partidele politice, mai ales cele istorice, au fost – mai devreme sau mai târziu - controlate de foști activiști comuniști și de foști securiști. În cei 20 de ani ai tranziției postcomuniste, aceste partide au funcționat de fapt ca diferite organizații de bază ale fostului partid comunist metamorfozat în funcție de noile circumstanțe interne și externe.

*

În 1990, opoziția anticomunistă s-a limitat doar la a face contestații ale manevrelor FSN-iste manipulative, fiind intimidată de demonstrațiile de forță ale FSN din 28-29 ianuarie și 18-19 februarie. Este de remarcat că în aceste ultime cazuri, opoziția a abordat o tactică defensivă, ceea ce a convenit puterii, și chiar, ulterior, a consimțit la alianță și la compromisuri cu FSN.

Uitând prea repede de sângele vărsat în lupta anticomunistă din decembrie 1989, opoziția anticomunistă – controlată de uzurpatorii revoluției – a acceptat participarea, la alegerile din luna mai 1990, atât a nomenclaturii comuniste cât și a foștilor securiști. Așa se face că opoziția anticomunistă

a ajuns să fie extrem de slab reprezentată într-un parlament dominat ilegal de Frontul Salvării Naționale și, trecând cu multă ușurință peste crimele din decembrie 1989 și 13-15 iunie 1990, opoziția a făcut de fapt figurație parlamentară, legitimând pseudodemocrația și colaborând cu reprezentanții vechii administrații comuniste care s-a regăsit și s-a consolidat în structura FSN.

Această situație devine nefavorabilă și revoltătoare pentru forțele anticomuniste prodemocratice care nu renunțaseră încă la lupta de stradă (prin manifestații săptămânale culminând cu manifestația-maraton din Piața Universității).

„Opoziția anticomunistă” nu a valorificat forța unor prestigioși intelectuali anticomuniști prodemocrați (inclusiv a celor din CFSN), ceea ce a avut consecințe extrem de grave pentru insurgența străzii, în sensul că revoluția nu și-a găsit reprezentarea politică, iar luptătorii anticomuniști au devenit ținta predilectă a monitorizărilor de către Serviciul Român de Informații.

Puterea de stat a dezamorsat subtil elita civică anticomunistă.

În 1996, opoziția anticomunistă grupată în Convenția Democratică din România (CDR) a câștigat alegerile fără însă să obțină majoritatea parlamentară. CDR modelează instituții guvernamentale în sensul democratizării acestora, iar președintele Emil Constantinescu (candidat al CDR) cere justiției urgentarea cercetărilor și trimiterea în judecată a celor vinovați pentru victimele din decembrie 1989 și 13-15 iunie 1990. În acest moment, o Justiție amorțită, intimidată și manipulată de puterea FSN-istă, se vede nevoită să redeschidă „cutia Pandorei”. Astfel, sute de dosare care zăceau în fișetele polițiștilor și ale procurorilor au fost reactivitate în scopul finalizării cercetărilor. Urmare acestui efort, singurele dosare care au plecat spre instanță cu privire la cei vinovați de represiunea din 13-15 iunie 1990 au fost cele din timpul guvernării CDR, fiind vorba de trimiterea în judecată, pentru morții din 13 iunie 1990, a fostului ministru de Interne - generalul Mihai Chițac, a adjunctului acestuia gen. Andrița, precum și a altora.

Abandonarea luptei anticomuniste de către fostul Președinte al României Emil Constantinescu a însemnat dispariția CDR care nu a mai intrat în Parlament. O consecință pentru cauza noastră a fost blocarea cercetărilor în dosarele privind victimele revoluției și mineriadelor de către noua guvernare a lui Iliescu (2000-2004).

Subliniem că încă din 1990 au existat manevre politice de demonizare a opoziției anticomuniste, ajungându-se până la stârnirea maselor împotriva programelor politice ale partidelor istorice, fapt ce a avut un impact negativ atât în ce privește imaginea luptătorilor anticomuniști, cât și referitor la trimiterea în judecată a celor vinovați de crimele comunismului. Acest fenomen a făcut aproape imposibilă tragerea la răspundere juridică a criminalilor prin faptul că în posturile cheie din justiție au fost numiți în funcții de conducere oameni de încredere ai FSN, aceasta fiind posibil prin faptul că Procurorul General a fost numit de Președintele Iliescu, principalul vinovat pentru producerea unor fapte criminale în decembrie 1989 și iunie 1990.

Opoziția politică anticomunistă, infiltrată, debusolată și timorată, este practic neutralizată.

București, 11 iunie 2009

Coordonator: Sorin Ilieșiu

ANEXA 1

Lista cu 406 persoane aduse la Unitatea Militară Băneasa a Ministerului de Interne unde acestea au fost lipsite ilegal de libertate și torturate ca urmare a evenimentelor din 13-15 iunie 1990

Menționăm că mai există o listă cu sute de persoane aduse la Unitatea Militară de la Măgurele

Nr. crt.	Nume prenume	Părinți	Data nașterii	Locul nașterii
1.	ADAM IOAN	Dumitru și Aneta	09.04.1960	
2	AELENEI LUMINIȚA	Gheorghe și Verona	02.11.1972	Com. Zimbru - jud.Sălaj
3.	ALECU MICOLAE	Ion și Paraschiva	07.04.57	București
4.	ALEXANDRU FILIP ALEXANDRU	Costica și Viorica	15.11.1967	Brăila
5.	ALEXANDRU FLORIAN	Sandu și Viorica	18.05.1971	Fetești - Ialomița
6.	ALEXANDRU ȘTEFAN	Vasile și Stana	04.02.1959	București
7.	ALILESEI ELENA	Niculae și Alenxandrina	11.10.1952	Dr. Voda - Călărași
8.	ALISTAR MARCEL	Vasile și Elena	29.06.1970	Bacău
9.	AMORTILA VASILE	Costica și Sofia	21.08.1971	Vladesti - Galați
10.	ANDREI MARIAN	Constantin și Roza	30.09.1959	București
11.	ANDRIES MAFTEI	Ion și Păunită	02.09.1964	Com. Iresti - jud.Vrancea
12.	ARSENE CONSTANTIN	Sandu și Nicoleta	22.08.1970	București
13.	ARSENE GHEORGHE	Vasile și Alexandrina	17.03.68	Com. 30 Decembrie - jud.Ilfov
14.	AVADENEI CRISTIAN	Dumitru și Eugenia	26.06.1975	Dingeni - jud.Botoșani
15.	BACANU NICOLAE	Victor și Măria	23.11.1951	București
16.	BACANU VIORICA PETRUTA	Stelian și Smaranda	09.06 1962	București
17.	BADEA TANASICA	Gheorghe și Sia	11.02.1970	Alexandria - jud.Teleorman
18.	BALASAN AURELIAN	Costache și Floarea	04.10.1956	Com. Stanesti - jud.Botoșani
19.	BALTEANU ADRIAN BOGDAN	Grigore și Lucica	28.07.1965	Radomiresti - Olt
20.	BANU PARASCHIVA	Gheorghe și Stefania	02.09.1956	București
21.	BARBU MIHAI	Ion și Viorica	10.03.1973	Călărași
22.	BARBULESCU EMIL	Nicolae si Zoe	26.08.1971	București
23.	BESTEĂ DUMITRU	Nicolae si Ioana	13.08.1946	București
24.	BISU ION	Achim si Floarea	01.05.1971	Oltenița - Călărași
25.	BLAGA DORIN	Cornel si Elena	11.08.1930	Bistrița
26.	BOCULCA DRĂGUȚA	Calofil si Celidia		
27.	BOGDAN CĂTĂLIN GABRIEL	Vasile si Gabriela	18.03.1972	Bucuresti
28.	BOSNEA CORNEL	Tinca	15.05.1967	Odobesti, Vrancea
29	BOSOSCHI DUMITRU	Dumitru si Evdochia	02.11.1935	Balti, URSS
30	BOTONEA ȘTEFAN	Ilie si Maria	01.01.1968	Bucuresti
31	BRAILEANU GHEORGHE	Nicolae si Mona	10.05.1964	Com. Rода de Jos jud. Giurgiu
32	BRAN VASILE	Artemie Apostol si Floarea	29.09.1973	Com. Udesti – jud. Suceava
33	BRATOI NICOLAE	Ilie si Anica	29.06.1951	Com. Movileni – jud. Olt
34	BRICA CONSTANTIN	Nicolae si Tudorita	03.02.1977	Bucuresti
35	BUDOI IOAN	Vasilica	27.11.1962	Chitila, SAI

36	BURCEA STEFAN	Matei si Teresa	12.05.1972	Bucuresti
37	BURTEA EUGEN	Ion si Dumitra	14.06.1970	
38	BUSUIOC FLORENTIN	Gheorghe si Ioana	01.03.1964	Bucuresti
39	BUZATU NELU	Ion si Floarea	18.08.1959	Vanjulet – jud. Mehedinti
40	BUZATU TEODOR	Petre si Anica	29.01.1967	Vitanesti
41	CALIN ACHIM	Gheorghe si Marita	1976	
42	CALIN DANUT MIRCEA	Nicolae si Ana	13.08.1970	Bucuresti
43	CAZACU ION	Mihai si Ana	15.10.1968	Bucuresti
44	CAZACU VASILE	Gheorghe si Niculina	25.06.1962	Singureni – Giurgiu
45	CERNAT VIRGILIU	Petre si Alexandrina	09.04.1955	Bucuresti
46	CERNOIU IULIAN	Ilie si Elena	10.10.1972	Barlad
47	CERNUCAN CORNELIU	Ion si Maria	27.05.1944	Com. Meru Petchu – jud. Ialomita
48	CHIRCORIAN BERGI EDUARD	Chircar si Melina	11.06.1948	Popesti – Leordeni S.A.I.
49	CHIRIAC ROMICA	Silvia	10.09.1971	Radauti Prut – jud. Botosani
50	CIJU CATALIN IOAN	Ilie si Natalie	07.01.1969	Bucuresti – sector 1
51	CINCA GHEORGHE	Ion si Niculina	02.09.1974	Bucuresti
52	CIOBANICA GHEORGHE	Niculae si Niculina	12.09.1970	Racari – Dambovita
53	CIOBOTARIU RADU	Teodoru si Maria	22.10.1975	Bucuresti
54	CIUCA CONSTANTIN	Ilie si Floarea	26.11.1976	Bucuresti
55	CIUCASU VIOREL	Mircea si Ana	19.07.1968	Bucuresti
56	COCAN MARIUS	Mihai si Maria	12.03.1968	Bucuresti – sector 3
57	COMAN MARIAN	Niculae si Paraschiva	15.01.1960	
58	CONSTANTIN ALEXANDRU	Marin si Elena	02.12.1944	
59	CONSTANTIN COSTIN	Pirvu si Sita	26.02.1968	Bucuresti
60	CONSTANTIN DOINA	Alexandru si Maria	30.12.1938	Cojasca – Dambovita
61	CONSTANTIN DUMITRU	Eugen si Gheorghita	22.06.1970	Bucuresti
62	CONSTANTIN NICOLAE OVIDIU	Ion si Maria	23.05.1974	Bucuresti
63.	CONSTANTIN TUDOR	Florea si Ioana	15.03.1969	Lunca Corbului - jud.Arges
64.	CONSTANT INESCU ALEXANDRU	Ilie si Maria	10.05.1933	Craiova
65.	CONSTANTINESCU FLORENTIN	Costica si Elena	05.01.1974	București
66.	COSTACHE FLORIAN	Natural si Florica	28.05.1970	București

67.	COSTACHE IOANA	Ion si Ana	05.02.1956	București
68.	COSTACHE M GHEORGHE	Mihai si Eufrosina	10.03.1953	Movilița - Ialomița
69.	COSTACHE NICULAE	Vasile si Nastasia	06.03.1954	Romanești - Dambovita
70.	COSTACHE R GHEORGHE	Radu si Agneta	1973	
71.	COSTEA NICU	Toma si Vasilica	24.05.1959	București
72.	COZIANU IONEL	Constantin si Anica	10.07.1956	București
73.	COZOCLIU PAUL ALEXANDRU	Alexandru si Ludmila	18.06.1964	București
74.	CRĂCIUN ION	Ion si Maria	14.10.1971	Buzău
75.	CRAIU CĂTĂLIN	Constantin si Margareta	18.07.1968	București
76.	CRISTACHE COLUMBEANU ALDRIN	Constantin si Maria	15.12.1969	
77.	CRISTEA FLORIN	Maria si Constantin	11.09.1974	București
78.	CRISTEA LUCIAN	Florian si Elena	26.02.1971	Călărași
79.	CRUDU ALEXANDRU	Constantin si Alexandra	22.01.1941	Călărași
80.	CUC MARIANA	Gheorghe si Ana	31.05.1972	Satu Mare
81.	CUPA DUMITRU	Dumitru si Gheorghina	16.04.1971	Pitească - jud. Ilfov
82.	CURT OCTAVIAN	Ion si Doina	19.11.1970	Oltenița - jud. Călărași
83.	CUTI LENUTA	Gheorghe si Tonita	06.06.1975	București
84.	CUZA CONSTANTIN	Gheorghe si Maria	17.08.1945	București
85.	DAM IAN ALEXANDRU	Nicolae si Crista	15.07.1961	București
86.	DAMIAN CONSTANTIN	Ion si Irina	31.05.1961	București
87.	DAN CA DAN UT	Ștefan si Margareta	18.08.1973	Tanaseni - jud. Neamț
88.	DARIE SEBASTIAN HORIA	Alecu si Maria	20.04.1961	București
89.	DARJAN CONSTANTIN	Florian si Ecaterina	28.07.1974	București
90.	DENE MIHAI	Augustin si Ana	02.12.1973	Tg. Mureș - Mureș
91.	DIMAN NICOLAE CORNEL	Alexandru si Mihaela	08.09.1971	București
92.	DINCA RITA	Gheorghe si Maria	24.10.1956	București
93.	DINCA TRAIAN	Constantin si Vasilica	02.07.1953	București
94.	DINCUTA DUMITRU	Ioana	20.06.1974	Anintele - Ialomița
95.	DINU CAMELIA	Ilie si Victoria	17.01.72	Ploiești
96.	DINU IULIAN	Gigi si Angela	14.02.	București

			1972	
97.	DINUT NICOLAE	Ion si Ecaterina	24.03.1952	Plenita - Gorj
98.	DIZANOV ION DANIEL	Costica si Aurelia	27.10.1971	Curtea de Argeş - jud.Arges
99.	DOBRE TOMA	Natural si Emilia	24.08.1962	Ogredeni- jud.Mehedinţi
100.	DOBRE VALENTIN	Ion si Cheorghita	06.05.1972	Bucureşti - Sector 8
101.	DORDEA MARIAN	atefan si Alexandrina	22.07.1972	Pantelimon
102.	DRAGAN ANDREI	Constantin si Gheorghita	01.04.1947	Com. Rusanesti de Jos, jud. Olt
103.	DRAGAN FLORINI	Ilie si Eftimia	31.10.1938	Bucureşti
104.	DRAGAN GEORGE	Tudor si Georgeta	15.05.1967	Bucureşti
105.	DRAGAN MARIANA	Florian si Victoria	07.09.1967	Bucureşti
106.	DRAGANOIU DANA	Dan si Ana	07.11.1950	
107.	DRAGHICI MARIUS	Marin si Maria	07.08.1974	Bucureşti
108.	DRAGOMIR DANIEL	Petre si Maria	26.04.1973	Tg . Jiu
109.	DRAGUSIN COSTINEL	Manu si Elena	21.05.1973	Com. Sadova - jud.Dolj
110.	DUMITRACHE ION	Ion si Gheorghita	16.06.1960	Corn. Corbii Mari - jud.Dambovita
111.	DUMITRACHE MĂRIA	Florin si Maria	19.12.1975	Bucureşti - Sector 8
112.	DUMITRASCU AURELIA	Costel si Floarea	10.03.1969	Sohatu - Călăraşi
113.	DUMITRESCU MĂRIA	Gorre si Elena	24.03.1957	Sambureni, jud. Giurgiu
114.	DUMITRU ANICA	Gheorghe si Aurica	27.01.1950	Bucureşti
115.	DUMITRU DANIEL CĂTĂLIN	Nicolae si Maria	12.09.1970	Bucureşti
116.	DUMITRU MARIAN	Dumitru si Floarea	06.10.1954	Călăraşi
117.	DUMITRU MARIAN	Ion si Drina	10.07.1972	Auresti - Giurgiu
118.	DUMITRU NICOLAE	Dumitru si Ioana	21.10.1952	Bucureşti
119.	DUMITRU VICTORIA	Nicolae si Stela	1975	
120.	DUTU IOAN	Barbu si Sava	20.09.1968	Bucureşti - Sector 2
121.	EANDAL MANOIL IOAN	Emanoil si Elena	10.05.1958	Com. Harau - jud.Hunedoara
122.	ENCIU MARIUS VIRGIL	Marian si Livia	06.05.1960	Bucureşti
123.	ENE C. CONSTANTIN	Constantin si Emilia	06.05.1960	Bucureşti - Sector 3
124.	ENE N. CONSTANTIN	Nicolae si Maria	07.09.1968	Bucureşti - Sector 2
125.	FERARU DUMITRU	Marin si Dumitra	30.11.1956	Siliştea Noua - Teleorman
126.	FERARU MARIAN	Florian si Maria	12.09.1972	Bucureşti
127.	FILEATA IVAN	Baicu Gheorghii si Iva	27.07.1927	Olteniţa, jud. Ilfov
128.	FLOREA	Nicolae si Ioana	08.06.1969	Bucureşti

	ALEXANDRU			
129.	FLOREA LUCIAN	Constantin si Elena	19.07.1970	București
130.	FLOREA MARIAN	Iulian si Elisabeta	26.07.1968	
131.	FLOREA VASILE	Stefan si Joita	01.04.1968	București
132.	FLORESCU CONSTANTIN	Alexandrina	27.05.1930	București
133.	FOGOROSI KAROL	Karol si Paraschiva	05.12.1975	Hodog - Satu -Mare
134.	GABOR EAVRIL	Surana	17.02.1950	Tg. Mureș
135.	GABOR GAVRILA	Gabor si Ecaterina	05.02.1949	Craciunesti - Mures
136.	GABOR GHITA	Laios si Susana	17.05.1964	Timișoara
137.	GABOR SIGISMUND	Gaspar si Eva	18.01.1960	Panel - Mureș
138.	GAE ILIE	Mie si Nicolita	07.02.1970	
139.	GALETEANU VASILE	Ion si Eivelina	1977	Tecuci -jud.Galați
140.	GARABAGIU ION	Nicolae si María	17.05.1973	București
141.	GARAGAU CONSTANTIN	Ion si Cristina	1975	București
142.	GAVRILA DANIEL	Gheorghe si Maria	11.02.1971	Corn.30 Decembrie - jud.Ilfov
143.	GEORGE DANIEL ALEXANDRU	Ion si Eilena	14.05.1961	
144.	GEORGESCU ROBERT DAN	Ilie si Dobra	06.10.1971	Roșiori de Vede - Teleorman
145.	GHEORGHE CRISTIAN	Cristea si Elena	17.05.1971	București
146.	GHEORGHE MARIAN	Vasile si Elena	01.06.1972	Buftea - jud.Ilfov
147.	GHEORGHE MARIN	Paul si Maria	06.11.1958	București
148.	GHEORGHE NICOLAE	Gheorghe si Niculina	21.13.1957	București
149.	GHEORGHE NICULINA	Cristache si Smaranda		
150.	GHEORGHE PAULA	Cristache si Smaranda	1971	
151.	GHEORGHE SILVIAN	Ion si lordana	14,12.1968	Alexeni
152.	GHEORGHE VICTOR	Gheorghe si Stela	04.04.1970	București
153.	GHEORGHE VIOREL	Spirache si Maria	03.05.1962	București
154.	GHEORGHITA FLOREA	Natural si Ioana	04.04.1959	Corn. Preajma - jud.Teleorman
155.	GHEORGHITESCU TEFAN	Ion si Maria	14.06.1956	București
156.	GHIAJA STELIAN	Stelian si Floarea	19.01.1961	Sighișoara
157.	GHIRDA CĂTĂLIN	Sorin si Gabriela	24.03.1972	București
158.	GHITA MARIAN	Voicu si Ioana	02.09.1964	București
159.	GOCIU SORIN	Gheorghe si Gheorghita	10.03.1968	București - Sector 2
160.	GORBOTA FLORINA	Emil si Emilia	09.04.1969	București
161.	GRECU GEORGE	Elena si Dionisie	08.10.1971	Barcanesti - Prahova
162.	GRUÍA SAU CRISTIAN	Gruía si Tanta		
163.	. GUTĂ MÍHAY CRAINIC	Ion si Antonica	29.09.1967	București
164.	HANCAU A\A\HA\ RADU	Aurel si Eleonora	22.12.1938	Iasi
165.	HONCIU GABRIEL	Constantin si Paulina	23.06.1968	București
166.	HUREZEANU OLTIN	Damian si Elisabeta	31.01.1975	București

	TUDOR			
167.	ICHIM COSTEL	Mihai si Ghena	31.12.1966	Padureni - Vaslui
168.	ICHIM GHEORGHE	Mitica Calin si Maria	1976	
169.	IFRIM CORNEL	Niculai si Mariana	20.05.1974	Urechesti - Vrancea
170.	ILIE NICOLAE	Gheorghita si Florica	13.03.1973	București
171.	ION ȘTEFAN	Ion si Alexandrina	04.11.1971	Com. Vidra - jud.Ilfov
172.	ION AURELIAN	Nicolae si Alexandrina	30.06.1967	București
173.	ION FLORIN NICULAE	Dumitru si Tudorita	03.06.1973	București
174.	ION GEORGE	Nicolae si Veronica	11.02.1972	București - Sector 3
175.	ION MARIAN	Marian si Doina	09.03.1973	București
176.	ION NARCIS	Samoila si Daniela	20.01.1975	București
177.	ION ȘTEFAN	Alexandru si Ioana	20.02.1971	București
178.	ION VASILE	Ion si Rada	11.12.1944	Sprâncenata - Olt
179.	ION VIORICA	Tudor si Rodica	20.07.1951	București - Sector 5
180.	IONESCU STELA	Constantin si Valeria	29.09.1974	București .
181.	IONESCU ZAHARA	Gheorghe si Gherghina	25.04.1971	București
182.	IONITA AUREL	Dumitru si Ioana	12.04.1974	București
183.	IONITA ION	Nicolae si Elena	20.03.1963	București
184.	IONITA MARIN	Nicolae si Eftimia	04.09.1971	București
185.	IOSIF MARÍA	Vasilica	09.10.1972	București
186.	IOVA CORNELIU VALENTIN	Constantin si Victoria	27.04.1955	București
187.	IOVA COSTEL	Petre si Maria	01.03.1970	București
188.	IOVA ȘTEFAN GELU	Corneliu si Mihaela	30.08.1972	București
189.	ISPIR TEFAN	Vasile si Catinca	20.04.1968	București
190.	ISPIR IOLANDA	Marian si Emilia	08.04.1972	București
191.	ISTODE EUGEN	Florea si Lucia	12.07.1968	București
192.	IUGA GABRIEL	Ștefan si Ioana	27.09.1973	Buzău
193.	IVAN DANIEL	Petre si Elena	27.04.1973	București
194.	KOVACS MARÍA ILDIKA	Dionisie si Elisabeta	22.12.1972	București
195.	LACATUSU CRISTIAN	Teodor si Măria	13.09.1968	Dumbrăveni - jud.Sibiu
196.	LAZAR NICOLAE	Nicolae si Mariana	19.10.1972	Târgoviste
197.	LAZAROIU GHEORGHE	Constantin Marina	14.10.1928	Com. Glavile, jud. Vâlcea
198.	LEAHU VALENTIN	Vasile si Elen	03.02.1961	București
199.	LEONTE CRISTINA	Vasile si Emilia	26.07.1974	București
200.	LEPADATOIU ALEXANDRU	Natural si Isabela	10.05.1950	București
201.	LULEA MARIN	Stelian si Niculina	22.10.1975	București
202.	MACOVEI VASILE	Gheorghe si Saveta	04.08.1962	Corn.Mălini - jud.Suceava
203.	MAFTEI GHEORGHE	Gheorghe si Profira	05.01.1972	Com.Harlau - jud.Iasi
204.	MANDACHE NICOLAE	Gherase si Ioana	1975	Corn.Movilita
205.	MANDE GINEL	Tudor si Alexandra	27.06.1974	Racari – jud.Dambovita
206.	MARIN ALEXANDRU	Stelian si Paraschiva	09.09.1974	București - Sector 4
207.	MARIN FLOREA	Aurel si Ioana	03.03.1959	Constanta

208.	MARIN MIHAI	Titi si Micsunica	14.07.1966	București
209.	MARIN VICTORIA	Florea si Măria	15.12.1956	Com. Ograzeni, Jud. Giurgiu
210.	MARINESCU ROBERT	Mihail si Elena	30.07.1975	
211.	MARUNTELU GHE.	Vian si Elisabeta	01.05.1962	Com. Sinesti, Vâlcea
212.	MATEI MARIN	Florica si Gheorghe	13.07.1955	Maia, Ialomița
213.	MATEI ADRIANA	Mihai si Margareta	12.11.1957	București
214.	MATEI ELISABETA	Dumitru si Vasilica	17.04.1974	
215.	MATEI GHEORGHE	Marin si Măria	17.05.1969	Sârbești - Teleorman
216.	MATEI GHEORGHE	Ion si Lucia	01.07.1971	Com. Botoroaga Jud. Teleorman
217.	MATEI ION	Petre si Trandafira	27.02.1966	Oltenița - Călărași
218.	MATEI ION	Gheorghe si Anica	24.06.1960	Com. Glodeanu Sărat - jud.Buzău
219.	MATEI MARIN	Neagu si Gherghina	11.01.1956	Com. Jilavele - jud.Ialomița
220.	MAXIM IURIE VIRGIL	Neculai si Victoria	26.09.1970	București
221.	MAZARACHE ALI	Nicolae	1976	Urziceni -Ialomița
222.	MIHAES EUSEBIU CĂTĂLIN	Pétrea si Cecilia	15.11.1973	Botesi - Neamț
223.	MIHAI ELENA	Ion si Stana	16.06.1959	București
224.	MIHAI FLORIN	Dan si Rodica	27.06.1974	Ploiești - jud.Prahova
225.	MIHAI ION	David si Georgeta	20.06.1970	București
226.	MIHAI LEONARD	Gheorghe si Silvia	21.07.1960	Slatina - jud.Olt
227.	MIHAI ZAMFIR	Măria	20.09.1937	Ortesti - Vâlcea
228.	MIHALACHE NELU	Tache si Genoveva	26.04.1961	Com. Grivita - jud.Galați
229.	MILOS DUMITRU	Gheorghe si Ioana	26.04.1971	Trivalea Mosteni – jud. Teleorman
230.	MINCU FLORENTIN	Marin si Maria	03.11.1976	Ploiesti
231.	MITRAN NICOLAE	Oprea si Cornelia	14.04.1969	Oltenita – jud. Calarasi
232.	MITRICA REMUS	Ionica si Stanca	1976	Caracal – jud. Olt
233.	MOCANASU VALENTIN EDUARD	Vaturel si Irina	29.08.1974	București - Sector 5
234.	MOGODICI ILIE	Dumitru si Anica	03.01.1955	jud.Călărași
235.	MOLDOVANU LENUTA	Marian si Nadia	14.05.1975	București
236.	MOLDOVEANU LUCIAN	Aurel si Măria	24.06.1965	București
237.	MOLNAR LUCIAN	Florin si Elena	22.07.1975	București
238.	MOROSANU MARIAN	Vasile si Manda	17.06.1950	București
239.	MOROSANU TIVILIC MARIAN	Dumitru si Măria	19.09.1968	București
240.	MOTOLEA DORIN	Nicolae si Lucretia	14.12.1966	Aiud
241.	MURGULET PA VEL	Vasile si Gheorghita	18.01.1969	Cojasca - Dambovita
242.	NANNUSI BOGDAN	Procopie Liliana	26.04.1962	
243.	NANU ROBERT	Măria	23.01.1972	București
244.	NASTASE ION	Florea si Ioana	9.19.1973	București
245.	NASTASE MIHAI	Ion si Niculina	28.01.1946	Trivale Moșteni - jud.Teleorman
246.	NASTASE NICOLAE	Elena	05.08.1951	

247.	NEAGU ELENA	Ion si Ioana	21.11.1934	București
248.	NEAGU NICOLAE	Florea si Constantina	24.11.1957	București
249.	NEAMU GABRIEL	Locotenent si Lenuta	06.11.1969	Roșiorii de Vede
250.	NEAMU IULIAN	Locotenent si Lenuta	08.01.1966	Roșiori de Vede - Teleorman
251.	NEDELCU GHEORGHE	Constantin si Emilia	30.05.1972	București
252.	NEDELCU IONUT	Gheorghe si Eugenia	02.05.1974	București
253.	NENCIU OCTAVIAN	Constantin si Paulina	26.06.1969	București
254.	NEOCIU VASILE	Tudor si Margareta	26.08.1969	București
255.	NICA RADU	Mie si Florin	28.02.1963	București
256.	NICA CONSTANTIN	Gheorghe si Leana	29.06.1974	București
257.	NICOLAE CONSTANTIN	Natural si Natural	18.02.1968	București
258.	NICOLAE DUMITRU	Constantin si Elena	10.11.1964	București
259.	NICOLAE MARIUS	Marin si Valeria	16.06.1974	București
260.	NICOLAE SAPOREL	Alexandru si Floarea	26.01.1959	
261.	NICOLESCU ADRIAN TRAIAN	Traian si Eugenia	08.10.1969	București - Sector 3
262.	NICULAE ION	Gheorghe si Măria	20.09.1958	Anuntele - Ialomița
263.	NISTOR AMICA	Ion si Elena	05.05.1957	București
264.	NISTOR EUGEN	Sandu si Fanica	24.09.1978	București
265.	NISTOR NICOLAE	Mihalache si Trandafira	07.02.1971	Faufei – Jud.Braila
266.	NUTA MARIAN	Nicolae si Dumitra	06.05.1969	Baneasa - Giurgiu
267.	OCTAVIAN COSTEL	Cristea si Lenuta	21.10.1972	Călărași
268.	OPREA ȘTEFAN	Gheorghe si Cătălina	03.08.70	București
269.	OPREA ANDRAS	Margareta si Petre	14.10.1973	Ploiești - Prahova
270.	OPREA CONSTANTIN	Gheorghe si Constanta	14.11.1971	București
271.	PADEANU NARCIS OCTAVIAN	Stelian si Elena	09.02.1972	Craiova
272.	PANA FLORIN	Dumitru si Ana	26.09.1974	București
273.	PANAIT M. DUMITRU	Mihail si Elena	08.11.1930	Predeal - Sarari
274.	PANAIT SAVA	Safran si Măria	08.07.1937	Parches - Tulcea
275.	PANAMAROV ION	Ștefan si Cristina	28.06.1963	București
276.	PARASCHIVOIU ȘTEFAN	Alina si Gheorghe	29.04.1944	Mogosoia - jud.Ilfov
277.	PARVU MARIN	Constantin si Ana	18.07.1964	Ghioraiu - Vâlcea
278.	PAVELESCU GABRIEL	Ionel si Georgeta	31.01.1968	
279.	PAVELESCU GHEORGHE	Alexandru si Paraschiva	23.01.1968	București
280.	PEPI VIOREL	Tudor si Elena	30.12.1967	Medgidia
281.	PERCA MIHAI	Pavel si Margareta	20.10.1964	Com. Sabaoani - jud.Neamț

282.	PERJU DANUT	Grigore si Minuta	23.09.1956	Vultureni - Buzău
283.	PESTRITU CLAUDIU	Marin si Măria	20.10.1971	București
284.	PETCU EMILIAN	Nicu si Măria	15.05.1971	Com. Ghimpați - jud.Giurgiu
285.	PETEU IOAN	Ion si Ana	21.03.1936	București
286.	PETRE CRISTIAN	Costea si Angela	22.08.1974	București
287.	PETRE MARIN	Ion si Măria	26.06.1970	București
288.	PETRESCU ANTON	Ion si Florica	25.06.1973	București
289.	PETRISOR COSTEL	Mie si Măria	28.01.1959	București
290.	PIRVU SILVIU CONSTANTIN	Elvira si Ion	12.01.1975	București
291.	PLESOIANU ARISTEL	Marin si ioana	18.03.1975	Calafat - jud.Olt
292.	PODEANU FLORICA	Gheorghe si Leana	27.05.1944	Pollagi - Dambovita
293.	PODEANU MARIAN	Gheorghe si Florica	01.01.1971	Pitești - jud.Arges
294.	POP ILIE	Petre si Peloga	19.01.1960	Desesti - Maramureș
295.	POP TEODOR	Vaier si Leontina	1947	1 Noiembrie - Bistrița Nasaud
296.	POPA FLORIAN	Andrei si Didina	08.02.1973	Gostinari - Giurgiu
297.	POPA LIVIU	Ion si Glina	09.06.1968	București
298.	POPA MIRCEA	Constantin si Aura	01.01.1945	Com. Smardan – jud. Buzau
299.	POPESCU DAN CONSTANTIN ADRIAN	Pavel si Constanta	21.06.1950	Bucuresti
300.	PORTIC PETRE	Desideriu si Agnes	21.10.1967	Gheorghieni – jud. Harghita
301.	PRAHOVEANU IULIAN	Ionica si Dumitru	29.01.1968	Ianca - Brăila
302.	PREDA GHEORGHE	Petre si Steliana	24.11.1949	Corn. Galateni -jud.Teleorman
303.	PREDESCU COSTICA	Constantin si Măria	11.10.1957	București
304.	PUNEIIION	Gheorghe si Măria	07.03.1938	București
305.	PURICE SILVIAN VASILE	Vasile si Leonica	03.08.1967	București
306.	RACARU ROBERT	Natural si Constanta	01.01.1969	București - Sector 2
307.	RACOVEANU CIPRIAN RADU	Nicolae si Victoria	13.03.1967	București
308.	RADU ARGENTINA	Vasile Gheorghe si Măria	08.10.1960	Ploiești
309.	RADUCANU ILIE	Dumitru si Minodora	22.01.1976	Ploiești - jud.Prahova
310.	RADUCANU RADA	Costel si Lidia	10.07.1967	București
311.	RADUCU MARIAN	Voicu si Măria	27.12.1969	Pitești - jud.Arges
312.	RADULESCU VASILE	Iordache si Floarea	07.04.1952	București
313.	RISTEA IONEL	Gheorghe si Sita	02.09.1930	Telega - Prahova
314.	RIZEA DUMITRU	Ion si Ștefana	08.07.1938	Darasti - Giurgiu
315.	ROȘU STELIAN	Ion si Ioana	20.07.1974	București

316.	ROSCA MARCEL	Irimia si Măria	14.04.1955	Cluj - Napoca
317.	ROSIU MARIAN CONSTANTIN	Marin si Elena	07.07.1965	Ploiești - jud.Prahova
318.	RUGU NICOLAE	Vasile si Leana	21.03.1967	Potlogi - Dambovita
319.	RUPAPETRUTA	Andrei si Didina	02.04.1970	Com. Gustinari, jud. Giurgiu
320.	RUPA TIBERIU	Gheorghe si Elisabeta	04.01.1974	Pitești - jud.Arges
321.	SALI GHEORGHE	Ionica si Joita	15.04.1967	Alexandria - jud.Teleorman
322.	SALI MARIAN	Ionica si Joita	15.01.1972	Alexandria - jud.Teleorman
323.	SANDA ION	Petre si Stanca	24.06.1951	Bedeia - Giurgiu
324.	SANDU PARDALIAN	Gheorghe si Păuna	10.12.1972	Com .Corbeanca- jud.Ilfov
325.	SBIRCICA GABRIEL	Gheorghe si Ioana	06.04.1972	Ploiești - jud.Prahova
326.	SEBASTIAN ION	Spirea si Elena	10.09.1967	Com. Barcanesti - jud.Ialomita
327.	SECAREANU NICOLAE	Ion si Constanta	21.06.1969	Sulete - Vaslui
328.	SERBANANGHEL	Gheorghe si Elena	19.11.1949	Darmanesti - jud.Dambovita
329.	SIMA ANGELA	Stan si Măria	15.03.1964	București
330.	SIMION EUGEN	Eugen si Ioana	16.08.1975	București
331.	SIMION TRĂIAN	Dumitru si Elena	12.01.1961	București
332.	SOCOLESCU PETRE	Ilie si Ileana	10.06.1953	București
333.	SPIRIDON DANIEL	Iosif si Ana	13.06.1969	București - Sector 3
334.	STAN GEORGE IULIAN	Vasile si Lenuta	10.05.1973	București,
335.	STAN NICU	Vladimir si Irina	25.07.1972	Valea Argovei -jud.Călărași
336.	STANCIOIU VIOLETA	Costica si Gheorghita	24.03.1974	Petrila - jud.Hunedoara
337.	STANCIU VALENTIN	Constantin si Georgeta	08.10.1964	Budesti - jud.Călărași
338.	STANCIU VINTILA	Corneliu si Petra	23.08.1972	București
339.	STANCU CONSTANTIN	Gheorghe si Dumitra	18.07.1974	Voluntari - Mureș S.A.I.
340.	STANCU LEON	Vasile si Dobrita	20.07.1964	Balaciu - jud.Ialomita
341.	STANCU MITICA	Gheorghe si Ioana	21.09.1952	București - Sector 3
342.	STANCU NICULINA	Parvu si Zinca	05.07.1955	București
343.	STANILA MARIN	Danila si Vasilica	10.09.1950	Com. Lehliu Jud. Călărași
344.	STATICESCU PETRE	Constantin si Zenovia	19.02.62	București
345.	STICLEANU NICU	Constantin si Sava		București
346.	STIRBU VASILE	Ion si Caterina	09.09.1928	Doftana - Bacău
347.	STOENICA RADU	Aurelia	09.03.1971	București
348.	STOIAN VALENTIN ADRIAN	Constantin si Olga	22.03.1973	

349.	STOICA MARIUS	David si Petruta	25.06.1971	București
350.	STOICA ROZA	Gheorghe si Alexandrina	1972	
351.	STOICA SORINEL	Nicolae si Niculina	24.11.1967	Romanești - jud.Dambovita
352.	STURZEA IONEL	Nicolae si Ioana	24.04.1955	Giurgiu
353.	SURICA FLORIN	Aurica si Ioana	23.07.1973	Com. Ghimpați - jud.Giurgiu
354.	TAMBAC COSTEL	Gheorghe si Ioana	03.03.1968	Crivat - jud.Călărași
355.	TANGULEA EUGEN	Gheorghe si Viorica	06.12.1971	București
356.	TARANA IORGU	Vasile si Dumitra	03.07.1952	Salcioara - Ialomița
357.	TARSANARU COSTEL	Costei si Didina	01.06.1974	Iasi
358.	TASIA MADALINA	Valentin si Mariana	30.09.1978	Tg.Jiu - jud.Gorj
359.	TEGA AURELIAN	Ion si Raisa	17.09.1965	Com.Bălțești - jud.Prahova
360.	TEODORESCU IONEL	Corneliu si Zoia	26.08.1973	București
361.	TILOIU RADUT	Stan si Ioana	30.06.1970	Focșani - jud.Vrancea
362.	TIMOSENCU ALEXANDRU	Alexandru si Larisa	01.07.1944	București
363.	TOADER NELU	Fanica si Vasilica	29.08.1969	Brăila
364.	TOADER ROMICA	Fanica si Vasilica	09.03.1967	Brăila
365.	TOBA CAMIL	Camil si Ecaterina	11.06.1969	Găiești - Dambovita
366.	TOCMELEA LEONTE	Stefan și Sofia	18.06.1939	Com. Mugesti, Jud. Buzau
367.	TOMA STEFAN DUMITRU	Stefan și Maria	04.10.1959	București
368.	TOMA CONSTANTIN	Mihai și Elisabeta	19.02.1969	București
369.	TOMA CRISTIAN	Gheorghe și Dobra	11.06.77	București
370.	TOMA FLORIN	Constantin și Măria	04.06.1968	Roman - jud.Neamț
371.	TOMESCU GHEORGHE	Constantin și Sonia	22.09.1968	Timna - jud. Mehedinți
372.	TORNEANU DRAGOS	Mihai și Măria	21.01.1974	București
373.	TRANDAFIR STELIAN	Florea și Elena	04.11.1970	București
374.	TUDOR MARIAN	Gheorghe și Eugenia	13.12.1972	București
375.	TUDORACHE GHEORGHE	Constantin și Bită	30.11.1950	București
376.	TUDORAN STANA	Marin și Gherghina	1973	București
377.	TUDOSE CRISTIAN	Victor și Mrneta	17.06.1974	București
378.	TULEA DUMITRU	Natural și Nina	10.01.1969	București
379.	TURCU RAZVAN	Ion și Geta	22.05.1972	Com. Peris - jud. Ilfov
380.	TURLESCU VIOREL	Dumitru și Elena	13.06.1971	București
381.	TURTULEA IOANA	Pândeale și Elena	07.04.1968	Corbii Mari - Dambovita
382.	VĂDUVA NICU	Ion și Păuna	01.12.1955	Romanesti - Damovita
383.	VALEANU VIRGIL	Ion și Măria	10.10.1977	Fetești - jud.Ialomița
384.	VALUTA ADRIAN	Valentin și Ecaterina	07.10.1972	București
385.	VARLAM MĂRIA	Dumitru și Vasilica	31.10.1930	Com. Dienci - jud.Olt
386.	VĂRTEJ CONSTANTIN	Ștefan	27.05.1957	Com. Grădiștea, jud. Brăila
387.	VASILE A NICOLAE	Aurica și Danut	22.04.1971	București

388.	VASILE ALEX.	Ștefan și Elena	01.08.1973	Vasilati - Călărași
389.	VASILE G NICOLAE	Gheorghe și Măria	03.11.1963	Bălțești - Prahova
390.	VASILE ILIE	Nicolae și Ecaterina	24.12.1970	București
391.	VASILE M. GHEORGHE	Marin și Ioana	13.05.1968	București - Sector 5
392.	VASILE P NICOLAE	Petre și Tudora	23.08.1943	București
393.	VASILE VIOREL	Radu Marin și Ioana	01.06.1971	București
394.	VELIAN MĂRIA	Mihai și Ștefan	1974	
395.	VIERU AURICA	Ilie și Verica	10.03.1973	Podari - Dolj
396.	VINTILA DORU	Aureliu și Georgeta	26.04.1957	București
397.	VLADUCU RADU	Radu și Elena	30.01.1970	București
398.	VLASE VASILE	Constantina	14.05.1973	Com. Frumusita - jud.Galați
399.	VOCHIN GRIGORE	Gheorghe și Florica	30.09.1953	București
400.	VOICILA NICOLAE	Mihai și Irina	29.12.1969	București
401.	VOICU STAN	Nicolae și Elena	01 01 1948	Dor Mărunt - jud.Calarasi
402.	VOINEA GHEORGHE.	Florea și Rebeca	21.08.1956	București
403.	ZAHARIA SORIN	Niculae și Elisabeta	09.10.1974	Pietroasele – Buzau
404.	ZAMFIR SURAJ	Costache și Carmen	21.12.1975	București
405.	ZUGRAVU ALISTIR	Ghita și Maria	11.16.1927	
406.	TINTEA NICOLAE	Ion și Raveca	17.09.1948	București

ANEXA 2

PREZENȚA COVĂRȘITOARE A MEMBRILOR FRONTULUI SALVĂRII NAȚIONALE ÎN COMISIILE PARLAMENTARE DE ANCHETĂ A EVENIMENTELOR DIN 13-15 Iunie 1990 ORGANIZATE DE FSN

Frontul Salvării Naționale, continuator al Partidului Comunist Român, s-a implicat decisiv în organizarea evenimentelor din 13-15 iunie 1990.

Membrii FSN din comisiile parlamentare de anchetă a evenimentelor din 13-15 iunie 1990 s-au aflat într-o situație de totală incompatibilitate confirmată de raportul neadevărat și părtinitor propus de aceștia, astfel încât cei șapte parlamentari ai partidelor anticomuniste din comisiile parlamentare de anchetă (Sergiu Cunescu – PNL, Mihai Ruva – PNL, Sabin Ivan – PNL, Radu Ciuceanu – PNL, Zoltan Hoszu – UDMR, Laszlo Zsigmond – UDMR, Valentin Gabrielescu – PNȚCD) au fost puși în situația să elaboreze propriul raport (finalizat la începutul anului 1991) despre evenimentele din 13-15 iunie 1990, raport pe care-l anexăm integral.

HOTĂRÂRE nr.11 din 19 iunie 1990

pentru desemnarea reprezentanților Adunării Deputaților într-o comisie parlamentară de anchetă
Publicat în Monitorul Oficial nr. 85 - 86/20 iunie 1990

Adunarea Deputaților hotaraste:

Articol unic. - Se desemneaza, ca reprezentanti ai Adunarii Deputatilor in Comisia parlamentara de ancheta instituita in vederea cercetarii evenimentelor petrecute in zilele de 13-15 iunie 1990, urmasorii deputati:

1. **Nicolae S. Dumitru - Grupul parlamentar al FSN**
2. **Nicolae Radu - Grupul parlamentar al FSN**
3. **Sorin Botnaru - Grupul parlamentar al FSN**
4. **Constantin Sorescu - Grupul parlamentar al FSN**
5. **Ioan Moldovan - Grupul parlamentar al FSN**
6. **Nicolae Olteanu - Grupul parlamentar al FSN**
7. **Iulian Stancov - Grupul parlamentar al FSN**
8. **Gabriel Marinescu - Grupul parlamentar al FSN**
9. **Zsigmond Laszlo - Grupul parlamentar al UDMR**
10. **Radu Ciuceanu - Grupul parlamentar al PNL**
11. **Valentin Gabrielescu - Grupul parlamentar al PNT-CD**
12. **Sergiu Cunesu - Grupul parlamentar ecologist si social-democrat**
13. **Lintmaier Anton - Grupul parlamentar al minoritatilor nationale (altele decat cea maghiara)**
14. **Petru Burca - Grupul parlamentar de uniune nationala a romanilor (AUR)**
15. **Valeriu Pescaru - Grupul parlamentar democrat-agrar**

PRESEDINTELE ADUNARII DEPUTATILOR
MARTIAN DAN

HOTĂRÂRE nr. 12 din 18/06/1990
privind desemnarea reprezentanților Senatului într-o Comisie parlamentară de anchetă

Publicat în Monitorul Oficial nr. 85 din 20/06/1990

Senatul h o t a r a s t e:

Articol unic. - Se desemneaza ca reprezentanti ai Senatului in Comisia parlamentara de ancheta, instituita in vederea cercetarii evenimentelor petrecute in zilele de 13-15 iunie 1990, urmasorii senatori:

1. **Corvin-Laurentiu Bangu - Grupul parlamentar al Frontului Salvării Nationale**
2. **Mircea Cupsa - Grupul parlamentar al Frontului Salvării Nationale**
3. **Gheorghe Muntean - Grupul parlamentar al Frontului Salvării Nationale**
4. **Ion Solcanu - Grupul parlamentar al Frontului Salvării Nationale**
5. **Neculai-Simeon Tatu - Grupul parlamentar al Frontului Salvării Nationale**
6. **Ivan Sabin - Grupul parlamentar al Partidului National Liberal**
7. **Mihai-Zaharia Ruva - Grupul parlamentar al Partidului National Liberal**
8. **Zoltan Hosszu - Grupul parlamentar al Uniunii Democrate Maghiare**
din Romania

PRESEDINTELE SENATULUI
academician ALEXANDRU BIRLADEANU

Bucuresti, 18 iunie 1990

ANEXA 3

Fragmente din

RAPORT ELABORAT DE GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL

ASUPRA EVENIMENTELOR DIN 13-15 Iunie 1990, BUCURESTI

- publicat în 1990 -

GOLANIA

Duminica, 22 aprilie, în Bucuresti au avut loc doua mitinguri electorale: cel al PNTCD si al Uniunii Democratice de Centru. În afara de acestea, asociatiile independente 16-21 Decembrie si Alianta Poporului au organizat un mars de protest, devenit obisnuit, spre Piata Victoriei si Televiziune. După terminarea mitingurilor electorale mii de participanti au luat parte si la marsul organizatiilor independente. La întoarcerea coloanei de demonstranti de la Televiziune, o femeie din coloana este ranita grav la cap de un ghiveci cu flori aruncat de la etaj. Demonstrantii blocheaza circulatia în Piata Universitatii.

Marti, 24 aprilie, în jurul orelor 4.30-5.00, apar autobuze ale politiei si camioane ale armatei cu trupe. Manifestantii si politistii discuta pasnic. În jurul orei 5.30, armata se retrage spre camioane, demonstrantii îi aplauda, când deodata, politia ataca deosebit de violent manifestantii. Brutalitatea a starnit indignarea. Lovind cu bastoanele, pumnii, picioarele barbati, femei si batrani, cei 700 de politisti au eliberat zona în cateva minute. Nici unul din cei circa 150 de manifestanti nu a opus rezistenta. În Piata Universitatii încep sa vina din ce în ce mai multi oameni pentru a protesta. Se fac arestari si unele persoane sunt supuse violentelor în vazul lumii, provocand o crestere în continuare a tensiunii. Sub presiunea tot mai mare a demonstrantilor, politia si armata se retrag în jurul orei 12.

Din acest moment pana la 13 iunie, aceasta zona a fost în permanenta închisa circulatiei, fiind sediul demonstratiei denumita "Piata Universitatii".

În dimineata zilei de 24 aprilie a avut loc întrunirea CPUN, unde a fost discutata si problema acestei demonstratii. Presedintele CPUN - Ion Iliescu - a cerut ca pe baza unei informari sa se voteze motiunea prin care Piata Universitatii sa fie eliberata prin forta. Domnul Iliescu a facut referiri jignitoare la adresa manifestantilor. Epitetul "golan", atribuit manifestantilor, a fost însusit de acestia si transformat într-un titlu de noblete. În 27 aprilie apare Comunicatul Pietei Universitatii, prin care se încearca a se da o forma concisa si unitara revendicarilor manifestantilor. Comunicatul subliniaza ca demonstratia nu este îndreptata împotriva unor persoane sau formatiuni politice, ci împotriva unui sistem - sistemul comunist. Comunicatul este apropiat, în mai multe pasaje, atât de Platforma-Program a FSN, prezentata natiunii în seara zilei de 22 decembrie 1989, cât si de Proclamatia de la Timisoara.

13 Iunie. PIATA UNIVERSITATII

La ora 2, în noaptea de 12 spre 13 iunie, Alianta poporului a început sa-si stranga corturile, instalatia de sonorizare, inclusiv generatorul electric si s-a retras din Piata. Majoritatea oamenilor au ramas pe loc - pe esplanada din fata Teatrului National. Acestia erau, în special, persoane din Bucuresti sau din provincie, care se stabilisera acolo, si care încercau, cel mai adesea cu deznadejde, sa duca mai departe, prin însasi prezenta lor acolo, mesajul protestatar pe care manifestatia din Piata îl formulase înainte de 20 mai. Era, totodata, un numar de grevisti ai foamei. Cu totul, se gaseau acolo cam 250 de persoane.

La ora 3.30 au aparut cordoane masive de politisti în zonele Luceafarul, Rosetti, Biserica Enei, Batiste, Dalles. La ora 4 a avut loc atacul politiei, pe cât de scurt, pe atât de crud si violent. Multi

dintre cei prezenti la acea ora in Piata dormeau in corturi. Politistii au distrus corturile si au calcat totul in picioare, inclusiv pe cei aflati inaustru. Absolut toata lumea a fost arestata, inclusiv grevistii foamei, al caror perimetru se afla sub protectia Ministerului Sanatatii. Unii dintre cei ridicati au fost dusi la Jilava - cei raniti, la spitalul inchisorii; altii, in arestul Politiei Capitalei - aceasta a fost in general soarta grevistilor foamei - de unde au fost eliberati dupa cateva ore. Altii - cei mai numerosi - au fost dusi la scoala Ministerului de Interne de la Magurele. Dupa 10 minute de activitate a fortelor de ordine, ultimele vestigii ale Golaniei disparusera.

Intreaga evolutie a evenimentelor din ziua de 13.06 si-a avut radacinile in indignarea pe care atrocitatile comise in zori de catre politisti a produs-o printre bucuresteni, in special printre cei care simpatizaseră cu manifestatia maraton din Piata Universitatii. Intre orele 6 si 7, arterele de acces catre Piata Universitatii au fost blocate de catre camioane, autobuze si diferite vehicule ale Politiei. Circulatia troleibuzelor a fost intrerupta si statia de metrou a fost inchisa. Vestea evenimentelor violente din zorii zilei s-a raspandit si, dupa ora 8, s-au format grupuri de persoane care comentau cele intamplate, in special in zona Spitalului Coltea si a Bisericii Enei. In zona Biserica Enei, tensiunea este adusa la cote inalte prin prezenta unui grup agresiv de "muncitori de la IMGB", care se dizolva infiltrandu-se printre manifestanti.

Spre ora 13.30, un autobuz cu politisti - spre care sunt aruncate cateva pietre - se retrage in huiduielile multimei. Imediat dupa aceea, in dreptul Bisericii Enei, politistii bat cativa manifestanti, pe care ii urca in duba 31-B-452, si continua sa loveasca in cei din jur, ceea ce ii radicalizeaza pe demonstranti. Spre ora 14, manifestantii rastoarna si lovesc o duba a politiei, pe care initial o banuiesc ca fiind plina cu arestati, si o persoana usor identificabila din imaginile inregistrate pe banda video ii da foc. In jurul orei 16 apar primele sticle incendiare, de care politistii se feresc, asezandu-se in spatele barajului de autobuze. In momentul in care politistii se departeaza de autobuze, acestea incep sa arda. Spre ora 16.15 politistii parasesc Piata, fugind spre Teatrul National - Batiste. Autobuzele ramase in zona sunt incendiate succesiv. "Un grup de tineri - care in nici un caz nu erau studenti - aduceau un autobuz cu geamurile sparte. M-am gandit ca vor sa-l scoata din zona si sa-l salveze... Dupa cateva minute a inceput si acesta sa arda. Personal nu am vazut sticle incendiare, dar autovehiculele de care se apropia grupul de tineri incepeau sa arda" - noteaza un martor ocular.

Incendierea masinilor s-a facut foarte repede. Pe langa autobuzele abandonate de politisti au trecut grupuri de tineri care, cu un aer mai curand plictisit, au spart metodic geamurile. Ulterior s-a presupus ca aceasta s-a facut pentru a asigura circulatia aerului, necesara "unei bune arderi". Masinile au fost incendiate, aproximativ simultan, fara ca lumea sa stie, in general, cine a facut-o. Spre surprinderea tuturor, nici un rezervor nu a explodat. Din Piata vor pleca mai multe grupuri, unele spre Politie (ora 16), altele spre Televiziune (ora 18.15).

LA INSPECTORATUL GENERAL AL POLITIEI SI MINISTERUL DE INTERNE

Dupa ora 16, o parte dintre cei aflati in Piata Universitatii se decid sa se indrepte spre cladirea Inspectoratului General al Politiei, pentru a cere eliberarea persoanelor arestate in cursul diminetii. Se striga "Vrem arestatii", dar nimeni nu intra in curte, cu atat mai putin in cladire. Nu exista, initial, nici un indiciu de violenta.

Au aparut apoi cativa baieti curajosi (unul dintre ei, cu casca rosie de motociclist pe cap, pe care nu si-a mai scos-o) care au incitat multimea si au inceput sa sparga geamurile cu rangi metalice si sa loveasca masinile aflate acolo.

Imobilul a inceput sa arda atunci cand nici un manifestant nu intrase in el. Prima data s-a vazut foc la etajele 3-4; apoi, s-a vazut fum si foc la etajul 1 - probabil in urma aruncarii cu sticle incendiare din exterior. O parte din manifestanti au incercat sa stinga focul, folosind instalatiile adecvate, pe care in mod normal ar fi trebuit sa le manevreze pompierii. Acestia nu au aparut, desi cazarma lor se afla extrem de aproape, iar fumul era extrem de vizibil.

La ora 17.30 are loc evacuarea cladirii. Politistii coboara in curtea interioara, pe care, apoi, o

parasesc. Nici un politist nu e atacat, asa cum nici un politist nu pare dispus sa-i pedepseasca pe presupusii agresori. Din interiorul cladirii se puteau lua arme si munitii, care fusesera abandonate in locuri accesibile. In curte erau imprastiate cartuse, care puteau fi luate de oricine, dar nimeni nu pare interesat sa o faca.

Spre seara, tot mai multa lumea coboara dinspre Calea Victoriei spre Ministerul de Interne. Atmosfera este confuza. Nu se stie cum, in cladirea Serviciului Român de Informații izbucneste un incendiu puternic. La cateva sute de metri, pompierii stau impasibili in cazarma. Un om inimos a pus in functiune furtunul unui hidrant si lupta singur cu flacarile. Nimeni nu intelege nimic.

Pe la ora 19 agresivitatea multimii creste. Primele sticle incendiare sunt aruncate asupra cladirii. Dinauntru se trag focuri de avertisment. Se trage, dar nu in agresori. Prima victima - un barbat de 35 de ani, impuscat in cap - cade la ora 19.20.

La ora 19.30 soseste dinspre statia PECO de la Mihai Voda o coloana de TAB-uri si camioane militare. Nimeni nu arunca cu pietre sau sticle incendiare in TAB-uri; singura tinta e Ministerul de Interne. Sunt provocate incendii pe ziduri si in diferite camere, la subsol sau la etaj; cele din interior sunt repede stinse. Cativa tineri incearca escaladarea geamurilor. Se trage, dar nu in ei. La ora 20.25 cade inca o victima: tot un tanar, impuscat in cap, ca si primul - un privitor pasiv. Spre ora 24 regula jocului se schimba. Contra manifestantilor se intervine serios, cu scutieri si TAB-uri. Ministerul este despresurat cu totul, iar armata continua sa urmareasca manifestantii dintre care, evident, nici unul nu avea arme de foc. Manifestantii sunt respinsi pe Calea Victoriei spre Casa Centrala a Armatei. Incropesc o baricada aproximativ intre Libraria Eminescu si cofetaria de vis-à-vis. Manifestantii - o mana de oameni - ataca cu sticle incendiare, soldatii trag foc automat, in rafale repetate. Incidentele continua pana spre ora 3.

LA TELEVIZIUNE

In jurul ore 14.30, un speaker de la Actualitati citeste un comunicat al presedintelui, in care se afirma ca grupuri organizate sunt pe cale de a veni la anumite obiective de stat, printre care, probabil, Televiziunea, si roaga fortele fidele democratiei sa apere aceste obiective. In jurul orei 17, se transmite pe post un comunicat al Guvernului cu continut asemanator. Pe la ora 18.15, in Piata Universitatii se formeaza o coloana de manifestanti care se indrepta spre Televiziune, in semn de protest pentru modul brutal in care fusese evacuata Piata, pentru modul impropriu de prezentare a stirilor etc. La 19.35, primii manifestanti ajung la Televiziune. Aspectul lor este cu totul pasnic. Pe la ora 19.45 cativa tineri (5-6), de varsta soldatilor, sar gardul cam in acelasi timp (gardul dinspre Calea Dorobantilor). Tinerii alearga paralel cu gardul, in interior, chemand lumea inaintea. O multime de oameni se hotaraste sa sara gardul. Soldatii care fac cordon "de paza" in jurul cladirii permit trecerea manifestantilor printre ei; cand nu e spatiu suficient, se dau inapoi un pas-doi, ca sa poata trece oamenii. Printre persoanele pline de verva se observa cineva care, atunci cand se apropie de cladire, isi pune in cap o casca rosie de motociclist, cu care ramane. Manifestantii doreau o discutie cu conducerea Televiziunii (Razvan Theodorescu si Emanuel Valeriu) in care sa ceara urmatoarele: sa intre in emisie dupa Actualitati; sa informeze corect tara in legatura cu evacuarea violenta a Pietei Universitatii; sa intrebe Guvernul ce s-a intamplat cu grevistii foamei; sa ceara eliberarea arestatilor. Cand delegatia (10 persoane) se pregatea sa intre in cladire, din multime se desprinde un grup care forteaza intrarea (sparge un geam, intra in cladire, deschide usa de acces dinauntru) si cere celorlalti sa-l urmeze (ora 19.53). Un martor ocular, grevist al foamei, noteaza: "In afara de delegati reprezentanti ai celor din Piata Universitatii, pe care ii cunosteam, se ingramadeau si se agitau spre usa cativa indivizi pe care nu ii mai vazusem niciodata si care se manifestau foarte turbulent. Dandu-mi seama ca acestia ar putea pune in pericol buna desfasurare a dialogului sau chiar ar putea impiedica total acest dialog, am scos de la gat insemnul de grevist al foamei, l-am inaltat deasupra capului si le-am cerut sa iasa imediat afara din cladire, deoarece nu-i recunosc ca reprezentativi pentru cei din Piata Universitatii. Acestia s-au potolit pentru moment, ragaz in care m-am adresat soldatului fruntas care pazea usa studioului unde eram adunati, cu rugamintea de a transmite celor

dinauntru ca delegatia este constituita si asteapta sa fie invitata la dialog.

Dinauntru s-a auzit un raspuns pe care nu l-am inteles. Grupul turbulent a declansat atunci in mod deschis atacul impotriva noastra, scotand dintr-o data din vesminte bate de lemn cu care au inceput sa ne loveasca in cap, in spate si pe unde apucau”.

Cam in acelasi timp in care cei din interior sunt batuti si pusi pe fuga, din 2-3 camioane deschise care vin pe strada Pangratti, apare un grup agresiv care striga: “Iliescu, nu uita/ tara e de partea ta”. Sunt cam 50 de persoane, inarmate in special cu pari, drugi de lemn. Cei mai multi au un aspect neglijent (murdari), dar printre ei exista si cativa cu infatisare ingrijita (de exemplu in costum). Grupul intra pe poarta Dorobanti.

Declaratia unui martor ocular: “Demonstrantii au patruns in curte, ocupand o parte a ei, fara a fi violenti. Tentativele de spart geamurile au fost sanctionate chiar de demonstranti. Violenta a inceput atunci cand din interior demonstrantii care fusesera lasati sa patrunda au inceput sa iasa tipand, urmariti de civili inarmati cu bate care loveau in dreapta si in stanga si care apoi au fugit sau au fost prinsi de catre demonstranti. Acestia au fost atacati tot cu bate dinspre b-dul Dorobanti”.

Pe la ora 20.30, emisia se intrerupe cu totul, inclusiv mira, din decizia Ministerului Postelor si Telecomunicatiilor. Lipsa de motivatie tehnica a intreruperii a fost expusa intr-un comunicat al Sindicatului Liber al Lucratorilor din Televiziunea Romana. Mai mult, orice telespectator stie ca, daca are loc o defectiune in studio, pe ecran apare mira, transmisia neoprinde-se de fapt. Violentele au loc in continuare, in partea cladirii dinspre Calea Dorobantilor. In acel loc sunt prezenti permanent sute de soldati care nu intervin nici atunci cand se arunca cu pietre sau sticle incendiare, dar la cativa metri de ei.

La ora 1.00, reflectoarele din cladire se sting; reflectoarele din curte (de pe sol) sunt sparte unul cate unul; se face o pauza in aruncarea de sticle incendiare; armata ataca pe manifestanti. Printre militari sunt si civili, unii in costum si cravata. Arestarile se fac de catre o echipa mixta, doi civili plus doi militari. Civili sunt foarte agresivi, lovesc cu batele sau cu piciorul in figura victimei, care nu se poate apara avand ambele maini tinute la spate.

14 Iunie. MINERII IN PIATA UNIVERSITATII

Trei trenuri au plecat din Petrosani spre Bucuresti la orele 22.10, 22.20, 23.12, in 13 iunie. Un alt tren a plecat a doua zi din gara Motru spre Bucuresti. Trenurile au ajuns la Bucuresti intr-un moment in care calmul fusese restabilit complet.

Piata Universitatii in zorii zilei de 14.06.1990, vazuta din balconul Facultatii de Geologie: “Pe la ora 5.10-5.20, in Piata au intrat minerii, dotati cu rangi, topoare, bate, bastoane, cabluri etc., alergand dintr-o parte in alta a Pietei, nedumeriti si nemultumiti probabil de linistea adanca in care era scufundat Bucurestiul. Imediat a aparut, in mod imprudent, si prima victima: un barbat cu un aparat de filmat. A fost batut in mod barbar, pana cand nu a mai miscat, a fost inghesuit cu picioarele intr-o groapa situata langa iesirea din metrou de la Teatrul National. Cand unul dintre mineri a adus victorios o franghie, si-a facut aparitia o duba verde, inaintea careia a fost aruncat cel masacrat”.

La ora 5.15, “un grup de circa 80-100 mineri, condusi de un civil in costum maro, au fortat intrarea de sub balcon, de la Facultatea de Geologie, pe care au spart-o”, apoi alte grupuri au fortat si celelalte intrari. Minerii din primul grup “au ajuns foarte repede, intr-un minut sau doua in Club”.

“In mod sigur au fost condusi aici, altfel era imposibil ca un miner, care nu cunostea Universitatea, sa ajunga in circa 60 de secunde, de cand au spart intrarea de la Geologie, in celalalt capat al Universitatii, la doua nivele sub pamant”.

Cativa studenti si-au cautat refugiul in bucataria Clubului: “Minerii au spart usa si fara sa intrebe macar ceva au inceput sa loveasca bestial, cu predilectie in cap. Pe studenti i-au lovit cu bate, lanturi, cabluri, topoare, sfredele de mana, pana cand, plini de sange, au lesinat... Mi-am pus mainile in cap, in timp ce tovarasii mineri continuau sa ma calce in picioare. La un moment dat au aparut doi mineri, care nu aveau fete de mineri, m-au luat in brate si m-au tarat pe scari, strigand mereu: «Nu mai dati, bai fratilor, ca ii omoram, dati numai in spate si la picioare daca vreti»“.

În timp ce jos aveau loc aceste scene, grupuri de mineri continuau să cerceteze clădirea, în căutarea de noi victime. Pe la 6.30-6.45 este depistat, în pod, încă un student. “Primele lovituri le-am primit în cap și au fost date cu niște bâte de lemn. M-au lovit peste față și atunci a început să-mi curgă sângele din nas și gura. Am căzut și din acel moment am intrat într-o stare în care vedeam tot, auzeam, dar nu mai simteam durerea... M-au lovit cu rangi de metal peste spate, se înghesuiau să lovească, întorcându-mă ca să lovească mai bine... Erau 18 oameni, i-am numărat, am vrut să-i număr, voiam să știu lucrul acesta. După un timp, cred că am obosit tot dând, pentru că m-am simțit luat de picioare și tarat. M-au tarat pe scări, considerându-mă mort. La un moment dat, cei doi s-au oprit și atunci s-au apropiat cativa, dintre care unul a spus că vrea să vadă dacă sunt mort. I-am văzut surubelnita în mână și imediat m-a lovit cu ea, înfigându-mi-o în genunchi. Atunci cred că am lesinat pentru un timp. Mi-am revenit cred destul de repede, pentru că eram tarat din nou pe scări, însă nu mai puteam vedea decât cu un ochi, în celălalt intrându-mi sânge... Când să mă scoată în stradă, am văzut două perechi de picioare de politisti care m-au lovit cu sete, în spate. Minerii m-au aruncat în stradă, lasându-mă acolo... Au venit atunci patru femei, n-am să le uit niciodată fețele, erau grase și hidoase, aveau sacose în mâini. Au început să mă lovească cu picioarele, una dintre ele strigând: «Derbedeii astia ar trebui calcați în picioare!»”.

Ulterior, studenții capturați din Universitate au fost duși în diferite locuri, fie după gravitatea situației în care se gaseau, fie după criteriile aleatoare. În general, cei aflați în stare foarte gravă au fost duși direct către spitale.

Cativa care mai puteau merge au fost duși pe jos către Ministerul de Interne “în aplauzele trecătorilor, care-i indemnau pe mineri să ne omoare. Pe drum mai întâlneam mineri răzleți care țineau să ne lovească și ei macar o dată. La intrarea în Ministerul de Interne am fost lovit cu pumnii de un civil și cativa soldați. În curtea interioară se afla o gramada mare de oameni întinși pe jos, cred că unii dintre ei erau deja morți. Minerii se plimbau prin curte, lovind oamenii sub ochii politistilor”. Sub pretextul căutării de arme, valuta și droguri, al pedepsirii “golanilor”, al reinstaurării “ordinii”, minerii s-au dedat, în mai multe etape, la agresiuni, distrugerii, profanări, furturi și jafuri, în incinta Universității sau în alte incinte universitare.

Au fost lovite cadre didactice, printre care unul dintre prorectori; au fost molestați studenți; au fost bătuti casierul principal al Universității, o portareasă și o îngrijitoare. Au fost furate bunurile cele mai diverse, de la bormasini electrice și monocristale de cuarț piezo-electric până la cutii goale de tutun de pipă folosite ca scrumiere improvizate.

CAPITALA SUB TEROAREA MINERILOR

14 iunie, ora 12. Un bărbat de 62 de ani a încercat să intre în Magazinul Cocorul. “Nu am mai apucat să intru în magazin, deoarece mi-au iese în față doi mineri, care m-au reținut, unul avea o bată și unul un topor. Fără să-mi spună nimic, mi-au dat o lovitură peste față și mi-au căzut ochelarii. După aceea m-au lovit în cap și am căzut. Nu mai știu ce s-a întâmplat”.

Alții sunt atacați din motive vestimentare: “Mergând pe trotuarul de lângă Teatrul National am fost oprit de un politist de la Serviciul Circulație, care se afla pe același trotuar, care mi-a cerut să mă legitimez. Nu am apucat să scot din buzunar buletinul și legitimația de serviciu, deoarece unul din cei trei sau patru mineri care erau în spatele meu m-a tras de haina cu care eram îmbrăcat, rupându-mi-o, strigând: «Ce, mă! Ești legionar?» (menționez faptul că eram îmbrăcat cu o jacheta tip sport, cumpărată de la un magazin de articole sportive). După care au început să mă lovească în cap cu cablurile de racord cu terminatie metalică și ciomege. M-au lovit până când am căzut, iar jos fiind, au continuat să mă lovească cu și mai multa salbaticie. În tot acest timp, militianul nu a intervenit”.

Sau sunt suspectați de a se fi drogat: “Un tânăr de 15-16 ani manca bomboane. Pentru că bomboanele erau de culoare roșie, minerii au interpretat că tânărul în cauză consuma droguri și fără nici o explicație au tabărat cu bâtele asupra lui. Tânărul căzut, victima fără vină, a tipat în primele momente de la lovituri, apoi a căzut în nestire, minerii s-au adunat din ce în ce mai mulți și fără să știe de ce, se întreceau să lovească cât mai mult. Victima nu se mai putea vedea din cauza numărului mare de

mineri din jurul lui. Doar in momentul cand au inceput sa-l tarasca in directia unei masini fara numar de circulatie, am putut sa-l zaresc intr-o clipa cu capul spart, scaldat in sange, cu camasa sfasiata, cu buza inferioara rupta, iar sangele ii tasnea pe nas si gura. In starea grava in care se afla, loviturile de bata n-au incetat asupra lui, pana in momentul in care a fost aruncat in masina”.

Atitudinea trecatorilor fata de actiunea minerilor a fost foarte variata. Exista indicii care sugereaza ca o parte dintre cei care aprobau si incurajau violenta fusesera adusi in Bucuresti tocmai in vederea acestui scop. Agresivitatea trecatorilor este provocata de suspiciuni si stari de spirit similare cu ale minerilor - ceea ce este natural, ele fiind induse de aceeasi propaganda. Batuti la incitarea politiei: “am fost legitimat de sergentul major de politie insotit de un grup de mineri”. Legitimatia de lucru cu raze X e luata drept “autorizatie de particular”. La interventia in favoarea unei victime: “In ziua de 14 iunie 1990, in drum spre serviciu, la ora 7.15, am vazut pe trecerea de pietoni un Oltean alb, la volan se afla o femeie in varsta de 40-45 ani. Aceasta masina era supusa la violente lovituri de bate si ocupantei de la valon i se aduceau fel de fel de injurii. Am intervenit civilizat. La o comanda data de cineva dintre civili, circa 15-20 de mineri au inceput sa ma loveasca cu o furie nebuna”. “O grupa de mineri, condusa de vreo 2-3 civili, aparent fara sa fi fost provocati in nici un fel, s-au apucat sa bata o tanara, dand in ea cu ce apucau, cu pumnii si cu picioarele. M-am apropiat de batausi si am intrebat: «De ce atata ura?». N-am apucat sa spun altceva, ca au inceput sa ma bata si pe mine. In cateva secunde m-am umplut de sange. Cel care conducea bataia era un civil solid cu camasa de culoare deschisa”. (14 iunie, ora 11.15)

Rolul civililor este, in esenta, de a-i incita sau conduce pe mineri asupra victimelor, de a colabora cu acestia la bataia lor, de a le spune cand sa se opreasca. Din declaratii rezulta ca minerii ascultau cu maxima docilitate de civilii care ii ghidau: “In holul Intercontinentalului minerii m-au predat vie si plina de vanatai unui barbat in jur de 35-40 ani, imbracat civil, brunet, inalt, slab... Minerii il ascultau foarte disciplinati. Le-am observat figurile cand m-au predat si asteptau verdictul lui”.

14 iunie, langa Blocul Dunarea: “La intrarea in bloc, doi mineri si un civil de circa 50 de ani, m-au legitimat, voind sa-mi faca si control corporal. Am refuzat, intrebandu-i daca au mandat pentru aceasta, la care civilul s-a rastit la mine, spunand ca in vremurile astea nu e nevoie de asa ceva. Apoi unul din mineri s-a rastit: «Lasa vorba si scoate actele, fa!»». Am scos buletinul, civilul l-a luat, l-a privit, apoi a facut un semn unuia din mineri care mi-a dat doua palme zdravene peste fata, ochelarii sarindu-mi cat acolo... Mi-am recuperat naucita ochelarii si-am intrebat: «Bine, dar pentru ce?» «Las’ ca stii tu, curvo, pentru ce!» - a replicat civilul aruncandu-mi buletinul pe jos”.

MAGURELE

Persoanele arestate au fost transportate la sediul Ministerului de Interne, la Politia Capitalei sau la sediile sectiilor de Politie. Cele mai tulburatoare marturii provin de la cei retinuti la scolile Ministerului de Interne de la Baneasa si Magurele.

“Ne-au urcat apoi intr-o alta masina si am fost dusi la Magurele, dupa cum aveam sa aflam mai tarziu. Cand am coborat din masina, pana la garajul unde aveam sa fim dusi, se formase un culoar de militari sau de elevi de politie, care ne-au lovit cand am trecut printre ei. Ne-au lovit cu bastoanele pana cand am intrat in garaj. Cand am rugat sa fiu dus la WC, am fost grupati cate 4, cu cate un soldat in fata si unul in spate. In timp ce imi faceam necesitatile, am primit alte lovituri de baston. In garajul respectiv, eram cam 700-800 de persoane, barbati si femei, bandajati, unii cu mainile in ghips. Din cand in cand ni se ordona sa ne ridicam in picioare, sa stam cu fata la perete, cu mainile la ceafa, lucru pe care eu il faceam cu mare greutate, din pricina bataii. Pentru ca eram batut de fiecare data cand ceream sa fiu dus la WC, dupa ziua de 14 nu am mai avut curajul sa cer aceasta permisiune: urmarile se pot banui. In ziua de 15 iunie am fost anuntati ca vor veni minerii sa ne vada. S-a creat o panica ingrozitoare printre cei arestati. Tremuram de teama ca vom fi batuti din nou. A sosit un grup de mineri, vreo 40, care scandau: «Noi suntem minerii!». S-au uitat trufasi in garaj, dupa care au plecat. Tot in ziua de 15 iunie am fost anchetat de catre un procuror. Mi s-au luat emprentele, am fost fotografiat”.

“Am fost transportati la Magurele, fosta unitate de securitate. Aici, la coborarea din masina, trebuia sa trecem prin doua siruri de militari care ne loveau cu bastoane de cauciuc. Apoi te tranteau jos cu bocancii, iar cei care miscau erau loviti peste cap... Au fost adusi mereu oameni, dintre care unii se plangeau ca au fost scosi din case, din masini personale, din tramvaie. Am dat o declaratie in care am vrut sa explic ca de fapt minerii ar fi trebuit sa fie cei arestati, dar pe ei nu-i interesa decat ce cautam eu in facultate. Dupa ce mi-a rupt declaratia, am fost tinut vreo doua ore in soare cu mainile la ceafa, in timp ce un grup de mineri veniti cu o masina albastra beau Pepsi si asistau la ancheta. Unul dintre acesti mineri, avand manusi de box si o coada de lopata in mana, l-a lovit pe un tanar care dadea o declaratie, iar acesta a cazut jos, pentru cateva minute; in acest rastimp anchetatorul s-a mai odihnit. Pe mesele anchetatorilor erau frecvent bastonul de cauciuc si sticla de Pepsi. Eram in permanenta amenintati cu moartea si ne spuneau ca au venit minerii sa vada daca nu cumva ne-au dat drumul”.

MARTURII ALE MINERILOR

Revista 22, 14 iunie 2005

Zoltan Kallos, 24 ani, miner la Aninoasa

- Da, am intrat in Universitate pe la opt si jumatate, noua. La ora aia era deja devastata. Am intrat mai mult din curiozitate decat din convingere. Nici macar n-am votat cu Frontul. In subsolul Universitatii am vazut 3 saci de plastic cu un praf galbui. Se zicea ca sunt droguri, euforizante.

- Cine zicea?

- Iliescu ne-a zis in discursul lui. A doua zi la sediul liberalilor, care era devastat si plin de sange, am vazut mai multe seringi.

- Dar seringile poate ca erau folosite in scop medical.

- Asa de multe? O gramada de bucuresteni ne spuneau ca contin droguri. Ne-au aratat si o masina de facut bani falsi. Si erau mereu aceiasi care ne spuneau ca la Universitate si la sediul liberalilor au fost gasite femei goale. Eu nu le-am vazut... La Arhitectura, cand am intrat intr-o sala, studentii desenau. Fetele erau asa de innebunite, ca nu puteau fi decat curve sau drogate.

Ion Bucur, Petrila

- Si in Piata Universitatii erau droguri, praf, varsat pe jos, in rigola... Un praf cam ca detergentul, dar un pic mai galben.

- De unde stiati ca sunt droguri?

- Dupa miros.

- Pana atunci ati mai mirosit droguri?

- Asa ziceau unii...

- Cine?

- Niste civili.

- Si dvs. nu v-ati intrebat cine puteau fi acei civili?

- Acum ma gandesc serios ca ar fi putut sa fie teroristi. Dar atunci credeam ca sunt oameni de treaba. Erau multi infiltrati printre noi care ne agitau, ne puneau sa lovim...

Traian Calin Uba, Expres, august, 1990.

CONCLUZIILE RAPORTULUI ELABORAT DE GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL

“Lovitura de stat” de pe 13 iunie a fost o inscenare stangace si sangeroasa, un pretext cinic pentru declansarea terorii de pe 14 si 15 iunie;

Actiunea terorista din zilele de 14 si 15 iunie a fost premeditata si organizata la cel mai inalt nivel cu participarea esentiala a Securitatii;

Actiunea a avut un caracter profund contrarevolutionar. Principalii vizati au fost studentii si, in general, cei care pastrau vie flacara Revolutiei. De aceea, au fost atacate salbatic Universitatea,

Institutul de Arhitectura si Asociatia "21 Decembrie";

Actiunea a lovit in opozitia de traditie antebelica, reconfirmand obsesiile comuniste ale detinatorilor puterii;

Actiunea a avut un caracter profund antiuman punand in primejdie cel dintai dintre drepturile omului - dreptul la viata;

Actiunea a lovit in comunitatea romilor din Bucuresti, cu furia unui adevarat pogrom, constituind un fenomen fara precedent in Europa postbelica;

Actiunea a constituit momentul cel mai rusinos al intregii noastre istorii. Niciodata armatele de ocupatie, de la cele turcesti pana la cele hitleriste sau staliniste, nu s-au dat la asemenea atrocitati, in locuri publice, la lumina zilei. Niciodata nenorocirea nu a lovit oameni nevinovati intr-un mod mai aberant si mai crud decat pe 14 si 15 iunie;

O raspundere covarsitoare pentru desfasurarea actiunii teroriste din 14 si 15 iunie ii revine lui Ion Iliescu, care, chemand minerii si multumindu-le, s-a autoeliminat moral, intr-o maniera lamentabila, de pe scena politica. Prezenta unui asemenea personaj in fruntea tarii este o ofensa adusa demnitatii poporului roman.

ANEXA 4

Mărturie. MIHAI ȘORA: "Un balet organizat"

Revista 22, 14 iunie 2005

Erati ministrul Invatamantului in 1990. Cum ati vazut evenimentele din 13-15 iunie?

In dimineata zilei de 13 iunie au venit la mine niste studenti de la Arhitectura (printre ei si Alexandru Bobos, pe care il cunosteam din intalniri anterioare), spunandu-mi sa vin sa vad, ca e de rau, ca venisera muncitori de la IMGB care, inainte de zori, au fortat intrarea Institutului, tabarand apoi pe studentii ramasi acolo in timpul noptii ca sa-si pazeasca institutia si snopindu-i in batai.

Cand am ajuns la Institut, am urcat in turnul Facultatii de Arhitectura, de unde aveam tot timpul vedere asupra strazii si observam si ce se petrecea pe bulevard. Inainte, evident, ma interesasem care erau studentii arestati. Fusesera arestati trei dintre ei; am luat legatura telefonica cu generalul Chitac, fiindca la ordinul lui fusesera arestati, si i-am spus ca garantez pentru ei. Ii stiam nominal, pentru ca erau dintre cei pe care-i cunoscusem personal. Si au fost eliberati.

Desigur, inainte de a urca in turn am facut un inventar provizoriu al pagubelor, atat in zona inventarului, asa-zicand, viu - fete tumefiate, echimoze, luxatii -, cat si in aceea a inventarului pur si simplu. Intre timp, "conflictul" se mutase in strada Biserica Enei. Pun, de data asta, "conflictul" intre ghilimele, pentru bunul motiv ca, spre deosebire de ceea ce se petrecuse in interiorul cladirii, unde agresarea studentilor (si cu batele, nu doar cu pumnii) fusese cat se poate de reala - acolo, in strada, taberele asa-zicand "opuse" erau, in mod vizibil, de coniventa. Ca in strada avea loc un fel de balet organizat, asta era absolut limpede. Cele doua tabere care "se infruntau" erau foarte bine instruite. Pe partea dinspre bulevard, strada Biserica Enei era blocata de un autobuz, in fata caruia stateau politistii cu scuturile in forma de semicilindru, acoperindu-i din crestet pana-n talpi; inspre strada Academiei era banda atacantilor inarmati cu pietre. Acestia aveau mereu rezerve de pietre, nefiind deci obligati sa le recupereze pe cele deja aruncate spre "adversar". In timp ce ei inaintau aruncand cu pietre in scuturile respective, soldatii se retrageau pas cu pas si se pozitionau ferm in fata autobuzelor. Atacatorii nu insistau; se retrageau si ei frumos, apoi se relua miscarea. Baletul asta a durat de la 10 dimineata pana dupa-amiaza. N-a fost nimeni impuscat din tabara atacantilor, tot asa cum n-a fost nici un soldat nimerit cu vreo piatra in cap. Lucrurile s-au desfasurat ca o joaca bine tinuta in mana. Se vedeau din turnul Arhitecturii si camioane ale armatei, cu prelate verzi, care blocau Bd. Balcescu in dreptul Sali Dalles. (Nu stiu daca blocau accesul spre Universitate dinspre

Piata Romana sau invers.)

In jurul orei 5 p.m., autobuzele care barau strada Biserica Enei au luat foc. Dar nici unul din ele n-a explodat. De ce? Pentru ca n-aveau benzina in rezervor. Nu-ti trebuie prea multa minte ca sa tragi concluzia ca din capul locului erau planificate sa ia foc. Nu se vedea foarte bine cine le-a pus focul, pentru ca asa-zisii insurgenti nu au ajuns niciodata la ele. Trebuie sa deducem ca le-au dat foc chiar cei care "le aparau" si barau strada spre bulevard.

Fiind ministru, ati incercat sa luati legatura cu celelalte autoritati?

Impreuna cu Paul Cornea, care era adjunct al ministrului Invatamantului, l-am rugat pe d-l Roman sa vina sa vada ce se intamplase. S-a lasat foarte greu convins, mai ales ca unul din consilierii lui, care era de fata, actualul patron al PRO TV-ului, Adrian Sarbu, i-a spus: "nu va duceti, e o cursa". Va rog sa ma credeti ca nu era nici o cursa, voiam pur si simplu sa-i arat ce se intampla. In primul rand, se vehiculase ideea ca in subsolul Facultatii de Arhitectura ar exista un veritabil arsenal. (Evident, "contrarevolutionar".) Acolo insa era doar o sala de sport, unde se afla un rastel cu vreo 10 pusti cu aer comprimat, folosite pentru trasul la tinta in sala. Am vrut ca dansul sa vina sa vada ce e in sala de sport a Arhitecturii. In sfarsit, s-a lasat convins, cerandu-mi sa-i garantez ca nu va intalni studenti, lucru pe care nu i l-am putut garanta, pentru ca, fiind sesiune de examene, era evident ca studentii se aflau in facultate. La Facultatea de Litere, am vizitat pivnita de unde fusese ridicat Marian Munteanu de catre Politie. Cand am ajuns in locul unde fusese batut de mineri - si probabil si de securistii care ii insoteau pe acestia - si unde erau urme de sange, imi aduc aminte ca cei care il insoteau pe Petre Roman spuneau: "n-a fost sange, sunt doar urme de pete de vopsea rosie".

Apoi Petre Roman a intalnit acolo o serie de studenti, printre care era si o fata mai agresiva, care i-a pus niste intrebari pe un ton necorespunzator. Am rugat-o sa vorbeasca linistit. D-l Roman insa a profitat de ocazie ca sa spuna ca, in conditiile acestea, paraseste locul, asa incat n-a mai apucat sa treaca pe la Arhitectura, sa vada ce-l rugasem eu. Ati fost solicitat sa depuneti marturie?

S-a incercat de mai multe ori reconstituirea evenimentelor din acea zi cu tot felul de marturii, daca nu ale participantilor directi, atunci ale celor de pe margine, care au vazut si puteau sa spuna, din propria lor perspectiva, cum s-au desfasurat evenimentele acelei zile. Eu am scris cu diverse prilejuri despre cele vazute de mine. Cu toate acestea, niciodata nu s-a tinut seama, in reconstituirea faptelor, de marturia mea, desi am fost acolo, prezent (si cu atentie treaza!), de-a lungul a aproximativ 7-8 ore in timpul zilei de 14 iunie. (R.B.)

ANEXA 5

FRAGMENTE din studiul

"13-15 Iunie 1990. REALITATEA UNEI PUTERI NEOCOMUNISTE"

versiunea originală a fost publicată la Paris, în 1990,
cu titlul „Roumanie: le livre blanc. Réalité d'un pouvoir néocommuniste.” EDITIONS LA DECOUVERTE

Autori: MIHNEA BERINDEI, ARIADNA COMBES, ANNE PLANCHE

Traducere din franceză de Monica Pârvu

Editura HUMANITAS, 2006

Prefață (la ediția română)

(...) Pentru moment justiția pare în sfârșit să se intereseze cu seriozitate de stabilirea responsabilităților pentru traumatismul provocat societății românești de mineriada din 1990. Sunt deja puse sub învinuire 34 de persoane în frunte cu fostul președinte Ion Iliescu. Dar, în așteptarea verdictului eventual al justiției și al celui ineluctabil al istoriei, cartea de față poate încă contribui la o

salutară aducere-aminte.

MIHNEA BERINDEI, noiembrie 2005

INTRODUCERE

(...)

Puterea s-a slujit de tertipuri care vor fi regăsite și ca fundal al evenimentelor de la mijlocul lui iunie 1990: pregătirea terenului printr-o activitate de propagandă speculând disensiuni reale sau provocate (muncitori/intelectuali; români/minorități naționale etc.); utilizarea unor procedee care pun în evidență prezența și activitatea unei organizații stăpâne pe arta provocărilor, a mobilizărilor și a manipulării, altfel spus, fosta Securitate. Evenimentele de la Târgu-Mureș servesc, de altfel, drept pretext pentru crearea Serviciului Român de Informații, care regroupează cea mai mare parte a cadrelor vechii poliții politice.

(...)

Piața Universității este o școală, dar și locul de formare a numeroase mișcări care se cristalizează și se maturizează. Exemplul Bucureștiului este contagios: la Timișoara, Cluj și Iași, la Constanța, Piatra Neamț și în alte localități sunt organizate manifestații de același fel pentru perioade de timp mai lungi sau mai scurte.

(...)

Acest loc, proclamat „prima zonă liberă de neocomunism“, devine o școală pentru zecile și chiar sutele de mii de persoane de toate vârstele și de toate condițiile sociale care și-au descoperit aici o identitate comună.

Este singurul loc din România unde există libertate reală, unde se vorbește fără teamă — adeseori pentru prima dată – în public, este o agora.

(...)

În momentul în care puterea hotărăște s-o degajeze în mod brutal, nu o face pentru a scăpa de o mișcare ce ar reprezenta un pericol pentru ea, ci tocmai pentru a înlătura acest simbol.

(...)

Sute de martori și de victime și-au depășit frica și au îndrăznit să facă declarații și să le semneze în fața membrilor Asociației pentru Apărarea Drepturilor Omului din România și a Comitetului Helsinki român.

(...)

ULTIMA NOAPTE ÎN „GOLANIA“

Evacuarea brutală a Pieței Universității

(...)

Daniela Brândușa Moldovan, de profesie frezor la întreprinderea „Contact“ din București, a făcut parte din rândul lor greviștilor foamei. Ea declarase greva foamei la 9 iunie. „Presimțeam parcă ceva, dar mă simțeam foarte slăbită și m-a furat somnul. La 4 dimineața m-am trezit în vacarmul unor zgomote foarte puternice. Când am ieșit din cort, am văzut vreo două mii de polițiști care invadaseră Piața. Am început să fugim în direcția hotelului Intercontinental. Eram cam trei sute de persoane. Ne-am refugiat în holul hotelului. În cinci minute culcaseră la pământ toate corturile. Imediat după asta s-au năpustit spre noi, spărgând geamurile hotelului și trecând direct prin ele. Ne-au lovit cu bastoanele în față, în cap, unde nimereau.

(...)

Nimeni din cei care se aflau în acea noapte în Piață nu a reușit să scape din plasa poliției. [Iulia Horac](#) își continuă povestirea: „În acest moment toți polițiștii s-au repezit la geamurile hotelului, spărgându-le cu bastoanele și scuturile, apoi intrând pur și simplu peste noi, călcându-ne în picioare și lovindu-ne cu bastoanele și bocancii lor de poliție. (...) Am coborât până la recepție numai cu bastoane pe spinare și cu șuturi în ficat, în cap, pe tot corpul... Eram deja pe jumătate terminați în bătaie!... (...) Eram deja amețită de o lovitură cu bastonul de poliție în cap, în tâmpla dreaptă.

Mi s-a ordonat să o iau tot înaintea până la duba care avea să ne ducă, nici noi nu știam unde. Deci

până la mașină era un culoar format din polițiști dotați cu bastoane și scuturi. Noi am trecut printre ei, loviți foarte puternic în cap de bastoanele acestora. Pe la jumătatea acestui culoar am primit o altă lovitură puternică în tâmpla dreaptă. Pierzându-mi cunoștința, am căzut jos. Deasupra mea, doar îi auzeam că de văzut nu mai vedeam, se adunaseră vreo 4-5 polițiști care mă loveau cu picioarele în ficat, în stomac, în cap, unde nimereau, strigând mereu: «Tu ce-ai căutat, fă, aici? Vrei democrație? Uite democrație!» (și mă loveau și cu bastoanele și cu picioarele). Doi dintre aceștia m-au ridicat că «Era destul» după părerea lor, și m-au dus în mașina încărcată cu golanii năucii în bătaie. Erau toți terminați cu bătaia, aveau fiecare sânge pe față, pe mâini, pe picioare, mașina era supraîncărcată, iar în ea era un aer foarte închis deoarece de atâtea lovituri mulți am urinat pe noi. Toți suntem loviți numai la cap cu bastoanele poliției.”

(...)

Poliția asediază Institutul de Arhitectură

(...)

Numeroși martori au asistat în acea noapte la violențele care au avut loc în Piață. Studenții de la Institutul de Arhitectură, Teodora Marin, Olivia Postolache, Andreea Morărescu, Vladimir Marinov și Călin Anghelescu, lucrau la proiectele lor de sfârșit de an într-unul din atelierelor Institutului: „În jurul orei patru fără zece, zgomote puternice provenind din direcția Pieței Universității (sticle sparte, țipete) ne-au determinat să părăsim atelierul și să urcăm în foisor să vedem ce se întâmplă. Din foisor am fost martorii unor scene de groază: în Piață erau aproximativ o mie de polițiști, cu scuturi și căști. Loveau fără alegere pe toți cei care se aflau acolo, cu o sălbăticie inimaginabilă.”

Soarta greviștilor foamei

Între 30 aprilie și 13 iunie 1990, 128 de persoane au inițiat o grevă a foamei în Piața Universității (din care 74 de muncitori, 21 de intelectuali, 17 studenți, 26 de alte profesii); numărul maxim al greviștilor care au participat simultan la această mișcare a fost de 62.

Atacul poliției

În ziua de 13 iunie, la ora 4 dimineața, în corturile ridicate pe peluza din fața Teatrului Național se aflau 12 greviști ai foamei (ceilalți, a căror stare de sănătate ajunsese foarte gravă, părăsiseră locul în ajun, după comunicatul dat de Procuratură și dând curs sfatului grupului de greviști, care se temeau de o intervenție a poliției).

Îmbarcați cu forța în dubele poliției, ei au fost transportați la o secție a poliției feroviare. Doi dintre ei, care se găseau într-o stare foarte gravă, au fost eliberați atunci.

Ei s-au prezentat la ora 6 dimineața la Spitalul de Urgență unde se constată molestarea lor gravă. Ceilalți vor fi transportați la Măgurele, pentru ca în după-amiaza aceleiași zile să fie puși în libertate. Toți poartă urmele loviturilor primite.

(...)

Dimineața zilei de 13 iunie: violențele polițienești din Piața Universității

(...)

Ecaterina Nica, geolog: „Am început să fugim. Am auzit în spate un țipăt: m-am întors și am văzut un tânăr immobilizat de doi polițiști. Cu mâinile neocupate îl loveau cu bastoanele de cauciuc în cap; pensionarii își aduceau și ei contribuția pe cât puteau, lovindu-l cu pumnii în față, în stomac. Când bietul băiat s-a prăbușit la pământ, au început să-l calce în picioare... Eram înmărmurită la vederea unei asemenea cruzimi! Și nu aveam nici un mijloc să-i vin în ajutor! Atunci, am început să bat din nou din palme: Bravo, români, omorâți-vă între voi, urâți-vă! Bravo, bătrâni, omorâți-vă copiii! (...) Curtea era plină cu cei arestați în zori în Piața Universității și cu cei care încercaseră să-i ajute, deci pur și simplu trecători care se aflaseră din întâmplare pe acolo... Arătau groaznic. Plini de sânge...”

(...)

Muncitorii „se supăraseră” atât de tare, încât nu le-au ajuns studenții ca să le treacă „furia”: trecătorii întâmplători, copiii, tot ce mișca era de acum treaba lor. Fevronia Novac, studentă în anul III la

Filologie, i-a văzut „răzbunându-se“. Ea îi povestește lui George Arun, ziarist și colaborator la săptămânalul 22: „Au prins o femeie care avea un aparat de fotografiat. I l-au smuls și au lovit-o sălbatic. I-au smuls părul. I-au rupt hainele. Polițiștii priveau impasibili. Un băiat de zece-doisprezece ani le-a strigat ceva care nu le-a convenit și apoi a fugit. Șapte sau opt muncitori s-au repezit după el și l-au prins. L-au lovit sălbatic, până l-au doborât la pământ. Apoi l-au călcat în picioare. Abia acum, câțiva polițiști intervin, pentru că băiatul, cuprins de spasme, se răsucea jos, pe asfalt, ca un enorm vierme alb.

(...)

Cine sunt oare acești muncitori de la IMGB, care par să se confunde cu minerii de a doua zi? Cine i-a trimis să devasteze Institutul de Arhitectură? Cine i-a trimis să aducă la disperare mulțimea prin sălbăticia lor? Cine a dat ordin polițiștilor să nu se amestece, încălcând cele mai elementare norme ale legalității?

(...)

„IMGB face ordine!“

(...)

„Știu, spune Marian Codescu, inginer, secretar al Sindicatului Liber Independent, că încă de dimineață *conducerea a ținut o ședință* în care directorul general a anunțat intenția de a organiza acțiunea. Aceasta s-a făcut prin intermediul șefilor de secții și al maiștrilor. *Planul* a fost pus în aplicare, astfel încât pe întreg teritoriul întreprinderii s-a creat o stare de agitație. Oamenii erau mobilizați, dar *pe alei au apărut și grupuri de persoane ce nu aparțineau IMGB-ului.*“

Acest lucru este confirmat și de ingineră Rodica Almaș: „Trecând pe unul din drumurile de acces, am observat un grup de bărbați tineri, cam 30-40. *Nu erau îmbrăcați în salopete și discutau despre participarea lor sigură la o anume acțiune «Dunărea.»*“

(...)

Vasile Cernomorîț, tehnician, lider al Sindicatului Democratic: „În jurul orei 9, s-au întrunit în ședință comună conducerea celor trei sindicate și au elaborat un anunț prin care făceam cunoscut salariatilor IMGB faptul că organizațiile sindicale nu sunt în nici un fel implicate în această acțiune și că nu sunt de acord cu ea.“

Adrian Rotariu: „La poarta întreprinderii erau adunați circa 5 000 de oameni așteptând semnalul de plecare. Împreună cu Ciprian Dimitriu, am fost la ei încercând să le explicăm că nu e bine ce fac. Acolo era și directorul general, domnul Alexandru Ghinescu. I-am atras atenția, și dânsul ne-a replicat scurt: «Fac treaba asta pe barba mea. Îmi asum responsabilitatea». A plecat cu muncitorii, în fruntea lor.“

Pe la ora 10.30 coloana a pornit. În grupuri, muncitorii au luat metroul până în stația Piața Unirii. Dar inima nu le dădea ghes. Poate că apelul sindicatelor nu a rămas fără ecou. Oricum, la ieșirea din metrou nu s-au mai putut regrupa decât vreo mie de muncitori. Pornesc spre Piața Universității strigând: „IMGB face ordine!“ Câțiva dintre ei se pierd în continuare pe drum; când coloana ajunge, în jurul orei 11, ea nu mai număra, potrivit martorilor (vezi *Dreptatea* din 19 iunie), decât câteva sute, care scandau: „Iliescu, Iliescu!“ Puțin numeroși, dar violenți, îi înjură pe demonstranții adunați să protesteze împotriva acțiunii poliției, agresându-i, lovindu-i pe contestatari, imobilizându-i pe unii și băgându-i în dubele poliției. Evident, poliția, în loc să intervină, cum va pretinde Rompres, este complice la acțiunea „muncitorilor“

(...)

Potrivit mărturiei unui salariat de la IMGB, care a participat la acțiune, dar care nu a vrut să-și dezvăluie numele ziaristului de la *Expres*, în acel moment mai au loc încă dezertări: „Ajunși la Arhitectură, am băgat de seamă că pe mulți din cei cu care părăsisem uzina nu-i mai vedeam.

Apăruseră în schimb multe figuri noi. Atunci am plecat acasă.“

(...)

Teza „loviturii de stat legionare“

Pentru autorități, atacul asupra sediului Poliției, SRI-ului și Ministerului de Interne constituie

argumentul suprem care pledează în favoarea tezei unei lovituri de stat.

Situația va fi dramatizată la maximum în aceeași seară, la ora 21, de către președintele Iliescu, în cel de-al doilea comunicat al zilei.

Acest text trebuie citit cu atenție: cuvintele lui sunt bine alese, ordinea lor, logica raționamentului sunt în mod evident cântărite cu grijă. Ne aflăm cu acest text în miezul lucrurilor, al întâmplărilor puse la cale de către autorități, pentru a construi o istorie a evenimentelor așa cum va trebui ea citită și înțeleasă de către întreaga țară și de către străinătate (sublinierile ne aparțin).

„În cursul după-amiezii, acțiunile violente ale elementelor extremiste *de tip legionar* s-au intensificat. Au fost atacate și incendiate clădirile Poliției Capitalei, Ministerului de Interne și Casei de Mode, personalul fiind blocat în interior. *Au fost capturate arme*. A fost distrus și un număr important de automobile parcate în zonă. Au fost devastate magazine și localuri publice. Încercările pompierilor și factorilor de ordine de a interveni au fost sistematic împiedicate de aceleași elemente anarhice, legionare. Este de acum clar că ne aflăm în fața unei tentative *organizate, pregătite din timp*, de a răsturna prin forță, prin violență dezlănțuită conducerea aleasă în mod liber și democratic a țării la 20 mai a.c. Ne adresăm *tuturor forțelor democratice ale țării*, care și-au dat votul pentru libertate și stabilitate în România, cu chemarea de a sprijini *acțiunea de lichidare a acestei rebeliuni legionare*, de a conlucra cu forțele de ordine și cu armata pentru restabilirea ordinii, izolarea și arestarea elementelor extremiste care trebuie aduse în fața justiției pentru a da socoteală de cele comise.“

De la prima frază, tonul este dat, cuvântul este lansat: suntem în fața unei lovituri de stat *legionare*. În jurul acestei etichetări — dată *a priori* — se articulează și prinde contur întreaga argumentație ale cărei teme vor fi reluate, ca niște leitmotive, în toate luările de cuvânt oficiale și în presa FSN.

Atacul asupra televiziunii

(...)

„Răniții au fost scoși din clădire, continuă Gabriela Gabori, și au fost transportați la mașinile de salvare. Dar, după părerea mea, aceste salvări au fost folosite mai degrabă ca dube ale poliției, pentru că seara, la televizor, aceiași oameni au fost prezentați ca agresori, în ciuda faptului că se vedea că fuseseră bătuți groaznic.“

(...)

„Lucrurile sunt clare, va insista D. Iuga, emisiunea a fost întreruptă fără nici un motiv. Nu există o justificare temeinică, ordinul era venit de la conducere, dacă nu chiar de mai sus. De fapt, emisia a fost întreruptă de dl Pintilie, ministrul poștelor.“

Și asupra acestui aspect, spusele dlui D. Iuga sunt confirmate de declarațiile unui specialist în domeniul telecomunicațiilor, Gheorghe Chiriță. Întrebat fiind de un ziarist de la *România liberă* cu privire la întreruperea emisiunilor de televiziune în seara zilei de 13 iunie, acesta răspunde: „Mie lucrurile mi se par suspecte. Și iată de ce. Puțină lume știe că studioul din Dorobanți /.../ nu asigură decât realizarea emisiunilor, *nu și transmisia lor în țară*. Ca să simplificăm, emisiunile sunt difuzate cu ajutorul unuia din emițătoarele principale de la Palatul telefoanelor. La 13 iunie n-a fost întrerupt doar programul din studio, s-a scos din funcțiune emițătorul central de la telefoane. Or, nimeni n-a atacat Palatul telefoanelor. Că este așa o demonstrează apariția «puricilor» pe micile noastre ecrane. Ea nu se produce decât atunci când emițătorul nu mai funcționează, la sfârșitul programului. În limbaj tehnic se numește «întreruperea frecvenței undei purtătoare». Dacă emițătorul ar fi continuat să funcționeze, ecranele noastre ar fi rămas albe, fără «purici», sau ar fi apărut mira. /.../ Acest punct este de o mare importanță. Emisiunea putea fi întreruptă din studio din ordinul domnilor Răzvan Theodorescu sau Emanuel Valeriu. Dar pentru a scoate din funcțiune emițătorul central de la Palatul telefoanelor, trebuia un ordin de la Guvern sau de la Președinție. Și asta trebuie să se și fi întâmplat, altfel ar fi fost imposibil.“

Ca martor al evenimentelor dinăuntru instituției, D. Iuga va avea și alte confirmări privind existența unui „aranjament“: „Pot să afirm cu toată certitudinea că aici a avut loc un scenariu în care fiecare a avut rolul său bine pregătit. Emisia trebuia oprită la un moment dat. Trebuia creată acea psihoză de panică, de confuzie, de nemulțumire. Dacă s-a oprit televiziunea înseamnă că forțe puternice au

atacat-o și e iminentă o lovitură de stat. Lucrurile au fost clarificate imediat, când un grup de scutieri au trecut la eliberarea culoarului de emisie. Manifestanții au fugit ca potârnichele. Am asistat la scene de o mare violență. Unul din invadatori, când a trecut prin dreptul cordonului, a fost acoperit cu lovituri de bocanci. Ceea ce mi s-a părut dubios a fost prezența unor persoane străine îmbrăcate în salopete, deci muncitori, dar care de fapt nu cred că erau muncitori.“ — „Erau în Televiziune?“ — „Da, dar până la apariția plutonului nu s-au manifestat. Făceau parte din grupul de manifestanți. Când au apărut soldații și-au făcut și ei prezența cu uneltele lor specifice, o rangă de fier stând tot timpul lângă ușa de la Studioul 4. Spuneau tot timpul că sunt muncitori de la «Republica» și apără Televiziunea împotriva legionarilor. Alții i-au văzut chiar venind cu două camioane.“ — „Ce argumente aveți când spuneți că nu erau civili?“ — „La un moment dat erau obligați să vorbească între ei sau cu ofițerii din preajmă. Foloseau tot timpul apelativul «tovarășe». Cine ar mai putea folosi astăzi cu atâta seninătate acest cuvânt? /.../ Am descoperit un tip foarte dubios, vechiul om de încredere al lui A.D. Munteanu, cel care după 22 decembrie nu mai părăsea Televiziunea. Îl cheamă Bebe Ivanovici, acum avea o salopetă verde cu multe buzunare. Era o autoritate în grupul amintit. Ulterior, domnul Valeriu i-a adus mulțumiri deosebite pentru contribuția la salvarea Televiziunii.“
(...)

Televiziunea devastată: dovada în imagini

Atacul asupra Televiziunii ocupă un loc deosebit și totodată central în scenariul care urma să se desfășoare.

Autoritățile profită de acest eveniment în două sensuri: ca o dovadă în plus pentru susținerea tezei unei lovituri premeditate și bine pregătite: Televiziunea română este o instituție a statului, și chiar una dintre cele mai importante; ea a fost amenințată simultan cu alte puncte nevralgice ale „tinerei democrații“, ceea ce vine în sprijinul tezei loviturii de stat.

Dar nu în asta constă aspectul esențial: ceea ce contează cel mai mult în derularea acestui episod este rolul specific pe care l-a avut Televiziunea în strategia manipulării.

Transmiterea în direct, sub imperiul emoției, a atacului căruia îi căzuse victimă, precum și întreruperea emisiei constituie pentru întreaga țară, și chiar pentru străinătate, dovada în imagini că are loc o dramă; Televiziunea va furniza cu pricepere cheia înțelegerii evenimentelor, astfel încât să poată fi legitimată mobilizarea populației, de data asta nu numai a populației capitalei, ci a întregii țări — și în special a minerilor din Valea Jiului.

(...)

„Au încercat să ocupe Televiziunea, scrie *Dimineața* din 15 iunie relatând spusele președintelui. A fost întreruptă emisiunea. Semnalăm o încercare de lovitură de tip legionar. Este necesar să strângem rândurile tuturor celor care s-au pronunțat pentru dezvoltarea democratică a țării. Trebuie să punem capăt acțiunilor rebele ale elementelor extremiste, reacționare. Vă mulțumesc tuturor încă o dată! Rămâneți pe loc. *Vor veni și alte forțe din județele vecine*. Să fim pregătiți pentru orice încercare a acestor elemente lipsite de rațiune, lipsite de respect pentru opțiunea, pentru alegerea poporului nostru. Să le dăm riposta cuvenită. Să înăbușim în fașă rebeliunea legionară și să asigurăm dezvoltarea democratică a țării. Vă mulțumesc încă o dată!“ Aceeași atitudine va adopta și Guvernul. Discret în ceea ce privește evenimentele, Guvernul va face uz, în comunicatul său din 16 iunie, de imaginile transmise la televizor, ca dovadă cât se poate de convingătoare pentru susținerea pledoariei sale în care se afirmă că a existat un atac simultan asupra obiectivelor de stat: „Grupuri de agresori au atacat cu o violență extremă și greu de prevăzut obiectivele de stat menționate mai sus /sediul Poliției, Serviciul Român de Informații, Ministerul de Interne/ așa cum s-a putut vedea prin intermediul imaginilor transmise de Televiziune.“

(...)

Televiziunea va juca rolul principal într-o formidabilă înscenare. Cu o artă desăvârșită, ea va exploata toate mijloacele de care dispune pentru a-i face pe oameni să vadă și să trăiască, în direct, pe viu, chintesența faptelor petrecute în timpul zilei, așa cum trebuie ele să fie reținute de opinia publică. Piesa e de așa natură, actorii de o asemenea clasă (în primul rând personajele principale,

Răzvan Theodorescu, președintele Televiziunii, și Emanuel Valeriu, directorul general), încât faptele și argumentele cele mai neverosimile devin credibile; mai mult, întreaga poveste apare ca fiind singura explicație posibilă pentru înțelegerea celor întâmplate dimineața și care nu pot stârni decât indignarea.

Ce s-a văzut de fapt la Televiziune în acea seară: un grup de agresori, a căror violență nu poate fi stăpânită de forțele de ordine, bieți soldați atacați care încearcă, în ce-i privește, să păstreze limitele legalității și nu trag în mulțime; agresori a căror ticăloșie este atât de mare încât nu poți rămâne nepăsător; ei sunt gata să-i arunce pe fereastră pe președintele Televiziunii, pe directorul ei general, gata să spargă totul, să distrugă acest bun atât de scump tuturor: Televiziunea. Aceasta își întrerupe programul puțin după ora 20 — după ce crainicul a anunțat: „Suntem atacați!” — într-un moment în care toată lumea se află în fața micilor ecrane să vadă transmisia unui meci de fotbal din cadrul Campionatului Mondial. Dintr-odată, Televiziunea redevine Televiziunea Română Liberă din decembrie.

Când reapare imaginea, este efectiv ca în decembrie: tot Studioul 4 este prezent, adunat în jurul președintelui Televiziunii care, pe un ton tragic, explică telespectatorilor: „A trebuit să ne baricadăm în celebrul Studio 4, unde ne găsim în prezent. Nu avem de a face cu manifestanți, ci de-a dreptul cu barbari, o mână de oameni în stare de ebrietate, dând dovadă de o violență extremă, folosind cuvinte extreme. O manieră bestială de a pătrunde aici, care mie, ca istoric, mi-a amintit de *legionari*.” Iată deci că, anticipându-l pe președintele Iliescu însuși, Răzvan Theodorescu a lansat cuvântul-cheie al întregii istorii.

(...)

Oamenii Securității

Totuși, întrebările privind adevărata identitate a „provocatorilor” și mai ales rolul lor în desfășurarea evenimentelor își vor găsi în scurt timp locul, cu precădere în paginile presei independente. Prea mulți martori au remarcat, îndeosebi la Televiziune, cât de suspecte erau actele de violență protejate și chiar încurajate de forțele de ordine și de către „civili” susținători ai FSN, care păreau că îi conduc pe aceștia din urmă; acte de agresiune comise de alți „civili” ciudat de asemănători cu primii. Acest lucru este scos în evidență de mulți martori.

(...)

Iuga surprinde în holul Studioului 4 conversația dintre „civili” îmbrăcați în salopete suspecte și înarmați cu ciomege și răngi. Unul dintre ei povestește celuilalt: „L-am bătut pe unul pe stradă, de l-am cocoșat, ca să văd că era unul de-al nostru, îmbrăcat civil.” El surprinde în aceleași locuri și alți „civili” bine îmbrăcați, dându-se drept „căpitani sau colonei în rezervă”, dirijând forțele de ordine și... civili în salopetă (revista 22, nr. 37 din 28 septembrie 1990). Cine ar putea fi aceștia, dacă nu membri ai Securității care, „foști” sau „actuali”, în „rezervă” sau „activi”, au aerul că sunt în misiune chiar în momentul respectiv. „Civili” — îmbrăcați corect sau nu — sunt în legătură cu persoane precum Bebe Ivanovici, dar și cu unele de rang mult mai înalt: Gelu Voican, viceprim-ministru pe atunci și senator, N.S. Dumitru, vicepreședinte al FSN. Acestea sunt fapte care se regăsesc în mărturiile lui Constantin Martiniuc, amenințat cu moartea în mai multe rânduri, ca și Dumitru Iuga și mulți alții de atunci încoace (*România liberă* din 14 august 1990).

(...)

VIOLENȚA MINERILOR

Zorii zilei de 14 iunie: „Moarte golanilor!”

La ora 5 dimineața, Piața Universității era pustie. Ultimii demonstranți fuseseră împrăștiați încă de la ora 3. Poliția și trupele USLA se retrăseseră de mai bine de jumătate de oră. (...) „Aproape de ora 5, povestește Silvia Mustăciosu, cei câțiva colegi care rămăseseră să vegheze în Piața Universității s-au întors într-o stare de mare agitație: veniseră minerii... (...) Înaintau în pas alergător cu lămpașele aprinse și cozile de târnăcop ridicate amenințător. Zeci, sute, o mie de mineri mâniași și sălbatici urlând «Moarte golanilor!» I-am văzut năpustindu-se spre balconul Facultății de Geografie.

(...)

„Au intrat mai mult de o sută de mineri, își amintește M.B., studentă în anul III la Filologie; erau înarmați cu bâte, răngi de fier și topoare. Topoare de tăiat lemne. Se înghesuiau care mai de care să lovească. *Erau însoțiți de indivizi în civil care îi călăuzeau.* Eram înconjurată de o mulțime de mineri, care mă priveau dușmănos. Unul din ei a ridicat toporul și m-a lovit în cap. Din fericire toporul a alunecat într-o parte și nu m-a nimerit chiar în plin. La început ne-au lovit pe toți cu topoarele numai în cap. Apoi, după ce am căzut la pământ, au început să mă lovească cu bâtele și cu picioarele unde nimereau. Ne-au scos de acolo sub o ploaie continuă de lovituri, trași de păr pe scări, pe trotuarele pline de geamuri sparte și de asfalt ars. Din cauza răniilor căpătate la cap, puteam zări doar printre șiroaiele de sânge care îmi inundau fața. Nu doream decât să ajung cât mai repede la duba poliției. La un moment dat, unul dintre ei m-a apucat de braț, iar ceilalți, încurajați de câțiva indivizi îmbrăcați în civil, au vrut să mă arunce într-una din vitrinele Institutului de Arhitectură. Cineva însă a spus că nu merita să spargă geamul. Se formaseră două șiruri, așa cum obișnuiesc polițiștii, după cum am auzit; toți aveau cozi de târnăcop. Am fost împinși cu brutalitate între cele două șiruri. Nu mai știu ce s-a întâmplat apoi, pentru că am leșinat, dar trebuie să spun totuși că în afara obscenităților incredibile pe care mi-a fost dat să le aud, ultima frază de care îmi amintesc este propunerea făcută de cineva, nu știu de cine anume, de a tăia sânii uneia dintre colegele noastre cu toporul. Nu pot să spun dacă acest lucru a fost înfăptuit sau nu, dar ideea mi-a înghețat sângele în vine.“

(...)

Țintele cetățenilor justițieri

În grupuri sau brigăzi, ascultând de îndrumătorii lor îmbrăcați în civil sau de polițiști, minerii se deplasează conform dispozițiilor primite prin megafoanele sau radioemițătoarele cu care sunt dotate automobilele „obișnuite“ puse la dispoziția lor. Ei atacă, după cum se va vedea, obiective precise: instituții, sedii de asociații, de partid, redacții ale ziarelor. Dar în același timp — și asta contribuie poate cel mai mult la răspândirea teroarei — atacă trecători, copii, bătrâni, femei.

Asistăm pe străzi la scene de o cruzime incredibilă, cum nu s-au mai văzut în România. (...)

„E de ajuns, consemnează George Arun, să fii arătat cu degetul și să se spună: «Iată-1!» Bande de zeci de mineri fugăresc un singur om, îl hăituiesc ca pe un animal, îl prind și cozile topoarelor intră în acțiune, omul dispare în această oribilă încăierare și nu se mai aud decât urletele lui.“

(...)

Pe stradă: vânătoarea de oameni

(...)

Mihai Ursachi, poet, director al Teatrului Național din Iași și profesor universitar în Statele Unite: „Pe trotuare, de ambele părți ale străzii, «brigăzi de ordine» patrulează în rânduri strânse; sunt huidume înarmate cu furtunuri de cauciuc cu capăt metalic cât un pumn, cu topoare, tesle, cozi de lemn, bâte, rețevie șlefuite și alte unelte, cum ar fi țepușele de fier care sugerează procedee mai sofisticate: eviscerarea, tragerea în țepă etc. Simpla vedere a acestor hoarde destinate să restabilească ordinea chema la ordine, în sensul că nu se mai vedea nimic în stradă în afară de ei; mergeau cu pas greu de „proletar“, agitându-și uneltele și îndreptând priviri amenințătoare către imobilele din jur. În aceste imobile, femei speriate izbucneau în hohote de plâns, bărbații tăceau cu chipurile întunecate. Liniștea era asigurată. Surescitat, starea de febrilitate m-a hotărât să întreprind ceva; am decis, în pofida oricărei rațiuni, să părăsesc imobilul și să merg în altă parte, oriunde.

Am ajuns în niște locuri unde, în afară de «mineri», se mai vedeau fețe omenești, locuitori: la intrarea unui imobil, un grup de femei în vârstă și câțiva copii priveau cu stupoare echipele care ocupaseră sectorul pentru a restabili ordinea. Pe trotuarul din față, la câțiva pași spre stânga (eu mergeam fără țintă, dar repede, foarte repede), un adolescent a întors capul și a văzut doi mineri care grăbeau pasul, dând impresia că vor să ne ajungă. Nu voi uita niciodată expresia de nedumerire și de spaimă de pe chipul lui când, adresându-mi-se poate, sau adresându-se celor câțiva trecători de pe celălalt trotuar, a

exclamat cu o voce sugrumată, abia auzit: «Dar cine-i plătește? Cine i-a adus?» Au fost ultimele lui cuvinte. Fiindcă «minerii», vigilenți, ajunseseră la un pas de noi și l-au auzit. Doi haidamaci bine îmbrăcați, cu căști metalice turtite, l-au înșfăcat, i-au sucit brațele la spate în timp ce alții, apăruiți ca din senin, înarmați cu uneltele lor, au început să «restabilească ordinea ». Nu loveau decât la cap. Băiatul nici n-a mai putut să strige. Cei doi haidamaci trebuiau să-l sprijine ca să nu se prăbușească. În tot acest timp — de ordinul zecilor de secunde, dar care mie mi-a părut că durează milenii — nu se auzeau decât loviturile care cădeau grele. Nimeni nu scotea un cuvânt. Eu mă uitam împietrit la ceea ce se petrecea la câțiva pași de mine, și tot așa se uitau cei de pe trotuarul din față. Nu-mi puteam descleșta buzele, eram incapabil să gândesc, nu mă puteam gândi nici măcar la fugă, o stare de adâncă prostrație se așternuse peste cei prezenți în stradă. După un timp nesfârșit s-a auzit de pe trotuarul din față vocea răgușită a unei femei: «Lăsați-l, oameni buni! Nu vedeți că l-ați omorât?»

Retina mea înregistra în mod automat aceste scene: picături țâșneau sub lovituri (date exclusiv în cap); mai întâi sânge, apoi fragmente de oase și, în sfârșit, sânge amestecat cu o substanță albicioasă. Corpul adolescentului se mai zbătea încă spasmodic, pângărit, în aparență mort, dar loviturile echipei de ordine (ajunsă acum la opt-zece inși) continuau să cadă ca niște ciocane pneumatice.

Un automobil alb s-a oprit în fața grupului: șoferul, un bărbat în vârstă, voia să știe ce se întâmplă. Și rău a făcut: doi mineri l-au scos din mașină și l-au împins lovindu-l cu picioarele pe celălalt trotuar unde, înspăimântat, a dispărut în mijlocul celor ce asistau la scenă împietriți de spaimă. Un «miner» a luat cheile mașinii pentru a deschide portbagajul. Alții au apucat corpul de brațe și de picioare pentru a-l vâri în portbagaj. Dar nu încăpea și atunci i-au răsucit membrele, gâtul, cu trosnituri seci. În sfârșit l-au vârat cu totul, dar capacul nu se închidea. Atunci, un «miner» voinic a luat brusc o hotărâre: s-a așezat pe capac care s-a închis cu zgomot de oase frânte. Doi alți «minerii» au sărit în mașină, care a demarat în viteză și a dispărut după colțul străzii. Odată cu reinstaurarea liniștii, «minerii» și-au reluat marșul victorios, ignorându-ne prezența.“

(...)

Îl recunosc printre cei bătuți pe poetul Cezar Ivănescu. Reporterul de la *Phoenix* a fost martor la arestarea acestuia: „Aplauzele dedicate generos minerilor se cam împuținaseră, fiind înlocuite de tot mai multe proteste indignate. Balcoanele blocurilor se umpleau de persoane care își manifestau neechivoc protestul. Minerii sunt surprinși și, nu și derutați; trec la atac direct. În apropierea Pieței Române, un grup reprezentând Societatea Scriitorilor Români protestează /.../. Minerii, însoțiți de o persoană în civil, /.../ urcă la etajul trei, năvălesc în apartament, bătând cu sălbăticie cele șase persoane din apartament, între care și pe poetul Cezar Ivănescu. Unul din cei aflați în apartament este dus pe balcon și se pregătește aruncarea lui în stradă. În ultimul moment, persoana în civil din grupul minerilor oprește un dezastru: «Lăsați-l, e prea multă lume jos!»

Presa independentă

(...)

Ilie Costache sosise la redacția ziarului *Dreptatea* puțin după ora trei și jumătate în dimineața zilei de 14 iunie, în timp ce își dicta articolul unei secretare. Către ora 4.30, se aude rumoare în stradă: vin minerii! La ora 5 începe să se distingă tropăitul cizmelor pe bulevardul Republicii: „Am ieșit în curte; poliția militară se retrăgea! Aveam să-mi dau seama că era un gest strategic, știind ce va urma! La ora 5.25 un vaiet de groază străbate curtea sediului PNȚcd: minerii! Lămpașele erau la cincizeci de metri de noi /.../ se apropie talazul negru. Furia neagră escalada gardul./.../La etajul întâi, ceilalți, vreo cincisprezece, baricadau una din uși. O masă, un dulap. O masă și un dulap în cealaltă ușă. Curtea se cutremura de tropotul bocancilor. Imediat aceiași bocanci au început să urce scările. Cozile de topor, ciocanele și bastoanele de cauciuc au prins să bată cu furie în uși. Este ora 5.49. Un tânăr a sărit pe geam, o colegă l-a urmat. Ușile au zburat în țândări. «Toată lumea buzunarele pe dos și actele!» Am tresărit! Vocea mi se părea cunoscută, venea de undeva din timp, se estompa, apoi îmi lovea cu putere timpanele. «Minerul» care strigase m-a privit o clipă nesigur, a ezitat, în cele din urmă a întins bastonul de cauciuc spre mine: Ieși! N-aveam încotro, rămăsesem ultimul. Până să străbat cei câțiva metri care ne despart, mi-am amintit de unde-l cunosc: era unul

dintre cei care mă anchetaseră pentru complicitate în cazul Paul Goma. Cred că își amintise și el./.../ Coborând scările mi-am dat seama că dezastrul începuse. Toate ușile erau sparte, actele redacției zburau în valuri spre locul unde avea să li se dea foc./.../ La a 57-a lovitură primită cu o coadă de topor încetez să mai număr. Ajunsesem la poartă și în fața mea, întins pe trotuar, unul din paznici, Petrișor Emil, era lovit cu furie de vreo douăzeci de inși /.../ Spuneți unde ați ascuns armele și banii. Am început din nou să număr. Simțeam doar cum sunt orbit.“

La ora 8 dimineața, în ziua de 14 iunie, minerii scoteau afară din redacția ziarului *Dreptatea* documente, ziare, articole în pregătire; și toate acestea sub privirile nepăsătoare a numeroși indivizi îmbrăcați în combinezoane de parașutiști, care staționau în fața redacției, probabil cu scopul de a asigura securitatea acestor vajnici apărători ai democrației originale.

Aceiași oameni, aceeași pradă.

Mineri și tipografi devastează, molestează, interzic; în urma acestor acțiuni, publicațiile *Cuvântul*, *Zig-zag*, *Viitorul* (organ al PNL), *Baricada*, *Expres* nu vor putea să apară timp de mai multe zile. Numeroși ziariști ajung în Spitalul de Urgență.

(...)

Țigani

Vasile Ionescu, ziarist și vicepreședinte al Uniunii Democratice a țiganilor din România: “Mă așteptam să se întâmple ceva grav. /.../ Dar chiar la așa ceva nu mă așteptam. /.../ Au intrat în cartierele țigănești, Șulea, Tei, Pantelimon, Ferentari, Bucureștii Noi, Rahova; mașinile erau conduse fie de doi civili, fie de polițiști în civil. țigani i-au recunoscut ca făcând parte din circumscripția de zonă. Aparent atacurile au fost îndreptate împotriva caselor cu bișnițari, aveau o listă cu adrese, ceea ce căuta a fi o justificare. Au fost însă multe cazuri când au fost îndreptați greșit, spre exemplu, în strada Veseliei, oamenii sunt atât de săraci, încât neavând ce să le spargă, le-au spart geamurile. /.../ În alte părți, i-au confundat pe turci cu țigani. Au fost arestați mii de țigani la Măgurele și Băneasa. /.../ țiganilor bătuți, dar nearestați li s-a spus, de către însoțitorii civili ai minerilor, că dacă se prezintă să ia certificat medical vor fi arestați /.../”

(...)

M.M. și nepoata ei V.M. sunt ridicate de pe stradă în timp ce își făceau cumpărăturile, iar M.M. va fi violată de polițiști în duba care le transporta la Măgurele.

(...)

„Deputatul nostru, Gheorghe Răducanu, relatează Vasile Ionescu, a înștiințat autoritățile că dacă aceste represalii vor continua, el nu mai poate răspunde de ce se va întâmpla. Într-adevăr, țigani începuseră să se organizeze. Este de altfel motivul care a determinat expedierea minerilor acasă. /.../ Cum noi nu mai puteam stăpâni situația, două sute de țigani din Ferentari s-au unit pentru a lovi în mineri, dar au fost opriți de către poliție, care a operat șaisprezece arestări.“

Din Ploiești, a fost relatat un caz similar „Ajungând prea târziu să dea ajutor fraților din Valea Jiului — scrie ziarul *Expres* din 23 august —, cărbunarii din Filipeștii de Pădure /.../ s-au năpustit asupra Ploieștiului și au atacat cu strășnicie pe romi /.../ Lumea s-a bucurat, chiar și poliția că a avut un real sprijin. Dar să vezi drăcie! Romi înarmați cu răngi și cu topoare se adună în fața sediului Poliției municipiului. /.../ Solicită despăgubiri. Liderul sindicatului acceptă pentru că, în caz contrar, păgubașii jură o răzbunare chiar la gura minei.“

Lagărul de la Măgurele

(...)

„Unul dintre mineri a vrut să mă taie cu un topor, relatează George, dar a fost oprit, cred, de un șef. Am fost scoși din Arhitectură, apoi transportați spre Ministerul de Interne. /.../ Nu mă mai puteam ține pe picioare, iar ei spuneau că sunt drogat. Mi s-au luat actele și banii. /.../ O față în pielea goală era bătută și apoi pipăită pe rând de polițiști, sub pretextul că i se căutau urme de ace de seringă.

Mai târziu am fost scoși în curte, tot în bătaie, și aruncați într-un camion albastru. Ne aflam înăuntru 50-60 de inși. Toți aveau capetele sparte, mulți dintre ei mâinile rupte. La Măgurele ne-a așteptat un cordon de soldați și subofițeri care ne-au ciomăgit cu bastoanele. Acolo m-am întâlnit cu fratele meu,

care fusese adus cu un alt camion.“

(...)

„Printre noi, adaugă Victoria Moțoc, erau destule fete care de frică au urinat pe ele. Mirosea îngrozitor. Stăteam în același hangar, dar separate de băieți. Cam opt femei pe o saltea. Nu aveam voie să vorbim sau să ne mișcăm.

(...)

Cojocaru Costică va fi reținut până la 16 iunie, împreună cu sute de alți arestați: „Nu mi s-a dat voie să spun că sunt nevinovat. Polițiștii care se aflau în garaj strigau mereu când voiam să vorbesc: «Gura că te omor!»

În garajul respectiv eram cam 700-800 de persoane, bărbați și femei, bătuți, bandajați, unii cu mâinile în ghips. Eram așa de bătuți că probabil nici pe perne n-am fi putut sta, darmita pe jos, pe cimentul murdar, cum ne obligau polițiștii. Nu aveam voie să ne ridicăm în picioare. Din când în când ni se ordona să ne ridicăm în picioare să stăm cu fața la perete, mâinile la ceafă, lucru pe care îl făceam cu mare greutate din pricina bătăii. În ziua de 15 iunie, am fost anunțați că vor veni minerii să ne vadă. S-a creat o panică îngrijorătoare printre cei arestați. Tremuram de teama că vom fi bătuți din nou.

(...)

„Niciodată un miner nu ar veni de capul lui la București“

Gheorghe Gheorghe, 42 de ani, mina Lonea (Valea Jiului): „Eu lucram în subteran, pe la șapte fără un sfert, șeful meu de schimb, Marinescu Vasile, a zis că trebuie să ieșim afară că-i bai la București. Nici nu mi-au dat voie să merg acasă. Carașca Ion, normatorul sectorului trei, ne-a îmbarcat în autobuze și ne-a dus la casa sindicatelor. Aici ne-au adunat pe toți minerii care ne aflam atunci în mină de la Livezeni, Petrila... și ne-a vorbit Miron Cozma, liderul Ligii Sindicatelor din Valea Jiului: «Dragi mineri — zicea — nu vă alarmați, mergeți la București pentru că Guvernul e gata să cadă. Mergeți către gară — zicea — că avem garniturile aprobate. La București să nu admonestați oamenii, doar îi prindeți și-i dați la poliție pe cei suspecti din Piața Universității.»“ (*Expres* nr. 34)

Trebuie menționat doar că în seara aceea, încă de la ora 19, Miron Cozma era în măsură să definească misiunea minerilor — aproape cuvânt cu cuvânt — în termenii pe care-i va folosi a doua zi dimineață președintele Ion Iliescu când se va adresa acelorași mineri.

Declarația lui Gheorghe Gheorghe e confirmată de cea a lui Alexandru Munteanu, subinginer în aceeași mină din Lonea, publicată în *Cuvântul*: „Eu eram în schimbul III, pe 13 iunie, și m-a sunat dispecerul de serviciu care a anunțat: «Să iasă schimbul III afară pentru că urmează să plece la București.»“

Acest scenariu nu este specific doar minei Lonea: lucrurile s-au petrecut la fel în alte mine din regiune, conform relatării lui Florin Munteanu, student în anul III al Facultății de Mașini și Instalații Miniere din Petroșani:

„Fără îndoială, minerii au fost de fiecare dată chemați, dar ultima oară venirea lor la București a fost bine pregătită. Niciodată un miner nu ar veni, nu și-ar permite să vină din proprie inițiativă la București. Și iată de ce: pentru o absență nemotivată de o zi pierde dreptul de vechime, alocația familială, prima de alimentație specială și cinci la sută din salariul de bază — adică între 3 000 și 4 000 de lei. De unde reiese clar că minerii nu pleacă dacă nu au acoperire”.

(...)

La câteva sute de kilometri depărtare, în regiunea Bacău, minerii din Comănești sunt mobilizați în același mod. Iată ce declară unul din ei, încă de la data de 14 iunie, unui medic din regiune: „Ieri când am ieșit din subteran, conducătorii sindicali ne-au adunat, ne-au vorbit, iar directorul ne-a spus: «Domnul Iliescu e în pericol, sechestrat la București în Palat. Câmpeanu a făcut un nou Guvern, legionarii au pus mâna pe toate instituțiile. Vă duceți la București, faceți ordine, luni intrați în Parlament și desființați partidele, îi luați jurământul lui Iliescu și vă întoarceți.»“

(22, nr. 39)

Dintr-o altă mărturie publicată în săptămânalul *Timișoara*, reiese că la Comănești, detașamente de

mineri mai erau mobilizate și a treia zi, după cum declară unul din mineri, Culiță Napa: „Noi nu am plecat decât pe 15 dimineața, la 7.30, cu un tren care a mers fără oprire până la București. Celor din schimbul trei nu li s-a permis să-și schimbe hainele, iar cei din schimbul întâi au fost obligați să-și pună din nou salopetele. Mulți din schimbul doi au fost și ei chemați de acasă. Băieții cei mai tineri și mai voinici au fost îmbrăcați în uniforme de gărzi patriotice: ei trebuiau să mai rămână încă pe străzile capitalei după plecarea noastră.“

Și în decembrie 1989 cei care au fost urcați în trenuri speciale de la uzină până la Timișoara purtau uniforme ale gărzilor patriotice; fuseseră de asemeni chemați ca să restabilească ordinea. Alți oameni, același scenariu. Până și metodele de convingere sunt identice: „cei care nu voiau să plece au fost amenințați de șefii de sectoare că li se va socoti lipsa ca absență nemotivată /.../ Plecarea a fost organizată de către directorul minei, Ion Achimoaie, astăzi mare deputat FSN.“

(...)

Aceste declarații, pe care le-am reținut din multe altele, sunt bogate în învățăminte. Mai întâi pentru că ele constituie o dezmințire categorică a anevoioasei argumentații prin care oficialitățile explică spontaneitatea gestului minerilor. Minciuna celor mai înalte autorități ale țării este dezvăluită până la ultimele detalii. Cum ar fi putut minerii să fie puși în stare de alertă de către televiziune, câtă vreme mobilizarea se face nu numai cu o oră înainte ca Televiziunea să fie atacată, dar și în condiții care dovedesc că minerii în cauză nu puteau în niciun caz să fie informați prin intermediul ei asupra gravității evenimentelor de la București: fiindcă la ora când începe răzmerița, schimbul doi este în subteran, iar schimbul trei, pe drum ca să intre în șut.

(...)

Cu minerii Secției nr. 1 din întreprinderea de Construcție a Metroului București s-a procedat exact la fel. Ziaristul de la *Expres* care anchetează acest caz (numărul 32, august 1990) relatează: „Această mobilizare s-a efectuat după un model binecunoscut: din dispoziția domniei sale (șeful de secție, inginerul Sevastian Ștefan), cine ar fi refuzat participarea la această acțiune ar fi avut tăiată respectiva zi de muncă. Apoi, toți participanții (bărbați, dar și femei /.../) au fost trecuți de către acesta pe o listă. Astfel, de voie, de nevoie, oamenii de pe șantier au plecat în centrul orașului înarmați cu cozi de lopeți și avându-l în frunte pe inginerul-șef, îmbrăcat în uniformă de miner.“

Trupele: mineri recent încadrați și necunoscuți deghizați

(...)

Oricum ar sta lucrurile, toți sunt de acord spre a insista asupra unui amănunt care, după ce faptele au avut loc, li se pare foarte straniu: „Mulți din cei care erau îmbrăcați în mineri, nu erau în realitate mineri.“ Se nasc întrebări asupra identității și rolului lor, asupra echipamentului lor nou-nouț, de negăsit în depozitele minerilor. „De unde au scos lămpașele, salopetele, căștile noi?“ se întreabă Richard Loew. Or, tocmai acești necunoscuți deghizați în mineri, care se așază în fruntea comandourilor, lovesc cel mai tare.

„Noi am venit să apărăm Guvernul, nu să lovim populația nevinovată“, spune Ion Bucur din Petrila, răspunzând ziaristului de la *Expres* care-l întreabă: „Dar atunci, cine a lovit, cine a omorât?“ „Se aflau printre noi persoane infiltrate despre care nu știam nimic.“ „Nu am putut afla cine erau cei ce au lovit oamenii, dar se vedea perfect că erau curați, că salopetele lor erau absolut noi, iar căștile și lămpile lor nu purtau urme de cărbune“, confirmă și Gheorghe Gheorghe, miner.

(...)

Eduard Tric relatează în *România liberă* din 23 iunie: „Exact când am fost eliberat am văzut o mașină cu 50-60 de mineri. Unii dintre ei au dat o raită prin unitate. Se împărțeau în grupuri mai mici. Intrau prin diferite clădiri. Dintr-o asemenea clădire au ieșit circa 10 oameni, îmbrăcați în haine noi de polițiști, tunși proaspăt. Se vedeau urme de păr pe haină și am recunoscut două figuri ale foștilor mineri.“

Mihai Chițu, reținut până pe 19 iunie la Măgurele, își amintește: „Într-o seară, polițiștii, sătui de conversațiile noastre din garaj, au adus un grup de «mineri», ca să ne calmeze. Am recunoscut pe unul dintre ei după barba lui roșcată, tăiată englezește. La 17 iunie, când am fost la interogatoriu,

îl zărisem pe același «miner» îmbrăcat într-o uniformă de polițist.“

Polițiștii? Niște auxiliari în umbră

(...)

În aparență, polițiștii servesc drept șoferi pentru minerii care circulă individual sau în grupuri mici. Ei se ocupă cu însoțirea persoanelor molestate și arestate de mineri la comisariatele de poliție și alte locuri de detenție. Acolo, la adăpost de priviri, iau în primire, triază, interoghează, lovesc.

Astfel, violența vizibilă, cea care îi indignează pe trecători, pe martorii români și pe telespectatorii străini, apare ca fiind exclusiv opera celor ce poartă uniforma de mineri.

La fel ca și „excesele“, „brutalitățile săvârșite asupra unor cetățeni ce nu au nicio legătură cu evenimentele din zilele precedente“, pentru care tot minerii poartă răspunderea și de care Guvernul, încă de la 16 iunie, ține „să se desolidarizeze în mod categoric și fără echivoc“...

Încadrarea cu civili

Cu toate acestea, adevărații conducători ai comandourilor și ai patrulelor nu sunt, în realitate, pe teren, nici polițiști, deghizați ori nu, nici alți mineri în haină nouă.

Toți martorii — victime sau participanți la expediție — sunt de acord să sublinieze că adevărații conducători sunt de fapt „civili“.

(...)

Rolul acestor persoane reiese cu precizie. Ei sunt cei care indică victimele. „Era întotdeauna un «civil» sau altul care venea și spunea: «Uitați, ăsta, ăla /.../. L-am văzut în Piața Universității!»“, relatează de pildă Zoltan Kallos.

Ei instigă la loviri, participă și la încăierări cu mișcări de specialiști, indică minerilor când trebuie să se oprească. Cheamă dubele poliției, îi ajută pe mineri să urce prizonierii în ele, sunt la sediul Guvernului pentru a-i lua în primire. Conduc echipele la adresele precise. Deseori au asupra lor fotografii, liste de nume; în mod vădit cunosc bine locurile și pe responsabilii asociațiilor „vizitate“.

Printre acești „civili“ aflați în centrul operațiunilor, unii sunt bine cunoscuți. Astfel, Bebe Ivanovici, care este văzut dirijând deplasările minerilor, Gelu Voican, care străbate orașul, Dan Iosif, sosit devreme în Piața Universității, Cazimir Ionescu, deputat FSN și unul din secretarii Camerei deputaților, Adrian Sârbu, șeful serviciului de presă al Guvernului. Ei sunt prezenți la sediul Guvernului, printre cei ce iau în primire persoanele arestate.

Securitatea: sperietoare și falsă dezbateră

Într-adevăr, recapitulând toate elementele ce rezultă din ancheta noastră care se bazează pe fapte bine stabilite, se ajunge la următoarea constatare: expediția a fost premeditată, ceea ce implică existența unei comenzi de la centru.

Mobilizarea mai mult sau mai puțin reușită a muncitorilor și în special a minerilor, organizarea transportului la București al acestor miliții populare, pregătirea din punct de vedere material a primirii lor, preluarea lor de către „civili“ obișnuiți să comande, strânsa lor colaborare cu forțele de ordine, precum și sprijinul primit de la cele mai diferite instituții constituie tot atâtea dovezi. La care se mai adaugă și gradul de complicitate dintre mediile oficiale de informare, responsabilii și aleșii FSN și cele mai înalte foruri ale puterii: Guvernul, al cărui sediu devine centru de detenție și de triere pentru unii arestați; președintele republicii care îi primește pe mineri și apoi le mulțumește...

Or, un singur organism era în măsură să dispună de o rețea suficient de întinsă pentru a acționa cu eficacitate și simultan în atâtea domenii și cu atâtea putere de disimulare: serviciile preluate de la fosta Securitate, singura instituție care practic nu a avut de suferit de pe urma căderii lui Ceaușescu și care va ieși întărită din episodul 13–15 iunie; într-un cuvânt Serviciul Român de Informații.

Comanditarii

Acestea fiind zise, rămâne întrebarea principală: cine a gândit și a decis, în definitiv, această acțiune? Să fie oare autoritățile politice acelea care declanșează această expediție, ce prezintă de altfel toate caracteristicile clasice ale „mobilizării muncitorești“ la care conducătorii comuniști

recurgeau adeseori fie pentru a lua puterea, fie, mai târziu, pentru a potoli grave crize interne (se găsesc multiple exemple atât în istoria URSS, cât și în cea a celorlalte țări din Răsărit, inclusiv România)? Sau este Securitatea, cea în straie noi, care nu s-a mulțumit să înfăptuiască doar această mobilizare după scheme cunoscute, ci a conceput-o ea însăși, pe cont propriu?

Vom vedea că pentru a emite ipoteze asupra răspunsurilor celor mai plauzibile la o atare întrebare este necesar să se analizeze concomitent scopurile efectiv urmărite prin această operațiune și rezultatele pe care ea le-a avut.

Analiza scopurilor, care sunt prin ele însele cea mai bună dovadă a premeditării, trebuie să țină seama de interesele diferiților comanditari posibili ai operațiunii: președintele Iliescu și anturajul său, Guvernul, FSN și, în sfârșit, SRI. Or, dacă toate aceste forțe sunt implicate în operațiune, scopurile lor, complementare până la un punct, nu sunt în final în mod obligatoriu aceleași.

– Președintele, în rândul întâi –

După cum am văzut, Ion Iliescu îi primește pe mineri la București. În plus, le indică ce misiune au, dând astfel oarecum semnalul de asalt.

„/.../ Vă cer vouă, minerilor, care sunteți grupați, organizați, să vă îndreptați încolonați pe bulevard până la Piața Universității și să o ocupați definitiv /urale/ Veți fi păzitorii acestui punct central al capitalei, în colaborare cu forțele de ordine. /.../ Asigurați paza necesară împotriva tuturor elementelor extremiste care ar reapărea în această zonă. Celelalte delegații rămân aici, pe loc. Vom vedea dacă avem nevoie să mai trimitem ajutoare în alte puncte ale capitalei. Vă mulțumesc mult tuturor. Drum bun și succes!“

El își asumă astfel fără echivoc, cel puțin în aparență, rolul de comandant suprem, indicând trupelor sale, în linii mari, acțiunea. Dar altora le va reveni sarcina de a conduce operațiunile pe teren, de a indica obiectivele.

Să notăm că acest discurs, ca și cel pe care îl pronunță în fața minerilor a doua zi, va fi difuzat doar radiofonic și în mod aproape confidențial. În schimb, presa națională redă pe larg mesajul pe care-l adresează, în ziua de 14 la amiază, mulțimii compuse din mineri și alți muncitori sau partizani ai FSN adunați în Piața Victoriei. Acolo, fără a menționa nici o clipă operațiunea aflată în curs — cuvântul miner nu este nici măcar o dată pronunțat —, el prezintă pentru prima oară opiniei publice argumentele ce-i conferă legitimitate. Va fi însă mai precis a doua zi, când le va mulțumi minerilor. Aceste două discursuri sunt complementare. Ele se dezvoltă în jurul a două axe principale.

Prima constă în a explica logica după care trebuie interpretate evenimentele în curs de desfășurare. Ideea este de a concretiza teoria loviturii de stat legionare inițiate de „forțe *extremiste de dreapta*“, cu ajutorul *străinătății*: „Începând din decembrie, afirmă președintele, fără a aduce vreo altă probă, organizațiile «Garda de Fier» existente în străinătate au trimis sute de agenți în țara noastră.“

Scopul lor era de „a instaura o putere politică de dreapta“, opusă deci celei pe care „voința poporului o exprimase clar la 20 mai, adică o *adevărată democrație populară*“.

În asemenea condiții și față de perspectiva unui război civil, toate metodele devin permise. Trebuie mai întâi „sporită combativitatea poporului“: „Democrația trebuie apărată cu fermitate, fără slăbiciune față de vandali.“ A-i căuta pe vinovați, în realitate pe toți cei care se opun acestei „voințe a poporului“, a-i urmări spre a-i împiedica să facă rău pe toți acești antidemocrați care, „ținând seama de faptul că totalitarismul de extremă stângă a dispărut, nu pot fi decât «legionari»“, este și trebuie să fie obiectivul tuturor cetățenilor patrioți și cinstiți. De aici și apelul la delatăiune adresat de președinte populației, care are datoria „să-i denunțe pe toți cei ce participă la acte de vandalism: ei trebuie să fie arestați, judecați și să răspundă în fața poporului“.

Lovitură de stat de-a-n-doaselea

(...)

La încheierea anchetei noastre asupra evenimentelor din 13–15 iunie suntem puși în situația de a face următoarea remarcă: operațiunea conține toate elementele unei lovituri de stat, dar este o lovitură de stat de-a-n-doaselea. În ansamblu, ca și în detaliu, caracteristicile ei sunt identice cu ale „loviturii de stat legionare“, așa cum a fost ea anunțată și comentată de către autorități. Inversarea este însă totală: scenariul se desfășoară conform unui plan dinainte stabilit, cu o punere în scenă care se folosește de aceiași actori ca și cu ocazia crizelor precedente. Este orchestrat „din umbră“ de forțe obscure și se realizează cu violență. Se sprijină pe o masă, numită „poporul“, hrănită cu propagandă și manipulată. Din acest joc de oglinzi nici o imagine nu lipsește, inclusiv comparația pe care-și permite să-o facă presa oficială între „drojdia societății“ — masă de manevră a legionarilor — și „eroii ieșiți din măruntaiele pământului“, minerii salvatori ai democrației.

Țintele se inversează

În sfârșit, dacă falsă lovitură de stat viza, după cum se pretinde, instaurarea unui regim de tip fascist, cea adevărată pare a promulga, sub pretextul apărării democrației, un regim de tip totalitar — amalgam de sechele staliniste și de naționalism cu rezonanță fascistă și rasistă (antițigănească pe moment, antimaghiară în fundal și în perspectivă).

Mistificarea nu e nouă. Nu este decât o componentă a operațiunii de intoxicare și de manipulare la care asistăm din decembrie, când aceiași regizori au știut să-și însușească insurecția populară și să-o transforme, cu ajutorul intervenției „teroriștilor“, într-o adevărată lovitură de stat.

PEISAJ DUPĂ BĂTĂLIE

Mafia neocomunistă la putere

Având în vedere rezultatele și ținând seama de mijloacele ce au trebuit să fie aruncate în luptă pentru obținerea lor, operațiunea stârnește nedumerire. Într-adevăr, bilanțul nu este atât de fructuos pe cât ar părea la prima vedere.

La pasiv: oprobiul general, consternarea internațională, urmată de o suspendare a ajutoarelor occidentale. La care se adaugă riscul de a fi zdruncinat grav, prin această revărsare de violență și minciună, încrederea acelor pături ale populației pe care se sprijinea puterea, în special minerii, asupra cărora cade răspunderea tuturor dezlănțuirilor, se simt umiliți, exploatați și nu sunt dispuși să ierte. „Am devenit obiect al repulsiei. Toată țara ne arată cu degetul. Nu mă voi mai întoarce la București. Cei care ne-au condus prin capitală ne-au pus să facem lucruri nebunești“, spune de pildă Ilie Turzun, vicepreședinte al Ligii Minerilor din Valea Jiului (*Quotidien de Paris*, 27 august 1990). „S-au folosit de noi, e clar, s-au bizuit pe simplitatea noastră sufletească, dar greșeala e că, cu minerii nu se poate juca nimeni. Minerul e un rob cu suflet de copil și e periculos să-l minți“, remarcă, la rândul său, Nicolae Spiridote, exprimând un sentiment care revine în majoritatea interviurilor luate minerilor după evenimente. „Am mai înțeles și altceva — spune Culiță Napa din Comănești: Ceaușescu, cel puțin, era comunist pe față. Câtă vreme Iliescu este și el comunist, dar mai e și mincinos...“

Adevărata putere: Direcția a V-a a Securității

SRI, către care conduc toate piste — așa cum am demonstrat în ancheta noastră —, este în mod sigur marele câștigător al crizei din iunie. El funcționează ca o putere ocultă, scăpând oricărui control, având mijloacele de a pune la cale orice înscenare, de a exercita presiuni asupra unuia sau altuia din conducătorii aparenti ai țării pentru a păstra supremația puterii.

ANEXA 6

EXTRAS DIN RAPORTUL PARTICIPANȚILOR LA MISIUNEA COMITETELOR HELSINKI CARE AU VIZITAT ROMANIA IN PERIOADA 9 - 13 AUGUST 1990

EVENIMENTELE DIN IUNIE IN ÎNTILNIRILE CU OFICIALITĂȚILE ROMÂNE

1. VERSIUNEA ORIGINALĂ OFICIALĂ A EVENIMENTELOR DIN IUNIE

- Demonstrația maraton din Piața Universității a fost ilegală
- Autoritățile au curățat Piața. Nici o altă țară n-ar fi tolerat o demonstrație care să blocheze cele mai importante artere de trafic ale Capitalei.
- Evenimente grave au avut loc în același timp în Harghita, regiune în care populația maghiară este majoritară.
- Demonstrații au recurs la violență pentru a împiedica instaurarea Parlamentului și a Președintelui.
- Folosind acțiunea de curățare a Pieței ca pretext, forțe dușmănoase au acționat după un scenariu dinainte pregătit atacând instituții de stat,
- Aceste grupuri erau formate din indivizi plătiți pentru a acționa împotriva României.
- Poliția a fugit (a pierdut controlul). Sistemul de comunicații al poliției a căzut. Ministrul de Interne și persoanele din conducerea acestuia nu au putut fi găsiți.
-
- nițial armata a refuzat a se implica.
-
- uvernul n-a avut altă alegere decât chemarea muncitorilor.
- Minerii erau mînioși de mai mult timp ca urmare a demonstrațiilor din București.
 - Aceștia erau pregătiți să vină. Ei au fost îmboldiți de transmisiunile TV cînd stația TV a fost atacată și apoi, eventual capturată cînd s-a întrerupt emisiunea.
 -
 - Odată veniți, n-a mai existat posibilitatea reală de a-i opri. Guvernul regretă excesele minerilor.
 - Minerii au fost încurajați de populația Bucureștiului.
 - Minerii nu vor mai reveni niciodată, chiar dacă vreodată organele de ordine vor avea probleme, ei nu se vor mai amesteca.
 - Mass-media occidentală nu a informat asupra actelor de vandalism asupra instituțiilor de stat din 13 iunie. Toate au prezentat numai excesele cîtorva mineri. Occidentul nu știe și nu înțelege.
 - înregistrările disponibile ale comunicărilor poliției, din care ar rezulta că ministrul de interne a dat ordin să se dea foc dubelor poliției sînt contrafăcute.
- Nu există nici un motiv pentru nimeni în Occident să critice deraocrația din România sau pentru oprirea ajutorului material față de România.

2. VERSIUNEA GUVERNULUI

A existat un real pericol din partea violenței împotriva Parlamentului și a Președintelui nou aleși. Nici o măsură de apărare n-a fost luată pentru protecția celor aleși pînă cînd Parlamentul s-a reunit cîteva zile după evenimente.

- Cele mai importante organizații studentești și intelectuale au părăsit Piața încă din luna mai.

- În Piață nu se aflau decît aproximativ 100-200 indivizi în dimineața fatală și cca 20 de greviști ai foamei. Poliția a folosit cca 1400 de polițiști pentru curățarea Pieței.

- Nimeni nu a încercat să evalueze pericolul vreunei reacții față de curățarea Pieței care devenise mai mult un simbol decît un act politic.

- Poliția n-a încercat deloc să stăpînească demonstrația în după-amiaza zilei de 13 iunie. Polițiștii au fugit.

- Nimeni nu știe exact cine a dat foc mașinilor poliției, și cine a atacat sediile Poliției, Ministerului de Interne, Serviciului de Informații și T.V.R. Unele oficialități consideră că foști membri ai Securității ar fi implicați.

- Nimeni nu știe dacă și în caz afirmativ, cine a plătit vandalii care au atacat instituțiile oficiale au adus atingere proprietății.

- Nimeni nu știe cine a ucis cele 5 persoane în timpul evenimentelor. Poliția emite supoziția că paznicii instituțiilor de stat și-au părăsit posturile. Ei chiar au permis intrarea atacatorilor în clădirea TVR. Se acceptă tacit că ofițeri de poliție din paza TVR cunoșteau din primele zile conducătorii atacatorilor. De asemenea, atacatorii au facilitat accesul în clădirea Cartierului General al Poliției și că ei cunoșteau unde pot fi găsite arme și uniforme.

- Nu rezultă ca vreun moment să fi fost întrerupte comunicațiile poliției. Cu toate acestea oficialitățile nu acceptă că ministrul a dat ordin agenților să dea foc mașinilor poliției.

- N-a fost nici un moment un pericol serios de lovitură de stat.

- Recurgerea la intervenția civililor în restabilirea ordinei a fost o eroare politică majoră.

Minerii au fost infiltrați de către Securitate. Minerii sînt oameni simpli, ușor de influențat de către foști ofițeri ai Securității, în prezent destituiți din posturile lor.

- Minerii au fost călăuziți și conduși de securiști cînd atacau oameni și proprietăți ale opoziției și presei independente.

- Nu poate fi exclus faptul că există încă un anumit grad de infiltrare a Securității în Poliție.

Este oficial recunoscut că Serviciul Român de Informații nou creat cuprinde multe cadre din personalul fostei Securități.

- Trenurile și alte elemente logistice folosite de mineri au fost organizate fapt recunoscut de oficialitățile guvernamentale.

- Țiganii, ca grup nu poartă nici un fel de răspundere și nici organizațiile de studenți, tineret sau partidele politice.

- Persoanele în curs de anchetă și de judecată nu au fost implicate în violențele din iunie.

3. OBSERVAȚII

Există serioase contradicții între pozițiile diferiților membri ai administrației. Una oficială în care se apreciază că ofițerii de securitate au fost implicați atît în atacarea instituțiilor de stat (13 iunie) și conducerea minerilor (14 iunie) menționându-se că Procuratura nu a trimis nici un anchetator.

- Nu s-a obținut încă nici un rezultat în analiza cauzei producerii evenimentelor, în descoperirea celor care au regizat atacurile din 13 iunie.

- Nu există o serioasă preocupare din partea organelor procuraturii pentru descoperirea celor care au organizat și condus minerii, de a

trimite în fața justiției minerii sau alte persoane implicate, care au folosit violența împotriva persoanelor și proprietății.

- Oficial românii pare să nu considere că ofițerii de poliție, minerii și cetățenii care au însoțit minerii pot fi implicați în acțiuni penale grave îndreptate împotriva siguranței statului. Nu se înțelege încă faptul că atacarea partidelor politice, organizațiilor politice și a presei libere constituie un atac împotriva bazelor democrației pluraliste.

- Oficialitățile nu par să recunoască faptul că a abandona descoperirea adevărului și trimiterea celor vinovați în justiție subminează adevăratele baze ale democrației : libertățile, pluralismul și domnia Dreptului (regulilor juridice).

- Oficialitățile se complac a trimite în judecată persoane care se dovedesc a fi nevinovate. Nu este o imagine care poate convinge Occidentul, dar mulți, poate majoritatea românilor acceptă explicația oficială.

- O tendință, care îngrijorează, este încercarea anumitor oficialități române de a cupla evenimentele din iunie cu cele produse în Transilvania care sînt interpretate drept atacuri ale ungarilor împotriva românilor. O subcomisie a Comisiei parlamentare de anchetă acordă evenimentelor din regiunea Harghita cea mai înaltă prioritate.

4. CONCLUZII

Toate oficialitățile române au acordat prioritate împlinirilor cu reprezentanții Comitetelor Helsinki și au încercat în mod sincer să răspundă întrebărilor.

Interesul indiscutabil și bunele intenții din partea Guvernului român sînt meritorii. Răspunsurile pe care le-am primit au lăsat totuși unele întrebări nelamurate. Este un motiv de îngrijorare, dar dialogul care a început este de o mare importanță pentru șansele noastre viitoare de a putea contribui în a se progresa în realizarea unui mai înalt nivel de protecție a **drepturilor** omului, democrației și domniei Dreptului în România.

Evenimentele din iunie ating probleme vitale ale vieții politice și ale viitorului în România.

În 13 iunie elemente violente au atacat autobuzele poliției Cartierul General al Poliției, Ministerul de Interne, clădirea Serviciului de Informații și a T.V. Unitățile de pază ale poliției și militare au abandonat instituțiile respective. Armata a intervenit foarte tîrziu.

În 14 iunie minerii și alții au luat în stăpînire orașul. Grupurile de mineri s-au constituit ca organisme paramilitare în afara cadrului statal. Acestea au fost bine pregătite și au avut importante mijloace de transport la dispoziția lor. Au mărșăluit prin oraș înarmați și amenințători. Au fost dirijate de civili. Poliția și alte oficialități au cooperat deschis cu minerii și ceilalți în ceea ce echivalează cu o importantă operațiune polițienească organizată ca o campanie militară. Poliția n-a reușit să protejeze cetățenii și instituțiile oficiale împotriva atacurilor "minerilor". Sediile partidelor din opoziție au fost violate, persoane fizice au fost bătute, unele din acestea fiind alese în Parlament, Ziarele independente au fost reduse la tăcere.

Sute de persoane au fost arestate prin efortul combinat al "minerilor" și poliției.

În ziua de 15 iunie președintele ales a mulțumit minerilor pentru ce au făcut. Minerii au plecat. Guvernul și mijloacele de comunicare de sub controlul sau influența sa au vorbit primele despre o lovitură de stat încercată de gărzile de fier legionare, apoi de un atac împotriva statului din partea bișnițarilor și a unor indivizi plătiți. Directorul General al RTV a declarat la postul național de televiziune că țiganii au fost de vină.

Nici una din aceste afirmații grave, unele dintre ele incitînd la ură și violență rasială nu au fost în mod deschis și neechivoc retractate.

Persoane avînd contacte cu opoziția extraparlamentară au fost arestate. Unele au petrecut săptămîni în închisoare, iar altele încă n-au fost eliberate. Înviniuirile care li se aduc în sensul săvîrșirii unor infracțiuni sînt vagi și improbabile.

Anchetele înfăptuite de organele de procuratură se presupune că au în vedere descoperirea persoanelor care s-au angajat în activități ilegale, în atacarea instituțiilor, cetățenilor particulari etc.

Comisia parlamentară pare să se îndrepte în studierea evenimentelor pe terenul responsabilității politice.

Se poate spera că anchete paralele se desfășoară pentru găsirea persoanelor vinovate de săvârșirea adevăratelor, grave infracțiuni împotriva instituțiilor de stat, opoziției, presei și cetățenilor particulari. Se pare că ținta aparentă a „vandailor” și apoi a „minerilor și oamenilor de bine” a fost de a înspăimînta „populația pasivă și aservită, astfel încât să facă imposibilă dezvoltarea democratică.

5. RECOMANDĂRI

1. Comitetele Helsinki vor acorda prioritate continuării dialogului cu autoritățile romane. Noi putem astfel să înțelegem mai bine greutățile cu care se confruntă autoritățile. În același timp să facem autoritățile să înțeleagă conceptele occidentale de justiție și drepturi ale omului. Se poate face în mod real o diferență.

2. Comitetele să insiste față de autorități asupra înțelegerii necesității procesului-judiciar și administrativ de curățare a aparatului și societății de metodele folosite de vechiul regim. Fiecare este de acord că regimul Ceaușescu a fost opresiv, inuman imoral, corupt, ineficient, antiintelectual, xenofob și șovin. Cei care au reprezentat crimele acestui regim să nu mai poată să influențeze din poziții oficiale noua societate. Nimeni să nu gîndească că toți cei 3,8 milioane de membri ai Partidului Comunist urmează să fie pedepsiți. Susținătorii activi ai regimului Ceaușescu, ofițerii securității, vîrfurile partidului, guvernului și ai oficialităților culturale, care au fost instrumente ale creării și menținerii regimului, vor suporta consecințele.

– Comitetele să ceară autorităților să precizeze acuzațiile aduse persoanelor încă arestate în februarie și iunie. Ele trebuie să elibereze toate persoanele care nu sînt suspectate de executarea sau organizarea de acte de violență și vandalism. O atenție specială se va acorda cazului Andrei Apostol, descris în detaliu în alt capitol al prezentului raport. Alt caz este cel al lui Ionel Garancea, arestat în februarie, care în timpul vizitei noastre era deținut în Spitalul penitenciarului Jilava

Alt caz,....este al ing.Manucu, funcționar CFR, care a încercat să oprească trenurile cu mineri și a doua zi și-a pierdut slujba.

Mai sînt și alte cazuri care urmează să ne preocupe. Acest gen de muncă se va face în strînsă cooperare cu Comitetul Roman Helsinki și alte grupuri și organizații române.

3. Comitetele vor solicita Comisiei Parlamentare date asupra progresului investigațiilor ciocnirilor etnice din Tg.Mureș. Este vital ca organizatorii bandelor înarmate să fie descoperiți și judecați.

4. Comitetele vor solicita autorităților să ancheteze făptașii adevăratelor infracțiuni comise în iunie :

a. cine a organizat și cine a executat atacarea instituțiile în 13 iunie;

b. cine a permis intrarea atacatorilor în instituții; cine a ordonat polițiștilor să se retragă din posturile lor;

c. cine a recrutat minerii; cine a organizat și plătit transportul lor;

d. cine a organizat și plătit pentru mișcărilor, acțiunile și cazarea minerilor în București.

– Comitetele vor strînge date asupra situației masmediei din România. Ele vor solicita Guvernului să creeze garanțiile legale pentru publicarea și distribuirea presei. Un mediu corespunzător va trebui creat cît mai repede în care apariția publicațiilor să fie determinată numai de dorința publicului cititor . Presa liberă este

una din instituțiile de bază ale societății democratice. Este, deci, datoria Guvernului să asigure ca presa sa-și îndeplinească rolul său. Atâta timp cât Guvernul are sub control hîrtia, tipografiile și distribuirea acestora, trebuie să asigure ca nici o oficialitate, de la nici un nivel, să folosească instituțiile guvernamentale în scopul interzicerii unei publicații: fără deosebire de orientarea acesteia.

- Atâta timp cât există un monopol asupra mijloacelor de informare electronice, Guvernul să garanteze accesul tuturor curentelor politice. Comitetele să urmărească dezvoltarea acestor mijloace decizive de informare în masă și acorda asistență părții române în elaborarea de reglementări și eventuale legi cu privire la activitatea TVR de stat.

- Comitetele să solicite Televiziunii Române și unor publicații ca A zi, Dimineața și Adevărul să retracteze și să ceară scuze pentru blamarea țiganilor pentru gravele evenimente.

- Comitetele vor ajuta Comitetul Roman Helsinki și alte grupuri și persoane care militează pentru drepturile omului în România.

- Comitetele să propună grupurilor române și să acorde sprijin pentru crearea grupurilor de asistență legală. Acestea să ajute în rezolvarea problemelor legale acute. Acestea să ajute de asemenea, la redactarea proiectelor de reglementări legale, să ajute la crearea cadrului juridic necesar pentru respectarea legii în România.

5. Comitetele să ia inițiativa de a se publica în România standardele europene ale drepturilor minorităților. Trebuie depuse eforturi pentru descurajarea oricăror încercări de a pune la cale conflicte etnice. Opinia publică din România, și în primul rînd presa independentă și grupurile pentru drepturile omului, să conștientizeze cauzele adevărate și cele mai democratice soluții pentru rezolvarea problemelor etnice.

Vladimir Weissman, 13 septembrie 1990

ANEXA 7

RAPORTUL OPOZIȚIEI ANTICOMUNISTE DIN COMISIA PARLAMENTARĂ DE ANCHETĂ A EVENIMENTELOR DIN 13-15 Iunie 1990 (raport finalizat la 15 ianuarie 1991) - OPINIE SEPARATĂ -

CAP .1 I N T R O D U C E R E

1.1. INVESTIREA ȘI STRUCTURA COMISIEI

Semnarii opiniei separate de față și-au însușit redactarea din Raportul întocmit de grupul majoritar cu privire la investirea și structura comisiei cu o observație cuprinsă în documentul de față la pct. 1.3.

1.2. OPINIA SEPARATA

Lucrările Comisiei Parlamentare de anchetă a evenimentelor din 13 - 15 iunie 1990 s-au desfășurat pe subcomisii și în plen, conform programului și prezentărilor la audieri.

Pentru redactarea raportului final au contribuit toți cei 21 membri ai comisiei.

Înainte de redactarea fiecărui capitol propunerile de redactare s-au discutat în plen și în cadrul unei comisii de redactare.

În această fază a lucrărilor s-au constatat diferențe de vederi atât în selectarea materialelor colectate, în funcție de credibilitate și de gradul de importanță, cit și în interpretarea acestora pentru stabilirea adevărului.

Deoarece discuțiile pentru redactare au ajuns la un moment în care nu s-a mai putut înainta în comun datorită diferențelor de păreri în cadrul comisiei și deoarece exista necesitatea, pentru interesul țării, de a se finaliza Raportul, un număr de 7 parlamentari, care au ajuns la o concepție comună, dar diferită de restul membrilor comisiei, asupra interpretării evenimentelor și asupra concluziilor, au întocmit o opinie separată la Raport.

Această opinie separată se prezintă în partea a doua a Raportului și face parte integrantă din acesta.

Se precizează că anticipat predării Raportului final s-au întocmit de comisie concluzii preliminare în două variante, numite "A" a grupului majoritar și "B" a grupului celor 7 parlamentari. Acestea au fost înaintate la 16 ianuarie 1991 Parlamentului României și la datele de 17 și 18 ianuarie 1991 Consiliului Europei și Parlamentului European.

1.3. METODOLOGIA DE LUCRU - CONDIȚIILE DE DESFĂȘURARE A ANCHETEI

Înainte de a se trece la analizarea evenimentelor din 13 - 15 iunie 1990 se fac unele precizări cu privire la modul de desfășurare a anchetei, relevându-se următoarele:

Elemente pozitive

- În timpul lucrărilor nu s-a exercitat nici o presiune asupra membrilor comisiei semnatori ai opiniei separate de față pentru o influențare oarecare.

- S-au asigurat comisiei condițiile de lucru și de înregistrare fonică și scriptică necesare audierilor.

- Audierile s-au efectuat corect fără încercări de dirijare a răspunsurilor sau de intimidare a martorilor; unele abateri ne semnificative au fost rezolvate pe loc prin însăși intervenția membrilor comisiei.

- Cu toate discuțiile - adesea aprinse - în cadrul comisiei, nu s-a ajuns niciodată la posibilitatea dezmembrării ei, semnatorii opiniei separate de față depunând diligențe în acest sens.

Elemente negative

- În luna septembrie 1990 s-a prezentat comisiei un raport asupra evenimentelor din 13 - 15 iunie 1990, elaborat fără știința și consultarea membrilor semnatori ai opiniei separate de față și s-a propus spre citire și semnare, pentru a fi prezentat Consiliului Europei. Bineînțeles, raportul a fost refuzat în principiu, dar a fost citit și respins pentru conținut de mai mulți membri ai comisiei și ca urmare a fost retras, deși fusese anunțat de președinții celor două camere ale Parlamentului fără consultarea comisiei.

- S-a refuzat de către membri majoritari ai comisiei audierea reglementară individuală a minerilor la București, deși audierea era în ușurarea responsabilității minerilor, scopul fiind să se descopere elementele dezinformatoare și instigatoare la violențe.

- Ministerul de Interne, Serviciul Român de Informații și Procuratura Generală au întârziat și prin aceasta au împiedicat desfășurarea lucrărilor comisiei prin refuzul de a preda informațiile complete și edificatoare necesare și de a efectua anchete în vederea depistării celor care au manipulat minerii în practicarea actelor de cruzime, și vandalism din 14 - 15 iunie și pe cei care le-au săvârșit; în schimb furnizau comisiei în exces de detalii ne semnificative și din care unele imprecise asupra zilei de 13 iunie. De aceea evenimentele din 14 și 15 iunie nu au putut fi elucidate în întregime.

- După depunerea concluziilor preliminare la Parlamentul României, Consiliul European și Parlamentului European s-au prezentat la comisie, în data de 22 ianuarie 1991, pentru a fi cooptați, doi membri noi din partea grupului parlamentar F.S.N., măsura cu care semnatarii opiniei separate nu pot fi de acord, ancheta fiind încheiată la această dată și componența comisiei.

CAP.2 EVOLUTIA SITUAȚIEI SOCIO-POLITICE DUPĂ 22 DECEMBRIE 1989 .

În ziua de 22 decembrie 1989 Revoluția romană a răsturnat regimul dictaturii comuniste printr-o acțiune a întregului popor în care tineretul a fost factorul cel mai activ și a dat cele mai multe jertfe.

Puterea în stat a fost preluată de Consiliul Frontului Salvării Naționale ca for suprem.

Acesta a declarat că va deține puterea în mod provizoriu pînă la instaurarea unui regim democratic ce urma să rezulte din alegeri libere.

Forțele politice tradiționale și cele noi, care au început imediat să se reorganizeze în cadrul partidelor, au acceptat această situație cu toate că noua conducere provizorie a Statului era preluată în cea mai mare măsură de cadre care avuseseră funcții de conducere în Partidul Comunist Român.

În ziua de 23 ianuarie 1990, Președintele Consiliului Frontului Salvării Naționale a anunțat că Frontul Salvării Naționale se va prezenta în alegerile pentru viitorul Parlament al României călcîndu-și astfel angajamentul luat în fața națiunii.

Această atitudine a creat o primă gravă criză politică, și a reprezentat un moment crucial în evoluția politică a României postrevoluționare.

Partidele tradițional democratice și anume Partidul Național Țărănesc creștin și democrat, Partidul Național Liberal și Partidul Social-Democrat Roman au protestat într-un comunicat prin care au cerut Consiliului Frontului Salvării Naționale să se autodizolve și să se constituie un nou consiliu în care să fie reprezentate toate forțele politice ale țării, iar Frontul Salvării Naționale să intre în legalitate înscriindu-se ca formațiune politică în condițiile care fuseseră impuse tuturor partidelor politice printr-un decret emis la 31 decembrie 1989.

Conducerea Provizorie a Statului nu a acceptat această cerere absolut justificată și ca urmare cele trei partide tradițional democratice au anunțat organizarea unei mari manifestații de protest pentru ziua de 28 ianuarie 1990.

Tratativele purtate în zilele de 26 și 27 ianuarie între Putere și cele trei partide nu au condus la soluționarea crizei și ca urmare marea manifestație de protest a avut loc. Aceasta s-a desfășurat fără nici o violență cu toate că protestele manifestanților au fost foarte dure la adresa Președintelui.

Tratativele purtate în ziua de 28 ianuarie între conducerea provizorie și reprezentanții celor trei partide nu au condus de asemenea la nici un rezultat.

În ziua de 29 ianuarie Frontul Salvării Naționale a organizat o contramanifestație de aceleași proporții care s-a terminat prin devastarea sediului Partidului Național Țărănesc Creștin și democrat. Prin această acțiune s-a început [campania de violențe împotriva unor partide de opoziție](#).

În ziua de 1 februarie conducerea provizorie a invitat toate formațiile politice, înscrise pînă la acea dată, pentru noi tratative.

Pentru a se evita prelungirea crizei politice s-a propus constituirea unui Consiliu Provizoriu de Uniune Națională care trebuia să aibă în componență, în proporție de 50 %, reprezentanți ai partidelor din afara Frontului Salvării Naționale. Partidele politice democratice au acceptat, această nouă situație.

În perioada următoare Frontul Salvării Naționale a declanșat o campanie puternică de compromitere a partidelor de opoziție prin răspândirea de informații false, calomnieri și violențe în preocuparea de a păstra monopolul puterii prin orice mijloace.

Astfel o serie de manifestații, în care grupări de provocatori au exercitat violențe, ca cea din 18 februarie, au fost puse în sarcina Partidelor democratice de opoziție. Pe această motivație au fost chemați în București minerii care s-au constituit ca o gardă pretoriană și de presiune în sprijinul Președintelui provizoriu.

Campania electorală s-a desfășurat sub o presiune continuă partidele de opoziție fiind împiedicate, adesea prin violență, să-și desfășoare campania mai ales în zona satelor.

Controlul unor mijloace de informare în masa, cu precădere a televiziunii, au permis forțelor antidemocratice să însele buna credință a populației țării care, după o dictatură de aproape o jumătate de secol, pierduse practicile democrației.

În campania electorală populația a fost instigată împotriva sistemului preconizat pentru economia de piață, pretinzându-se că opoziția vrea să vîndă țara și că noua economie va duce la șomaj și la profituri pentru oamenii politici.

Ca sechele ale vechiului regim comunist s-au cultivat unele conflicte etnice care conduceau la slăbirea țesutului so-cietății românești, punctul culminant fiind evenimentele de la Țîrgu Mureș care au constituit a doua criză socio-politică importantă.

Ca urmare a multiplelor acțiuni de dezinformare și de incitare, în populația țării s-a reinstalat frica; frica de autorități și frica de noutate.

Alegerile din 20 mai s-au desfășurat în condițiile știute. Datorită celor arătate succint mai înainte s-a ajuns la paradoxul istoric ca România, unde s-a declanșat o revoluție autentic anticomunistă să aibă după alegeri principalele personalități din conducerea statului, parlamentului, guvernului și administrației provenite din nomenclatura și aristocrația comunistă.

Greșelile politice aveau să continue și după alegeri culminând cu marea criza ce a urmat evenimentelor tragice din. 13- 15 iunie 1930.

Această serie continuă de greșeli politice a determinat situația ca țara să se afle azi într-o majoră criză economică, politică, morală și socială. Speranțele țării s-au năruit, entuziasmul s-a stins, descurajarea s-a răspândit în rîndurile populației, iar prestigiul României în lume s-a prăbușit.

Prin stabilirea adevărului asupra evenimentelor din 13 - 15 iunie se urmărește a se face un prim pas pentru re consolidarea societății românești în cadrul unui stat de drept.

CAP.3 MANIFESTAȚIA DIN PIATA UNIVERSITĂȚII

Evenimentele tragice din 13 -15 iunie petrecute în București au fost declanșate prin acțiunea de evacuare a ultimilor manifestați din Piața Universității. Manifestația continuă din Piața Universității a izvorît din nemulțumirea unei părți a populației Capitalei față de e-voluția politică în țara noastră în perioada dintre revoluție și alegerile din 20 mai. Această nemulțumire provenea din mai multe motive care se exprimau sub diverse forme în manifestările din piață. Principalele motive de protest au fost următoarele:

- nedezvăluirea adevărului asupra celor care au executat masacrele din Timișoara, București, Sibiu, Cluj, Arad și din alte localități în decembrie 1989;
- preluarea funcțiilor de conducere în stat de către, membrii partidului comunist care au ocupat și înainte de revoluție funcții importante sau care proveneau din aristocrația roșie;
- păstrarea structurilor politico-administrative și de represiune ale vechiului regim comunist;
- reluarea unor vechi practici comuniste de calomniere și intimidare;
 - anunțarea participării în alegeri, drept candidați F.S.N., a membrilor fostei nomenclaturi comuniste, în principal dl. Ion Iliescu;
 - manipularea de către putere a mijloacelor de informare în masă, în special televiziunii.

Nemulțumirile s-au exprimat prin discursuri, cântece și slogane în care predominau: "Jos comunismul", "Jos Iliescu", "Jos Chițac", și "Timișoara-punctul 8".

De asemenea s-au redactat și s-au dat publicității comunicate cu revendicările manifestanților.

În mare măsura manifestația a reflectat și preocupări de exigență pentru onestitate civică și politică.

Pentru a simboliza lupta contra comunismului zona ocupată de manifestanți a fost împrejmuțată cu funii și cu alte obiecte și a fost declarată "zonă liberă de neocomunism".

Masa de manifestanți a fost formată, în perioada de mare afluență, din membri ai unor asociații de combatanți din timpul revoluției, studenți, elevi, intelectuali și muncitori.

În masa de manifestanți s-au găsit și unii cetățeni cu viață mai dezorganizată, în general tineri, victime ale degradării morale ale societății românești sub comunism.

Intensitatea maximă a manifestației se atingea după-amiază și seara, când cetățenii se reîntorceau de la serviciu și de la școli și se prezentau pentru câteva ore în piață. În prima perioadă a manifestației s-au perindat prin piață sute de mii de cetățeni din Capitală și din țară.

La manifestația din Piața Universității partidele politice tradițional democratice, așa zise istorice, nu au fost implicate. De altfel înșiși inițiatorii manifestației au cerut aceasta atitudine care a fost respectată. Trecerea sau prezența în piață, în marea masă a manifestanților, a unor persoane, membri ai unor partide politice a reprezentat acțiuni particulare, independente. Nici un lider de partid istoric nu a luat cuvântul din balconul Universității.

Partidele politice tradițional democratice, din opoziție, au considerat chiar că manifestația, așa cum era prezentată la televiziune, le putea fi defavorabilă în țară, unde nu se putea percepe exact simbolul acestei acțiuni pur anticomuniste.

Manifestația s-a declarat apolitică, situație recunoscută de Biroul electoral central.

Manifestația din Piața Universității a fost caracterizată prin două perioade:

- perioada de mare intensitate, care practic s-a încheiat în jurul datei de 24 mai, odată cu retragerea organizațiilor studențești și a unor asociații;
- perioada, după 24 mai, în care manifestația se reducea continuu, cu tendința de a se stinge.

Manifestația a fost caracterizată prin nonviolență, cu toată duritatea din discursuri și slogane, păstrându-se prin aceasta spiritul din timpul revoluției.

În situațiile în care agitatori sau provocatori se infiltrau printre manifestanți, aceștia erau conduși fără violență în afara incintei marcate.

În perioada de declin a manifestației s-a produs un singur act de bruscare a unor persoane care căutau să dialogheze cu greviștii foamei.

În incinta „zonei” s-a păstrat în cea mai mare parte din timp destulă acuratețe, prin grija manifestanților, dar în afara perimetrului marcat s-a dezvoltat, în special spre intrările de metrou o rețea total insalubră de vânzători de diverse articole, în special alimente, stare care a fost inexplicabil tolerată de autorități. Manifestanții au cerut chiar municipalității ajutor pentru asigurarea salubrității.

Manifestanții din piață, care, așa cum s-a arătat, se prezentau numai la orele dupăamiezii și serii duceau viață normală, cu alimentația și odihna la locuințele lor. Manifestanții care asigurau permanența în piață sau șederile prelungite, se alimentau la fața locului prin ceea ce aduceau ei sau li se aducea de simpatizanți și sprijinitori.

Dintre manifestanții studenți care rămâneau și peste noapte, unii au dormit în interiorul universității, iar ulterior greviștii foamei au instalat câteva corturi pe peluza din fața teatrului național.

Manifestanția din Piața Universității nu a fost autorizată. Deși a produs blocarea circulației pe un segment al arterei stradale nord-sud, manifestația a fost tolerată tacit de autorități, datorită amploarei ei, simpatiei internaționale și locului ales, care avea o mare încărcătură simbolică - loc în care și-au jertfit viața cei mai mulți tineri în București, dintre cei care au luptat pentru doborârea comunismului.

Manifestația din Piața Universității a ajuns la o mare popularitate și simpatie în străinătate, îndeosebi în marile centre universitare ale lumii, datorită simbolului ei și în special după ce manifestanții au fost etichetați drept "golani" de către președintele Ion Iliescu.

Din cercetările comisiei a rezultat că manifestația a avut caracter exclusiv anticomunist, antitotalitar și pașnic, și nu a avut nici un moment caracter extremist de dreapta.

Manifestația nu a reprezentat nici un fel de pericol pentru siguranța statului, pentru ordinea publică și pentru statul de drept, dar a provocat dificultăți de circulație în centrul capitalei și a perturbat liniștea unor locuitori din împrejurimi.

După 24 mai manifestația din piață a început să se stingă, ajungând în final a fi pe cale de dispariție, prin reducerea participanților permanenți la câteva zeci de persoane. Este însă de menționat că cei rămași în piață se radicalizaseră și declarau că vor rămâne în continuare alături de greviștii foamei, care aveau ca revendicare aprobarea instalării unui post de televiziune liberă.

Cunoașterea situației și părerea multor audiați ne-au convins că prin dialog și dacă nu chiar prin măsuri, de ordine raționale și atente, era posibilă degajarea carosabilului, pe direcția nord-sud în prima etapă și a peluzei Teatrului Național în a doua etapă.

Semnatarii opiniei separate consideră că puterea nu a exploatat toate căile posibile de rezolvare a situației create prin dialog. Au fost câteva încercări de dialog, dar acestea au dat greș datorită unor motive formale invocate de părți.

Astfel, ultima încercare de dialog cu Președintele Ion Iliescu a eșuat datorită neadmiterii de către acesta a transmiterii în direct a convorbirilor prin mijloacele audio-vizuale.

Hotărârile organelor puterii de stat au fost însă de altă natură și acestea aveau să conducă la evenimentele din 13 -15 iunie caracterizate prin violențe care s-au amplificat continuu în cele trei zile.

CAP. 4 EVENIMENTELE DIN 13 IUNIE

4.1. PRELIMINARIILE ACTIUNII DE EVACUARE A PIETEI

În seara zilei de 11 iunie 1990 Președintele ales al țării și primul ministru al guvernului provizoriu au convocat la sediul guvernului o ședință la care au participat: Ministrul de Interne și adjunctul său, Ministrul Apărării Naționale, Directorul Serviciului Român de Informații, Prim-vicepreședintele F.S.N.-ului, reprezentanți ai Procuraturii, Ministrul adjunct al Ministerului Sănătății și alte cadre de conducere civile și militare.

În ședință s-a hotărât să se ia măsuri pentru degajarea Pieței Universității, s-au stabilit în linii generale modalitățile de acționare, printre care și aceea de mobilizare a cca. 5.000 de cetățeni civili care trebuiau să sprijine forțele de ordine. S-a hotărât ca acțiunea să aibă loc în zorii zilei de 13 iunie 1990.

Decizia de folosire a forțelor civile împotriva altor civili a constituit o încălcare a normelor ce caracterizează statul de drept. Responsabilitatea cade în principal asupra Președintelui României, care în această calitate este primul care are îndatorirea de a veghea asupra respectării legalității și a drepturilor omului, să exprime și să apere egal și imparțial interesele, opțiunile și drepturile tuturor cetățenilor României. Răspunderea nu este micșorată de faptul că liderii sindicali din București, cu mici excepții, nu au dat curs acestei mobilizări, pentru ca muncitorii să nu fie puși în conflict cu ceilalți locuitori ai capitalei.

Mobilizarea cetățenilor civili a fost încredințată prin-vicepreședintelui F.S.N.-ului, N.S.Dumitru. Acesta s-a întâlnit în ziua de 12 iunie cu Consiliul Director al F.S.N. discutându-se mobilizarea unor muncitori pentru acțiunea de a doua zi. În cadrul comitetului, dl. Dan Iosif și dl. Niculescu Duvăz s-au opus antrenării muncitorilor în acțiunile care puteau să conducă la conflicte între diferite segmente ale societății.

Mobilizarea s-a propus totuși, prin Primarul General al Capitalei și primăriilor de sector, liderilor sindicali, care nu au dat urmare acestei solicitări. În seara zilei de 12 iunie s-a difuzat prin rețeaua de radio-televiziune un comunicat din partea Procuraturii Generale prin care se cerea Guvernului să ia măsuri pentru redarea în circulație a Pieței Universității. În aceeași seară la sediul Poliției Capitalei s-a desfășurat o ședință în care s-a prezentat și aprobat planul detaliat al acțiunii prevăzute pentru zorii zilei de 13 iunie, întocmit și conceput de dl. gen. Diamandescu.

La ședință au participat Ministerul de Interne și adjunctul acestuia, adjunctul directorului S.R.I., adjunctul ministrului apărării naționale, șeful școlii de ofițeri Băneasa, șeful unităților de pompieri, comandantul trupelor de pază și ordine, ministrul adjunct al sănătății, șefii sectoarelor de poliție din Capitală, reprezentantul procuraturii generale și alte cadre militare și civile.

Considerăm că planul prezentat a fost conceput defectuos deoarece:

- ora 4 - 4,30 noaptea, hotărâtă pentru încercarea acțiunii, i-a conferit un caracter, de reprimare și nu cel de restabilire a ordinii efectuat la lumina zilei;
- s-a prevăzut închiderea completă a Pieței pe o arie foarte mare, în loc să se fi acționat conform scopului declarat de redare imediată a circulației pe întreaga zonă;
- s-a prevăzut capturarea manifestanților în loc să se încerce dispersarea lor prin mijloace pașnice;

- nu s-a luat în considerație o posibilă reacție a unor cetățeni la un act de forță de proporțiile organizate și nu s-a conceput o alternativă la o astfel de situație;
- s-a inclus în planul de evacuare implicarea unor forțe civile, pe prezența cărora s-a bazat întregul plan de menținere a pieței după evacuarea ei.

4.2. ACȚIUNEA DE EVACUARE A PIEȚEI UNIVERSITĂȚII I -PRIMA FAZA A VIOLENTELOR

În Piața Universității, în special în zona corturilor, la ora declanșării acțiunii se aflau cca. 60 - 70 persoane, mulți dintre manifestanți părăsiseră zona ca urmare a comunicatului dat

de procuratura generală în seara zilei de 12 iunie. Dintre greviștii foamei se mai găseau doar două persoane.-

La acțiunea de evacuare a pieței au participat următoarele efective: 650 cadre și 750 militari din partea poliției, 100 soldați din partea armatei (cu misiunea de a apăra gurile de co-borîre la metrou), din partea S.R.I. au participat 11 oameni cu misiunea de a neutraliza camionul aflat în Piață și care se presupunea că este minat, o companie de pompieri, un număr de 9 autosalvări ale Ministerului Sănătății pentru a transporta greviștii foamei.

La declanșarea acțiunii, ora 4,15, efectivele poliției și ale S.R.I au blocat toate intrările stradale în Piața Universității cu autobuze plasate transversal pe direcțiile de circulație, au înconjurat Piața prin cordoane de polițiști, au început prinderea și capturarea manifestanților găsiți în Piață și a trecătorilor care le luau apărarea, au distrus corturile de pe peluza Teatrului Național și au extras camionul TIR aflat în Piață (bănuț a fi minat).

Manifestanții au fost capturați fără ca în prealabil să fi fost avertizați sau somați. Nu s-a semnalat nici o reacție violentă din partea acestora. O mare parte a încercat să fugă, unii refugiindu-se în holul hotelului Intercontinental, unde au fost urmăriți de poliție, care, spărgînd geamurile, a pătruns în hotel și a capturat pe toți cei considerați suspecți aflați în holul și coridoarele hotelului.

Acțiunea poliției a avut de la început caracterul de represiune, ceea ce a stîrnit protestele trecătorilor de prin vecinătatea Pieței și a unor studenți de la Facultatea de Arhitectură. Polițiștii au reținut și ridicat și astfel de cetățeni, au pătruns cu forța în Institutul de arhitectură de unde au ridicat 3 studenți.

Manifestanții și apărătorii acestora au fost imobilizați fiecare de cîte cel puțin doi polițiști care îi transportau la dubele pregătite în apropiere. Așa cum reiese din declarații și din înregistrările filmate, cei imobilizați - bărbați sau femei - chiar cu mîinile legate la spate, erau loviți în continuare cu violență de polițiști sau agenți civili. Maltratarea și înjuriera prizonierilor a continuat și în timpul transportului. În acest mod au fost reținuți și transportați din Piață și împreună un număr de 263 persoane. Cei 2 greviști ai foamei au fost înbarcați în autosalvări, și duși la spital, dar aceștia au refuzat internarea și au plecat acasă.

Este de subliniat că raportul numeric poliție/civili era de cca. 15/1, deci covîrșitor pentru impunerea nestingherită a voinței represorilor. Acțiunea a fost condusă direct de generalul Diamandescu, care a fost, deci, martor nemijlocit al modului abuziv în care s-a desfășurat întreaga acțiune.

Față de cele arătate considerăm că acțiunea de evacuare a Pieței Universității în dimineața zilei de 13 iunie 1990 a reprezentat, pe lingă o greșeală politică și tactică (polițienească) și următoarele caractere:

- încălcarea prevederilor normelor de drept internațional și autohton care stipulează că nimeni nu poate fi supus torturii, pedepselor sau tratamentelor inumane și degradante;
- repetarea practicilor vechi de represiune comunistă, în care efectul de terorizare predomină față de cel de legalizare;
- prin modul cum a fost concepută și prin felul cum a fost aplicată, această acțiune a reprezentat prima fază a violențelor, ceea ce a determinat escaladarea agresiunilor în orele și zilele următoare, cu toate urmările dezastruoase pe care le cunoaștem.

4.3. RIPOSTA MANIFESTANȚILOR - A DOUĂ FAZA A VIOLENTELOR

Vestea acțiunii poliției în Piața Universității și în special al arestării și maltratării manifestanților s-a răspândit rapid în centrul Capitalei. Treptat, din ce în ce mai mulți cetățeni s-au strâns în afara cordoanelor de poliție, parte protestînd, parte aprobînd sau asistînd pur și simplu la un eveniment atît de șocant, în atmosfera generală de nervozitate față de orice acțiune asemănătoare practicilor represiunii comuniste.

Treptat protestele față de arestările efectuate s-au transformat într-o manifestație de limbaj foarte violent. Altercațiile verbale se purtau între cei adunați în zonă și între aceștia și polițiști. Tensiunea a crescut cînd au apărut în jurul orei 11,30 - 12,00 un grup de cca. 200 muncitori care scandau " I.M.G.B. - face ordine!". A mai apărut un grup compact de cca. 150 persoane, majoritate femei, care scandau „I.C.T.B. -face ordine!". Grupul de la I.M.G.B. a încercat să intre în Piață, dar cordonul de polițiști i-a oprit. Atunci s-au îndreptat spre Institutul de Arhitectură, au intrat în altercații cu studenții, au distrus intrarea principală a institutului, molestînd studenți și cadre didactice, apoi s-au dispersat în masa de oameni din jurul Pieței.

Punctele cele mai calde erau pe linia barajelor ce închideau străzile adiacente facultății de arhitectură.

Aceste străzi fiind relativ înguste, barajele de poliție erau susținute de un număr suficient de cadre, deoarece manifestanții nu se puteau desfășura decît pe acest front îngust. La un moment dat altercațiile verbale au degenerat în loviri și apoi în aruncări cu pietre din ambele părți, avînd ca rezultat un flux și reflux repetat al barajului poliție-manifstanți.

Violențele au crescut cînd din masa manifestanților s-au desprins grupe de tineri, mulți copii, care au început să arunce spre polițiști cu sticle incendiare. Benzina pentru aceste sticle a fost scoasă din rezervoarele autoturismelor parcate prin apropiere.

Au început să se aprindă autovehiculele poliției și autobuzele cu care se baricadaseră căile de acces spre piață. În legătură cu aceste incendieri semnalăm faptul că nu a fost prins și identificat nici un incendiator, acuzat ca atare. Există însă un fapt grav care rezultă din înregistrarea pe bandă a convorbirii generalului Chițac cu generalul Diamandescu, în timpul operațiilor convorbire recunoscută ca adevărată din care ar rezulta supoziția că forțele de poliție erau implicate într-o acțiune de auto-incendiere a autovehiculelor proprii într-o situație dată. Supoziția se coroborează și cu o scenă filmată în care se observă că autovehiculele s-au aprins în interiorul barajelor de poliție, înainte de dezagregarea acestora.

Considerăm că în această privință este necesară o anchetă cu procedee tehnico-științifice pentru edificare.

Faza următoare a evenimentelor a fost retragerea poliției, aparent în debandadă, dar cum apare în probe filmate, cu regrupare imediată și ordonată și

dispariția totală a poliției din piață și totodată din scena evenimentelor din ziua de 13 iunie, Manifestanții au pătruns în Piață cu strigăte de " victorie, victorie ". Așa cum rezultă din diverse filmări, numărul lor nu era foarte ridicat, deoarece pe întreaga suprafață ei păreau relativ rari. Din balconul Universității unii lideri ai Pieței, ca de exemplu Marian Munteanu, au apelat la calm și nonviolență, dar spiritele încinse nu au mai putut fi stăpânite.

Retragerea poliției din Piață și dispariția ei din scena evenimentelor din 13 iunie constituie un fapt grav a cărei cauză poate fi numai lipsa de motivație a cadrelor tinere pentru a lupta împotriva populației revoltate de violențele precedente.

O parte din manifestații s-au îndreptat spre sediul poliției capitalei pentru a cere eliberarea arestaților din zorii zilei, unii s-au îndreptat, cu același scop, spre sediul Ministerului de Interne, alții au rămas pe loc și manifestau în continuare.

Agresiunile din după masa zilei de 13 iunie 1990

În dupăamiaza zilei de 13 iunie 1990, cu începere de la orele 17,00 - 17,30, grupuri de manifestații au atacat instituții de stat, și anume: Poliția Capitalei, Serviciul Român de Informații, Ministerul de Interne și mai târziu sediul Televiziunii.

Sediul Poliției Capitalei

Începând cu orele 14,00, în jurul sediului Poliției Capitalei au început să se adune grupuri de manifestații care solicitau eliberarea celor arestați în Piața Universității în zorii zilei, cât și cei arestați în timpul evenimentelor din februarie 1990.

În jurul orei 17,40 a sosit din Piața Universității în fața Poliției Capitalei un grup masiv de cca. 150 persoane, care strigau sloganuri "Vrem arestații", "Asasinii". S-au mai adunat și alți cetățeni, majoritatea doar privind la cele ce se petrec.

Se susține că din sediul Poliției Capitalei au fost sustrate 112-arme și muniție (340 cartușe), uniforme de poliție, precum și documente de uz intern. A fost incendiat și garajul, iar din arestul aflat la subsol au fost scoși și eliberați 84 deținuți de drept comun. Paguba materială provocată la această instituție a fost estimată la suma de 13,5 milioane lei.

În momentul atacului, în clădire existau cca. 150 persoane, angajați ai Ministerului de Interne, militari și civili care, în marea lor majoritate, au părăsit clădirea fără să se opună atacurilor.

Sediul Serviciului Român de Informații

După ocuparea sediului Poliției Capitalei, unii din manifestații au continuat acțiunea prin zonă, alăturându-se celor câteva zeci de persoane care și-au concentrat atacul asupra sediului Serviciului Român de Informații. Grupuri organizate violente au pătruns prin mijloace și în acest sediu, au distrus centrala telefonică a instituției, au incendiat parterul și tunelul de transmisiuni. La etajele

superioare agresorii nu au pătruns, probabil datorită fumului dens ce s-a degajat. Salariații instituției, cu această ocazie, au distrus o mulțime dintre documente, "pentru a nu cădea în mâinile agresorilor". Totuși, pe lângă diverse obiecte și aparate, atacanții au sustras și o parte din documentele instituției. Pagubele materiale au fost evaluate la 65.659 lei, în care nu se includ distrugerile provocate clădirii

Cei care se manifestau violent, erau cca. 50 persoane, în special tineri, alții, tot în număr mic, le adresau acestora îndemnuri. Marea majoritate a celor aflați împrejur se uitau pasiv la derularea evenimentelor.

Locțiitorul șefului Poliției Capitalei a încercat să angajeze un dialog cu manifestații, a solicitat formarea, unei delegații cu care să se poarte convorbiri. Cinci reprezentanți din partea manifestațiilor au intrat pentru dialog în sediu, revendicarea lor unică fiind eliberarea celor arestați. Dialogul a eșuat, arestații din dimineața zilei fiind duși în altă parte (Măgurele).

În jurul orei 18,00 a mai sosit un grup compact în fața sediului poliției, moment în care a început un atac violent asupra clădirii, folosindu-se pietre, sticle incendiare și alte obiecte. Ușile au fost forțate cu ajutorul unor vehicule aflate pe platou. Datorită rezistenței foarte slabe, aproape inexistente din partea poliției, care trebuia să apere acest sediu prin orice mijloace, manifestații au pătruns în clădire. Un grup relativ mic de agresori a acționat rapid și precis asupra încăperilor în care se aflau serviciile de evidența populației, cercetări penale, criminalistică, centrala telefonică, dispeceratul și serviciul judiciar. Aceste camere au fost devastate și incendiate.

De menționat este faptul că, încă înainte de pătrunderea manifestațiilor în clădire, de la etajul VI a început să iasă pe un geam rotocoale groase de fum, semnul unei incendieri.

(care aparține Ministerului de Interne si pagubele au fost in-cluse la această instituție).

Pare curios, faptul că agresorii au pătruns și distrus cu precizie, în timp scurt și cu profesionalism, centrala telefonică și tunelul de transmisiuni, locuri izolate și greu de găsit chiar și pentru un salariat obișnuit cu topografia acestei instituții. De asemenea, pătrunderea în clădire s-a făcut fără nici o împotrivire din partea celor care trebuiau să asigure paza instituției, aceștia, în momentul atacului retrăgându-se.

Sediul Ministerului de Interne

După orele 18,30 atacul agresorilor s-a concentrat asupra sediului Ministerului de Interne unde, datorită împotrivirii celor care apărau clădirea, atacul s-a prelungit mult timp, fără a se reuși, însă, pătrunderea în interior. S-au folosit aceleași mijloace de atac, adică pietre, sticle incendiare și vehiculele din zonă, cu care se încerca distrugerea intrărilor.

Si aici numărul persoanelor agresive era redus, aproximativ 50, în cea mai mare parte tineri și țigani. Ei aruncau cu pietre, sticle incendiare, încercând să pătrundă în clădire. De menționat că o mare parte dintre agresori se mutau de la un sediu la altul (sediul Poliției Capitalei, Ministerului de Interne și S.R.I.), participând la atacul acestora.

În jurul clădirii Ministerului de Interne se mai aflau aproximativ 2.000.de persoane care asistau la cele ce se petrec, unii dintre ei încurajând pe atacatori, și strigând diferite sloganuri împotriva forțelor de ordine.

Cu toate că nu s-a reușit să se pătrundă în clădirea ministerului, s-a reușit să se incendieze biroul de informații și studioul cinematografic al acestuia. În același timp s-a încercat și incendierea arhivei fără succes, însă.

Paza acestui obiectiv era asigurată de 163 de persoane dintre care 148 militari în termen, înarmați, care au ripostat, prin executare de foc, după afirmațiile comandanților, în scop de avertisment și descurajare. Ordinul de deschidere a focului a fost dat la ora 21,45 - 21,50. După cele declarate de apărătorii

Ministerului de Interne, au fost consumate doar 130 de cartușe. Menționăm că în planul de apărare a obiectivelor care aparțin Ministerului de Interne se prevede posibilitatea executării a focului de avertisment în caz de atac iminent.

Organele de pompieri au încercat să intervină spre a stinge incendiile provocate încă de la orele 17,30 - 18,00, dar acțiunile lor au fost împiedicate de manifestații. În felul acesta acțiunea lor a rămas fără rezultate.

Pentru împrăștierea manifestațiilor în jurul Ministerului de Interne au acționat și trupe ale Ministerului Apărării Naționale. Datorită mijloacelor tehnice inadecvate, această intervenție nu a dat nici un rezultat. Ba dimpotrivă, manifestații au încercat să atragă militarii de partea lor. Unii dintre militari au fost agresați, totuși, ceea ce a făcut ca ei să se retragă.

În jurul orei 23,45 dintr-un elicopter s-a încercat lansarea unor substanțe lacrimogene, dar fără efecte asupra agresorilor.

La ora 0,30÷0,50 (14 iunie) agresorii care se aflau în jurul clădirii Ministerului de interne au fost îndepărtați de către trupele Ministerului Apărării Naționale conduse de către dl. General Paul Romulus.

După evaluările Ministerului de interne au fost produse clădirii respective pagube evaluate la aproximativ 4,5 milioane lei.

Din materialele de care dispune Comisia de anchetă rezultă că în ziua de 13 iunie 1990 au fost rănite, prin împușcare 11 persoane, iar alți 4 împușcați au decedat în urma plăgilor produse, Organele de urmărire nu au terminat ancheta în această privință.

Sediul Televiziunii Române

Încă de la orele 17,30 au început să se adună în jurul sediului Televiziunii grupuri de manifestații. Numărul lor s-a ridicat pînă la cea. 1.000, în jurul orei 19,30, cînd au început să sosească aici persoane cu intenția de a apăra instituția, ca urmare a apelului făcut de președintele țării către populația Capitalei.

Și aici se pot distinge grupuri agresoare, grupuri care instigau și susțineau agresiunile, dar cei mai mulți asistau pasivi la evenimente.

Cu toate că instituția a fost apărată de 325 militari și 15 TAB-uri, dar care nu aveau muniție, manifestații au escaladat gardul, au pătruns în clădire. Militarii au avut o atitudine pasivă, ba mai mult, au favorizat pătrunderea manifestațiilor în curte și clădire prin faptul că au divulgat lipsa de muniție (Pe o casetă video se vede cum un ofițer își arată încărcătorul gol demonstranților).

Cetățenii veniți în apărarea clădirii, au intrat în altercații deosebit de violente cu grupurile atacatoare, fiind folosite cuțite, rânghi, bîte, numeroase persoane suferind răni grave.

Dintre manifestații care au pătruns în clădire (cîteva zeci de persoane), unii .au urcat la etajul XI, făcînd presiuni asupra conducerii televiziunii (președinte și directorul general) pentru a transmite pe post o casetă, refuzată anterior. Alți manifestații se plimbau prin coridoarele instituției, încercînd, dar

fără succes să pătrundă în studioul nr. 4, de unde se transmitea programul obișnuit. Pe la orele 20,00 dl. Emanoil Valeriu, directorul Televiziunii, a solicitat telefonic, de două ori, ministrului telecomunicațiilor, dl. Stelian Pintilie, oprirea emisiunii. Aceasta a refuzat afirmând că un astfel de act este de o mare responsabilitate. În felul acesta dl. Emanoil Valeriu și dl. Răzvan Teodorescu au hotărât întreruperea emisiunii din studio la ora 20,15. Menționăm că numai la 10 minute, adică la ora 20,25, domnii miniștrii Stelian Pintilie și Chirică, au ordonat telefonic întreruperea emisiunii TV de la centrele de pe Calea Victoriei și clădirea Presei Libere (fosta Piață Scînteii), deunde programele preluate de la studioul din Calea Dorobanți sînt retransmise în Capitală și restul țării. O astfel de operație nu mai era necesară din moment ce emisiunea din studiou era întreruptă. De menționat că redactorii de serviciu ai studioului 4 nu au avertizat telespectatorii pentru a îi informa despre cauzele întreruperii emisiunii.

Actul de a fi oprită emisiunea TV timp de o oră (20,15- 21,15) în aceste condiții, a avut un rol incitant asupra populației țării, a sugerat telespectatorilor o situație foarte gravă, dar nereală. Avînd în vedere faptul că agresorii nu pătrunseseră în studio, considerăm acest act total nejustificat, mai ales că în situații similare, dar cu mult mai grave ivite în timpul Revoluției din decembrie 1989, nu s-a recurs la o astfel de măsură.

În acest context menționăm faptul că trupele de parașutiști au început evacuarea clădirii televiziunii începînd cu ora 19,30, la ora întreruperii emisiunii din studio agresorii fiind în marea lor majoritate, evacuați din clădire. Operația de evacuare completă a clădirii televiziunii a fost terminată la ora 20,30. De menționat un eveniment destul de curios petrecut în seara zilei de 13 în zona clădirii televiziunii. Dinspre strada Pangrati au apărut două camioane deschise din care au coborît cca. 50 - 60 de -oameni înarmați cu răngi, organizați, care, cu pași hotărîți și repezi, au intrat în sediul Televiziunii și au început să spargă geamurile, să distrugă mobilierul etc.

Comisia nu a putut stabili identitatea acestor oameni.

Asediul televiziunii a continuat din afară chiar după evacuarea agresorilor care pătrunseseră în interiorul clădirii. Ei aruncau cu pietre, bile și sticle incendiare. La orele 1,05 forțele armate au împrăștiat pe toți manifestanții din jurul clădirii, capturînd cîteva zeci de persoane.

În timpul violențelor de la Televiziune a fost înjunghiat mortal un om. Pagubele produse la Televiziune au fost evaluate la 8 milioane de lei și un milion dolari S.U.A., de către conducerea acestei instituții.

Precizăm că la ora 1,05 - 1,10 (14 iunie 1990) generalul Vasile Ionel a comunicat Guvernului că armata este stăpînă pe situație în Capitală.

Ceva mai tîrziu a informat și pe dl. ministru V. Stănculescu care se afla într-o misiune în altă țară, despre acest lucru, comunicîndu-i, în același timp, că în capitală au apărut grupuri de mineri.

4.4. EVENIMENTELE DIN MIERCUREA CIUC

Comisia parlamentară a fost investită și cu anchetarea evenimentelor violente, petrecute în ziua de 13 iunie 1990 în orașul Miercurea Ciuc, județul Harghita, oraș cu o populație preponderentă maghiară.

Incidentele au pornit de la un grup restrîns de cca.5 persoane, care se manifestau zgomotoși și care au adunat în jurul lor cca. 100 alte persoane. La un

moment dat au protestat violent asupra faptului că firma poliției care fusese pînă la data de 11 iunie 1990 bilingvă se schimbase cu o firmă exclusivă în limba română.

Aceștia au smuls firma de pe peretele poliției, au aruncat-o jos și au călcat-o în picioare.

Între timp s-a adunat în fața poliției un număr mai important de persoane care la un moment dat a ajuns la cca. 1.500 de cetățeni, printre aceștia cca. 50 - 60 de persoane s-au desprins în jurul orei 17,00, solicitînd în mod agresiv și injurios să fie schimbată firma nouă a poliției cu firma veche bilingvă, schimbare operată în jurul orei 18,30. În continuare grupul agresiv a cerut să apară cei care operase schimbarea inițială a firmei.

Deși unele notabilități locale au intervenit pentru liniștirea grupului agresiv, aceștia, care erau sub influența alcoolului, au devenit mai violenți.

În jurul orei 22,00 din acest grup, unii au început să arunce cu pietre într-un geam (de unde li se părea că se filmează), apoi și în celelalte geamuri dinspre stradă, spărgîndu-le. S-au aruncat și cu câteva sticle incendiare. După orele 24,00 s-a reușit spargerea ușii de la intrare, au pătruns cca. 30 de tineri în sediu, au reușit să devasteze o parte din încăperi, dar au intervenit militari care i-au scos pe cei pătrunși în clădire și apoi în jurul orei 2,00 au risipit complet pe cei adunați.

În incidente au fost molestați polițiști și militari, un caporal a fost rănit.

Organele de ordine și urmărire penală au arestat 16 persoane din care 12 romi, 3 români și un maghiar, majoritatea fără ocupație. Primii cinci instigatori nu au fost identificați.

Din mărturii rezultă că în cadrul incidentelor s-au strigat diferite lozinci antiguvernamentale, individual sau în grupuri restrînse. După unii martori s-au strigat și lozinci antiromânești.

Semnatarii prezentului document consideră că nu se poate stabili vreo legătură premeditată între acest eveniment și cele petrecute în Capitală în cursul aceleiași zile, dar este posibil ca emisiunea Televiziunii despre violențele petrecute în Capitală să fi influențat pe agresorii din Miercurea-Ciuc.

CAP.5 : EVENIMENTELE DIN 14 - 15 IUNIE

5.1. APELURILE CĂTRE POPULAȚIE

s-au făcut de către:

- Președintele României
- Guvern
- Conducerile unor organizații ale Frontului Salvării Naționale
- Conducerile unor C.P.U.N.-uri județene
- Conducerile unor întreprinderi și sindicate
- Diferite persoane

Mijloacele folosite:

- Televiziunea Română
- Radio
- Presă
- Afișe, manifeste
- Oral (gigafoane, viu grai, întruniri, etc).

Este de observat că unele apeluri au fost directe, explicite.

În alte cazuri mesajul a fost indirect, apelul era implicat (ex. imagini T.V., comunicate radio asupra situației din Capitală, relatări cu efect de îngrijorare, întreruperea emisiunii T.V. în seara de 13 iunie 1990 între orele 20,15 și 21,15), dar prin rezultatele obținute ele nu numai că au echivalat cu un apel explicit, ci s-au dovedit în unele cazuri mult mai eficace.

Din datele de care dispunem rezultă în această privință că: Președintele României, dl. Ion Iliescu a transmis, prin intermediul Televiziunii Române și a posturilor de radio, două comunicate în seara zilei de 13 iunie 1990 (consemnate în Buletinul ROMPRES din 13 iunie la fila 41 pentru ora 19,35 și la fila 44 pentru ora 21,52).

Primul comunicat, după ce expune sumar evenimentele petrecute în Capitală, se încheie cu un apel: "Ne adresăm tuturor cetățenilor Capitalei, în numele democrației câștigate prin alegerile libere, să respingă cu toată hotărârea actele iresponsabile de violență și să sprijine organele de ordine în restabilirea situației de calm și legalitate. Chemăm toate forțele conștiente și responsabile să se adune în jurul clădirii Guvernului și Televiziunii pentru a curma încercările de forță ale acestor grupuri extremiste, pentru a apăra democrația atât de greu cucerită".

Cel de-al doilea comunicat de acum adresat "tuturor forțelor democratice ale țării", aduce precizări însemnate, astfel că îl vom reproduce integral în cele ce urmează:

"În cursul după-amiezii, acțiunile violente ale elementelor extremiste de tip legionar s-au intensificat. Au fost atacate și incendiate clădirile Poliției Capitalei, Ministerului de Interne și Casei de modă, personalul fiind blocat în interior. A fost distrus și un număr important de automobile parcate în zonă. Au fost devastate, magazine și localuri publice. Încercările pompierilor și forțelor de ordine de a interveni au fost sistematic împiedicate de aceleași elemente anarhice, legionare. Este de acum clar că ne aflăm în fața unei tentative organizate, pregătite din timp, de a răsturna prin forță, prin violență dezlănțuită, conducerea aleasă în mod liber și democratic a țării la 20 mai a.c.

Ne adresăm tuturor forțelor democratice ale - țării care și-au dat votul pentru libertate și stabilitate în România cu chemarea de a sprijini acțiunea de lichidare a acestei rebeliuni legionare, de a conlucra cu forțele de ordine și cu armata pentru restabilirea ordinii, izolarea și arestarea elementelor extremiste care trebuie aduse în fața justiției pentru a da socoteală de cele comise".

Poate fi asimilată cu un apel luarea de cuvânt a Președintelui României, în acea seară la orele 22,00 în fața mulțimii adunate în Piața Victoriei, care, potrivit Buletinului de știri interne ROMPRES filele 51 - 52, cuprindea, printre altele-, „Trebuie să punem capăt acțiunilor rebele ale elementelor extremiste, reacționare. Vă mulțumesc tuturor încă o dată! Rămâneți pe loc! Vor veni și alte forțe din județele vecine. Să fim pregătiți pentru orice încercare a acestor elemente lipsite de rațiune, lipsite de respect pentru opțiunea, pentru alegerea poporului român. Să le dăm riposta cuvenită. Să înăbușim din fașă rebeliunea legionară și să asigurăm dezvoltarea democrată a țării. Vă mulțumesc încă o dată!".

Guvernul României a dat un comunicat transmis la Televiziune și posturile de radio, al cărui conținut, extras din Buletinul Rompres din 13 iunie 1990, ora 23,08, fila 49 este următorul:

"Până la această oră, prin seria de acțiuni grave, iresponsabile, declanșate de forțe extremiste, legionare, se înregistrează atacuri violente și susținute împotriva clădirii și personalului Ministerului de Interne, apărate de forțe insuficiente, acolo se aruncă sticle incendiare împotriva celor blocați în interior. Este atacată acum și

Stația de benzină din apropierea clădirii Ministerului de Interne, de unde agresorii scot benzină pentru a pregăti sticle cu amestec exploziv.

Sînt înregistrate - și nu numai aici - ci și în zona Casei de mode, Televiziunii, răniți grav, acte continue de agresiune împotriva populației și a celor aflați în aceste clădiri și obiective guvernamentale. Cei care le provoacă au, ni se confirmă, arme și muniții pe care le-au sustras din clădirea Ministerului de Interne.

Se impune un răspuns imediat, de o deosebită fermitate, împotriva acestor acte de terorism legionar, îndreptate contra tinerei noastre democrații, împotriva tuturor oamenilor cinstiți ai României.

Guvernul asigura ca aceasta riposta va fi asumata cu toată răspunderea și toată hotărîrea pentru salvarea democrației în România”.

Unele organizații ale Frontului Salvării Naționale au procedat și ele, de îndată, la apeluri locale solicitînd membrilor și aderenților F.S.N. să se deplaseze la București, făcînd demersuri la organele C.F.R. pentru obținerea de garnituri speciale de trenuri, organizînd plecări cu autobuze și autoturisme personale.

Astfel, Consiliul coordonator al F.S.N. Galați, prin dl. Buruiană Aprodu Alexandru a decis, redactat și inițiat tipărirea, în tiraj de 30 - 40.000 exemplare, a unor afișe și manifeste prin care locuitorii din Galați erau chemați la București pentru apărarea Guvernului, solicitîndu-se expulzarea din țară a domnilor Rațiu și Cîmpeanu, considerați a fi instigatorii evenimentelor dramatice din Capitală.

Un apel similar, cu demersurile convenite apoi către stația C.F.R. Buzău, au făcut întreprinderea Metalurgică Buzău și întreprinderea de sîrmă și prelucrarea sîrmei Buzău.

Chiar și unele Sindicate au făcut convenitele mobilizări de oameni iar apoi au solicitat stațiilor C.F.R. din localitățile de plecare aprobări pentru formarea unor trenuri speciale: Sindicatul Liber din cadrul întreprinderii Miniere Comănești un tren pentru 2.000 de mineri, iar Sindicatul Întreprinderii Miniere Motru pentru transportul unui număr de 1.500 mineri.

Unele Consilii Provizorii de Uniune Națională-au procedat, de asemenea, la mobilizarea locuitorilor în vederea deplasării la București și au întreprins demersuri pe lingă organele C.F.R. în obținerea unor trenuri speciale în acest scop.

Numeroase persoane au făcut apeluri similare, adresîndu-se unor grupuri profesionale, colegilor de muncă ori chiar unor persoane nedeterminate. Am aminti în acest sens cazul ing. Albu Ioan din Ministerul Minelor, șeful comisiei sociale, care în seara de 13 iunie 1990, a telefonat directorului și altor persoane din bazinul minier Rovinari, cerîndu-le să vină imediat la București, întrucît aceasta ar constitui "o îndatorire patriotică".

Comisia de anchetă nu dispune de date amănunțite cu privire la toate persoanele care s-au angrenat în această activitate, dar este de presupus că o asemenea acțiune a avut o amploare deosebită dacă ne gîndim la numărul deosebit de mare de persoane care au ajuns în București în ziua de 14 iunie 1990 într-un timp relativ scurt de la distanțe foarte mari.

S-a susținut că Președintele României a făcut apelul către populație datorită împrejurărilor excepționale în care se găsea Capitala în ziua de 13 iunie 1990.

Dacă aceasta era situația, atunci președintele României era îndreptățit să declare oficial starea excepțională sau starea de urgență în București (potrivit art. 2

lit. k din Decretul-Lege nr. 2 din 27 decembrie 1989 ori ari. 82 lit. g. din Decretul-Lege nr. 92 din 14 martie 1990).

Intrucît România are în această privința asumate și obligații internaționale, era datoare, potrivit art. 4 din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice (ratificat de țara noastră prin Decretul nr. 212/1974) să procedeze după cum urmează:

- să înștiințeze secretarul general ai Organizației Națiunilor Unite că un pericol excepțional amenință existența națiunii și că statul român, în limita strictă a cerințelor situației, este nevoit să ia măsuri derogatorii de la obligațiile de respectare a drepturilor civile și politice, cu precizarea dispozițiilor de la care se derogă și motivele care au provocat această suspendare a drepturilor;

- la data la care statul român a pus capăt derogărilor de la aceste drepturi, urma să fie făcută o nouă comunicare Organizației Națiunilor Unite.

După toate acestea, secretarul general O.N.U. ar fi semnalat celelalte state părți ale Pactului Internațional cu privire la drepturile civile și politice despre situația care s-a creat în România.

După cum este însă cunoscut, starea excepțională sau de urgență nu a fost declarată și nici nu s-a făcut sesizarea secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

S-au făcut însă acele repetate apeluri la sprijinul populației civile, care constituie o dublă eroare politică: una de apreciere a situației create și alta referitoare la acțiunea, la modalitatea ce urma să se folosească pentru restabilirea ordinii publice.

Cele două comunicate din partea Președintelui României și comunicatul Guvernului României rețin, în esență, că în țară ar avea loc o rebeliune legionară, ori de tip legionar, o încercare de lovitură de stat premeditată în vederea răsturnării ordinii existente. Este posibil ca în lipsa unei analize lucide, o stare sufletească emoțională să fi conturat o asemenea posibilitate, dar realitatea era alta. Datoria omului de stat este aceea de a evalua corect evenimentele, de a îi stabili dimensiunile reale și de a găsi soluții optime de rezolvare a conflictelor prin instrumentele specifice statului de drept.

Probele administrate de către Comisia de anchetă parlamentară au infirmat susținerea că în 13 iunie 1990 s-ar fi desfășurat în Capitală o tentativă de lovitură de stat și cu atât mai mult că ar fi fost vorba de o rebeliune legionară. Elementele agresive care au produs tulburările din acea zi, recrutate în mare măsură dintre persoanele declasate provenind din periferia societății, nu prezentau în nici un caz, prin numărul și mijloacele de care dispuneau, de capacitatea de răsturnare a ordinii constituite în stat, chiar dacă au provocat prin actele lor

violente însemnate distrugerii. O analiza lucidă a situației stradale ar fi permis o demarcare a grupurilor turbulente de mulțimea inofensivă, a celor care asistau doar la actele de violență. Puterea de stat însă nu a evaluat corect întinderea fenomenului cu care se confrunta, potențialul real de pericol public pe care îl reprezenta și atunci a comis cea de a doua eroare politică recurgînd la apelul către forțele civile, cîtă vreme ar fi trebuit să procedeze la regrouparea forțelor de ordine, în condițiile în care Poliția Capitalei dispunea atunci de 4.000 de polițiști, cifră care depășea cu mult pe aceea a elementelor agresive. De asemenea se putea conta și pe sprijinul poliției militare.

Dar, chemarea adresată forțelor civile, pe lîngă faptul că nu era reclamată de pericolul real existent, prezenta și dezavantajul că era un procedeu inadmisibil în raport cu principiile care caracterizează statul de drept.

În dreptul public s-a statuat demult că puterea de stat este puterea organizată sub forma aparatului de stat. Tocmai prin acest caracter legal de organizare puterea de stat se deosebește de alte puteri sociale. Ordinea coercitivă se

realizează și se exercită numai de organe stabilite prin lege și în limitele legii. Nimeni nu se poate substitui organelor de ordine și nimeni nu are dreptul de a institui organe de ordine paralele celor existente prin dispozițiile legii.

Sub acest aspect, hotărîrea de a se apela la populația civilă pentru ca aceasta să preia atribuții specifice organelor de ordine încalcă grosolan principiile democratice de drept constituțional, iar din punct de vedere istoric o asemenea practică o regăsim numai în statele totalitare.

Rațiunea unei asemenea interdicții este evidentă:

- o secțiune a societății este ridicată împotriva alteia;
 - forțele civile constituite ad-hoc în forțe de ordine nu pot fi stăpînite, se comportă haotic, dezlănțuit și pot produce corpului social vătămări mai mari decît cele care ar putea fi realmente produse de forțele anarhice împotriva cărora sînt ridicate;
 - în anumite condiții, se creează pericolul unui război civil cu consecințe incalculabile.

De aceea, susținem că Puterea asumîndu-și aceste riscuri a săvîrșit o gravă eroare politică de acțiune cînd a făcut acest apel în care, deși chemarea unei anumite categorii socio-profesionale nu a fost expresă, era de așteptat că minerii - care mai veniseră de două ori în Capitală și făgăduiseră să o mai facă - vor veni cu certitudine la un asemenea îndemn.

Pe de altă parte este de observat că încă din data de 11 iunie 1990 se pusese problema apelului la populația civilă pentru ocuparea și menținerea controlului asupra Pieței Universității.

De o mare gravitate a fost și conduita unor organizații locale ale Frontului - Salvării Naționale din Capitală și din provincie, de a face mobilizarea unor forțe civile în acele zile.

Un partid politic de guvernămînt își exercită puterea într-un stat democratic exclusiv prin intermediul organelor de stat constituite prin efectul legii. Numai în statele totalitare există această confuzie între aparatul de stat și cel de partid deoarece acolo partidul unic absoarbe atribuțiile statului și înlătură principiul separației puterilor.

Tocmai pentru evitarea unei asemenea confuzii, care practic înlătură principiile democrației, Documentul Reuniunii de la Copenhaga a Conferinței pentru dimensiunea umană a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa a pretins statelor participante " o delimitare clară între stat și partidele politice; îndeosebi partidele politice nu se pot confunda cu statul".

În lumina acestor principii responsabilitatea acestor organizații ale Frontului Salvării Naționale care s-au implicat în acțiunile din 13 - 15 iunie 1990 este evidentă.

Tot în afara legii se plasează activitățile de același gen desfășurate atunci de către conducerea unor Consilii provizorii de uniune națională, sindicate și întreprinderi, a căror responsabilitate mai cuprinde și utilizarea ilegală a unor mari sume de bani pentru transport, hrană, cazarea și echiparea grupurilor formate adhoc și sosite în Capitală în acele zile.

5.2. SOSIREA MINERILOR SI A ALTOR CETĂȚENI ÎN CAPITALA

Ca urmare apelurilor menționate mai înainte, în seara zilei de 13 iunie a început deplasarea spre capitală a unor grupuri de mineri și de alți cetățeni din diverse localități ale țării.

Cum F.S.N. Galați a întâmpinat unele greutăți pentru obținerea unor trenuri speciale în vederea deplasării la București, s-au adresat în acest scop dl. Adrian Sîrbu, consilier al primului ministru și secretar de stat în guvern. Sprijinul a fost solicitat telefonic. Dl. Adrian Sîrbu a telefonat dlui Corneliu Burada, pe atunci ministru al Transporturilor, care i-a spus că este nevoie de o comandă scrisă pentru formarea unui tren special. Această comandă a fost emisă.

Consiliul de coordonare al F.S.N. Alba-Iulia a solicitat stației C.F.R. o garnitură de tren cu 12 vagoane.

F.S.N. Olt a cerut stației C.F.R. Slatina un tren special compus din 10 vagoane de călători.

C.P.U.N. Brașov s-a adresat Regionalei C.F.R. Brașov solicitând pentru data de 13 iunie 1930 o garnitură de tren.

C.P.U.N. Petroșani a solicitat Stației C.F.R. Petroșani să asigure transportul unui număr de 3.000 de mineri.

C.P.U.N. Deva a cerut stației C.F.R. Deva să asigure un tren special cu 10 vagoane.

C.P.U.N. Galați este cel care a întocmit adresa către Regionala C.F.R. Galați, ca urmare a convorbirilor telefonice cu dl. Adrian Sîrbu, adresă prin care se solicită două garnituri de tren pentru deplasarea la București.

După aprecierea dl. Președinte Ion Iliescu s-au deplasat în capitală cca. 20.000 mineri și alți cetățeni, iar după aprecierea dl. senator Gelu Voiculescu s-au deplasat cca. 12 - 15.000 cetățeni.

Deplasarea minerilor și a celorlalți cetățeni s-a făcut cu trenuri speciale, autobuze și mijloace auto, proprii. Grupurile principale au pornit din Valea Jiului (Petroșani, Petrila, Lupeni, Aninoasa, Vulcan, Uricani, Cîmpul lui Neag, Bărbăteni), Comănești, Motru, Sotînga, Schitu Golești, Filipeștii de Pădure, Albeni, Baia-Borșa, Galați, Buzău, Brăila, Ploiești, Botoșani, Deva, Brașov, Alba-Iulia, Slatina, Vâlcea.

Pentru transportul acestor mineri și a altor cetățeni, care s-a efectuat pe cale ferată, s-au folosit trenuri special constituite la comenzile C.P.U.N., F.S.N. locale, întreprinderi și sindicate.

Trenurile au fost formate în majoritatea cazurilor prin anularea unor trenuri regulamentare de persoane. În stația Petroșani unii mineri au amenințat cu dinamitarea stației în cazul refuzului de formare a garniturilor de trenuri. În unele cazuri trenurile au fost ocupate de mineri, care au dat jos pasagerii cu bilete regulamentare. Pentru formarea și punerea în circulație a acestor trenuri, personalul C.F.R. din stațiile respective a cerut aprobarea pe care au obținut-o deși erau încălcate regulamentele C.F.R. în vigoare.

La formarea și punerea în circulație a acestor trenuri speciale s-au înregistrat numai două opuneri și anume:

- șeful stației Cîmpulung Muscel a refuzat formarea trenului solicitat, ceea ce a făcut ca minerii solicitanți să plece la București în ziua de 14 iunie ora 14,00 cu opt autobuze. Ei au revenit la destinație cu un tren special format la București la 15 iunie;

- ing. Ion Mănucu, salariat al stației C.F.R. Craiova, a decuplat o secțiune a liniei electrice C.F.R. pe traseul Petroșani-Tîrgu Jiu, cu intenția de a împiedica venirea minerilor la București, intuind evenimentele care se puteau produce. Avusese o experiență asemănătoare tristă, cu ocazia transportului câtorva mii de cetățeni din jud. Vâlcea înarmați cu bâte, pentru a interveni împotriva revoluționarilor timișoreni în zilele de 15 - 17 decembrie 1989.

Trenurile nr. 242/11 și 242/111 au fost întârziate la plecare prin intervenția ing. Ion Manucu, acesta pornind, după 75 de minute, duând repunerea sub tensiune a întregii linii. Primul tren a avut o locomotivă Diesel antemergătoare. Ambele trenuri, ca de altfel și celelalte, au avut regim de mers de accelerat.

Cele 11 garnituri de trenuri și cele trei vagoane speciale atașate la alte trenuri, comunicate comisiei noastre de către ministerul Transporturilor, au avut un total de 120 vagoane persoane. Aceste trenuri speciale au sosit în București începând cu ora 3,54 în ziua de 14 iunie, ultimul fiind înregistrat la sosire la ora 19,08, în ziua de 14 iunie.

Comenzile pentru formarea acestor trenuri și punerea lor în circulație s-a făcut prin adrese trimise stațiilor C.F.R., aprobările respective fiind obținute de la forurile superioare prin telefonograme. Redăm textul unei astfel de telefonograme: R.C.C. Timișoara, nr. 52,13.VI.1990, nr.95. În urma cererii C.M.V.Z. a C.P.U.N. Petroșani, rugăm aprobați introducerea în circulație a trenurilor 242/11 cu plecare ora 20,45, 242/11 cu plecare ora 21,04, ambele din Petroșani la București Nord, conform Decret Prezidențial pentru transportul a 4.000 mineri în vederea restabilirii ordinii în Capitală. Taxele la stația Petroșani. Director exploatare ing. Vlad Ovidiu. Primii mineri au sosit în Capitală cu autobuze, între ora 0 ÷ 2 (14 iunie) ei venind de la Filipeștii de Pădure și Sotînga. S-au reîntors acasă cu trenuri speciale, formate în București.

Din Valea Jiului au sosit în Capitală câțiva cetățeni, printre care ing. Cămărășescu N., cu autoturisme speciale, avînd în portbagaje echipament de miner. Plecarea minerilor din Petroșani a fost anunțată telefonic de către președintele CP.U.N Petroșani, la cabinetele domnilor Petre Roman și Gelu Voican Voiculescu. ROMPRES s-a interesat de plecarea minerilor din Valea Jiului, telefonic, la C.P.U.N., în zorii zilei de 14 iunie.

Într-un comunicat ROMPRES (14 iunie, fila 5, ora 4,30) se spunea că la ora 4,30 au sosit în Gara de Nord 3.000 mineri din Valea Jiului și urmează alte garnituri de trenuri din alte orașe.

Un alt comunicat ROMPRES arată la (14 iunie, fila 11, ora 8,15) orele 6,00 se aflau în Piața Universității din București zece mii de mineri. Sosiți în cursul nopții din toate bazinele carbonifere ale țării, pentru a se alătura forțelor de ordine din Capitală.

Menționăm că formarea și punerea în circulație a acestor trenuri speciale s-a făcut încălcîndu-se regulamentul T.L.C. în vigoare.

Astfel, au fost încălcate articolul 17, aliniatele 1,3,4,5; articolul 18, aliniatul 1; articolul 20, punctul 1 și 2; articolul 21; articolul 58 D.E.F.; Instrucțiunea nr. 158.

Analiza discursului dl. Președinte Ion Iliescu la sosirea minerilor

În zorii zilei de joi, 14 iunie 1990, Președintele ales al României s-a adresat din balconul palatului din Piața Victoriei miilor de cetățeni din Capitală și din țară, în majoritate mineri, care au sosit aici.

Discursul a început cu cuvintele: "Dragi mineri! Ma adresez dumneavoastră de astă-dată, mulțumindu-vă pentru răspunsul de solidaritate muncitorească pe care și acum l-ați dat, la chemarea noastră". De aici, rezultă fără echivoc cine este răspunzător pentru prezența minerilor în Capitală, adică cine i-a chemat.

În continuare, dl. Ion Iliescu a îndemnat minerii, să plece și să ocupe Piața Universității, prin cuvintele: "Delegația de mineri, în frunte cu domnul Cosma, se va deplasa spre Piața Universității, pe care vrem s-o recuperăm dumneavoastră".

Pentru a incita spiritele, Președintele ales a enunțat câteva fapte neadevărate, ca de exemplu: " ... de astă dată avem de a face cu elemente de-a dreptul fasciste", sau " ... grupuri organizate de elemente incitate, multe din ele drogate.."

După ce a descris, pe scurt, atacurile elementelor agresive din ziua precedentă și recunoscînd că au fost eliberate deja clădirea Televiziunii, Poliției, Ministerului de Interne și că, spre dimineață manifestații au evacuat și Piața Universității, au părăsit-o și " sînt acolo câteva formațiuni de parașutiști și polițiști " a îndemnat din nou minerii să se îndrepte în coloană, organizați spre Piața Universității, " să o ocupați definitiv dumneavoastră, după care, în concluzie cu forțele de ordine, să asigurați paza Pieței universității ..." și „...să asigurați paza necesară împotriva tuturor elementelor extremiste care și-ar mai face apariția în această zonă". Apoi a indicat ca celelalte delegații „să rămînă aici, pe loc, în piață, vom vedea dacă e nevoie să mai ajutăm în alte puncte din Capitala" . În încheiere a adresat din nou mulțumiri minerilor și le-a urat succes.

Analizînd acest discurs, se poate găsi explicația faptului că minerii căutau peste tot oameni drogați, căutau droguri la sediile partidelor și prin instituțiile de învățămînt superior atacate și căutau " elementele fasciste, extremiste ", pe care încercau să-i găsească după aspectul vestimentar sau înde-letnicirea înscrisă în legitimațiile de serviciu.

Semnatarii prezentului document consideră că îndemnul dat minerilor într-un moment în care situația era complet stăpînită de forțele de ordine (în loc ca minerii să fie trimiși înapoi), a constituit o incitare la agresiune, deci una din cele mai grave greșeli săvîrșite de președinte în aceste evenimente.

Cuvîntarea dl. Ion Iliescu în 14 iunie, orele 11,30

Președintele ales al României s-a adresat în jurul orei 11,30 din balconul clădirii Guvernului celor peste 5.000 cetățeni aflați în Piața Victoriei.

În discurs dl. Președinte a calificat agresorii din ziua precedentă ca fiind " detașamente instruite din timp, de formație legionară, inspirate de forțe de extremă dreaptă, din țară și de peste hotare".

Apoi, după ce din nou a arătat că elementele agresoare, erau, unele, în stare de ebrietate, drogate înarmate cu tot felul de obiecte, Președintele Ion Iliescu a făcut un apel către populația țării pentru a-i denunța pe toți cei care participă la aceste acte de vandalism ...deci a făcut apel public pentru delatațiune. Au mai fost învinovați și "unii oameni politici și gazetari care încearcă să deformeze realitatea".

În continuare, s-au afirmat din nou neadevăruri, în scop de incitare. Cităm: " în această rebeliune legionară cu care s-a confruntat în aceste zile poporul român, unele elemente au apărut chiar în costumație legionară, au afișat drapelul verde au folosit limbajul legionar".

Dl. Ion Iliescu a criticat atitudinea liderilor sindicali din Capitală care "i-au împiedicat ieri pe aceștia (unii muncitori) să vină în sprijinul organelor de ordine, lideri sindicali care se preocupă numai de bunăstarea proprie și-i împiedică pe muncitori să-și manifeste combativitatea".

După ce a anunțat intenția puterii de a întări forța organelor de ordine și de a introduce jandarmeria, a criticat teoria "armatei pasive" avansată de Grupul pentru democratizarea armatei, arătînd că armata trebuie să constituie un element de stabilitate și de apărare a cuceririlor poporului.

După dl. Iliescu, alături de lideri de sindicat, a luat cuvîntul și dl. deputat Cazimir Ionescu și senatorul Dan Iosif.

Comunicatul Guvernului
transmis prin ROMPRES la orele 10,04 în ziua de 14 iunie

După ce Guvernul descrie evenimentele din ziua precedentă și justifică necesitatea evacuării Pieței Universității, critică slăbiciunea manifestată de poliție, lipsa ei de decizie și profesionalism. Se arată că " În aceste condiții, pentru a evita vărsări de sânge și dezordini, de mari proporții, Guvernul, a fost forțat să facă apel la sprijinul populației".

Considerăm că prin acest apel nu s-a evitat, dimpotrivă, s-a provocat " dezordinea de mari proporții" din zilele, de 14 - 15 iunie.

În continuare și acest comunicat afirmă lucruri neadevărate când se spune: "... la subsolul clădirii sediului central al P.N.T.-c.d. au fost găsite sticle incendiare, muniție, droguri".

5.3. ACȚIUNILE MINERILOR SI A ALTOR CETĂȚENI IN CAPITALĂ - A TREIA FAZA A VIOLENTELOR

5.4.

Universitatea

În jurul orelor 4,30 din ziua de 14 iunie 1990 Piața Universității a fost ocupată pentru scurt timp de către grupuri de mineri, care au părăsit foarte rapid perimetrul respectiv.

În jurul orelor 5,00 în Piața Universității au năvălit sute de persoane îmbrăcate în haine de mineri care veneau dinspre Piața Romană și erau înarmați cu bâte, răngi, metalice, topoare, securi, bucăți de cauciuc cu inserție metalică, lanțuri, etc.

Din două declarații rezultă că aceștia erau conduși de câteva persoane îmbrăcate în haine civile, una dintre acestea legițimîndu-se ca ofițer de poliție, iar alta fiind indicată ulterior de mineri ca reprezentant al F.S.N.

În deplasarea lor către Universitate minerii au maltratată grav persoanele întîlnite pe străzi și în Piața Universității

Folosind răngi și securi, au spart ușile Facultăților de Geografie-Geologie și de Chimie și au pătruns în clădire, unde nu li s-a opus nici o rezistență.

Agresorii, utilizînd obiectele cu care erau înarmați, au lovit fără nici un fel de discernămint toate persoanele întîlnite, îndeosebi studenți, viața victimelor fiind pusă în primejdie prin aceea că loviturile au vizat zonele vitale ale corpului. În acest sens există certificate medicale și fotografii.

Clădirea a fost cercetată de la subsol pînă la pod, în căutare de studenți, arme, muniții, droguri etc., ocazie cu care au fost sparte biblioteci, laboratoare, s-a distrus mobilier, aparatură, material didactic, cărți, reviste, dosare și alte categorii de obiecte.

Nu au fost găsite, arme, muniții și droguri.

Intrările în incintă au fost blocate, accesul cadrelor didactice, care aveau programate examene și al personalului Universității fiind împiedicat ori a fost permis cu mare greutate, după legitimarea de către agresori.

În tot cursul zilelor de 14 și 15 iunie, în perimetrul Pieței Universității numeroase persoane, îndeosebi studenți, au fost grav molestate fără nici un motiv, unele din victime fiind jefuite. Printre mineri s-au aflat persoane însărcinate să ridice actele de identitate ale celor bătuți.

După "tratamentul" aplicat de mineri, unele victime au continuat a fi lovite de unii polițiști sau civili.

Solicitățile făcute organelor de poliție pentru apărarea cetățenilor împotriva agresorilor au rămas fără nici un rezultat.

În cursul aceleiași dimineți, la orele 8,30 un grup de cca. 20 persoane îmbrăcate în haine de miner și înarmate cu același gen de obiecte a pătruns în imobilul Rectoratului Universității și al Facultăților de Drept și Filozofie. Minerii au controlat clădirea și au plecat în jurul orei 9,00. După câteva ore, însă, aceeași clădire a fost ocupată de cca. 200 mineri, conduși de o persoană îmbrăcată în haine civile, căreia ei i se adresau cu termenul de " domnule inginer Cozma". Ocupanții au ridicat de la sediul central al Ligii Studenților mașini de dactilografiat și fotocopiat, diverse aparate și documente pe care le-au încărcat într-un autobuz, cu care au fost transportați minerii, și în câteva autoturisme. În aceeași zi, între orele 10,00 — 11,00 cca. 10 mineri au pătruns în clădirea căminului de studenți " 6 Martie", căutând arme și muniții fără nici un rezultat.

În cursul nopții de 14 - 15 iunie, precum și în ziua următoare, în jurul orei 17, clădirea Universității din Bd. Republicii nr. 13 a fost reocupată de noi valuri de sute de mineri, care au continuat să devasteze, producând mari pagube materiale. Și de aceeași dată minerii au fost însoțiți de persoane îmbrăcate în haine civile, unele legitimându-se ca polițiști.

Arhitectura

În dimineața zilei de 14 iunie, în jurul orei 5,30, cca 200 de mineri înarmați cu bâte, răngi metalice, topoare, cabluri etc, au pătruns în Institut prin trei intrări, spărgînd geamul de la intrarea principală și forțînd două intrări din clădirea veche, apoi au intrat prin forțarea și distrugerea ușilor în spațiile Institutului, în care au răvășit lucrurile, au distrus echipament și au furat un mare număr de aparate, obiecte personale și rechizite-.

Un număr de 13 studenți ai Institutului și portarul de noapte au fost agresați în mod sălbatic, bătuți și duși în diferite locuri. Două persoane agresate foarte grav au fost internate la Spitalul de Urgență.

Valoarea totală a pagubelor produse la Universitate este estimată la cca. 3 milioane de lei, iar la Institutul de Arhitectură, birourile de proiectare T.A.G.C.H. și Uniunea Arhitecților-cu sediul în aceeași clădire - este estimată la cea 7 milioane lei.

Procesul de învățămînt în urma acestor acte vandale a fost grav perturbat. Nici o persoană implicată în aceste acțiuni nu a fost identificată de organele Procuraturii și Poliției.

Devastarea unor sedii de partide, asociații, redacții de ziare și locuințe ale, unor lideri politici

În ziua de 14 iunie, orele 5 dimineața un grup numeros de persoane, îmbrăcați în echipament de mineri au intrat cu forța în sediul central al P.N.T.-c.d. și în redacția ziarului "Dreptatea" oficiosul partidului.

Agresorii înarmați cu răngi, topoare și tîrnăcoape, "au procedat la maltratarea grava a persoanelor găsite în interiorul celor două localuri, trecînd apoi la distrugerea ușilor, ferestrelor, a mobilierului, la sustragerea și incendierea arhivelor, bibliografurilor, dosarelor și bibliotecii. S-au spart de asemenea dulapuri metalice, sertare, birourile utilajelor electrice și electronice care se aflau în dotarea

sediului. De asemenea s-a spart casa de bani a P.N.T.-c.d. de unee s-au sustras sumele existente.

În mod surprinzător a fost descoperită o casă de bani încastrată într-un perete interior, care a fost tăiat după spargerea zidului cu un aparat de tăiere cu flacăra. În ceea ce privește proveniența aparatului, este evident că acesta nu fusese adus [acolo de](#) către mineri din valea Jiului iar spargerea casei de bani a fost executată de profesionist.

În legătură cu marile distrugerii săvârșite la redacția ziarului "Dreptatea", acesta a fost obligat să-și întrerupă apariția timp de patru zile.

În urma distrugerilor și sustragerii de bani, P.N.T.-c.d. reclamă pagube însemnate. O parte a sumelor și bunurilor substrase au fost găsite asupra unui infractor și au fost restituite partidului.

În contextul evenimentelor petrecute în dimineața zilei de 14 iunie, menționăm prezența dl. Gelu Voican Voiculescu prim—vicepreședinte a Guvernului Provizoriu, la sediul central al P.N.T.-c-d- în jurul orei 6,30. Acesta nu a intervenit pentru oprirea vandalizării sediului.

Fapte similare s-au petrecut și la sediul P.N.L unde devastarea și jaful au pricinuit de asemenea pagube importante, sediul fiind practic distrus. În aceeași dimineață grupuri de mineri au devastat și jefuit, în trei reprize, sediul Asociației Foștilor Deținuți Politici din România.

De asemenea grupe de mineri au devastat sediul Uniunii Mondiale a Românilor Liberi și Muzeul Țăranului Român.

Faptele consemnate mai sus se încadrează în Decretul- Lege nr. 88 din 23 februarie 1990 care prevede la art. 1 protecția, ce organele de ordine sînt datorate să ofere prin întărirea pazei și luarea măsurilor corespunzătoare la sediile organelor de stat precum și ale partidelor și formațiunilor politice. Infracțiunile comise se încadrează în art. 2 și 3 ce stipulează că pătrunderea și degradarea sediilor partidelor și formațiilor politice se sancționează cu pedepse de la 3 la 5 ani.

Ca urmare se fac vinovați:

- Ministerul de Interne și Poliția Capitalei, care nu au luat măsuri de pază și protecție adecvate la sediile formațiunilor politice.
- Toți cei ce au acționat la devastarea și sustragerea de bunuri la sediile amintite.
- Organele de Procuratură și de Poliție ce pînă în prezent nu au putut identifica pe autorii acestor fărădelegi, cu excepția a patru infractori.

Comisia a solicitat de mai multe ori ca organele abilitate să urgenteze elucidarea acestor probleme, dar fără rezultat.

Suprimarea temporară a libertății presei

În zilele de 14 și 15 iunie mai mulți ziariști și reporteri romani și străini au fost împiedicați să-și exercite meseria lor fiind agresate în unele cazuri în mod brutal de grupuri de mineri.

După cum s-a mai arătat în ziua de 14 iunie grupuri de mineri au devastat și distrus redacția ziarului Partidului Național Țărănesc – creștin și democrat "Dreptatea". Ziarul n-a putut să apară cîteva zile.

Tot în cursul acestei zile un grup de mineri au încercat să impună prin amenințare suprimarea ziarului independent "România Liberă", reușind aceasta pentru cîteva zile. Conducătorul grupului a fost Cămărășescu Nicolae, fost ofițer de securitate.

Pentru aceste fapte foarte grave responsabilitatea revine celor care au incitat la aceste acțiuni sau au participat direct.

Neurmărirea penală a acestor persoane pune sub îndoială dorința reală de garantare a libertății presei, stipulate de Decretul-Lege nr. 2 din 27 decembrie 1989 și de acordurile internaționale la care România este semnatară (Actul Final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, semnat la Helsinki în 1975 și Documentul Final al Reuniunii de la Viena).

Violarea și percheziționarea locuințelor

În ziua de 14 iunie au fost violate, percheziționate, jefuite și devastate locuințele unor personalități politice-reprezentanți ai opoziției politice – și mai multe locuințe ale romilor.

Locuința dl.Corneliu Coiposu, președintele P.N.Ț.-c-d a fost victima unei tentative de incendiere în ziua de 14 iunie în jurul orei 1,30 prin răspândirea de benzină pe pereții exteriori ai casei. Numărul de înmatriculare a autoturismului Dacia cu care au sosit agresorii este cunoscut din relatările vecinilor. La orele 9 și 10 au fost două încercări de pătrundere în locuință. La ora 11,00 a sosit un camion al cărui număr de înmatriculare este cunoscut din relatările vecinilor, un grup de 30 de indivizi îmbrăcați în ținută de mineri, înarmați cu rânghi și târnăcoape, care au spart ușa de fier de la intrare, au intrat în locuință pe care au demolat-o și jefuit-o, din care au plecat cu același camion cu care au venit. Până în prezent, poliția și procuratura n-a identificat pe nici unul din agresorii sau proprietarii autoturismului și ai camionului cu care au sosit agresorii.

Locuința Dl.Rațiu, președintele U.M.R.L. și deputat P.N.Ț.-c-d, de asemenea a fost violată, devastată și jefuită, au fost agresate persoanele aflate în locuință. Până în prezent procuratura Militară din București a trimis în judecată trei inculpați – un lt.colonel, un plut.adjunct și un miner pentru sustragere de bani și obiecte din locuința dl.Rațiu, restul persoanelor implicate nefiind identificate.

L
o
c
u
i
n
ț
a

d
l
.

C
o
r
n
e
l
i
u

C
o

P
O
S
U
,

P
r
e
ș
e
d
i
n
t
e
l
e

P
.
N
.
Ț
.
-
c
-
d
-

Dl. Radu Cîmpeanu, președinte P.N.L., senator P.N.L. a fost avizat de mai multe telefoane anonime în dimineața zilei de 14 iunie că va fi vizitat de mineri și sa plece de acasă. In urma acestor telefoane a fost cerut ajutor militar care a sosit imediat pentru asigurarea pazei locuinței.

Începând cu ora 9,00-9,30 locuința a fost vizitată succesiv de 8 comandouri de mineri, care au venit să-1 aresteze pe dl. Cîmpeanu și au percheziționat casa. Datorită pazei militare n-a dispărut nimic din locuință. Militarii au temperat grupurile de mineri spunînd " casa este sub administrația armatei, domnul și doamna Cîmpeanu au plecat”.

Pînă în prezent poliția și procuratura n-a identificat nici o persoană care a participat la violarea domiciliului dl. Cîmpeanu.

In ziua de 14 iunie au fost atacate, devastate și jefuite mai multe locuințe ale romilor, locatarii fiind bătuți în mod brutal. Agresorii au fost grupuri îmbrăcate în ținută de mineri, în unele cazuri au ajuns la fața locului transportați în camioane. In câteva cazuri în momentul pătrunderii în locuință au fost însoțite și de polițiști. Un subofițer de poliție a declarat că în mod întîmplător a fost martor la o violare de domiciliu și a intrat în locuința respectivă în încercarea de a tempera violența agresorilor. Mărturia victimelor nu confirmă declarația lui.

În locuințele atacate au fost găsite, diferite mărfuri în cantități mari, persoanele atacate au fost suspectate de poliție făcînd activități comerciale nelegale.

Pînă în prezent poliția și procuratura n-a identificat nici o persoană dintre agresorii sau dintre cei care au fi indicat adresele grupurilor de agresiune. O persoană mai în vîrstă, care era grav bolnavă, a decedat în ziua de 14 iunie după o vizită de acest gen. Comisia nu deține informații din care să rezulte o cauzalitate directă între deces și atacul locuinței în dimineața acestei zile.

Agresiuni asupra persoanelor fizice în piețe și pe străzi

Multe persoane fizice și autoturisme particulare au fost agresate și percheziționate, în unele cazuri jefuite, în mod abuziv, în piețe și pe străzi de grupuri de mineri și de civili. Criteriile de "selecție" a agresorilor au fost aprecierile lor subiective despre victimele de a fi: suspect de participare la manifestările din Piața Universității, speculant - majoritatea romilor fiind agresați pe acest "criteriu" - student, intelectual, ziarist, de a nu recunoaște dreptul la legitimare a persoanelor civile sau la incitarea unor cetățeni.

Există mărturii, fotografii și înregistrări video despre violențe de o brutalitate ieșit din comun a unor grupuri de mineri și muncitori.

O parte din persoanele agresate și reținute de grupuri, de mineri, muncitori sau de civili au fost predate organelor de poliție care în majoritatea cazurilor, acceptînd colaborarea cu aceste persoane agresive, au preluat victimele care în majoritatea cazurilor au fost private de libertate peste 24 de ore, fără nici un act legal de reținere.

Pînă în prezent organele poliției și procuraturii n-au identificat nici o persoană implicată în aceste acțiuni agresive și nu este sub urmărire penală nici o persoană răspunzătoare pentru privarea nelegală de libertate a cetățenilor agresați.

5.4. PLECAREA MINERILOR DIN CAPITALA

În seara zilei de 15 iunie s-a dat semnalul de plecare a minerilor. Fără a se putea stabili exact ritmul acestor plecări, se menționează că în zilele de 14 - 17 iunie, din dispoziția ministrului apărării, au fost cazați în unitățile militare din Capitala 958 de mineri care au primit hrană conform normelor militare, echipament constînd din salopete kaki, bocanci etc. și unele obiecte de igienă. Minerii au rămas în aceste zile în incinta unităților militare, plecînd spre casă abia în ziua de 17 iunie. Rămînerea s-a făcut la sugestia dl. N.S. Dumitru, care a motivat-o spunînd: "să vadă cum e situația". La plecare minerii au luat întregul echipament militar oferit de unitățile respective.

Faptele comise de persoanele îmbrăcate în costume de mineri și a civililor care îi conduceau și dirijau constituie infracțiuni, fiind prevăzute și pedepsite prin dispozițiile Codului penal român: lovirea sau alte violențe (art. 180), vătămarea corporală (art. 181), vătămarea corporală gravă (art. 182) violarea de domiciliu (art. 192), lipsirea de libertate (art. 189), furt (art. 208-209), tîlhărie (art. 211), ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice (art. 321).

Sub aspectul normelor internaționale ele constituie încălcări ale Declarației Universale a Drepturilor Omului, Pactului Internațional cu privire la drepturile civile și politice, Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, Documentelor Finale ale Conferinței de la Helsinki și Reuniunii de la Viena, toate ratificate de România.

Discursul de mulțumire adresat minerilor

În seara zilei de 15 iunie 1990, la Palatul Expozițional din Capitală unde au fost adunați minerii, pregătiți de plecare, dl. Iliescu a ținut o cuvântare.

Discursul a început cu cuvintele: "Vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut în aceste zile, în general pentru toată atitudinea dumneavoastră de înaltă conștiință civică".

Membrii Comisiei parlamentare de anchetă, semnatori ai prezentului document, consideră că aceste fraze de mulțumire adresate minerilor, după ce populația Capitalei, opinia publică din țară și de peste hotare a luat cunoștință de atrocitățile, abuzurile, devastările și celelalte ilegalități săvârșite de aceștia în București, a constituit o mare greșeală politică din partea Președintelui țării.

Ulterior, televiziunile străine de pe întregul glob, au asociat aceste cuvinte cu scene de vandalism și agresiuni violente săvârșite de mineri, adică au redat cuvintele de mulțumire pe fundalul scenelor de groază ce au fost filmate în zilele, de 14-15 iunie 1990.

După această mulțumire, dl. Președinte a adresat o serie de epitete laudative minerilor, ca de exemplu: "sînteți o forță puternică, cu o înaltă disciplină civică, muncitorească, oameni de nădejde și la bine, dar mai ales la greu", cu un sentiment deosebit de conștiință civică, patriotică ... cu o dăruire exemplară v-ați arătat gata să fiți solidari cu puterea nouă".

Președintele a caracterizat evenimentele din 13 iunie ca fiind o lovitură de stat, o lovitură de nuanță legionară, fascistă.

După ce a descris evenimentele din 13 iunie, s-a ocupat de măsurile ce și-a propus puterea pentru viitor: tragerea la răspundere a oamenilor iresponsabili "care au patronat asemenea lucruri", dar "în ceea ce-i privește pe Rațiu și pe Cîmpeanu, trebuie să fim cu atenție: unul este deputat, celălalt senator se bucură de imunitate parlamentară...". A arătat că responsabilitatea morală o au și unii gazetari, unii intelectuali care au incitat în această perioadă.

A anunțat numirea noului ministru de interne, că se va reorganiza jandarmeria, că "ne gîndim la instituirea unei "gărzi naționale". A făcut apel la vigilență, combativitate, spirit de mobilizare și de luptă.

În încheiere președintele ales al României a rostit următoarele cuvinte: "Stim că avem în dumneavoastră un sprijin de nădejde, cînd va fi nevoie vom apela!"

Prin acesta, dl. Iliescu a lăsat deschisă posibilitatea repetării venirii minerilor în capitală, a amenințat indirect partidele de opoziție și pe oricine care are părere contrară puterii instaurate la 20 mai 1990.

CAP. 6 ALTE CONSIDERAȚII ASUPRA EVENIMENTELOR

6.1. AMINAREA LUCRĂRILOR PARLAMENTULUI ROMÂNIEI.

Convocarea Parlamentului în sesiuni extraordinare, atunci cînd împrejurările o cer, constituie o practică folosită în orice țară democratică. În țara noastră, Decretul-Lege nr. 92 din 14 martie 1990, în art. 82 lit. c înscrie aceasta ca o prerogativă a Președintelui României.

În zilele de 13 și 14 iunie 1990 membrii Parlamentului se aflau în Capitală. Cu toate acestea prin comunicate care un poartă vreo semnătură, lucrările Parlamentului României au fost amînate din ziua de 13 iunie pentru ziua de 14

iunie, pentru ca în ziua de 14 iunie să intervină o nouă amânare pentru ziua de 18 iunie 1990 (Buletinele ROMPRES din 13.VI. fila 52 și din 14.VI. fila 40).

Dacă avem în vedere că ordinea publică a fost restabilită în Capitală în noaptea de 13/14 iunie 1990 pe la orele 1.00-1,30, când autoritățile controlau deplin întreaga situație, amânarea lucrărilor Parlamentului nu își găsește justificarea și constituie o desconsiderare a principiului separațiunii puterilor în stat. In acele împrejurări deosebite, puterea legislativă a fost privată de dreptul de participare imediată la viața politică a țării.

Răspunderea acestor amânări o poartă persoanele care au hotărât și au dispus transmiterea comunicatelor.

6.2. ROLUL TELEVIZIUNII ȘI A ALTOR MIJLOACE

DE INFORMARE

Emisiunile Televiziunii Romane în zilele de 13-14 și 15 iunie au avut o mare influență asupra evoluției evenimentelor din acele zile.

Datorita modului tendențios de selectare a informațiilor și a prezentării multor fapte neadevărate, Televiziunea Română a avut în aceste zile un rol incitator și nefast.

Semnatarii opiniei separate de față au stabilit următoarele acțiuni greșite și responsabilități:

- Pentru ziua de 13 iunie emisiunile au fost ample, cu imagini preluate atât de la sol cât și din elicopter, în special în zonele de atacare a instituțiilor de stat. Ministerul de Interne, Serviciul Român de Informații, Poliție și deasupra Pieții Universității, pe când pentru zilele de 14 - 15 iunie emisiunile au fost practic inexistente cu privire la atacarea și distrugerile efectuate de mineri la institutele superioare de învățământ, partidele politice, asociații apolitice, ziare de opoziție, locuința particulare, precum și asupra unor cetățeni ai Capitalei. Această diferențiere tendențioasă a avut ca urmare creerea unei imagini exagerate, ca amploare, a violențelor din ziua de 13 iunie și acoperirii violențelor din 14 - 15 iunie, care ca amploare și consecințe sociale au fost mai grave. De asemenea s-a constatat că pentru ziua de 13 iunie au fost puse în acțiune personalul, mijloacele de filmare de la sol, pe când pentru zilele din 14-15 iunie acestea au lipsit cu desăvârșire.

- Au fost transmise știri și imagini cu totul false asupra unor pretinse obiecte găsite în Piața Universității, la institutele de învățământ superior și la partidele politice (arme de foc, muniție, droguri, mașini de fabricat bani). Cercetările organelor de stat și ale Comisiei au infirmat aceste informații.

- S-a afirmat că printre manifestații din 13 iunie se găseau persoane drogate. Cercetările Ministerului Sănătății și ale Comisiei au infirmat și aceste informații.

- S-a oprit în mod nejustificat și nereglementar emisiunea T.V. timp de o oră, creîndu-se prin aceasta panică în populație, prin exagerarea situației reale, a pericolului din partea agresorilor.

- Atmosfera creată de emisiunea T.V. s-a agravat în continuare prin intervenția președintelui televiziunii, care în mijlocul unui grup de colaboratori a relatat într-un mod exagerat și incitator din punct de vedere social și etnic,

agresiunea asupra instituției, deși în acel moment localul televiziunii era controlat de forțele de ordine.

– Televiziunea s-a pretat la incitarea populației, la delațiune pe baza filmărilor din 13 iunie, invitând populația să semnaleze persoane eventual cunoscute. Semnatarii documentului de față consideră de aceea că informarea opiniei publice de către televiziune, în mod selectiv, în zilele de 13 - 14 și 15 iunie, oprirea nejustificată a emisiunii și intervenția incitatoare a conducerii televiziunii în seara zilei de 13 iunie a constituit un factor major în amplificarea situației reale, în implicarea civililor în acțiuni agresive și incitare împotriva comunității romilor. Responsabilitatea acestor atitudini revine președintelui și directorului general al Televiziunii, care au patronat și participat direct la emisiuni, creînd panică în populație în loc să contribuie la calmarea opiniei publice, dovedind prin aceasta ireponsabilitate în funcție.

Subliniem constatarea că cei care conduceau Televiziunea erau primii care trebuiau să fie conștienți de faptul că Televiziunea, prin impactul ei direct și imediat asupra societății angajează conștiința civică în laturile ei cele mai labile, putînd alimenta un resentiment emoțional colectiv și ca urmare, de atitudine.

Orăspundere legată de Televiziune o are și Ministerul Telecomunicațiilor, care a contribuit la oprirea emisiunii în seara zilei de 13 iunie 1990.

În afara Televiziunii și alte mijloace de informare au avut influențe nefaste asupra evoluției evenimentelor. Astfel, radio-difuziunea a emis informații similare celor transmise de televiziune.

Unele organe de presa au prezentat în acele zile articole incitatoare compuse pe baza unor informații false, ca de exemplu ziarul "Adevărul" nr. 142 din 14 iunie 1990 care a publicat un articol cu titlul "Bande legionare și-au făcut apariția în uniforme".

Responsabilitatea articolelor incitatoare revine conducerii ziarelor respective.

O mare responsabilitate revine Agenției Rompres care în acele zile a furnizat știri tendențioase, deformînd grav realitatea și avînd un efect incitator.

6.3. ROLUL MINISTERULUI DE INTERNE, A SERVICIULUI

ROMAN DE INFORMAȚII ȘI A PROCURATURII GENERALE.

În evenimentele din 13, 14 și 15 iunie 1990 cele trei instituții au avut un rol principal deoarece erau cele abilitate, în profilul fiecăreia, să asigure sau să restabilească ordinea în stat și să ia măsurile ce decurgeau din evenimente.

În privința acțiunilor din Piața Universității și a responsabilităților pentru toate cele petrecute în ziua de 13 iunie, convingerile semnatarilor documentului de față au fost înscrise mai înainte.

În privința acțiunilor și violențelor din zilele de 14 și 15 iunie 1990 faptele nu au fost elucidate decît în măsură redusă. După cum s-a arătat în Cap. 5 în aceste zile s-au produs violențe, distrugerii și furturi la multe instituții, partide politice, ziare și locuințe, precum și violențe grave asupra cetățenilor.

Comisia a solicitat în repetate rînduri ca organele abilitate să prezinte rapoarte de anchete asupra faptelor și făptașilor acestor acte.

Materialele scrise și depozițiile conducătorilor organelor de stat au fost insuficiente și needificatoare.

Comisia a urmărit să cunoască pe cei care au instigat și dirijat și pe cei ce au executat, violențele, distrugerile și furturile din 14 și 15 iunie 1990.

Pînă la încheierea raportului s-au primit informații numai despre patru făptași de furturi, deși sînt cunoscute sute de acte de agresiune și de distrugere.

Semnatarii documentului de față au cerut pe parcursul anchetei atît conducătorilor celor trei instituții cît și primului ministru să opereze anchetele necesare și să prezinte rapoartele complete corespunzătoare.

Datorită întîrzierii care continua, s-a recurs și la ajutorul Parlamentului printr-o Declarație prin care se cereau din nou intervenții pentru obținerea acestor informații, propunîndu-se ca ultim termen data de 20 ianuarie 1991. De altfel însuși Președintele României a transmis un semnal în acest sens în Parlament, în cuvîntarea din 21 decembrie 1990.

La toate aceste intervenții nu s-a obținut nici un rezultat util.

În această problemă comisia deține informații, din filmări și audieri, din care rezultă că grupurile de mineri care au acționat în Capitală, în cele mai multe cazuri, erau dirijate și conduse de polițiști în uniformă sau agenți în haine civile, care în prealabil se legitimaseră minerilor. Agenții în uniformă sau în haine civile erau cei care dispuneau constituirea de filtre de control și indicau minerilor persoanele care trebuia să fie prinse și conduse la autovehiculele pregătite de organele de poliție. Sub conducerea acestora minerii, sau așa ziii mineri, s-au dat la acte de violență de mare cruziue, la distrugeri, la furturi, legitimări ale persoanelor și alte acte ilegale.

În pofida probelor, factorii responsabili din Ministerul de Interne și S.R.I. au negat orice amestec al cadrelor lor, în acțiunile minerilor.

Se precizează că această concluzie a fost preconizată de însuși președintele României în cadrul discursului din dimineața zilei de 14 iunie la orele 5,30.

De asemenea primul ministru a declarat, într-un interviu, că unele cadre ale securității ar fi fost implicate în acțiunile din 13 și 14 iunie 1990.

Primul ministru a declarat comisiei de anchetă parlamentară că guvernul a căutat să țină sub control acțiunile minerilor, deci au existat organe sau agenți prin care guvernul putea acționa asupra minerilor.

Pe baza celor înscrise mai sus, semnatarii documentului de față sîntem îndreptățiți să considerăm implicarea evidentă a unor lucrători de poliție și a altor agenți în civil în actele de violență și distrugeri din zilele de 14 și 15 iunie 1990. Această poziție a instituțiilor menționate mai sus se încadrează în tendința de a se trece responsabilitățile actelor din 14 și 15 iunie 1990 exclusiv pe seama minerilor, care în nici un caz nu pot fi absolviți de actele săvîrșite.

Răspunderea implicărilor revine în primul rînd ministerului de interne și subalternilor, precum și primului ministru, care are atribuția de a conduce și a controla activitatea Ministerelor, cu atît mai mult cu cît acesta a și fost atenționat direct în acest sens.

În ceea ce privește Serviciul Român de Informații, comisia constată că pentru ziua de 13 iunie 1990 acesta a furnizat date numeroase asupra celor care au întreprins violențele din faza a doua; pentru zilele de 14 și 15 iunie astfel de informații lipsesc.

Răspunderea asupra atrocităților, distrugerilor și furturilor săvîrșite în zilele de 14 și 15 iunie cad în primul rînd asupra făptașilor încă neidentificați.

În al doilea rînd, răspunderea cade asupra Ministerului de Interne și directorului S.R.I., care nu au urmărit identificarea autorilor și complicilor pentru actele grave săvîrșite în zilele de 14 și 15 iunie 1990.

În aceeași măsură, răspunderea cade și asupra primului ministru care nu a controlat activitatea Ministerului de Interne

De asemenea, Procuratura Generală nu și-a exercitat, pînă la încheierea raportului atribuțiile de supraveghere a urmăririi penale pentru infracțiunile din 14 și 15 iunie nefinalizînd actele proprii de urmărire penală.

Menționăm că organelor de urmărire penală le-au fost adresate peste 50 de plîngeri penale din partea persoanelor fizice agresate, pentru loviri și alte violențe, cît și un număr de 27 plîngeri penale din partea unor persoane juridice ale căror sedii au fost devastate și li s-au sustras bunuri în acele zile.

6.4. VICTIME SI PAGUBE MATERIALE

În zilele de 13-15 iunie ca urmare a actelor de violență comise a rezultat un număr de 6 decese (4 prin împușcare, 1 prin înjunghiere și 1 prin infarct miocardic acut) și 542 răniți, dintre care 139 cu leziuni grave, necesitînd internarea în unitățile sanitare din București. Astfel:

- în ziua de 13 iunie au fost internați în spital 44 de bolnavi, dintre care 11 cu diagnosticul de "plagă împușcată" Primul bolnav cu plagă împușcată a fost internat la ora 20,50, în clinica de oftalmologie;
- în ziua de 14 iunie au fost internați 81 de bolnavi, dintre care 66 cu diagnosticul de: traumatism cranio-cerebral, plăgi confuze la nivelul feței și gîtului, fractură de mandibulă fractură de piramidă nazală etc;
- în ziua de 15 iunie au fost internați 11 bolnavi;
- în zilele de 16-18 iunie au fost internați 3 bolnavi, ei fiind agresați în zilele de 14 și 15 iunie.

Pe lîngă acești bolnavi au mai existat încă cîteva sute de răniți care nu s-au prezentat de frică la tratament.

*

Din documentațiile și mărturiile celor audiați a rezultat că violențele din 13, 14 și 15 iunie au condus la pierderi materiale foarte ridicate.

Comisia de anchetă nu a fost abilitată și nici nu avea competența pentru stabilirea valorică a acestor pierderi materiale.

Acestea urmează să fie stabilite de organele abilitate în stat conform legii.

Se menționează totuși că valorile recuperate pînă în prezent reprezintă o proporție extrem de redusă din pagubele totale.

6.5. REȚINERI SI TRATAMENTE ABUZIVE

Minerii și forțele polițienești au procedat în zilele de 14 și 15 iunie 1990 la reținerea unui număr de 1021 persoane. Capturarea acestora s-a făcut în condițiile unei adevărate vîntură de oameni, cu sălbăticie și cruzime. Persoanele astfel lipsite de libertate au fost depuse la secții de poliție. Poliția Capitalei și școlile Ministerului de Interne de la Băneasa și Măgurele.

Pînă la urmă imensa majoritate a reținuților au ajuns la aceste școli ale Ministerului de Interne de la Băneasa și Măgurele, care deși nu dispuneau de condiții corespunzătoare au devenit – contrar dispozițiilor legale în materia - locuri de deținere improvizate.

Acolo se aflau împreună, majori și mineri, bărbați și femei, în magazine cu ciment pe jos, fără elementare condiții de igienă, iar aceasta în condițiile în care o parte din cei reținuți erau răniți în urma molestărilor dobîndite cu prilejul arestărilor stradale.

Contrar dispozițiilor codului de procedură penală nu au fost întocmite ordonanțe de reținere sau mandate de arestare decât mai târziu și numai pentru inculpații care au făcut obiectul trimerii în judecată.

Numeroase persoane au declarat că în timpul acestei rețineri au fost supuse unui tratament crud, inuman și degradant, ca au fost apoi cercetate în condiții străine unei desfășurări corecte a procesului penal, că au fost private de dreptul de apărare timp îndelungat, că nu au putut lua legătura cu familiile, că au fost un timp lipsite de asistență medicală.

Este de observat că anchetele s-au desfășurat fără respectarea principiului prezumției de nevinovăție prevăzut de art. 66 din Codul de procedură penală. Sub aspect juridic aceste fapte încalcă prevederile dispozițiilor legale care privesc garantarea libertății persoanelor (art. 5 din codul de procedură penală), dreptul de apărare (art.6) și interzicerea mijloacelor de constrângere (art.68). Ele pot atrage incidența unor texte penale, ca infracțiuni: arestarea nelegală și cercetarea abuzivă (art. 266 cod penal) și supunerea la rele tratamente (art. 267) cod penal.

De asemenea, ele contravin Declarației Universale a Drepturilor Omului (art.5) și Pactului Internațional cu privire la drepturile civile și politice (art.7 și 10), acte de drept internațional ratificate de România.

Răspunderea acestor fapte revine lucrătorilor din aparatul de poliție și organelor de Procuratură îndatorate la supravegherea urmăririi penale în aceste cauze, precum și Ministerului de Interne care trebuia să dispună anchete în acest sens.

6.6. EXODUL POPULAȚIEI

După evenimentele din 13 - 15 iunie 1990 a sporit îngrijorător numărul românilor care au părăsit țara și s-au refugiat ori stabilit în Occident. Fenomenul acesta a căpătat prin amploare caracterul unui adevărat exod. Ca orice fenomen social el poate avea o etiologie complexă dar între cauzele sale se află cu siguranță și neîncrederea în posibilitatea instaurării unui regim democratic în țară și a dobândirii unui standard de viață decent.

Dacă după decembrie 1989 nădăjduiam că o parte din românii aflați în exil se vor reîntoarce în patrie, sîntem acum nevoiți să constatăm o creștere a emigrării, mai ales în rîndul tinerilor și intelectualilor și practic nici o revenire a românilor din exil.

CAP. 7 CONCLUZII SI RECOMANDARI

7.1. CONCLUZII

Evenimentele desfășurate în zilele de 13, 14 și 15 iunie 1990 în Capitală au reprezentat cele mai grave conflicte politico-sociale petrecute în țara noastră de la Revoluția din Decembrie și pînă în prezent, evenimente soldate cum morți, răniți și mari pagube materiale.

Efectele acestor evenimente au fost dezastroase atît pentru unitatea societății românești cît și pentru prestigiul și creditul României în lume.

În prezent se impune a se trece la repararea daunelor morale, sociale, politice și economice, produse de aceste evenimente prin stabilirea și asumarea responsabilităților drept garanție pentru ca acte similare celor din 13, 14 și 15 iunie să nu se mai poată repeta în România.

În cele ce urmează se prezintă concluziile la care au ajuns semnatarii documentului de față, pînă la data de 24 ianuarie 1991, pe baza interpretării de ansamblu a actelor elucidate și luînd în considerație legislația țării noastre și legislațiile internaționale la care România a aderat sau la care urmează să adere.

Evenimentele tragice din 13, 14 și 15 iunie 1990 au fost legate de existența Manifestației din Piața Universității care a durat continuu 52 zile.

Formarea acestei manifestații s-a datorat nemulțumirii unei părți a populației, indiferent de proporția acesteia, față de evoluția politică în țara noastră după revoluție, această nemulțumire s-a creat din îngrijorarea că situația din țară evoluează spre o nouă dictatură de tip comunist, teamă ce provenea din prezența la conducerea țării a cadrelor din marea nomenclatură comunistă, a structurilor fostului partid comunist și a vechii securități, precum și din reluarea unor vechi practici de calomniere și de intimidare.

Manifestația din Piața Universității nu a fost aprobată, dar a fost tolerată de autorități și de populația capitalei datorită amploarei ei și încărcăturii simbolice a locului unde și-au jertfit viața, în timpul Revoluției, cei mai mulți tineri în București.

1. Hotărîrea de evacuare a Pieței Universității a fost luată la 11 iunie 1990 într-o întrunire condusă de Președintele României și de Primul Ministru. S-a prevăzut ca forțele de ordine să fie sprijinite de cca. 5.000 de cetățeni civili. Decizia de folosire a forțelor civile împotriva altor civili constituie o încălcare a normelor ce caracterizează statul de drept.

Responsabilitatea cade în principal asupra Președintelui României, care în această calitate este primul care are îndatorirea de a veghea la respectarea legalității și a drepturilor omului, să exprime și să apere egal și imparțial interesele, opțiunile și drepturile tuturor cetățenilor României.

Răspunderea nu este micșorată de faptul că liderii sindicali din București nu au dat urmare acestei mobilizări, pentru ca muncitorii să nu fie puși în conflict cu ceilalți locuitori ai Capitalei.

2. Acțiunea violentă a forțelor de ordine în zorii zilei de 13 iunie, a depășit necesitățile măsurilor de restabilire a ordinii și s-a transformat într-un act de represiune asupra manifestaților care nu au opus nici un fel de rezistență, cei mai mulți încercînd chiar să fugă.

Această acțiune a constituit cauza declanșării violențelor din 13 - 15 iunie 1990.

Responsabilitatea cade asupra ministrului de interne, a primului său adjunct și a cadrelor care au participat la acțiune.

3. Violența cu care manifestații au ripostat la acțiunea forțelor de ordine prin reocuparea Pieței și atacarea instituțiilor de stat (Poliția Capitalei, Ministerul de Interne, Serviciul Român de Informații și Televiziunea) a constituit o încălcare gravă, cu caracter penal a dispozițiilor legale.

Responsabilitatea cade asupra făptuitorilor care se află în curs de judecată, în raport de infracțiunile care vor fi reținute în sarcina acestora.

4. Abandonarea de către forțele de ordine a misiunii de pază și apărare a obiectivelor atacate de agresori și retragerea în momentele cînd Capitala avea nevoie de prezența și intervenția lor, a constituit un act grav de indisciplină militară și de comandă.

Răspunderea asupra situației cade asupra Primului Ministru care nu a controlat și supravegheat conducerea Ministerului de Interne, asupra ministrului de interne și a primului său adjunct care au condus nemijlocit operațiunile organelor de ordine în ziua de 13 iunie.

5. Apelurile către populație ale Președintelui României și ale Guvernului pentru a participa la restabilirea ordinii nu erau necesare în raport cu situația reală existentă în Capitală. Aceste apeluri cuprindeau informații greșite și au avut un efect incitator. Pe de altă parte, procedeul de a ridica o secțiune a societății împotriva alteia este străin principiilor democratice ale statului de drept și puteau conduce la un război civil. Totodată s-au încălcat și prevederi ale dreptului internațional (art. 4 din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice la care a aderat România la data de 31 octombrie 1947), conform căruia în asemenea cazuri trebuia proclamată starea excepțională sau de urgență și anunțată Organizația Națiunilor Unite.

6. Informarea opiniei publice de către televiziune în mod selectiv în zilele de 13, 14 și 15 iunie, oprirea nejustificată a emisiunii în seara zilei de 13 și intervenția incitatoare a conducerii televiziunii în seara respectivă a constituit un factor major în amplificarea situației reale, în implicarea civililor în acțiuni agresive și incitarea împotriva comunității romilor.

Răspunderile cad, în principal asupra conducerii Televiziunii Române și Ministerului Telecomunicațiilor.

7. Mobilizarea și organizarea transportului la București a cca. 20.000 de persoane, majoritate mineri, s-a efectuat în baza unor solicitări ale organizațiilor partidului de guvernământ și a puterii locale din numeroase centre miniere și orașe din țară.

Transportul mării majorității s-a efectuat cu trenuri special formate și puse în circulație prin încălcarea regulamentelor în vigoare. Cazarea, transportul lor prin oraș și alimentarea s-a făcut cu concursul Primăriei Capitalei și a armatei.

Răspunderea revine organelor de conducere locale, Ministerului Transporturilor și Guvernului care deși informate de intenția minerilor nu a luat măsuri de a-i opri.

8. Cu toate că în zorii zilei de 14 iunie armata restabilise ordinea în Capitală, Președintele României a ținut un discurs minerilor sosiți în București în care au fost îndemnați să reocupe Piața Universității, discurs care conținând neadevăruri a constituit și o incitare la agresiune. Răspunderea cade exclusiv asupra Președintelui României.

9. Conducerea grupurilor de mineri la adrese precise ale unor partide politice de opoziție, asociații, facultăți, redacții de ziare și locuințe de lideri politici, pătrunderea fără drept în aceste sedii și locuințe și comiterea de distrugerii și furturi însemnate au constituit infracțiuni grave.

Responsabilitatea acestor acte revine în primul rând celor care au condus grupurile, polițiștilor și agenților care s-au angajat în aceste grupuri.

Se precizează că asupra acestor acțiuni violente și furturi nu s-a întreprins de instituțiile abilitate anchete pentru identificarea vinovaților în afară de patru

persoane care au sustras bunuri din locuința unui lider politic și din sediul unui partid politic.

De asemenea, Ministerul de Interne poartă responsabilitatea neprotejării sediilor partidelor politice, conform prevederilor legale.

10. Suprimarea temporară a apariției unor ziare de opoziție sau independente, molestarea și punerea în imposibilitate de a-și desfășura activitatea a ziariștilor români și străini constituie o gravă încălcare a libertății presei, ale prevederilor documentului final al reuniunii de la Helsinki și Viena.

Responsabilitatea acestor acte revine celor care le-au înlăptuit și care pînă în prezent nu au fost identificați din culpa organelor abilitate.

11. Atacarea instituțiilor de învățămînt superior, distrugerea laboratoarelor și bibliotecilor acestora, agresarea unor studenți și cadre didactice, a diverșilor cetățeni suspectați de a fi intelectuali sau participanți la fosta manifestație din Piața Universității, a unor femei care deranjau prin ținută vestimentară, a unor cetățeni care au protestat la legitimarea lor de către mineri ori interveneau în favoarea victimelor, a constituit o gravă încălcare a Drepturilor Omului și a dispozițiilor Codului Penal.

Aceste acțiuni au prezentat un deosebit pericol social în multiplele cazuri în care acești cetățeni au fost grav răniți.

Adesea la actele de agresiune săvîrșite de grupuri de mineri au asistat în mod pasiv și tolerant polițiști.

12. Dirijarea și pătrunderea unor grupe de mineri în cartiere și locuințe ale romilor sub pretextul unor controale economice, reținerea și maltratarea acestora, efectuarea de perchezitii și confiscări abuzive au constituit încălcări ale legii penale și ale Convenției Internaționale din 7 martie 1966 privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, ratificat și de România. Responsabilitățile sînt similare celor înscrise la punctul precedent.

13. Discursul președintelui României cu ocazia plecării minerilor din capitală prin care a adresat mulțumiri și încurajări minerilor pentru atitudinea lor civică a cuprins și unele neadevăruri dar a avut și un caracter aprobativ pentru actele ilegale comise.

Totodată discursul nu a exclus posibilitatea de a apela și în viitor la intervenția minerilor.

Răspunderea cade exclusiv asupra Președintelui României.

14. Deținerea cu privire de libertate a peste 1.000 de persoane în alte locuri decît cele de reținere, neadecvate, mai multe zile în mod abuziv, fără forme legale, minori și majori împreună, adesea bărbați și femei în aceleași încăperi, supunerea la rele tratamente inumane și degradate, lipsiți de dreptul de apărare, privați de orice contact cu familiile constituie grave încălcări ale legii penale române, a Declarației Universale ale Drepturilor Omului, și Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice.

Răspunderea revine organelor de urmărire și cercetare penală și organelor de procuratură.

15. Neidentificarea celor care au instigat, condus și dirijat grupurile de mineri în actele de agresiune comise în zilele de 14 și 15 iunie, se datorește organelor Ministerului de Interne și Serviciului Român de Informații. Atitudinea acestor organe se încadrează în tendința de a se trece responsabilitatea actelor din 14 și 15 iunie exclusiv asupra minerilor.

C O N S E C I N Ţ E

Evenimentele din 13 - 15 iunie 1990 au avut consecințe grave de natură socială, politică și economică, care se prelungesc în viitor.

Astfel, aceste evenimente au condus la scindarea societății românești în grupuri antagonice, pe criterii sociale, profesionale și etnice. Chiar dacă ne-am rezuma la ruptura dintre o parte însemnată a intelectualității și mineri, este suficient pentru a conchide că s-a produs un adevărat dezastru social.

Neexercitarea măsurilor coercitive de către autorități față de cei vinovați pentru violențele din 14 și 15 iunie 1990 constituie, în continuare, o sursă de profunde nemulțumiri.

Cu toate că manifestația din Piața Universității a fost nonviolentă și că partidele politice nu au avut nici un amestec în agresiunile din ziua de 13 iunie 1990, batalioanele civile de pedeapsă au urmărit și reușit să timoreze și să lezeze profund opoziția.

Etichetarea opoziției drept "destabilizatoare" pe fondul nepedepsirii celor vinovați de devastarea sediilor partidelor politice și suprimarea unor ziare, lasă loc supoziției că partidul de guvernământ își rezervă monopolul exclusiv al puterii, specific partidului unic, ceea ce atentează la principiile democrației.

În zilele de 14 și 15 iunie 1990 s-a obținut intimidarea partidelor democratice tradiționale, a presei independente și a opoziției extraparlamentare. Față de această situație, „Trebuie restabilită conștiința că opoziția parlamentară, partidele și presa de opoziție fac parte din stat și sînt instituții la fel de necesare acestuia ca instituția guvernamentală sau partidul majoritar. Se poate estima că opoziția are drepturi legale de a fi protejată, respectată, împotriva oricărui atentat. Și că, atunci cînd se produce acest atentat, este un atentat la Republică" (Paolo Ungari, profesor de drept constituțional la Roma).

Pe plan economic, efectele nefaste ale acestor evenimente se materializează în pagube de zeci de milioane de lei cauzate unor instituții de învățămînt și cultură, unor instituții guvernamentale, unor sedii ale partidelor de opoziție unor asociații și unor persoane fizice.

Traumatizarea socială, în special a tineretului și a intelectualității a generat o amplificare întrijorătoare a exodului populației spre țările democratice dezvoltate.

Pe plan extern evenimentele din 13 - 15 iunie 1990 au produs sistarea unor ajutoare economice, îndepărtarea unor întreprinzători străini și o rezervă a Comunității Europene față de România cu consecințe greu de estimat.

7.2. RECOMANDĂRI

7.2.1.

Continuarea și urgentarea actelor de urmărire penală și tragerea la răspundere a vinovaților pentru evenimentele din 13 - 15 iunie 1990.

Ministerul de Interne și Procuratura urmează să prezinte lunar rapoarte Parlamentului despre stadiul îndeplinirii acestei îndatoriri.

7.2.2.

- Înlocuirea actualului ministru de interne Doru Viorel Ursu pentru nefinalizarea anchetelor prin care trebuiau identificați și trași la răspundere cei care au manipulat și condus grupurile de agresori din zilele de 13 - 15 iunie, care lăsați în libertate continuă să prezinte un potențial de pericol public, precum și pe toți făptașii actelor de agresiune.

De asemenea pentru că nu s-au efectuat anchetele administrative cu privire la cadrele de poliție care au săvârșit abaterile de la lege menționate în cuprinsul Raportului.

- Aplicarea dispozițiilor regulamentelor militare generalilor Mihai Chițac și Corneliu Diamandescu pentru modul defectuos în care au condus operațiile forțelor de ordine în 13 iunie.

- Sancționarea conducerii Serviciului Român de Informații pentru activitatea insuficientă obținerii și apoi transmiterii informațiilor către organele de poliție și procuratură cu privire la evenimentele din 13 - 15 iunie, informații solicitate și de comisia parlamentară de anchetă.

- Înlocuirea președintelui Radioteleviziunii Române Răzvan Teodorescu și a directorului general Emanoil Valeriu, pentru dezinformare și instigare la confruntări sociale și etnice

- Deschiderea anchetei administrative în vederea sancționării celor care au încălcat regulamentele Căilor Ferate Române în zilele de 13 - 15 iunie.

- Deschiderea anchetei administrative în vederea sancționării celor care au dispus și aprobat întreruperea procesului de producție în unitățile părăsite prin deplasarea minerilor la București în zilele de 13 - 15 iunie 1990, cu examinarea răspunderii materiale pentru acoperirea cheltuielilor de transport.

- În ce privește pe primul ministru în raport cu faptele grave comise în zilele de 11-15 iunie și continuare pînă la data redactării prezentului Raport, considerăm că acesta are obligația să se prezinte în fața Parlamentului și în mod onest și fără echivoc să-și asume responsabilitatea consecințelor politice, sociale și economice care au prejudiciat grav interesele națiunii.

Deoarece credibilitatea primului ministru a fost profund afectată și pentru ca poporul român să aibă garanția că fapte similare cu cele din 13 - 15 iunie 1990 nu se vor mai putea repeta, îi cerem ca pînă la data de 15 martie 1991 să inițieze și să finalizeze toate anchetele penale și administrative privitoare la vinovații pentru faptele din 13 - 15 iunie 1990, raportînd Parlamentului despre aceasta.

Subliniem că în situația în care vom considera că rezultatele nu vor corespunde acestui deziderat, ne rezervăm dreptul de a iniția procedura moțiunii de neîncredere.

- În ce privește pe Președintele României, considerăm că abaterile nedemne de funcția prezidențială săvârșite în zilele de 11 - 15 iunie 1990 îi impun obligația să aibă tăria morală, pentru asumarea răspunderii în fața națiunii, trăgînd totodată consecințele conform normelor consacrate în toate țările cu adevărat democratice, bazate pe principiile statului de drept.

- Considerăm că este echitabil ca pînă la identificarea persoanelor vinovate pentru evenimentele din 13 - 15 iunie 1990 statul să avanseze și să achite sumele necesare dezdăunării celor vătămați ori familiilor acestora (în cazul deceselor), sume ce vor fi apoi recuperate de la persoanele vinovate.

7.2.3.

Analiza evenimentelor din 13-15 iunie 1990 ne conduce la următoarele propuneri legislative:

Principiul separațiunii puterilor în stat trebuie înscris în Constituție și apoi el va fi reflectat în întreaga legislație într-o formulare care să excludă confuzia funcțiilor statale fundamentale și posibilitatea unor ingerințe între puterile constituite în stat, păstrând posibilitatea controlului reciproc, în condițiile stabilite de lege și a echilibrului celor trei puteri.

Delimitarea atribuțiilor prezidențiale de cele ale guvernului în domeniul activității executive, cu prerogative distincte să elimine posibilitatea preluării lor în anumite situații.

Toate acestea ar putea fi realizate dacă forma de stat preconizată în viitoarea Constituție ar fi republica parlamentară.

Va trebui înscrisă în lege, cu prevederea unei sancțiuni, interdicția categorică de a se constitui, ori de a institui forțe civile paralele celor de ordine, ori substituind organele de ordine publică, precum și interdicția de "conlucrare" a unor asemenea forțe civile cu cele abilitate prin lege.

De asemenea, pentru evitarea repetării unor precedente să se înscrie într-o dispoziție legală interdicția reprezentanților partidului de guvernământ, care nu au funcții în aparatul de stat, să se substituie organelor de stat în vreo împrejurare. Partidul de guvernământ are mijloace constituționale prin care să imprime linia politică ce urmează să o adopte guvernul, dar administrația trebuie făcută exclusiv de organele de stat special abilitate.

În legea care va reglementa mijloacele audio-vizualului, la capitolul privind Televiziunea Română, va trebui să se menționeze expres ca să se sancționeze faptele intenționate de informare incorectă, cu efecte de incitare la agresiune ori la reprimare nediferențiată față de vinovați și inocenți. Vor trebui sancționate orice ingerințe ale Puterii în alcătuirea tendențioasă a emisiunilor T.V. și abolirea cenzurii în acest domeniu, acordându-se o deosebită atenție conținutului emisiunilor de actualități.

**Sergiu Cunescu, deputat - grupul parlamentar ecologist și social democrat,
vicepreședinte al comisiei**

Mihai Ruva, senator P.N.L.

Sabin Ivan, senator P.N.L.

Radu Ciuceanu, deputat P.N.L.

Zoltan Hosszu, senator U.D.M.R.

Laszlo Zsigmond, senator U.D.M.R.

Valentin Gabrielescu, deputat P.N.T.-cd.

CONCLUZIILE PRELIMINARE

ALE COMISIEI PARLAMENTARE DE ANCHETA A EVENIMENTELOR

DIN 13-15 IUNIE 1990

Evenimentele desfășurate în zilele de 13, 14 și 15 iunie 1990 în Capitală au reprezentat cele mai grave conflicte politico-sociale petrecute în țara noastră de la Revoluția din Decembrie și pînă în prezent, evenimente soldate cu morți, răniți și mari pagube materiale.

Efectele acestor evenimente au fost dezastroase atît pentru unitatea societății românești cît și pentru prestigiul și creditul României în lume.

În prezent se impune a se trece la repararea daunelor morale, sociale, politice și economice, produse de aceste evenimente prin stabilirea și asumarea responsabilităților drept garanție pentru ca acte similare celor din 13, 14 și 15 iunie să nu se mai poată repeta în România.

În cele ce urmează se prezintă concluziile preliminare la care au ajuns semnatarii documentului de față, pînă la data de 15 ianuarie 1991, pe baza interpretării de ansamblu a actelor elucidate și luînd în considerație legislația țării noastre și legislațiile internaționale la care România a aderat sau la care urmează să adere.

Evenimentele tragice din 13, 14 și 15 iunie 1990 au fost legate de existența Manifestației din Piața Universității, care a durat continuu 52 zile.

Formarea acestei manifestații s-a datorat nemulțumirii unei părți a populației; indiferent de proporția acesteia, față de evoluția politică în țara noastră după revoluție, această nemulțumire s-a creat din îngrijorarea că situația din țară evoluează, spre o nouă dictatură de tip comunist, teamă ce provenea din prezența, la conducerea țării a cadrelor din marea nomenclatură comunistă, a structurilor fostului partid comunist și a vechii securități, precum și din reluarea unor vechi practici de calomniere și de intimidare.

Manifestația din Piața Universității nu a fost aprobată, dar a fost tolerată de autorități și de populația capitalei datorită amploarei ei și încărcăturii simbolice a locului unde și-au jertfit viața, în timpul Revoluției, cei mai mulți tineri în București.

În documentul de față se prezintă concluziile preliminare asupra evenimentelor, filmul detaliat al acestora formînd obiectul raportului final.

1. Hotărîrea de evacuare a Pieței Universității a fost luată la 11 iunie 1990 într-o întrunire condusă de Președintele României și de Primul Ministru. S-a prevăzut ca forțele de ordine să fie sprijinite de cca. 5.000 de cetățeni civili.

Decizia de folosire a forțelor civile împotriva altor civili constituie o încălcare a normelor ce caracterizează statul de drept.

Responsabilitatea cade în principal asupra Președintelui României, care în această calitate este primul care are îndatorirea de a veghea la respectarea legalității și a drepturilor omului, să exprime și să apere egal și imparțial interesele, opțiunile și drepturile tuturor cetățenilor României.

Răspunderea nu este micșorată de faptul că liderii sindicali din București nu au dat urmare acestei mobilizări, pentru ca muncitorii să nu fie puși în conflict cu ceilalți locuitori ai Capitalei.

2. Acțiunea violentă a forțelor de ordine în zorii zilei de 13 iunie, a depășit necesitățile măsurilor de restabilire a ordinii și s-a transformat într-un act de represiune asupra manifestațiilor care nu au opus nici un fel de rezistență, cei mai mulți încercînd chiar să fugă.

Această acțiune a constituit cauza declanșării violențelor din 13 - 15 iunie 1990.

Responsabilitatea cade asupra ministrului de interne, a primului său adjunct și a cadrelor care au participat la acțiune.

3. Violența cu care manifestații au ripostat la acțiunea forțelor de ordine prin reocuparea Pieței și atacarea instituțiilor de stat (Poliția Capitalei, Ministerul de Interne, Serviciul Român de Informații și Televiziunea) a constituit o încălcare gravă, cu caracter penal a dispozițiilor legale.

Responsabilitatea cade asupra făptuitorilor care se află în curs de judecată, în raport de infracțiunile care vor fi reținute în sarcina acestora.

4. Abandonarea de către forțele de ordine a misiunii de pază și apărare a obiectivelor atacate de agresori și retragerea în momentele când Capitala avea nevoie de prezența și intervenția lor, a constituit un act grav de indisciplină, militară și de comandă. .

Răspunderea asupra situației cade asupra Primului Ministru care nu a controlat și supravegheat conducerea Ministerului de Interne, asupra ministrului de interne și a primului său adjunct care au condus nemijlocit operațiunile organelor de ordine în ziua de 13 iunie.

5. Apelurile către populație ale Președintelui României și ale Guvernului pentru a participa la restabilirea ordinii nu erau necesare în raport cu situația reală existentă în Capitală. Aceste apeluri cuprindeau informații greșite și au avut un efect incitator. Pe de altă parte, procedul de a ridica o secțiune a societății împotriva alteia este străin principiilor democratice ale statului de drept și puteau conduce la un război civil. Totodată s-au încălcat și prevederi ale dreptului internațional (art. 4 din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice la care a aderat România la data de 31 octombrie 1974), conform căruia în asemenea cazuri trebuia proclamată starea excepțională sau de urgență și anunțată Organizația Națiunilor Unite.

6. Informarea opiniei publice de către televiziune în mod selectiv în zilele de 13, 14 și 15 iunie, oprirea nejustificată a emisiunii în seara zilei de 13 și intervenția incitatoare a conducerii televiziunii în seara respectivă a constituit un factor major în amplificarea situației reale, în implicarea civililor în acțiuni agresive și incitarea împotriva comunității romilor.

Răspunderile cad, diferențiat, asupra conducerii Televiziunii Române și Ministerului Telecomunicațiilor.

7. Mobilizarea și organizarea transportului la București a cca. 20.000 de persoane, majoritate mineri, s-a efectuat în baza unor solicitări ale organizațiilor partidului de guvernământ și a puterii locale din numeroase centre miniere și orașe din țară.

Transportul mării majorității s-a efectuat cu trenuri special formate și puse în circulație prin încălcarea regulamentelor în vigoare. Cazarea, transportul lor prin oraș și alimentarea s-a făcut cu concursul Primăriei Capitalei și al armatei.

Răspunderea revine organelor de conducere locale, Ministerului Transporturilor și Guvernului care deși informate de intenția minerilor, nu a luat măsuri de a-i opri.

8. Cu toate că în zorii zilei de 14 iunie armata restabilise ordinea în Capitală, președintele României a ținut un discurs minerilor sosiți în București în care au fost îndemnați să reocupe Piața Universității, discurs care, conținând neadevăruri, a constituit și o incitare la agresiune.

Răspunderea cade exclusiv asupra Președintelui României.

9. Conducerea grupurilor de mineri la adrese precise ale unor partide politice de opoziție, asociații, facultăți, redacții de ziare și locuințe de lideri politici, pătrunderea fără drept în aceste sedii și locuințe și comiterea de distrugerii și furturi însemnate au constituit infracțiuni grave.

Responsabilitatea acestor acte revine în primul rând celor care au condus grupurile, polițiștilor și agenților care s-au angajat în aceste grupuri.

Se precizează că asupra acestor acțiuni violente și furturi nu s-a întreprins de instituțiile abilitate anchete pentru identificarea vinovaților în afară de patru persoane care au sustras bunuri din locuința unui lider politic și din sediul unui partid politic.

De asemenea, Ministerul de Interne poartă responsabilitatea neprotejării sediilor partidelor politice, conform prevederilor legale.

10. Suprimarea temporară a apariției unor ziare de opoziție sau independente, molestarea și punerea în imposibilitate de a-și desfășura activitatea a ziariștilor romani și străini constituie o gravă încălcare a libertății presei, ale prevederilor documentului final al reuniunii de la Helsinki și Viena.

Responsabilitatea acestor acte revine celor care le-au înfăptuit și care pînă în prezent nu au fost identificați din culpa organelor abilitate.

11. Atacarea instituțiilor de învățămînt superior, distrugerea laboratoarelor și bibliotecilor acestora, agresarea unor studenți și cadre didactice, a diverșilor cetățeni suspectați, de a fi intelectuali sau participanți la fosta manifestație din Piața Universității, a unor femei care deranjau prin ținută vestimentară, a unor cetățeni care au protestat la legitimarea lor de către mineri ori interveneau în favoarea victimelor a constituit o gravă încălcare a Drepturilor Omului și a dispozițiilor Codului Penal.

Aceste acțiuni au prezentat un deosebit pericol social în multiplele cazuri în care acești cetățeni au fost grav răniți.

Adesea la actele de agresiune săvîrșite de grupuri de mineri au asistat în mod pasiv și tolerant polițiști.

Responsabilitatea acestor acte revine celor care le-au comis și care pînă în prezent nu au fost identificați din culpa organelor abilitate.

12. Dirijarea și pătrunderea unor grupe de mineri în cartiere și locuințe ale romilor sub pretextul unor controale economice, reținerea și maltratarea acestora, efectuarea de percheziții și confiscări abuzive au constituit încălcări ale legii penale și ale Convenției Internaționale din 7 martie 1966 privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială ratificat și de România.

Responsabilitățile sînt similare celor înscrise la punctul precedent.

13. Discursul Președintelui României cu ocazia plecării minerilor din Capitală prin care a adresat mulțumiri și încurajări minerilor pentru "atitudinea lor civică", a cuprins și unele neadevăruri dar a avut și un caracter aprobativ pentru actele ilegale comise.

Totodată discursul nu a exclus posibilitatea de a apela și în viitor la intervenția minerilor. Răspunderea cade exclusiv asupra Președintelui României.

14. Deținerea cu privare de libertate a peste 1.000 de persoane în alte locuri decît cele de reținere, neadevrate, mai multe zile în mod abuziv, fără forme legale, minori și majori împreună, adesea bărbați și femei în aceleași încăperi, supunerea la rele tratamente inumane și degradante, lipsiți de dreptul de apărare, privați de orice contact cu familiile, constituie grave încălcări ale legii penale române, a Declarației Universale ale Drepturilor Omului și Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice.

Răspunderea revine organelor de urmărire și cercetare penală și organelor de procuratură.

CONSECINȚE

Evenimentele din 13 - 15 iunie 1990 au avut consecințe grave de natură socială, politică și economică, care se prelungesc în viitor.

Astfel, aceste evenimente au condus la scindarea societății românești în grupuri antagonice, pe criterii sociale, profesionale și etnice. Chiar dacă ne-am rezuma la ruptura dintre o parte însemnată a intelectualității și mineri, este suficient pentru a conchide că s-a produs un adevărat dezastru social.

Neexercitarea măsurilor coercitive de către autorități față de cei vinovați pentru violențele din 14 și 15 iunie 1990 constituie, în continuare, o sursă de profunde nemulțumiri.

Cu toate că manifestația din Piața Universității a fost nonviolentă și că partidele politice nu au avut nici un amestec în agresiunile din ziua de 13 iunie 1990, batalioanele civile de pedeapsă au urmărit și reușit să timoreze și să lezeze profund opoziția.

Etichetarea opoziției drept "destabilizatoare" pe fondul nepedepsirii celor vinovați de devastarea sediilor partidelor politice și suprimarea unor ziare, lasă loc supoziției că partidul de guvernămînt își

rezervă monopolul exclusiv al puterii, specific partidului unic, ceea ce atentează la principiile democrației.

Pe plan economic, efectele nefaste ale acestor evenimente se materializează în pagube de zeci de milioane de lei cauzate unor instituții de învățământ și cultură, unor instituții guvernamentale, unor sedii ale partidelor de opoziție, unor asociații și unor persoane fizice.

Pe plan extern evenimentele din 13 - 15 iunie 1990 au produs sistarea unor ajutoare economice, îndepărtarea unor întreprinzători străini și o rezervă a Comunității Europene față de România cu consecințe greu de estimat.

Sergiu Cunescu, deputat - grupul parlamentar ecologist și social democrat, vicepreședinte al comisiei

Mihai Ruva, senator P.N.L.

Sabin Ivan, senator P.N.L.

Radu Ciuceanu, deputat P.N.L.

Zoltan Hosszu, senator U.D.M.R.

Laszlo Zsigmond, senator U.D.M.R.

Valentin Gabrielescu, deputat P.N.T.-c.d.

ANEXA 8

RECHIZITORIUL

din 27 iulie 2007,

elaborat de procurorii conduși de generalul-magistrat

Dan Voinea din cadrul secției Parchetelor Militare,

pentru trimiterea în judecată a inculpaților militari

pentru uciderea și rănirea prin împușcare

a unor persoane la data de 13 iunie 1990.

**PARCHETUL DE PE LÂNGĂ
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA PARCHETELOR MILITARE
Dosar nr. 74/P/1998**

**RECHIZITORIU
27.07.2007**

Examinând actele dosarului penal privind pe următorii învinuiți:

- general locotenent rez. (cu trei stele) dr. ing. Chițac Mihai
- general maior rez.(cu două stele) dr. ing. Andrița Gheorghe
- colonel rez. Costea Dumitru
- colonel rez. Constantin Vasile,
- colonel rez. Călin Traian Ștefan,

față de care s-au efectuat acte de urmărire penală pentru participație improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31 alin. 2, din C. pen., rap. la art. 174, 175 lit. e și 176 lit. b, din C. pen., în condițiile prev. de art. 73 lit. b, din C.pen. și cu aplicarea prevederilor art. 13, din C. pen.
CONSTAT URMĂTOARELE:

I. CONSIDERAȚII PRELIMINARE

După Revoluția din decembrie 1989, încă din luna ianuarie 1990, au apărut în Capitală și în alte orașe mari din țară primele manifestări antiguvernamentale și incidente de stradă. Primul semn de criză a fost la data de 12.01.1990 și a constat într-o mare manifestație de protest, ca urmare a deciziei Frontului Salvării Naționale de a se transforma în partid politic și a participa, de pe această poziție la competiția electorală. Rezultatul acțiunii de protest a fost scoaterea în afara legii a Partidului Comunist Român, însă Decretul Lege a fost abrogat a doua zi.

Acțiunile de protest au continuat, iar la data de 28.01.1990, partidele istorice au organizat în București o mare manifestație antiguvernamentală, urmată o dată cu căderea serii de o contrademonstrație organizată de F.S.N., aceasta prelungindu-se până a doua zi când avut loc prima "Mineriadă". Atunci s-au produs primele incidente violente când diferite persoane au folosit împotriva adversarilor bâte și lanțuri. Unii martori oculari au sesizat prezența a diferite persoane care coordonau cu ajutorul stațiilor de emisie-recepție mișcările celor care participau la contramanifestație.

La data de 18.02.1990 s-au produs incidente similare când o demonstrație antiguvernamentală pașnică a fost catalogată de către Guvern și șeful provizoriu al statului, drept o încercare de lovitură de stat. Cu acel prilej, unii manifestanți au pătruns, prin violență în sediul Guvernului, producând distrugerii de bunuri. Ca o contramăsură, au fost mobilizați minerii din Valea Jiului, iar aceștia au venit, pentru a doua oară la București, cu scopul declarat de a face ordine, în acest fel substituindu-se autorităților.

La data de 25.02.1990 organizația apolitică intitulată Grupul Independent pentru Democrație (G.I.D.), a organizat, în semn de protest față de cea de a doua mineriadă, un marș al tăcerii. Această formă de protest este emblematică pentru caracterul nonviolent al manifestațiilor care au fost organizate în perioada următoare și care și-au găsit expresia de maximă amploare în manifestația maraton din Piața Universității. Practic, de atunci, în fiecare duminică s-au organizat marșuri de protest cu plecare din Piața Unirii și încheiate în Piața Victoriei, la Guvern sau la Televiziune. Începând cu data de 25.03.1990, când deja începuse campania electorală pentru alegerile generale și prezidențiale din 20.05.1990, au avut loc mitinguri la care, folosindu-se o tribună improvizată ad-hoc, diferite persoane mai mult sau mai puțin cunoscute se adresau miilor de participanți. Scopul acestor manifestații era semnalarea atitudinilor nedemocratice ale deținătorilor Puterii, considerate drept indicii ale trădării idealurilor Revoluției și avertizarea oamenilor asupra pericolului instaurării

unui nou regim dictatorial.

Concomitent cu aceste acțiuni de protest, pe linie guvernamentală s-au luat o serie de măsuri care au avut un puternic impact social, cu deosebire în rândul minerilor, cărora le-au fost acceptate toate cererile formulate pe linie sindicală și care s-au materializat în mari creșteri salariale. În acest fel minierii au devenit o importantă masă de manevră în slujba Puterii care, nu a ezitat să o folosească atunci când se considera în pericol. Astfel, în istoria României au fost "inaugurate", încă de la începutul anului 1990 acele acțiuni care, ulterior, aveau să fie cunoscute sub numele de "Mineriade". Acest fenomen social-politic, care a marcat ultimul deceniu al secolului 20 pentru a fi corect înțeles și interpretat din punct de vedere juridic, necesită câteva observații.

În primul rând, trebuie amintit că în urma grevei din luna august 1929 de la Lupeni, care a fost interpretată și pusă în terminologia utilizată de ideologia marxist-comunistă, s-au pus bazele unei anumite reprezentări cu privire la minierii din Valea Jiului. Această reprezentare a fost contrazisă de aceeași categorie socială în anul 1977 când, la fel ca și în anul 1929, minierii au manifestat pentru drepturile lor sociale și pentru obținerea unor condiții mai bune de muncă și viață, dincolo și în afara ideologiilor oficiale.

Încă de la începutul anului 1990, sindicatele din Valea Jiului de acum "libere" dar controlate de Puterea instalată după Revoluție, au fost implicate, în mai multe rânduri, în mișcări care au excedat cadrul sindical și au devenit fenomene cu un pronunțat accent politic. Așa au fost mineriadele din 29.01.1990, 19.02.1990, 13-15.06.1990, 23-28.09.1990, ianuarie și februarie 1999, când minierii din Valea Jiului s-au deplasat în număr foarte mare la București (în 1990 și 1991), manifestând pentru revendicări politice ori exprimând pretenția de a face ordine în Capitală.

Dintre aceste mineriade, cea care a avut cele mai dramatice urmări a fost aceea din 13-15.06.1990, când minierii din Valea Jiului, conduși de liderii sindicali Cozma Miron, Ilinescu Constantin, Napău Ioan, Torsan Ilie și alții, la chemarea autorităților din vârful Puterii, s-au substituit organelor de ordine reținând și molestând peste o mie de persoane. În plus, cu același prilej au fost comise fapte deosebit de grave, cum sunt cele de tentativă de omor (Domokoș Gheza asupra lui Marian Munteanu), ori furtul din locuința lui Ion Rațiu, fapte confirmate prin întocmirea unor dosare penale, instanțele de judecată pronunțând hotărâri de condamnare definitivă. De asemenea, au fost ucise 6 persoane (dintre care 4 persoane, prin împușcare) iar peste o mie de persoane au suferit vătămări corporale, mai mult sau mai puțin grave. Toate acestea demonstrează pericolozitatea și consecințele deosebit de grave determinate de substituirea forțelor de ordine de către grupurile de civili.

Chiar dacă acțiunile minerilor au fost profund dezavuate de către opinia publică din țară și de peste hotare, începând chiar cu prima mineriadă, guvernării țării nu au întreprins nici un fel de măsuri pentru oprirea lor. Lipsa de reacție a autorităților publice a creat premisele ca aceste fenomene să se repete, aducându-se imense prejudicii României și punându-se în pericol însăși existența democrației și a statului de drept.

Din păcate, nu au fost luate nici un fel de măsuri pentru ca faptele penale săvârșite cu ocazia mineriadelor să fie cercetate iar cei vinovați să fie trași la răspundere.

Revenind la prezentarea situației din țară care a premers celei de-a treia mineriade, din 13-15.06.1990, consider că este necesar a menționa în context câteva momente, cu concluziile aferente. Astfel, la data de 22.04.1990, în București au fost organizate 2 mitinguri electorale: în Piața Aviatorilor- cel al P.N.Ț.C.D. și în Piața Unirii- cel al Uniunii Democratice de Centru. În afara acestora, asociațiile independente: "16-21 Decembrie" și "Alianța Poporului", au organizat un marș de protest spre Piața Victoriei și Televiziune. După terminarea mitingurilor electorale, mii de participanți au luat parte și la marșul organizațiilor independente. Data de 22.04.1990 este semnificativă întrucât, de atunci, maniestanții au ocupat practic Piața Universității până la reprimarea acestora în dimineața zilei de 13.06.1990. Se cuvine a menționa faptul că, la marșul respectiv cetățenii veniți de la mitingurile electorale purtau pancarte cu lozinci antiguvernamentale, pe care se putea citi: "Revoluția a fost furată de F.S.N."; "Proclamația de la Timișoara, lege pentru toată țara"; "Iliescu și Guvernul comunist"; "Jos comunismul!"; "Jos decretul ceaușiste"; " F.S.N. = P.C.R.", etc. De asemenea manifestanții scandau "Apel din Timișoara - trezește Doamne țara"; "16-22, cine a tras în noi?"; "Jos Chițac"; "Chițac - să fie ras în cap!", etc. De nenumărate ori, s-a scandat

”Timișoara, Timișoara!”, iar la un moment dat coloana a fost întâmpinată de un grup de timișoreni care purtau un steag tricolor și scandau "Proclamația de la Timișoara" și "Timișoara-București". Cu această coloană a mai fuzionat un grup care purta pancarte cu inscripțiile "Asociația viitorilor deținuți politici" și "Cine sunt adevărații autori ai genocidului, teroriștii sau Guvernul?". Cuvântul simbol al zilei de 22.04.1990 scandat de miile de manifestanți a fost "Unitate!". Astfel, în Piața Aviatorilor, unde se găsea numărul cel mai mare al demonstranților, s-a aplaudat și s-a scandat "Fuziune pentru victoria democrației!"

După terminarea mitingului o parte dintre participanți au pornit spre Televiziune, însoțind grupul Asociației "16-21 Decembrie", care își încheia pelerinajul comemorativ de la cimitirul eroilor căzuți la Televiziune.

În jurul orelor 18.00, o delegație de la organizațiile "16-21 Decembrie", "F.A.R." și "Alianța Poporului" s-a dus la Televiziune pentru a preda un comunicat comun, în vederea transmiterii pe post, iar grupul rămas a pornit spre Universitate. În timp ce coloana se deplasa pe Calea Dorobanților, din blocul "Sofia", o persoană neidentificată a aruncat cu un ghiveci de flori care i-a provocat numitei Sanda Lugoj, o fractură craniană, femeia fiind internată la Spitalul de Urgență, unde medicii au apreciat, atunci, că sunt slabe speranțe de supraviețuire. Scandalizați de faptul că polițiștii nu au acționat conform atribuțiilor ce le aveau pentru identificarea agresorului și luarea de măsuri legale împotriva acestuia, manifestanții au hotărât să facă o noapte de veghe pentru victima acestei demonstrații dar și pentru a comemora trecerea a 4 luni de la Revoluție, blocând total circulația în Piața Universității.

Datorită acestui fapt, ca o contramăsură, Piața a fost rapid înconjurată de forțele de ordine - polițiști și scutieri - care, prin prezența și numărul lor, nejustificat de mare având în vedere caracterul non-violent al manifestației, i-au iritat pe revoluționarii demonstranți, aceștia având încă proaspătă în memorie, represiunea la care au fost supuși în perioada 21-22.12.1989, când au fost uciși și răniți mulți tineri care au avut curajul să protesteze împotriva dictaturii ceaușisto-comuniste.

În jurul orei 21.30 forțele de ordine au fost întâmpinate de protestele manifestanților iar unii polițiști și scutieri au fost chiar bruscați. Nu după mult timp scutierii au primit ordin să se retragă. La data de 23.04.1990, încă de dimineată, în Piața Universității s-au adunat mii de persoane care cereau o democratizare reală a României. În jurul orelor 13.00 au reapărut forțele de ordine în număr foarte mare - aproximativ 1000, polițiștii și scutierii fiind înarmați cu pistoale mitralieră sau cu bastoane. Demonștranzii au continuat să strige lozinci anticomuniste fără a avea intenția să părăsească piața astfel că, în jurul orei 14.00 o parte din trupele de ordine s-au retrasacompaniate de huiduieli și fluierături.

Peste noapte în piață au rămas aproximativ 150 de tineri care au decis să constituie pichete menite să asigure paza "baricadelor" simbolice înălțate în locul unde au fost cele din seara zilei de 21.12.1989.

În dimineața zilei de 24.04.1990, în jurul orei 05.00 au sosit în piață mai multe autovehicule cu ofițeri, subofițeri și soldați din cadrul Ministerului de Interne și Ministerului Apărării care au intervenit cu brutalitate lovindu-i pe manifestanți cu bastoanele, cu pumnii și picioarele, violența lor neavând nici o justificare legală. Aceștia au agresat chiar și câteva călugărițe ce se rugau lângă o troiță amplasată în amintirea morților din decembrie 1989. De asemenea au fost reținute câteva zeci de persoane. Se impune a sublinia faptul că în fața celor aproximativ 700 de polițiști, scutieri și soldați nimeni dintre cei aproximativ 150 de manifestanți nu au opus rezistență astfel că Piața Universității a fost eliberată în câteva minute fiind ocupată de poliție și armată.

Această intervenție deosebit de violentă, făcută ostentativ, în văzul lumii, pentru intimidare, i-a indignat pe cetățenii Capitalei și nu numai, fapt ce a determinat ca în Piața Universității să vină din ce în ce mai mulți oameni pentru a protesta. Evenimentul a suscitat proteste vehemente în cadrul ședinței Consiliului Provizoriu de Uniune Națională (C.P.U.N.) și s-a soldat cu demiterea șefului Inspectoratului General al Poliției- general Moldoveanu Jean, acesta fiind înlocuit cu general Diamandescu Corneliu.

Prezența în număr foarte mare a manifestanților a determinat autoritățile să retragă din piață forțele de ordine, aceasta rămânând astfel închisă pentru circulație, fiind ocupată de manifestanții care continuau să protesteze față de atitudinea intransigentă a Puterii în ceea ce privește realizarea unui

dialog cu demonstrații. Numărul manifestațiilor a crescut continuu astfel că seara, în jurul orelor 20.00 erau în piață peste 30.000 oameni ce scandau lozinci anticomuniste și împotriva violenței, aceștia cereau demisia ministrului de interne, generalul Chițac Mihai. Se impune a sublinia faptul că partidele politice nu au participat la manifestații, în schimb, principalii artizani ai mitingurilor au fost reprezentanții asociațiilor independente "Grupul Independent pentru Democrație", "21 Decembrie", "Alianța Poporului". S-au refăcut baricadele de la pasajul Universității și de pe strada Batiștei. În cursul nopții numărul demonstrațiilor a scăzut însă baricadele au fost bine păzite iar după retragerea forțelor de ordine în zonă au rămas doar câțiva agenți de circulație.

Trebuie subliniat faptul că în Piața Universității, pe lângă un număr impresionant de studenți, au venit ingineri, profesori, medici, personalități din lumea artei și a culturii, muncitori, elevi și chiar câteva călugărițe.

La data de 27.04.1990 a fost elaborat și difuzat "Comunicatul Pieții Universității" prin care s-a încercat să se dea o formă concisă și unitară revendicărilor manifestațiilor. Comunicatul a subliniat faptul că demonstrația nu este îndreptată împotriva unor persoane sau grupări politice ci împotriva regimului comunist. A existat o singură excepție și anume cererea de demisie a ministrului de interne general Chițac Mihai, justificată prin implicarea sa în reprimarea Revoluției la Timișoara și în acțiunea deosebit de brutală a poliției din data de 24 aprilie 1990.

Piața a reacționat civilizat la anunțarea înființării Alianței Naționale pentru Proclamația de la Timișoara (ANPT). Pentru manifestații, așa cum a rezultat din luările de cuvânt, această zi era expresia libertății de gândire, de informare și exprimare susținându-se că totul este pentru binele țării. Grupul pentru Dialog Social a prezentat un comunicat oficial prin care a invitat Guvernul Provizoriu la masa tratativelor cu reprezentanții grupărilor și asociațiilor independente prezente la manifestațiile din piață. Deși era evident pentru toată lumea că obiectivele demonstrației au puternice accente politice, reprezentanții Puterii în frunte cu președintele Ion Iliescu și premierul Petre Roman au considerat demonstrația drept o formă de anarhie și o problemă de circulație rutieră. Mai mult, participanții la manifestații au fost catalogați "golani" care trebuiau să fie lăsați "să fiarbă în suc propriu". Față de aceste catalogări mulți dintre demonstrații au adoptat o atitudine critică dar nonviolentă punându-și în piept ecusoane purtând inscripția apelativului cu care i-a gratulat șeful provizoriu al statului. Unii dintre manifestații au declanșat greva foamei. Între cererile lor erau acelea de susținere a punctului 8 al Proclamației de la Timișoara, libertatea de expresie a televiziunii, aflarea adevărului despre revoluție, abolirea structurilor comuniste și altele. La rândul lor, studenții, prin liderul Marian Munteanu au arătat că "stăm aici nu pentru a tulbura ordinea publică ci pentru a restabili această ordine".

O dată cu creșterea în amploare a manifestației maraton din Piața Universității, în fiecare zi, importanți lideri de opinie, formulau acuzații grave la adresa conducătorilor statului și guvernului provizoriu. În mod deliberat, nu au mai fost luate măsuri pentru respectarea legalității în ceea ce privește organizarea și desfășurarea mitingurilor, dimpotrivă, deși în cursul după-amiezilor participau zeci de mii de oameni, cu deosebire intelectuali și studenți dar și muncitori, s-a admis ca în piață să acționeze și alte categorii de persoane, cu preocupări nu de puține ori, dincolo de limitele legii, persoane situate la periferia societății. Nu au fost luate măsuri legale pe considerentul că acestea ar fi putut influența rezultatul alegerilor din 20 mai 1990.

Cu ocazia ședinței de Guvern din 10 mai 1990, ministrul de interne, general Chițac Mihai a pus în mod oficial problema reprimării în forță a manifestației însă s-a renunțat la această inițiativă. ("Aplicarea legii înseamnă să intru cu câteva mii de polițiști între ei și să zicem așa să facem praf din ceea ce se poate face praf.")

- În urma alegerilor din 20 mai 1990 desfășurate în mai multe locuri, inclusiv în Capitală, într-o stare destul de tensionată, partidul de guvernământ- FSN și președintele provizoriu, Ion Iliescu, au câștigat detașat alegerile cu peste 66%, respectiv peste 85% din voturile exprimate.

Încă înainte de alegeri, organizațiile civice, studențești și cele ale revoluționarilor s-au retras din piață însă aceasta a continuat să fie ocupată de un număr restrâns de manifestații care blocau circulația și își petreceau noaptea în corturi instalate pe gazonul din fața Teatrului Național. Aceste persoane, dintre care unele au avut de suferit în urma acțiunilor protestatate prin intervenția în forță a poliției și

scutierilor, erau deosebit de active în criticile adresate cu precădere președintelui ales, Ion Iliescu, pe care îl acuzau de confiscarea Revoluției și de practici nedemocratice. Acest grup a continuat să se manifeste verbal, cu ostilitate și față de forțele de ordine, ori de câte ori aveau prilejul și cu deosebire față de generalul Mihai Chițac.

Se impune a se sublinia faptul că atât șeful statului cât și primul ministru precum și alți miniștri au refuzat dialogul cu liderii acestor formațiuni și nu au fost de acord să le satisfacă una din principalele revendicări, respectiv aceea de a se permite punerea în funcțiune a unui post de televiziune independent.

Aceste atitudini ostile, atât dintr-o parte cât și din cealaltă, au creat o stare extrem de tensionată, cu atât mai mult cu cât în perioada următoare urmau a se deschide, în mod oficial, lucrările noului parlament rezultat în urma alegerilor.

II. ACȚIUNI PREGĂTITOARE PENTRU EVACUAREA PIETEI UNIVERSITĂȚII

La data de 11 iunie 1990, ca urmare a unei hotărâri luate anterior de către șeful statului și un grup de politicieni mai apropiați care îl sprijineau (în cadrul unei ședințe care a avut loc la Scroviștea), a fost convocată o ședință restrânsă la sediul Guvernului condusă de Ion Iliescu și premierul interimar Petre Roman. Potrivit documentelor aflate la dosar, la ședința care a început la orele 16.00, la Palatul Victoria, au mai participat vice-premierul Gelu Voican Voiculescu, ministrul de interne generalul Mihai Chițac, șeful I.G.P. generalul Diamandescu Corneliu, ministrul apărării, generalul Victor Atanasie Stănculescu, șeful Marelui Stat Major generalul Vasile Ionel, șeful S.R.I., Virgil Măgureanu, primarul general al Capitalei Dan Predescu, procurorul general Gheorghe Robu, prim-vicepreședintele F.S.N. Nicolae S. Dumitru și alții. În această ședință s-a discutat despre eliberarea Pieții Universității. Inițial, s-a prevăzut ca evacuarea acesteia să aibă loc a doua zi, în 12 iunie 1990, însă la propunerea învinuitului, generalul Mihai Chițac s-a decis ca această acțiune să aibă loc în dimineața zilei de 13 iunie 1990 la orele 04.00 pentru a se asigura poliției și celorlalte forțe armate implicate timpul necesar pentru pregătire. Învinuitul general Mihai Chițac a cerut ca poliția să fie sprijinită de armată care să asigure împiedicarea pătrunderii populației în piață după evacuarea acesteia. Generalul Vasile Ionel s-a opus cerându-i lui Ion Iliescu să nu implice armata în această acțiune, justificând că Ministerul de Interne poate să folosească o parte din cei peste 11.000 de militari din trupele de pază și ordine. Acești militari nu erau dislocați însă numai în București ci și în alte orașe ale țării. În această situație Ion Iliescu a decis să fie mobilizați și aduși în piață câteva mii de muncitori (4.000-5.000) care să staționeze acolo până la normalizarea situației, precizând ca pe lângă aceștia să mai fie pregătite pentru a interveni la nevoie încă unul sau două schimburi. Sarcina de a pregăti și aduce muncitorii în piață a primit-o N.S. Dumitru, toți participanții la ședință fiind de acord cu această soluție.

Ministrul de interne, generalul Mihai Chițac, potrivit propriei declarații, a primit ordin de la președintele ales, Ion Iliescu, ca până a doua zi să întocmească un "Plan de Acțiune" pentru "eliberarea" Pieții Universității, la această operațiune urmând să participe pe lângă forțele Ministerului de Interne și trupe (poliție militară) ale Ministerului Apărării dar și forțe antitero aparținând S.R.I. ori altor structuri.

A doua zi, 12 iunie 1990, în jurul orelor 10.00, la sediul Ministerului de Interne, învinuitul Chițac Mihai s-a întâlnit cu șeful I.G.P. - generalul Diamandescu Corneliu și cu prim - vicepreședintele F.S.N., profesorul N.S. Dumitru, împreună punând la punct planul de evacuare a Pieții Universității. Generalul Diamandescu a prezentat planul de acțiune al poliției iar N.S. Dumitru s-a angajat că va aduce muncitorii de pe platformele industriale "Pipera", "23 August", I.M.G.B., etc.

La orele 12.00, învinuitul, general Mihai Chițac, s-a prezentat la primul-ministru Petre Roman care a fost de acord cu "Planul de Acțiune" pentru evacuarea pieții, precum și cu efectivele preconizate să participe la operațiune (peste 1600 de polițiști și 18 autobuze, precum și efective ale poliției militare și ale S.R.I.). Potrivit declarației învinuitului Chițac Mihai, premierul Petre Roman a avut o discuție

telefonică cu Ion Iliescu după care i-a cerut ca în cursul serii să organizeze o nouă ședință cu șefii militari desemnați să participe la acțiune urmând să prezinte în detaliu măsurile de "eliberare" a pieții. Tot atunci învinuitul, generalul Chițac Mihai a redactat "Planul de Acțiune" care pentru a nu fi deconspirat, la cererea lui Petre Roman, nu a fost dactilografiat. O copie după acest document a fost atașată la declarația învinuitului Chițac Mihai (vol. IX, filele 107-110). Potrivit mențiunii înscrise de învinuitul Chițac Mihai "Planul de Acțiune" a fost "Întocmit pe baza Ordinului verbal al Președintelui ales al României Dl. Ion Iliescu, dat în ședința din 11.06.90 ora 16.00. Discutat și aprobat verbal de Prim-ministru Guvernului Provizoriu- Dl. Petre Roman în ședința din 12.06.90 ora 12.00".

Deosebit de cele mai sus arătate s-a stabilit ca în seara zilei de 12.06.1990, din partea fostei Procuraturi Generale a României să se prezinte pe postul național de televiziune un "Comunicat" prin care să se ceară poliției să "restabilească ordinea" în zona Pieții Universității, comunicat care a fost transmis în aceeași seară, în numele procurorului general al României, de către procurorul Olteanu Ionel.

În cursul serii de 12 iunie 1990, începând cu orele 22.00 până la orele 24.00, la sediul Poliției Capitalei a avut loc ședința ordonată de premier la care au participat șefii secțiilor și sectoarelor de poliție, precum și reprezentanți ai autorităților civile implicate în evacuarea Pieții Universității. La acea ședință s-au făcut precizări în detaliu privind misiunile ce reveneau fiecărei formațiuni și categorii de participanți. Concomitent au fost convocați la sedii polițiștii și ceilalți militari desemnați pentru a participa la evacuare.

III. EVACUAREA PIEȚII. PRINCIPALELE EVENIMENTE DIN 13.06.1990

Potrivit celor anterior hotărâte și a planului de acțiune, în dimineața zilei de 13.06.1990, la orele 04.00, Piața Universității era înconjurată de forțele de ordine după cum urmează:

- 1.400 militari din Ministerul de Interne (650 cadre de poliție; 500 militari în termen și 250 elevi), precum și 3 mașini de pompieri.

- efective din Serviciul Român de Informații (în număr neprecizat)

- 80 militari din Batalionul de Poliție Militară a Ministerului Apărării Naționale.

- 10 autosanitare cu personalul medical necesar de la Ministerul Sănătății.

Efectivele Ministerului de Interne au fost dotate cu scuturi din material plastic, căști metalice, bastoane de cauciuc iar cadrele de poliție aveau asupra lor și armamentul din dotare cu muniția aferentă (a se vedea vol.1- anexa secretă, filele 10-13 și urm.).

Conform planului, la orele 04.00 s-a realizat blocarea pieții cu 21 autovehicule grele și cordoane din cadre de poliție. Concomitent cu blocarea s-a realizat pătrunderea a două detașamente formate din 300 militari în termen și 100 subofițeri de poliție care au efectuat ridicarea baricadelor și a materialelor ce blocau carosabilul. De asemenea subofițerii de poliție au reținut persoanele care se aflau în corturi sau în jurul baricadelor ori dormeau pe spațiul verde. Pentru protecția lucrărilor de degajare dispozitivul inițial a fost întărit cu militari în termen și cu studenți de la Școala Militară Superioară de Ofițeri a Ministerului de Interne.

Activitatea propriu-zisă de degajare a pieții nu a durat decât câteva minute (cel mult 30 min.) și a constat practic în demontarea și ridicarea corturilor și în unele acțiuni de curățenie. În zona corturilor, potrivit documentelor puse la dispoziție de către Ministrul de Interne, precum și a declarațiilor unor participanți direcți, nu au mai fost găsite decât 2 persoane situație ce se explică prin două motive:

- primul, potrivit căruia la data de 13 iunie 1990 manifestația din Piața Universității și-a pierdut substanțial din amploare și,

- al doilea, potrivit căruia aceia care se aflau acolo pe timp de noapte, cel mult 10-15 persoane, aflaseră deja ori bănuiau că va avea loc această acțiune motiv pentru care au părăsit zona.

După ridicarea corturilor și efectuarea unei curățenii sumare, forțele de ordine au rămas instalate în același dispozitiv și au început să rețină, fără niciun motiv legal, o serie de persoane ce au încercat să protesteze împotriva evacuării forțate a Pieții Universității.

Din cercetările efectuate și documentele aflate la dosarul cauzei rezultă că până la orele 07.00 au fost reținute 263 de persoane care au fost conduse pentru cercetare, inițial la arestul Serviciului Independent de Poliție Transporturi București, iar ulterior la cazarma U.M. 0575 - Măgurele unde urmau să fie cercetate. Decizia de a fi duși la unitatea militară din Măgurele (total ilegală) era cuprinsă în "Planul de Acțiune" întocmit și semnat de învinuitul Chițac Mihai și aprobat de fostul premier Petre Roman. Din cercetări a rezultat că nu a existat vreun temei legal în baza căruia aceste persoane au fost reținute.

Reținerea lor s-a desfășurat exclusiv în zona Pieții Universității (până la orele 7.00) și această activitate a vizat inclusiv studenții de la Institutul de Arhitectură sau de la Universitate care se găseau în sălile de specialitate unde întocmeau proiecte prevăzute în planul de învățământ sau studiu, fiind în sesiunea de examene.

Se impune a sublinia faptul că în clădirile unde se aflau studenții au pătruns în acea dimineață, în forță, mai mulți polițiști care le-au adus acestora reproșuri că sunt simpatizanți și sprijinitori ai manifestației maraton din Piața Universității, motiv pentru care câțiva dintre studenți au și fost reținuți și transportați la cazarma de la Măgurele.

Aflându-se de acțiunea în forță a poliției, începând cu orele 9.00 în Piață au început să se adune grupuri de persoane (inclusiv studenți de la Universitate și Institutul de Arhitectură) care protestau față de reținerea nejustificată a colegilor de facultate sau a participanților la manifestație.

Împotriva acestora dar și pentru a ocupa Piața Universității, așa cum s-a stabilit inițial au fost aduși câteva sute de muncitori de la I.M.G.B. care au sosit în Piață în jurul orei 10.00-11.00, scandând lozincile "IMGB face ordine" și " Noi muncim nu gândim!" Între acești muncitori și studenți a existat la intrarea în Institutul de Arhitectură o adevărată confruntare întrucât unii dintre muncitori au încercat să pătrundă în incinta clădirii dar studenții au opus rezistență. Prima consecință a acestei confruntări a fost spargerea geamurilor clădirii din zona ușii de acces spre interior.

Aducerea în piață a acestor muncitori în număr relativ mic (doar câteva sute) față de ceea ce se plănuise anterior este consecința eșecului profesorului N.S. Dumitru și a conducătorilor F.S.N. din întreprinderile nominalizate, inclusiv a unor lideri sindicali, de a aduce în piață 4000-5000 de oameni.

Toate aceste acțiuni din dimineața zilei de 13 iunie 1990, au avut ca efect destabilizarea ordinii și așa destul de fragilă, întrucât mulți dintre cei care mai păstrau încă în conștiință spiritul protestatar al manifestației maraton din piața Universității au receptat acțiunea forțelor de ordine ca fiind una ostilă libertății de expresie a persoanelor. Pe acest fond începând cu orele prânzului au început să se strângă în piață grupuri mari de persoane simpatizante ale mișcării din Piața Universității care au început să protesteze public împotriva forțelor de ordine, cerând demisia ministrului de interne Chițac Mihai precum și eliberarea imediată a celor care au fost reținuți.

După orele 12.00 la unitatea militară din Măgurele s-a deplasat o echipă de procurori împreună cu șeful I.G.P. - generalul Diamandescu Corneliu, care i-au găsit pe cei reținuți în timp ce erau obligați să dea declarații scrise. Constatându-se că nu se poate reține în sarcina celor reținuți comiterea unor infracțiuni și că nu pot fi emise mandate de arestare, generalul Diamandescu i-a raportat ministrului Chițac Mihai iar acesta a decis să fie eliberați.

Potrivit declarației învinuitului Chițac Mihai, după aproximativ 2 ore de la punerea în libertate a celor ilegal reținuți, președintele Ion Iliescu i-a telefonat întrebându-l unde se află cei reținuți în cursul zilei. Ministrul i-a raportat că au fost eliberați în jurul orelor 12.00 din ordinul său, însă acesta i-a reproșat faptul că a decis să-i elibereze fără aprobarea lui. I-a răspuns că nu a considerat că este necesar "deoarece asta era treaba ministrului și era legală". Cei reținuți și puși în libertate au venit marea majoritate în oraș și s-au alăturat grupurilor de protestatari deja formate, starea de tensiune continuând să crească.

În acest context, în jurul orelor 15.30 întregul dispozitiv polițienesc a fost retras în mod nejustificat și astfel Piața Universității a fost treptat reocupată de către manifestați.

Concomitent o parte dintre cei aflați în piață la care s-au alăturat și alte persoane s-au dus la sediul Poliției Capitalei, Serviciului Român de Informații și Ministerului de Interne unde bănuiau că s-ar afla cele 263 de persoane reținute în cursul dimineții pentru a cere eliberarea acestora precum și la

sediul Televiziunii Române pentru a solicita să se transmită corect și nepărtinitor pe post evenimentele petrecute.

Grupurilor de manifestanți din cele două zone li s-au alăturat și persoane care s-au comportat agresiv începând prin aruncarea cu pietre și alte corpuri contundente asupra geamurilor clădirilor respective și culminând cu confecționarea și aruncarea spre aceleași clădiri cu cocktail-uri Molotov ori incendierea unor autoturisme parcate în zonă. În această situație ministrul de interne, generalul Chițac Mihai a părăsit sediul ministerului și s-a deplasat la sediul I.G.P. unde a continuat să rămână împreună cu generalul Diamandescu Corneliu. Mai mult, a solicitat intervenția în forță a armatei împotriva protestatarilor, considerând că starea de lucruri putea lua o întorsătură periculoasă. A susținut că a procedat în acest mod întrucât, după discuția avută cu șeful statului i-ar fi fost tăiate legăturile telefonice și cele prin stație cu I.G.P.-ul și din acest motiv s-a deplasat acolo. A justificat că nu s-a înapoiat la sediul ministerului, pe considerentul că instituția era atacată de demonstrații. Cercetările care s-au efectuat imediat după producerea evenimentelor s-au limitat numai la câteva aspecte și ele nu au fost extinse așa cum se impunea din cauze de cele mai multe ori subiective, la toate faptele penale săvârșite în timpul mineriadei din iunie 1990.

Potrivit acestei opinii care s-a conturat tot mai clar o dată cu începerea efectivă a cercetărilor (în perioada 1998-2000) și s-a cristalizat după reluarea acestora, în ultima perioadă de timp s-a avut în vedere faptul că pentru cele peste 1000 de victime, persoane reținute în condiții ilegale la U.M. 0575 Măgurele și la Școala Militară Superioară de Poliție a Ministerului de Interne, pentru sutele de persoane agresate grav și foarte grav începând cu dimineața de 14 iunie 1990, pentru cele 4 persoane împușcate mortal de forțele de ordine aparținând Ministerului de Interne și Ministerului Apărării în noaptea de 13/14.06.1990 și pentru rănirea prin împușcare a mai multor persoane, pentru devastarea sediilor unor partide politice, asociații neguvernamentale, redacții de ziare ori instituții de învățământ superior, nu s-au efectuat la timpul potrivit cercetările ce se impuneau și prin urmare nu s-a aplicat legea penală împotriva celor răspunzători de comiterea acestor fapte.

În economia cercetărilor efectuate un loc aparte aparține elucidării împrejurărilor în care au fost ucise prin împușcare, cele 4 persoane și au fost rănite tot prin împușcare alte trei. Astfel a fost format prezentul dosar penal finalizat prin Rechizitoriul din 18.05.2000 când au fost trimiși în judecată un număr de cinci inculpați.

Prin Sentința nr.69 din data de 30.06.2003 a Curții Supreme de Justiție- Secția Penală, rămasă definitivă prin Decizia nr.69 din 16 februarie 2004 în dosarul nr.544/2003, a completului de 9 judecători din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, s-a dispus restituirea cauzei la Secția Parchetelor Militare în vederea completării urmăririi penale.

IV. EVENIMENTELE CARE AU AVUT LOC LA SEDIUL MINISTERULUI DE INTERNE

În după-amiaza zilei de 13.06.1990, în jurul sediului Ministerului de Interne s-a adunat un grup de câteva zeci de persoane, numărul acestora crescând la aproximativ 200. Aceștia, la început s-au manifestat pașnic și scandau lozinci prin care cereau punerea în libertate a celor reținuți în cursul dimineții, fără să cunoască faptul că acest lucru se produsese deja, manifestanții bănuind că persoanele respective se află în arestul poliției. De asemenea cereau demisia ministrului de interne generalul Mihai Chițac.

Neluându-se măsuri deosebite pentru paza și apărarea sediului Ministerului de Interne, în exterior nu existau decât 4 posturi de santinelă, militari în termen, care în momentul sosirii demonstrațiilor au fost retrași în interior, astfel la fel ca la sediul Poliției Capitalei, din acel moment în afara clădirii nu se mai afla nici un dispozitiv de pază și apărare, a cărui existență ar fi fost absolut necesară ținând seama de modalitatea în care s-au derulat evenimentele în cursul zilei. Un dispozitiv de pază și apărare era necesar cu atât mai mult cu cât în cursul dimineții, un număr impresionant de polițiști și scutieri au eliberat Piața Universității și era previzibil faptul că vor avea loc acțiuni de protest, ca urmare a reținerii fără temei legal a 263 de persoane.

În condițiile arătate anterior, s-a petrecut un fapt deosebit de important și cu efecte negative în

derularea ulterioară a evenimentelor și anume părăsirea nejustificată a clădirii Ministerului de Interne de către generalul Mihai Chițac, ministru în funcție. Acesta a susținut că, după convorbirea telefonică avută cu Ion Iliescu, în care i s-a reproșat că a dispus eliberarea persoanelor reținute în cursul dimineții, practic i s-au întrerupt legăturile telefonice și prin stația de emisie-recepție cu Inspectoratul General al Poliției și, ca atare a decis să se deplaseze acolo. Intrând în biroul șefului I.G.P., l-a găsit pe generalul Diamandescu Corneliu având o atitudine relaxată, fiind” îmbrăcat lejer, în papuci, cu o sticlă de whisky și urmărind meciul la televizor”. De acolo, ministrul de interne, învinuitul Mihai Chițac, a "coordonat" activitatea subalternilor săi prin telefon și stațiile radio, transmițând ordine și aprobări, inclusiv pentru deschiderea focului cu muniție de război, împotriva manifestațiilor care, de mai mult timp, strigau lozinci împotriva lui și îi cereau demisia. În momentul în care generalul Mihai Chițac a părăsit clădirea ministerului, dispozitivul de pază aflat în interiorul clădirii era format din 55 cadre militare, salariați ai ministerului, 12 cadre și 6 militari în termen din secția pază și control acces, conduși de șeful secției, col. Călin Traian Ștefan, 75 de militari în termen, 4 ofițeri și un maistru militar, din cadrul Batalionului de Trupe de Pază și Ordine Ploiești, aflat sub comanda învinuitului colonel rez. Costea Dumitru, 74 de militari în termen și 2 ofițeri din cadrul Batalionului 89 Transmisiuni, comandat de locotenent colonelul Cristea Dumitru, 2 plutoane de militari în termen, din cadrul U.M.0456 București, comandate de locotenentii Stoica Cristian și Berechet Tiberiu. În situația în care Ministerul a fost părăsit de către generalul Mihai Chițac, cel mai mare în grad și funcție, prezent atunci în sediu era adjunctul ministrului, învinuitul general rez. Andrița Gheorghe, sub comanda căruia s-au desfășurat activitățile din clădire.

Din rândul personalului mai sus menționat, numai cei 55 de angajați ai ministerului și cei din secția pază și control acces aveau locurile de muncă în incinta acestei clădiri. Ceilalți militari de la Unitățile de trupe de pază și ordine și Batalionul de Transmisiuni, au venit la sediul ministerului, la ordin, în cursul după-amiezii, în jurul orelor 16.00-17.30. Militarii aduși pentru apărarea ministerului nu aveau asupra lor muniție de război. Singurii deținători de armament și muniție erau cei 55 militari salariați ai ministerului, care aveau pistoalele și muniția aferentă în fișetele din birouri, precum și cei 18 militari din secția pază și control acces, care erau dotați, atât cu pistolete, cât și cu pistoale mitralieră, calibrul 7,62 mm, cu muniția aferentă.

Militarii din cadrul Batalionului de Trupe de Pază și Ordine din Ploiești, comandați de învinuitul colonel rez. Costea Dumitru, au ajuns la sediul ministerului în jurul orelor 17.00. Acolo au fost întâmpinați de către manifestații care scandau lozinci împotriva forțelor de ordine, iar câțiva dintre aceștia aruncau spre clădire cu pietre și alte obiecte contondente găsite pe stradă.

După intrarea în clădirea Ministerului de Interne, învinuitul colonel rez. Costea Dumitru a luat legătura cu șeful Secției pază și control acces, col. Călin Traian Ștefan, care atunci conducea operativ activitatea de pază și apărare. Potrivit declarației învinuitului colonel rez. Costea Dumitru, acesta i-a solicitat lui Călin Traian Ștefan detalii referitoare la posibilitățile de intrare în incinta clădirii, spunându-i-se că nu există decât 3 porți de acces. Într-o declarație anterioară, învinuitul Costea Dumitru arată că "șeful serviciului pază și control acces, col. Călin Traian Ștefan era extrem de timorat față de evenimentele care aveau loc, aproape plângea, împrejurare în care am preluat, în fapt, inițiativa de organizare a apărării obiectivului". A mai relatat că lt. col. Cristea Dumitru care îi comanda pe transmisioniști, a dispărut, ascunzându-se undeva și nemaiapărând decât în dimineața zilei de 14.06.1990.

Învinuitul, col. Costea Dumitru, după discuția avută cu col. Călin Traian a luat inițiativa de a baricada porțile, folosind în acest scop fișete, mese și alte obiecte mai voluminoase. De asemenea, a organizat echipe de stingere a incendiilor și a coordonat personal activitățile subordonaților săi dar și pe ale celor ai lui Călin Traian, care nu avea experiență militară de comandă. Cei doi ofițeri au împărțit cadrele și militarii la cele 3 porți de acces, respectiv la poarta principală (postul nr. 1), precum și la celelalte 2 intrări, situate spre Calea Victoriei (postul nr. 2), respectiv spre str. Brezoianu (postul nr. 3).

Cei 4 ofițeri din subordinea învinuitului col. Costea Dumitru, respectiv lt.col. Protopopescu Marin, lt. col. Badiu Marian, mr. Pătrulea Cristinel și mr. Petcu Gabriel, au fost distribuiți împreună cu grupurile de militari în termen la cele 3 intrări de la parterul clădirii. În afară de aceștia, tot la parter,

la posturile nr. 2 și 3 se mai aflau subofițerii de serviciu, respectiv plt. Axintoaie Mircea și plt.

Ferentz Marian, cei doi fiind înarmați inclusiv cu pistol mitralieră și muniție de război.

Ceilalți militari prezenți în sediul Ministerului de Interne au fost distribuiți la subsol și etajele clădirii în vederea stingerii unor incendii și evacuarea din diferite birouri a mobilierului ce putea fi distrus de pietrele aruncate din stradă. În tot acest timp demonstrații continuau să scandeze lozinci, fiind amplasați în zonele cu spațiu verde existente în zona intrărilor de la posturile 2 și 3, la o distanță de aproximativ 12-15 m. Câțiva dintre ei, neidentificați, aruncau cu pietre spre clădire sau cu sticle incendiare.

La sediul ministerului a sosit în jurul orelor 19.00 un număr de 10 T.A.B.-uri în care se aflau 40 de militari în termen și cadre care însă nu erau dotați cu muniție. Acest detașament era comandat de mr. Șerb Ioan. T.A.B.-urile au format un dispozitiv în jurul clădirii M.I. și aveau misiunea să îi sprijine pe cei aflați în interior.

În momentul apariției blindatelor, manifestații au început să scandeze bine cunoscuta lozincă "Armata e cu noi!", cerându-le militarilor să li se alăture și să îi ajute să-i elibereze pe cei care au fost reținuți în cursul dimineții și despre care credeau că se află acolo. Lucrurile au început să se precipite, motiv pentru care învinuitul col. rez. Costea Dumitru și col.rez. Călin Traian Ștefan, au luat decizia să deschidă focul cu armamentul și muniția de război, cu scopul de a împrăști manifestații. În prealabil însă au luat hotărârea să obțină aprobările necesare pentru aceasta de la învinuitul, general rez. Andrița Gheorghe și de la învinuitul, general rez. Chițac Mihai. Cei doi ofițeri s-au deplasat la biroul adjunctului ministrului, general Andrița Gheorghe, căruia, porivit declarației sale i-au raportat că situația impune a se lua o măsură urgentă și fermă, și anume să someze manifestații prin foc de avertisment de la intrările numărul 2 și 3, folosind muniție de război. Se impune a sublinia faptul că la postul numărul 2 exista și muniție de manevră, însă cei 2 ofițeri și generalul Andrița Gheorghe au apreciat că utilizarea muniției de manevră ar fi inefficientă.

Nu este necesară o pregătire militară aparte pentru a putea aprecia că, utilizând armamentul și muniția de război, chiar în holurile de la intrarea în minister, exista oricând posibilitatea ca orice glonț rătăcit sau din ricoșeu, situație foarte plauzibilă când se trage în ziduri, unele din beton armat, oricând puteau să rănească sau să omoare persoanele din exteriorul clădirii care se aflau atunci în cele 2 parculețe. În același sens este logic că aceste gloanțe rătăcite ca și ricoșeurile, având o direcție necontrolată, puteau săucidă persoane nevinovate. În ciuda acestei situații care putea și trebuia să fie prevăzută de către învinuiți, toți militari cu experiență și studii militare superioare, generalul Andrița Gheorghe a aprobat deschiderea focului asupra manifestațiilor, sub rezerva obținerii aprobării și de la ministrul său cu care a luat legătura imediat la sediul Inspectoratului General al Poliției și căruia i-a raportat condițiile și locurile din care urma să se tragă, cerându-i aprobare pentru deschiderea focului. De asemenea, generalul Andrița Gheorghe i-a mai raportat ministrului Chițac că nu dispune pentru executarea focului de prea multă muniție de război, împrejurare în care învinuitul, generalul Chițac Mihai, l-a încurajat pe subordonații săi să se deschidă focul cu "toată tăria", angajându-se că, dacă va fi nevoie o să se ocupe personal cu trimiterea unui supliment de muniție de război la minister.

Trebuie precizat în acest cadru că legislația atunci în vigoare și anume Decretul 367/1971, privind regimul armelor, munițiilor și materiilor explozibile în art. 40, alin. 2 prevede că "se interzice uzul de armă.... în situațiile în care s-ar primejdui viața altor persoane...". Totodată, în Planul de pază și apărare al sediului central al Ministerului de Interne, înregistrat sub numărul 05572/18.05.1990 se prevede, la capitolul VII, alinat ultim că "se interzice cu desăvârșire uzul de armă cu folosirea focului armamentului atunci când se pune în pericol viața sau integritatea corporală a altor persoane". Este de remarcat și faptul că acest Plan de pază și apărare a fost întocmit de către șeful de Stat Major al Comandamentului Trupelor de Pază și Ordine, col. Pavelescu Dumitru și șeful Secției pază și control acces, col. Călin Traian, fiind apoi aprobat de celălalt adjunct al ministrului, general Penciu Dumitru, cu mai puțin de o lună înainte de producerea evenimentelor și, tocmai de aceea el a fost prelucrat și trebuia să fie cunoscut foarte bine.

Având aprobările ministrului Chițac Mihai și adjunctului acestuia generalul Andrița Gheorghe, col. Costea Dumitru și col. Călin Traian Ștefan, au decis ca focul să fie tras de ofițeri și subofițeri și nu de

militarii în termen, tocmai din motivul că au acceptat posibilitatea producerii unor incidente grave de tragere, soldate cu victime.

Având la bază această decizie, cei doi ofițeri au distribuit pistoale mitralieră calibru 7,62 mm și muniție de război celor 4 ofițeri de la Batalionul din Ploiești, ordonându-le acestora și celor 2 subofițeri de serviciu Ferentz Marian și Axintoaiei Mircea Romică, ambii fiind deja înarmați, să tragă focuri de avertisment în holurile de la intrările posturilor 2 și 3.

Conform ordinului, aceștia au început să execute pe rând și prin rotație, de la un post spre altul, foc cu muniție de război, spre plafoanele și pereții ușilor de acces, în serii scurte, foc cu foc. Deschizând focul, în mod firesc, din pereți și plafoane, cartușele au ricoșat, iar din acest motiv, pentru a nu crea posibilitatea producerii de victime în propriul dispozitiv, soldații din apropiere au fost îndepărtați, tocmai pentru a nu fi împușcați.

Din actele dosarului rezultă că generalii și ofițerii decidenți au știut și acceptat ideea că, urmare a tragerilor cu armamentul din dotare și cu muniție de război, pot să apară ricoșeuri și, prin urmare, pot rezulta victime din rândul persoanelor aflate în zonă. Existența acestor ricoșeuri este demonstrată de ceea ce s-a întâmplat în exteriorul clădirii, dincolo de ușa de acces, unde se aflau manifestanții și militarii de la armată cu cele 10 TAB-uri, sub comanda mr. Șerb Ioan. Astfel, în jurul orei 18.30, în dreptul ușii respective, puțin lateral stânga, a fost împușcat mortal numitul Mocanu Velicu Valentin, în vârstă de 25 de ani, căsătorit, tată a 2 copii minori, de profesie ajutor de magazioner la I.O.R. București. Despre acesta tatăl lui precum și soția sa au declarat că în ziua de 13.06.1990 a fost la serviciu în mod normal, iar după orele 15.30, s-a deplasat în oraș unde urma să se întâlnească cu un prieten de la care urma să primească niște bani. Acesta nu a participat în nici un fel al manifestațiilor care au avut loc în perioada aprilie - iunie 1990, în zona Piața Universității.

Din primele cercetări care s-au efectuat după conducerea în teren a martorului plt.maj.Cernat Sorin Traian, acesta indicând locul de unde a ridicat prima victimă, rezultă că acesta s-ar fi aflat la o distanță de aproximativ 22 m, de ușa și geamurile de deasupra porții de la postul numărul trei, înspre str. Brezoianu. Ulterior, reluându-se cercetările și efectuându-se măsurători cu tahimetru electronic, s-a stabilit că locul de unde a fost ridicată victima se află la 15 m față de poarta numărul 2. Nu există însă nici o certitudine că victima nu a fost mutată din locul unde a căzut. Este însă cert că victima a fost lovită din spate în ceafă, fapt ce denotă că se afla cu spatele spre clădirea Ministerului de Interne și la o distanță destul de mare pentru a se aprecia că el ar fi prezentat vreun pericol pentru sediul Ministerului de Interne. Actul medico-legal concluzionează că victima a prezentat o "plagă împușcată cervicală (orificiul de intrare), cu ruptura pachetului muscular stâng, fractură corpi vertebrali C II-C III și maxilar superior drept (orificiul de ieșire). De asemenea, se mai precizează că moartea lui Mocanu Velicu-Valentin a fost violentă și s-a datorat leziunilor produse prin împușcare, distanța de tragere fiind în afara limitei factorilor suplimentari ai împușcării (conform buletinului de analiză). La finalul acestor concluzii se precizează că nici sângele și nici urina victimei nu prezenta urme de alcool.

Comisia de Avizare și Control a actelor medico-legale a precizat că "având în vedere dimensiunile mari ale orificiului de intrare al plăgii împușcate (1,2-1,3 cm), nu se pot face precizări obiective asupra calibrului armei, nefiind exclusă producerea leziunii cu proiectil deformat (ricoșeu). Între leziunile traumatiche și deces există legătură directă de cauzalitate" (vol. I, filele 81-83). De asemenea, Comisia Superioară Medico-legală a I.N.M.L. "Mina Minovici", la data de 26.11.2004 a aprobat avizul Comisiei de Avizare și Control de pe lângă I.N.M.L. București din 18.04.2000 .

În altă ordine de idei, potrivit expertizei balistice efectuate, s-a apreciat că victima Mocanu Velicu Valentin, "putea fi lovită de gloanțele menționate numai dacă s-ar fi găsit la o distanță mai mică de 6,80 m față de poartă". Prin urmare, rezultă clar că, dacă ofițerul se afla la 4-5 m distanță de intrare și că acolo a fost bătut, este limpede și că primii manifestanți se aflau la respectiva distanță, printre aceștia fiind și Mocanu Velicu Valentin. În condițiile în care o dată cu deschiderea focului cei care se aflau în apropierea porții de acces în clădirea Ministerului s-au întors și au fugit pentru a scăpa de efectul gloanțelor, nu poate fi primită altă ipoteză decât aceea că și Mocanu Velicu Valentin s-ar fi aflat între acei manifestanți care, la sosirea T.A.B.-urilor scandau " Armata e cu noi!" și le cereau ofițerilor și soldaților M.A.p.N. să li se alăture pentru a-i putea elibera pe cei care credeau că după ce

au fost reținuți ar fi fost duși acolo. De asemenea, este greu de crezut că manifestanții, o dată ce un coleg de-al lor ar fi căzut împușcat l-ar fi lăsat în mijlocul străzii, cu atât mai mult cu cât aveau experiența manifestațiilor și aveau proaspătă încă în memorie amintirea represiunii din decembrie 1989. Astfel, conduita firescă este aceea de a scoate victima din zona de acțiune a proiectilelor ricoșate sau, de ce nu chiar trase direct după spargerea geamurilor de la ușă (ipoteză foarte plauzibilă și practic de neînlăturat, ținând seama de faptul că nimeni nu poate controla atitudinea unor trăgători aflați în situația specifică de atunci).

Momentul împușcării primei victime, în fața sediului Ministerului de Interne a fost esențial pentru derularea ulterioară a evenimentelor. Din acel moment, manifestanții au conștientizat că Poliția trage și ucide, iar spiritele au început să se agite, cei prezenți în stradă începând să strige către cei din clădire " asasinii, asasinii!"

După aproximativ 30 de minute de la împușcarea lui Mocanu Valentin, a fost împușcată mortal, prin tiruri trase în aceleași condiții, cea de a doua victimă, pe nume Lepădatu Mitriță, în vârstă de 25 de ani, căsătorit, părinte a 2 copii minori, încadrat ca paznic la Direcția de Transporturi Poștale București. Auzind la serviciu despre evenimentele petrecute în cursul zilei, cei patru s-au deplasat, din curiozitate, în Piața Universității și apoi la sediul Ministerului de Interne, pentru a vedea ce se întâmplă. Acolo s-au despărțit unii de alții și, la scurt timp, fără ca Lepădatu Mitriță să facă vreun gest de violență, a fost împușcat mortal de un glonț tras de la postul numărul trei al clădirii. Locul apare ca fiind situat la o distanță de 31 m de colțul clădirii Ministerului de Interne, iar în partea opusă la o distanță de 11 m față de intrarea în clădirea Casei de Cultură a Ministerului de Interne. Locul de unde a fost ridicată victima, potrivit celor precizate de martori, este situat, mai precis, la 9 m lateral stâng, de la locul unde a căzut prima victimă. Ulterior, cu ocazia reluării cercetărilor, s-a stabilit că victima a fost ridicată de la o distanță de 41 m față de poartă, de lângă bordura trotuarului și de lângă o gură de canalizare stradală. Uciderea victimei s-a produs în condiții similare, iar faptul că a fost ridicat din locul arătat de martori nu poate impune certitudinea că în acel loc s-ar fi aflat și atunci când ar fi fost împușcat. Este cert că victima a fost ridicată din locul inițial și dusă în locul de unde a fost ridicată. În momentul împușcării, potrivit actelor medico-legale depuse la dosar, victima se afla cu spatele către clădirea M.I., orificiul de intrare fiind situat în ceafă (plagă transfixiantă). Deci și el se afla între cei care o dată cu efectuarea tragerilor au încercat să fugă, făcând stânga împrejur pentru a scăpa. Menționăm că, din raportul medico-legal de autopsie mai rezultă faptul că "cercetarea în sângele primit la analiză pe numele Lepădatu Mitriță a substanțelor toxice de natură medicamentoasă și a produșilor volatili reducători, a dat rezultate negative"- deci nu era sub influența alcoolului. Din actele medico-legale mai rezultă că moartea victimei a fost violentă și că se datorează leziunilor produse prin împușcare cu un proiectil calibru 7,62 mm. Plaga împușcată are orificiul de intrare în regiunea cervicală posterioară dreaptă și orificiul de ieșire în regiunea latero-cervicală stângă. Despre distanța de tragere medicul legist s-a pronunțat că aceasta a fost de la distanța minimă absolută, (cu țeava lipită), fără ca această concluzie să se bazeze pe ridicarea de probe de piele din zona orificiului de intrare pentru a se evidenția prezența factorilor suplimentari ai tragerii. Din investigațiile ulterioare efectuate la I.M.L. București dar și din studierea dosarului de autopsie a victimei a rezultat că asemenea prelevări de probe și analize nici nu s-au efectuat și că distanța de tragere a fost apreciată numai ca urmare a aspectării vizuale a orificiului de intrare a glonțului. Această neclaritate a actului medico-legal inițial a fost înlăturată de Comisia de Avizare și Control a actelor medico-legale care a concluzionat că "haloul pergamentat, în formă de semilună prezentat la orificiul de intrare, indică o direcție oblică de penetrație a glonțului" și nicidecum o tragere cu țeava lipită. Dacă ar fi fost o astfel de situație, ar fi fost necesar ca pe canalul de tragere să fie identificați factorii suplimentari ai împușcării, ceea ce nu s-a întâmplat. De asemenea, Comisia Superioară Medico-legală a I.N.M.L. "Mina Minovici", la data de 26.11.2004 a aprobat avizul Comisiei de Avizare și Control din 27.04.2000 .

Singura concluzie realistă care se poate trage este aceea că Lepădatu Mitriță a fost lovit în ceafă de un proiectil ce a urmat o traiectorie oblică față de corpul victimei, poziție ce nu putea fi conferită decât dacă el provenea dintr-un ricoșeu.

Din cercetările efectuate și actele aflate la dosar rezultă câteva concluzii: ambele victime au fost la

serviciu în ziua de 13.06.1990 și nu aveau nici o legătură cu evenimentele petrecute în acea zi și nici anterior, în Piața Universității; nici Mocanu Valentin și nici Lepădatu Mitriță, în momentele premergătoare uciderii lor nu desfășurau activități periculoase pentru militarii aflați în sediul Ministerului de Interne; amândoi au fost împușcați din sediul ministerului, din zona postului 3, aflându-se în momentul împușcării cu spatele spre clădirea din care s-a tras, prin urmare nu aveau cum să fie atacanți ai acestei clădiri și nici ai celor care se aflau în interior, protejați de ziduri și având asupra lor armament cu muniție de război; în ambele cazuri, proiectilele care au generat moartea victimelor nu au provenit din trageri directe ci din ricoșeuri; nici una din cele două victime nu se afla sub influența alcoolului; ambele victime erau, în realitate simpli spectatori ai evenimentelor ce se derulau.

Din analiza acestor concluzii rezultă indubitabil că față de cele două victime trăgătorii din interior nu se aflau în starea de legitimă apărare, așa cum se prevede în art. 44, din C.pen., care impune imperativ pentru a da relevanță juridică acestei situații care înlătură caracterul penal al faptei, existența unui atac material, direct, imediat și injust. Probatoriul privind împrejurările în care au fost ucise cele două victime rezultă și din declarațiile martorilor oculari.

Faptul că în seara zilei de 13.06.1990, din clădirea sediului M.I. s-a executat foc cu muniție de război, atât asupra manifestațiilor cât și asupra T.A.B.-urilor și cadrelor de armată, rezultă și din documentele oficiale întocmite la vremea respectivă în cadrul M.A.p.N. Astfel, în Jurnalul activităților desfășurate de unitățile armatei în garnizoana București, în perioada 13-15.06.1990, în care se face referire la scrisoarea ministrului de interne, nr. S/76941/09.06.1990 (deci rezultă că acțiunile erau mai dinainte pregătite și nu au avut loc spontan, cum s-a încercat a se justifica, ulterior) se arată o serie de activități care au marcat ziua respectivă, 13.06.1990. Spre exemplu, în conținutul planului întocmit de către M.I. și comunicat la M.A.p.N., s-a prevăzut pentru evacuarea persoanelor aflate în Piața Universității, participarea a 120 cadre și militari în termen, de la Batalionul 265, Poliție Militară. Ulterior, pe parcursul zilei Ministerul a fost solicitat și a asigurat participarea de forțe și mijloace mult mai numeroase și cu valoare operativă deosebit de importantă.

La orele 15.45, potrivit documentului mai sus menționat, "președintele României, a cerut telefonic la Marele Stat Major (M.St.M.) să se intervină cu 2 detașamente de militari în sprijinul trupelor M.I. din Piața Universității. Generalul Șchiopu Nicolae, care îl înlocuia pe șeful M.St.M., i-a propus președintelui ca M.A.p.N. să nu intervină în Piața Universității, ci să întărească paza la Guvern și Televiziune.

La orele 16.00, ministrul de interne, general colonel Mihai Chițac, a solocitat telefonic la M.St.M., ca armata să intervină cu trupe în Piața Universității.

La orele 16.20, președintele țării a cerut ca armata să întărească apărarea la celelalte obiective de stat (M.I., S.R.I., etc) apoi, după 10 minute, la orele 16.30, la cererea contraamiralului Cico Dumitrescu, de la M.I., generalul Șchiopu Nicolae a dat dispoziție comandantului Armatei 1 și comandantului trupelor de transmisiuni să intervină la Poliția Capitalei, cu câte un detașament alcătuit din câte 50 de militari. Ulterior, din ordinul șefului M.St.M., aceste efective au crescut, astfel că, la sediul M.I. au fost trimiși 150 de militari și 10 TAB-uri, care trebuiau să acționeze pe 2 direcții: Piața Unirii - sediul M.I. și Teatrul Bulandra- sediul M.I. Alte sute de militari și parașutiști au fost trimiși să acționeze în diferite puncte din Capitală.

La orele 17.25, au fost alarmate comandamentele și unitățile militare din București și Mihai Bravu, regimentele mecanizate din Slobozia și Ploiești, precum și regimentele de parașutiști din Caracal, Boteni și Buzău. Potrivit indicativului primit, unitățile nu au scos din depozite nici un fel de muniție.

La orele 17.35, la M.St.M. s-a primit ordinul președintelui să se folosească gazele lacrimogene în zona sediului M.I. iar la orele 19.25, președintele Iliescu Ion "informează pe prim adjunctul ministrului apărării naționale că pe sediul Poliției Capitalei, s-a ridicat drapelul verde, legionar, deci mișcarea este o rebeliune legionară și se tratează ca atare".

La orele 20.30, se raportează că T.A.B.-urile s-au retras din mulțime iar cadrele M.I., din clădire, execută foc de avertisment (vol. II, anexa secretă, fila 193, vol. II, filele 31-32 și filele 86-88 și vol.X, filele 39-45).

La orele 23.43 a decolat elicopterul de la Otopeni, spre sediul M.I., unde a lansat 2200 fiole lacrimogene iar la orele 02.25, ministrul transporturilor Alexandru Dobre comunică ora sosirii trenurilor cu muncitori și mineri: 00.55 a sosit Brașovul; 03.30 sosește un tren de la Constanța; 05.00 sosesc 4 trenuri cu minierii din Valea Jiului, precum și câte un tren de la Craiova și de la Galați. În realitate vor veni 12 trenuri cu muncitori și mineri, precum și un mare număr de autobuze din localitățile situate în apropierea Capitalei.

Acest document a fost pus la dispoziția Comisiei Parlamentare de anchetă și din el rezultă cine au fost actorii principali ai teatrului de operațiuni de la sediile menționate anterior.

Starea de fapt mai sus descrisă este completată cu rapoartele, notele explicative și declarațiile luate imediat după evenimente persoanelor implicate nemijlocit și unor martori, precum și declarațiile date pe timpul urmăririi penale ori în fața Instanței de Judecată sau ulterior, după reluarea cercetărilor pentru lămurirea aspectelor stabilite prin Sentința de restituire cauzei pentru completarea urmăririi penale.

Cadrul legal care reglementa uzul de armă la data de 13.06.1990 cu aplicare concretă privind paza și apărarea sediului principal al Ministerului de Interne este cuprins în Decretul nr. 367/1971, privind regimul armelor, munițiilor și materiilor explozibile, în Regulamentul Serviciului de Gardă și în Garnizoană -RG 2 și Planul de pază și apărare al sediului central al Ministerului de Interne. Acest plan conține capitolele privind : importanța și caracteristicile obiectivelor; sistemul de pază; compunerea forțelor pentru pază și misiunile acestora; îndatoririle personalului de pază; consemnul general și particular al posturilor; dotarea, asigurarea materială, tehnică și medicală; uzul de armă; modul de acțiune în situații deosebite.

În consemnul posturilor sunt prevăzute atât atribuțiile și obligațiile personalului de pază cât și aria de desfășurare a fiecărui post fiind delimitate punctele teritoriale până la care este operabil consemnul postului și cele peste care nu mai operează acest consemn.

Planul de pază și apărare al sediului central al Ministerului de Interne reprezintă forma concretă a modului în care se poate face uz de armă în raport cu Decretul 367/1971 și Regulamentul Serviciului de Gardă și în Garnizoană -RG 2, normative care au prevederi cu caracter general.

Din analiza prevederilor celor 3 documente invocate, referitor la uzul de armă se desprind următoarele:

- Militarul aflat într-un post de pază nu poate deschide foc cu arma din dotare decât în condițiile și în cazurile prevăzute în Decretul 367/1971, atunci în vigoare și numai după efectuarea somațiilor legale (prevederi reiterate și în actuala reglementare cu unele modificări, respectiv Legea 295/2004, privind regimul armelor și munițiilor.
- Potrivit art. 40 alin. 2, din Decret "se interzice uzul de armă împotriva copiilor, femeilor gravide, precum și în situația în care s-ar pune în pericol viața altor persoane".
- La capitolul I alin. 3, pct. 4, din Planul de pază și apărare al sediului central al Ministerului de Interne se arată că imobilul este construit din beton, plăci prefabricate și cărămidă rezistente la incendii și explozii;
- La consemnele particulare ale posturilor de pază nr. 1, 2 și 3, există pentru fiecare dintre acestea precizarea expresă de delimitare a razei postului, limita zonei interzise fiind ușa de la intrarea în obiectiv; în acest sens, numai în situația în care un atacator trecea de pragul ușii, abia atunci era legală procedura uzului de armă care trebuia să fie precedată de somațiile corespunzătoare;

Mai trebuie subliniat faptul că, potrivit prevederilor din regulamentele militare aflate atunci în vigoare, aceste obligații reveneau atât subofițerilor titulari ai posturilor de pază, cât și subunităților venite în sprijinul acestora, în concret, militarii din cadrul Batalionului de Trupe de Pază și Ordine Ploiești, care au acționat la posturile nr. 2 și 3. În seara zilei respective, conform probelor aflate la dosarul cauzei, la posturile nr. 2 și 3 de la sediul Ministerului de Interne, s-au tras un număr de 130 cartușe de război, calibru 7,62 mm. Urmare a folosirii muniției de război împotriva acțiunii manifestanților a rezultat uciderea prin împușcare a victimelor Mocanu Valentin și Lepădatu Mitriță. Din probele administrate rezultă că abia în jurul orelor 23.00 a fost distribuită muniție militarilor din

unitățile M.A.p.N. Dintre aceștia, doi ofițeri de la U.M. 01305 București, care aveau misiunea de a păzi camionul cu muniție, au tras în aer cu pistoalele din dotare pentru a îndepărta persoanele suspecte care s-au apropiat prea mult de autovehicul, însă, urmare a tragerilor în aer efectuate de ei nu au rezultat victime astfel că, acțiunea lor nu are reflexii penale.

Se impune a menționa faptul că, executarea focului cu muniție de război din sediul central al M.I., în condițiile descrise, s-a făcut pe fondul unei puternice stări de tulburare în care s-au aflat atât cei care au ordonat tragerea cât și cei care au tras efectiv. Astfel, urmează a se reține ca o circumstanță atenuantă obligatorie starea de provocare, prev. de art. 73, lit. b, din C.pen., față de persoanele decidente care au ordonat deschiderea focului. În ceea ce îi privește pe cei care au executat nemijlocit focuri de armă, ei nu pot fi puși sub incidența răspunderii penale întrucât fapta lor a fost săvârșită în executarea unui ordin militar, legal în formă și aparent legal în conținut. De altfel, în dispozitivul rechizitoriului inițial s-a și dispus neînceperea urmăririi penale față de acești militari, în baza prevederilor art. 228, alin 4, rap. la art. 10, lit. d, din C.pr. pen., deci apreciindu-se că au comis fapta fără vinovăție.

În ceea ce îi privește pe învinuiții, general rez. Chițac Mihai, general rez. Andrița Gheorghe, col. rez. Costea Dumitru și col. rez. Constantin Vasile, aceștia au comis faptele pentru care au fost puși sub învinuire, cu intenție indirectă. Aceștia au hotărât, fiecare la nivelul de decizie conferit de prerogativele funcției pe care erau încadrați, să se execute foc cu muniție de război în cele 2 holuri de intrare în clădirea M.I., în condițiile în care puteau și trebuiau să prevadă că o astfel de acțiune periculoasă putea pune în primejdie viața unor persoane, inclusiv dacă cartușele erau trase direct sau puteau să ricoșeze, cum de altfel s-a și întâmplat.

Cei patru învinuiți, după felul cum au acționat, deși nu au urmărit în mod direct uciderea victimelor, au acceptat producerea rezultatului letal. Vinovăția lor pentru moartea celor 2 victime rezidă și din aceea că au dat ordin să se facă uz de armă, în condiții total ilegale.

V. EVENIMENTELE CARE AU AVUT LOC ÎN ZONA FOSTULUI MAGAZIN "ROMARTA COPILOR"

Evenimentele care au avut loc în această zonă s-au petrecut după miezul nopții de 13/14.06.1990 când, după despresurarea clădirii sediului Ministerului de Interne, în jurul orelor 01.00, detașamentul de parașutiști din U.M. 01847 Buzău, pus sub comanda învinuitului col. rez. Constantin Vasile, a deschis focul asupra manifestaților rămași, fapt ce a avut consecință uciderea, prin împușcare a 2 persoane și rănirea altor 3. Împrejurările în care au fost rănite alte persoane, în urma disjungerii dispuse prin rechizitoriul inițial, sunt cercetate în dosarul nr. 75/P/1998.

Din analiza "Jurnalului activităților desfășurate de unitățile armatei în garnizoana București în perioada 13-15.06.1990" rezultă următoarele:

- după ce la orele 17.25 prim adjunctul ministrului apărării naționale și șef al M.St.M., a ordonat alarmarea unor comandamente și unități militare, la orele 17.31 serviciul operativ din M.St.M. a transmis ordinul la Comandamentul Aviației Militare, în subordinea căruia se aflau și trupele de parașutiști. La orele 18.30, șeful M.St.M., a ordonat ca regimentele 56, 60 și 64 parașutiști, din Caracal, Boteni și Buzău, să fie aduse pe calea aerului la București și a dispus să se numească comandanți militari unici pentru misiunile ce urmează a fi executate.
- la orele 21.45 primul adjunctul al ministrului apărării naționale a raportat președintelui Iliescu că T.V.R. este în curs de eliberare iar la M.I. nu se poate acționa în forță deoarece sunt oameni de diferite tendințe și propune să se organizeze 3 detașamente formate din parașutiști, poliție și poliție militară și sprijinite de tancuri să acționeze în direcții convergente, după folosirea substanțelor lacrimogene cu ajutorul elicopterului, fără a se face uz de armă (vol II, anexa secretă, fila 194).
- la orele 22.00, președintele Iliescu a comunicat că în această noapte

(13/14.06.1990), elemente turbulente vor încerca să pătrundă și în alte obiective, aceștia având asupra lor arme și muniție; toți militarii să aibă baioneta pusă la armă și să se apere împotriva celor care atacă. Cei care atacă nu sunt revoluționari, sunt contrarevoluționari legionari. Această comunicare a fost transmisă la toate comandamentele de armă, la Armata I și la Divizia 57 Mecanizată.

- la orele 23.30, comandantul Aviației Militare, generalul Opruță Horia a raportat că au sosit la Aeroportul Otopeni, un număr de 200 militari de la Buzău, aceștia fiind înarmați cu muniție de război la Regimentul de Transport Aerian. S-a ordonat acestora să se deplaseze în Piața Mihail Kogălniceanu pentru a participa la despresurarea M.I.
- la orele 01.07, generalul maior Paul Romulus, a raportat din biroul ministrului de interne că localul a fost despresurat complet, fiind ocupat de armată.
- la orele 01.35 primul adjunct al ministrului apărării, l-a informat pe președintele Iliescu despre situația din București, relatând că sediul M.I. a fost eliberat și ocupat de armată, că bandele de vandali sunt alungate, fiind în contact cu ele, subunitățile de parașutiști de pe Bd. Kogălniceanu în fața Casei Centrale a Armatei și str. Constantin Mille.

Un alt document relevant privind operațiunile militare ce au avut loc în zona "Romarta Copiilor" este "Sinteza privind acțiunile desfășurate de către trupele Ministerului Apărării Naționale în perioada 13-15.06.1990" În această "sinteză" se menționează că, sub presiunea forțelor care au acționat pentru despresurarea clădirii M.I., manifestanții s-au repliat succesiv pe direcția Poliția Capitalei - Magazinul "Romarta Copiilor"- fostul Restaurant Havana-Hotel Modern. Spațiul dintre localurile fostelor magazine Delta Dunării și "Romarta Copiilor" a fost blocat de manifestanți cu tomberoane și alte obiecte. La ajungerea în fața acestui baraj, asupra militarilor, s-au aruncat sticle incendiare, fiind incendiat (?) echipamentul unui militar, moment în care manifestanții au încercat să îl captureze pe acest soldat, ceea ce se susține în document, a determinat detașamentul de parașutiști din U.M.01848 să execute un foc de avertisment (cu țevile în plan vertical ?) și prin acțiunile detașamentului a fost respins atacul și salvat acest soldat (vol. II, anexa secretă, fila 55).

În continuare se arată că, în timp ce se acționa cu un tanc, manifestanții l-au incendiat (?), moment în care parașutiștii au executat un foc de avertisment (cu țevile în plan vertical ?). De asemenea, se arată în document că, aruncându-se cu sticle asupra miliatriilor, fața unui soldat a fost grav brăzdată de tăieturi provocate de cioburile unei sticle, iar militarul pierzându-și cunoștința a căzut și era în pericol de a fi capturat, motiv pentru care detașamentul de parașutiști a fost obligat să execute pentru a treia oară, foc de avertisment (cu țevile în plan vertical ?).

Din raportul adresat prim-loctiitorului șefului M.St.M. și șef al Direcției Operații de către șeful de Stat Major al Comandamentului Aviației Militare rezultă că, la orele 17.45, comandantul Aviației Militare, în baza ordinului primit de la M.St.M., a alarmat unitățile subordonate. astfel că, militarii au fost trimiși la București, fără a avea asupra lor muniție. Muniția avea să le fie distribuită la Regimentul de Transport Aerian, de la Otopeni. Nu rezultă din nici un document că s-ar fi dat vreun ordin pentru ridicarea capacității de luptă, când, potrivit Instrucțiunilor menționate se distribuia muniție de război.

Tot din documentul mai sus menționat, rezultă că, la sediul Ministerului de Interne a acționat un detașament condus de lt. col. Constantin Vasile, compus din 194 militari din Regimentul 60 Pșt. Se mai arată în document că pe timpul îndeplinirii misiunii, s-au consumat 1225 cartușe, calibru 7,62 mm, fără ca în zona de acțiune să se semnaleze morți sau răniți prin împușcare. De asemenea, se arată că "au fost reținute și predate poliției aproximativ 300 persoane".

Dintr-un alt "Act de Justificare" rezultă că, în perioada 13-14.06.1990 au fost consumate 1466 cartușe, 7,62 mm, scurt, glonț miez oțel, tub oțel. În nici un act nu se face mențiune că s-ar fi distribuit muniție de manevră.

Din analiza conținutului documentelor menționate, coroborate cu materialul probatoriu administrat în cauză ulterior, rezultă o serie de concluzii, după cum urmează:

- consemnul general al misiunii parașutiștilor deplasati în București în noaptea de 13/14.06.1990,

privind folosirea armelor de foc, transmis acestora în mod repetat, a fost acela că militarii nu vor trage asupra manifestațiilor, decât în situația în care se tace cu arme de foc asupra lor. Nu rezultă de nicăieri că manifestații ar fi tras cu arme de foc asupra militarilor aflați în dispozitiv, astfel că aceste susțineri sunt nerealiste;

-ordinul dat de M.St.M., cu privire la faptul că detașamentele trebuie să acționeze sub o comandă unică, a fost executat în sensul că militarii de la Regimentul 60 Pșt. Buzău au fost preluați în subordine de către lt.col. Constantin Vasile, care la aceea dată îndeplinea funcția de ofițer I, la secția parașutiști în Statul Major al Aviației și Apărării Antiaerine. Secția era comandată atunci de către col. Sterian Dumitru, venit la conducere după Revoluția din decembrie 1989. Practic, în calitate de ofițer I, la secția menționată și în absența col. Sterian Dumitru, funcția cea mai mare aparținea respectivului ofițer, el fiind acela care, pe linie de specialitate comanda toți parașutiștii din România.

- în urma executării focului cu muniție de război, ocazie cu care au fost consumate real 1466 cartușe, a rezultat uciderea a două persoane și rănirea altor trei. Numărul celor răniți este însă mai mare și, așa cum am mai menționat, împrejurările în care acestea au suferit vătămări corporale, prin împușcare, sunt cercetate într-un alt dosar;

- afirmațiile potrivit cărora militarii din acest detașament ar fi fost incendiați, răniți grav, atacați în forță, tăiați, etc. sunt inexacte, singura explicație a acestor exagerări făcute de oficialii vremii fiind aceea de a încerca să justifice motivul pentru care, în mod nejustificat s-a ordonat deschiderea focului. În realitate, a rezultat că, din acest detașament, numai trei militari în termen au fost ușor vătămați, prezentând zgârieturi și contuzii, motiv pentru care au fost internați pe o perioadă de una - două zile, după care, au fost externați vindecați și și-au reluat programul de pregătire militară. Nici unul nu a prezentat certificate medico-legale;

- este nesusținută aserțiunea potrivit căreia militarii au tras foc de avertisment cu țeava numai în plan vertical, deoarece din cercetări rezultă că aceștia au tras foc de intimidare, direct spre manifestații, acest foc fiind neochit, fiind tras inclusiv în zidurile clădirilor din zonă, fapt ce a creat în mod real, posibilitatea apariției unor ricoșeuri apte de a ucide;

- ordinul special transmis acestui detașament de parașutiști după despresurarea M.I., când ei împingeau manifestații spre Casa Centrală a Armatei, Romarta Copiilor și Restaurantul Havana, a fost în mod clar și explicit de a nu deschide focul, sub nici un motiv, cu armele din dotare. Acest ordin a fost încălcat însă, de trei ori, în mod succesiv.

Revenind la explicarea stării de fapt, se impune a menționa că, de la Buzău până la București, comanda detașamentului a fost asigurată potrivit ordinului de zi pe unitate nr. 130/14.06.1990, de către maiorul Hodârnău Romulus, acesta avându-l ca adjunct pe maiorul Brânză Maricel. La Aeroportul Otopeni, au fost așteptați de către lt.col. Ionescu Vasile, care avea atribuții pe linia pregătirii de luptă, în cadrul secției parașutiști, din Comandamentul Aviației Militare. După ce au primit muniția, mr. Hodârnău s-a întâlnit cu învinuitul col. rez. Constantin Vasile, șeful lui pe linie de armă, care i-a comunicat că din ordinul generalului Mircea Budiaci o să preia el personal comanda detașamentului de parașutiști. Această decizie vine ca urmare a ordinului dat de la M.St.M., ca unitățile și subunitățile folosite în misiune să se afle sub comandă unică. Pe de altă parte, ea are semnificația investirii învinuitului col. rez. Constantin Vasile, cu toată puterea de decizie a unui comandant militar, prin urmare, așa cum se prevedea în Regulamentul disciplinei militare, fiind răspunzător pentru legalitatea și urmările ordinelor date. Astfel, maiorul Hodârnău Romulus a devenit, o dată cu preluarea nemijlocită a comenzii de către învinuitul col. Constantin Vasile, subordonat al acestuia și, evident, executant al ordinelor primite de la șeful său.

Învinuitul col. rez. Constantin Vasile i-a explicat apoi maiorului Hodârnău Romulus că au misiunea să despresureze sediul Ministerului de Interne, după care cei doi ofițeri s-au dus la autobuzele unde se găseau ceilalți militari parașutiști, ocazie cu care mr. Hodârnău Romulus i-a informat pe subordonați că detașamentul va fi comandat de superiorul lor ierarhic, învinuitul col. rez. Constantin Vasile.

În jurul orelor 21.30, autobuzele cu militari au plecat spre Piața Mihail Kogălniceanu, pentru a se întâlni cu celelalte forțe militare. O dată ajunși în piața respectivă, învinuitul col. rez. Constantin Vasile a participat singur, din partea acestui detașament la o scurtă ședință de instruire, convocată de

generalul mr. Paul Romulus, comandantul comendurii garnizoanei București ședință la care au participat și ceilalți comandanți de formațiuni militare sosiți în piață.

În jurul miezului nopții, acest dispozitiv militar s-a deplasat, desfășurat, spre sediul M.I., pe care în mai puțin de o oră l-au încercuit și au reușit să alunge manifestanții care se mai aflau acolo. În continuare, detașamentul de parașutiști conduși de învinuitul col. rez. Constantin Vasile s-a deplasat pe Calea Victoriei, spre intersecția cu fostul Bd. Gheorghe Gheorghiu Dej, pentru a elibera și aceea zonă de manifestanți. În această misiune parașutiștii au fost însoțiți de un tanc venit în sprijin. După ce au depășit zona Poliției Capitalei, o sticlă incendiară a lovit blindajul tancului, iar trei soldați au suferit vătămări ușoare, ca urmare a pietrelor aruncate asupra lor de către manifestanți. În aceste împrejurări și contrar consemnului și ordinelor primite, învinuitul col. rez. Constantin Vasile a smuls nervos o armă de la un militar în termen și a tras o rafală cu ea, ordonându-le în același timp soldaților să execute focul. În aceste împrejurări, militarii au deschis focul, trăgând dezordonat, lovind cu gloanțele inclusiv zidurile clădirilor din zonă. Pe partea opusă intersecției se afla în fața magazinului "Romarta copiilor", partea vătămată Pârvulescu Dan Gabriel, la o distanță de aproximativ 100 m, față de militari. Acesta a fost împușcat în piciorul stâng, mai precis la 11,5 cm deasupra genunchiului. Pârvulescu Dan Gabriel era singur în zonă, și a încercat să se retragă într-un loc mai ascuns însă nu a reușit, fiind luat de o mașină a poliției și dus la Spitalul Militar Central. Ulterior, a fost încarcerat, inițial la Școala Superioară de Poliție, apoi la Secția 8 Poliție și la Spitalul Penitenciar Jilava, fiind eliberat la data de 21.09.1990. Din raportul de expertiză medico-legală, rezultă că Pârvulescu Dan Gabriel "a prezentat leziuni produse prin împușcare, cu armă de foc, posibil cu proiectil calibru 7,62 mm, plagă transfixiantă, coapsa stângă. Direcția de tragere s-a efectuat de la distanță, în afara factorilor suplimentari ai împușcării, cu direcția din fața victimei...a necesitat circa 30-35 zile îngrijiri medicale".

După primele trageri, manifestanții au fugit spre Piața Universității, fiind urmăriți de militari, iar în momentul în care aceștia se aflau în zona coloanelor magazinului "Romarta copiilor" și în fața fostului Restaurant Havana (în prezent Cazinoul Princesse), în spatele lor, între magazinul "Romarta copiilor" și fostul magazin Delta Dunării (actualul local Pizza Hut), s-a format un baraj constituit din militarii parașutiști care, din ordinul aceluiași învinuit, col. rez. Constantin Vasile, au deschis din nou focul, trăgând tot la întâmplare. De această dată, au fost împușcate mai multe persoane, dintre care prima mortal, respectiv victima Drumea Dragoș.

Drumea Dragoș se afla împreună cu prietenul său Paraschiv Mircea Lucian la aproximativ 50-60 m de barajul respectiv, cu spatele la acesta și amândoiu fugeau pentru a-și salva viața. Martorul Paraschiv Mircea Lucian a declarat următoarele: "... cu Dragoș am ajuns în jurul orelor 01.30, în intersecția bulevardului cu cofetăria Universității. Am văzut format cordon de scutieri (care nu erau înarmați) și în spatele lor armată, dispuși de la magazinul Delta Dunării, până la coloanele de la magazinul "Romarta copiilor", barând tot bulevardul...în prezența mea Dragoș nu a folosit asemenea mijloace (pietre sau sticle incendiare). În acel moment am văzut că începuse să se execute foc, dinspre cordonul dinspre bulevard și, la fel pot menționa că s-a tras cu gloanțe de război, întrucât Dragoș a fost surprins de un asemenea glonț".

Din raportul medico-legal de autopsie, aprobat de Comisia de Avizare și Control de pe lângă I.M.L. București, rezultă că moartea lui Drumea Dragoș a fost violentă și s-a datorat hemoragiei contuziei și dilacerării meningo-cerebrale, consecutive unui traumatism cranio-cerebral, prin împușcare cu armă de foc. După aspectul leziunilor prezentate de cadavru, la nivelul toracelui, acestea au fost produse prin împușcare cu armă de foc, tragerea fiind de la distanță, din spatele victimei, victima având o poziție posibil aplecată în față.

Tot în aceste împrejurări a fost împușcată mortal și victima Duncă Gheorghită. Din cercetările efectuate și actele aflate la dosar, rezultă că în seara de 13.06.1990 a stat acasă urmărind la televizor un meci de fotbal, împreună cu doi vecini. Victima nu a ajuns însă la Televiziune, ci în centrul orașului.

Cert este că, în jurul orelor 03.00, victima se afla în sediul M.I., printre alte persoane reținute de către poliție și armată din zona centrală a Capitalei, după intervenția parașutiștilor. Medicul militar Popescu Gheorghe, în timp ce îi examina pe cei reținuți, l-a identificat pe Duncă Gheorghită, care

prezenta în zona abdominală o rană gravă. Medicul l-a descris pe Duncă Gheorghită ca fiind într-o stare de șoc și că miroasea a alcool. Datorită faptului că pierduse mult sânge și condițiile existente nu erau propice unui control amănunțit, am stabilit că trebuia de urgență transportat la o unitate medicală. Spunându-mi-se că este periculos și că trebuie să fie păzit, am stabilit să fie transportat la Spitalul Ministerului de Interne. L-am transportat personal, împreună cu șoferul ambulanței și aici, în urma examinării s-a stabilit că suferise o plagă prin împușcare. Medicul mai relatează că militarii i-au spus că l-au observat (pe victimă), participând la acțiunea de atac al ministerului și că aruncase cu sticle incendiare. În presa din zilele următoare (Poliția română și Realitatea românească) Duncă Gheorghită avea să fie prezentat ca fiind incendiatorul șef din ziua de 13.06.1990.

La Spitalul Ministerului de Interne, victima a fost preluată la camera de gardă de către col. Dr. Grumezescu Mirică, acesta îndeplinind atunci și funcția de director al spitalului. În timp ce acesta îl consulta pe Duncă Gheorghită, victima i-a relatat medicului, următoarele: "după ce a văzut împreună cu un prieten emisiunea de la Televiziune, în legătură cu tulburările de stradă din centrul Capitalei, în seara zilei de 13.06.1990, s-a deplasat către centrul Capitalei și pe când se afla în fața magazinului Romarta Copiilor, a simțit că a fost împușcat în șold. În plus, îmi amintesc că pacientul își exprima nedumerirea de a fi ajuns aici, în fața M.I. De la Spitalul Ministerului de Interne, victima a fost transportată la Spitalul Clinic de Urgență unde a decedat după 15 minute de la introducerea sa în sala de operație. Din raportul medico-legal de autopsie, avizat de Comisia de Avizare și Control de pe lângă I.M.L. București, rezultă că moartea lui Duncă Gheorghită a fost violentă și s-a datorat bronchopneumoniei, în cazul peritonitei purulente, cu punct de plecare de la leziunile traumatiche ale intestinului. Aceste leziuni, precum și celelate, s-au produs prin transversarea victimei la nivelul micului bazin, de către un proiectil (glonț), cu calibru de 7-8 mm, (posibil 7,62 mm), pe o direcție latero-laterală (de la dreapta la stânga), tras de la o distanță care depășește limita de apariție a factorilor suplimentari ai împușcării (vol. I, filele 236-238).

Tot în aceste împrejurări și în condiții similare, au mai fost rănite, prin împușcare, victimele Prodanczuk Gabriel Mircea, împușcat în obrazul drept, cu retenție de glonț deformat (ricoșeu) și Iancu Cătălin, împușcat în piciorul drept. Din declarația victimei Prodanczuk Gabriel Mircea, rezultă că în seara zilei de 13/14.06.1990, a plecat de acasă să afle ce se întâmplă cu tatăl său, care era ofițer activ la Poliția Capitalei. Pe drum, în timp ce era în apropierea fostului Restaurant Trocadero, a fost împușcat în obrazul drept, după care a fost dus la Spitalul de Urgență cu o mașină particulară. Glonțul era deformat, motiv pentru care și-a dat seama că înainte să îl lovească pe el, se lovise în ceva tare, venind din ricoșeu.

Din raportul de expertiză medico-legală, rezultă că Prodanczuk Gabriel Mircea a prezentat leziuni produse prin împușcare cu armă de foc, cu glonț, cu tragere de la distanță, în afara factorilor secundari ai împușcării, posibil cu glonț de calibru 7,62 mm, iar leziunile au necesitat 25-30 zile îngrijiri medicale, nu i-au pus în pericol viața și nu a rămas cu infirmitate sau slăbire.

Având în vedere faptul că a fost împușcat în față, se poate trage concluzia că viața victimei a fost pusă în pericol. Trăgătorii puteau și trebuiau să prevadă că, utilizând muniție de război în spațiul public, în zona unde se găseau oameni se creeau premisele uciderii ori vătămării corporale ale acestora.

Partea vătămată, Iancu Cătălin a declarat că, după miezul nopții de 13/14.06.1990, în timp ce se deplasa cu valul de manifestanți dinspre magazinul Victoria spre magazinul Romarta Copiilor a observat că militarii care îi urmăreau au tras câteva rafale în pereții magazinului. El a încercat să scape fugind spre Universitate, pe lângă coloanele magazinului și să se ascundă în același timp, moment în care, întorcând capul, a observat barajul de militari format deja în spatele lui și care au deschis focul, fiind împușcat în picior. A fost luat de 2 persoane și transportat pe treptele Bibliotecii Mihai Eminescu după care a fost dus cu o ambulanță la Spitalul Colțea.

Din raportul de expertiză medico-legală rezultă că Iancu Cătălin a prezentat leziuni traumatiche care au putut fi produse prin împușcare, pe coapsa stângă în treimea medie, fața posterioară și au necesitat pentru vindecare 30-35 zile îngrijiri medicale. Direcția de tragere a fost dreapta-stânga și de la o distanță suficient de mare ca să se afle în afara acțiunii factorilor suplimentari ai tragerii. Împușcarea s-a produs, posibil, cu un glonț calibru 7,62 mm, numai prin ricoșare (lovire anterioară a unui plan

dur care să determine deformarea glonțului). În ceea ce privește victimele Pârvulescu Dan Gabriel și Iancu Cătălin care au suferit vătămări corporale prin împușcare în zona membrilor inferioare, se constată că numai datorită încercării lor de a se salva din fața gloanțelor nu au fost împușcate în zone vitale. Concluzia care se poate trage și în cazul acestora, este aceea că, a existat o intenție indirectă din partea trăgătorilor de a le suprima viața prin împușcare cu o armă de foc, instrument destinat special pentru ucidere și numai reacția lor de moment i-a salvat, dovadă fiind existența celor 4 persoane ucise.

În afara celor 3 părți vătmate, rănite prin împușcare, în urma studierii arhivelor și a documentelor primite de la 14 spitale din Capitală, au mai fost identificate și alte persoane care au fost diagnosticate cu răni rezultate din împușcare, însă în ceea ce le privește, cauza a fost disjunctă o dată cu întocmirea primului rechizitoriu, cercetările fiind efectuate într-un alt dosar.

Învinuitul col. rez. Constantin Vasile, a negat săvârșirea vreunor fapte penale, considerând că este nevinovat, însă ceilalți martori audiați susțin contrariul. Unul dintre aceștia este chiar fostul său șef, generalul rez. Budiaci Mircea care a declarat că "dimineața..., când acest detașament a revenit la comandament locotenent-colonelul Constantin Vasile a venit personal și mi-a raportat că misiunea a fost îndeplinită însă au întâmpinat reacții agresive din partea manifestaților în zona Casei Centrale a Armatei, către sediul Poliției Capitalei, loc în care acest detașament a executat foc de avertisment pentru împrăștierea manifestaților. Textual, despre acesta ofițerul ne-a spus "datorită reacției agresive a manifestaților, am fost nevoiți să deschidem foc de avertisment, după care manifestații au început să strige că pleacă, deoarece nu le merge cu noi. Precizez că locotenent-colonelul Constantin Vasile a fost numit din partea Comandamentului Aviației Militare, șef al acestui detașament, răspunzând de coordonarea îndeplinirii misiunii".

Așa cum s-a menționat și în rechizitoriul inițial, din probatoriul administrat și actele aflate la dosar, rezultă că învinuitul col. rez. Constantin Vasile a săvârșit faptele cu intenție indirectă. În ceea ce îi privește pe ceilalți militari din U.M. 01847 Buzău, în mod corect s-a apreciat că aceștia nu pot fi trași la răspundere penală, întrucât, la fel ca și trăgătorii de la sediul Ministerului de Interne au executat un ordin militar, legal în formă și aparent legal în conținut, fără ca ei să aibă posibilitatea, în condițiile date de a nu-l îndeplini. Mai mult, ca urmare a informațiilor primite de la cel mai înalt nivel, ei aveau convingerea că acționează împotriva unei "rebeliuni legionare și că trebuie să acționeze ca atare". Pe de altă parte, rezultă că unii dintre manifestați au dat dovadă de violență, aruncând cu pietre și sticle incendiare spre zona unde se aflau militarii. Prin urmare, în mod cert a existat o stare de provocare și, ca atare, în mod obligatoriu aceasta urmează a fi reținută ca circumstanță atenuantă, potrivit art. 73, lit. b, din C. pen.

VI. PRACTICA JUDICIARĂ ȘI DOCTRINA DE SPECIALITATE ÎN MATERIE

Inițial, s-a stabilit că toți cei cinci învinuiți se fac răspunzători de instigare la infracțiunea de omor deosebit de grav, prev. de art.25, rap. la art.174-176, lit.b, din C.pen., cu aplicarea art.73 lit. b, din C.pen. și art.75, lit.a, din C. pen., iar pentru învinuitul col. rez. Constantin Vasile s-a reținut și instigare la tentativa la infracțiunea de omor deosebit de grav, prev. de art. 25, rap. la art.20 și la art. 174-176, lit. b, din C.pen. cu aplicarea art.33, lit.a, din C.pen și art.73, lit. b, din C.pen.

După restituirea cauzei și efectuarea lucrărilor solicitate pentru completarea urmăririi penale, reanalizând întreg materialul probatoriu administrat, s-a dispus, prin ordonanța din 02.07.2007, schimbarea încadrării juridice din cea inițială în aceea de participație improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31, alin 2, din C.pen rap. la art. 174, 175, lit. e și 176 lit. b, din C. pen, în condițiile prev. de art. 73, lit. b, din C.pen. și cu aplicarea prevederilor art. 13, din C.pen. În ceea ce îl privește pe învinuitul col. rez. Constantin Vasile, urmează a i se reține și participație improprie la tentativa de omor calificat și omor deosebit de grav, în condițiile concursului ideal de infracțiuni, prev. de art. 33, lit. b, din C.pen.

Pentru a se ajunge la această încadrare juridică, s-a avut în vedere că, în conformitate cu disp. art. 31,

alin. 2, din C.pen., participația improprie constă în determinarea, înlesnirea sau ajutorarea în orice mod, cu intenție, la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, de către o persoană care comite acea faptă, fără vinovăție.

Din probatoriul administrat, rezultă că învinuiții, acționând fie împreună, fie independent, potrivit nivelului ierarhic de competență funcțională conferit de funcțiile pe care erau încadrați, au determinat, în modalitățile arătate, militarii subordonați lor să comită faptele care au avut ca urmare uciderea a 4 persoane și rănirea altor 3.

Un alt aspect care a fost examinat este acela referitor la determinarea gradului de vinovăție al persoanelor implicate. Este imposibil și incorect, din punct de vedere juridic a se stabili o vinovăție generalizată asupra tuturor participanților pentru că, nu toți, așa cum s-a arătat în expunerea stării de fapt, au acționat pentru a produce urmările ce au avut loc. Cert este însă, că învinuiții au depășit limitele unor reacții tolerabile în cadrul confruntărilor ce au avut loc cu manifestații. Este important de subliniat că decizia inițială de reprimare a fost luată la cel mai înalt nivel și a fost coordonată, personal, de către fostul șef al statului, Iliescu Ion. Față de acesta, s-a dispus începerea urmăririi penale pentru participație improprie la aceleași fapte, prin rezoluția din data de 19.06.2007. Planul de acțiune a fost elaborat din ordinul său și, în calitate de președinte ales, a ordonat intervenția militară, cu muniție de război, TAB-uri și alte forțe, împotriva demonstrațiilor care se manifestau violent, depășindu-și atribuțiile prevăzute de art. 82 din Decretul Lege nr. 92/1990. De asemenea, nu a fost luată o decizie cu consultarea Consiliului Militar Superior (ulterior denumit Consiliul Suprem de Apărare a Țării). Nu există nici un Decret ori alt act, în baza căruia să se fi dispus alarmarea de luptă a unităților ori instituirea stării de urgență, așa cum se prevede în art. 82, lit. g, din actul normativ anterior menționat. Mobilizarea parțială sau generală a armatei putea fi declarată numai cu aprobarea prealabilă a Parlamentului, în cazuri excepționale, conform art. 82, lit. f din același Decret. Dreptul de a dispune alarmarea de luptă (atunci având indicativul "Ștefan cel Mare"), îl avea exclusiv ministrul apărării naționale, însă acesta nu era în țară. S-a ordonat doar alarmă de exercițiu - indicativul "Munții de Aramă" potrivit căruia, unitățile implicate nu trebuiau înarmate cu muniție de război și nu trebuiau să părăsească incinta cazarmilor sau locația stabilită pentru acest tip de alarmă. Având în vedere aceste considerente, precum și probatoriul administrat în cauză și ținând seama de decizia Curții Constituționale din 20.06.2007, prin care s-a statuat că art.3, alin 2 și 3 teza întâi din Legea nr. 356/2006, pentru modificare și completarea codului de procedură penală, precum și modificarea altor legi sunt neconstituționale, prin rezoluția din 19.07.2007 s-a dispus disjunctura cauzei în ceea ce îl privește pe Iliescu Ion și declinarea acesteia la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție -Secția de urmărire penală și criminalistică, dându-se astfel eficiență disp. art. 35, alin. 2 din C.pr.pen.

În sprijinul tezei care susține că responsabilitatea sub aspect penal revine liderilor decidenți, sunt și deciziile anterioare emise de Curtea Supremă de Justiție și de Înalta Curte de Casație și Justiție, prin care au fost condamnați Miron Cozma și alți inculpați pentru faptele comise în timpul mineriadelor din 1991 și 1999. (Decizia Curții Supreme de Justiție nr. 486/15.02.1999 și Sentința nr.72/12.12.2003 a Curții de Apel București, definitivă prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 5459 din 28.09.2005). Folosind o exprimare mai plastică, nu este de vină trotilul care explodează, ci acela (aceia) care dă (dau) foc fitilului.

Doctrina actuală oferă subiecte interesante privind angajarea răspunderii în astfel de situații. În doctrina română, s-a impus instituția participației improprie care a fost adoptată în art. 31 din C.pen. În alte legislații, cum sunt cele din Germania, Spania, Statele Unite ale Americii, Federația Rusă și altele, a fost adoptată o nouă "figură juridică, aceea a autorului mediat; acesta răspunde în calitate de autor pentru infracțiunea săvârșită de o persoană incapabilă sau care a acționat fără vinovăție, în măsura în care voinței acestuia i s-a substituit voința persoanei care a acționat din umbră (autorul mediat) și care s-a folosit ca de un instrument de executant material al faptei" (a se vedea, George Antoniu, Participația penală, studiu publicat în Revista de drept penal, nr. 3/2000, pag. 33-40). Pe de altă parte, "folosirea cu intenție a unor elemente umane deficiente, imprudente sau iresponsabile (ori a celor aflați sub ordin ori comandă militară - s.n.) la efectuarea de activități infracționale, face ca aceste activități să fie lesne săvârșite și cu riscuri reduse pentru cei care le

inițiază...participanții care lucrează cu intenție sunt persoane deosebit de abile care știu să acționeze eficient, și totuși să rămână mereu în umbră. În analele justiției, în repertoariile de practică judiciară, când s-au putut stabili cazuri de participare penală improprie, acestea priveau fapte extrem de odioase, deosebit de grave prin urmările lor, fapte care și-au găsit o tristă rezolvare : răzbunări, răfuieli de familie, ieșiri din situații dezastruoase și alte situații în care numai crima era considerată ca unic remediu”.

Abilitatea celor care lucrează cu intenție, constă în primul rând, într-o atentă alegere a persoanelor, iar în al 2-lea rând în orientarea abilă a activității tuturor participanților (a se vedea Vintilă Dongoroz, Siegfried Kahane, Rodica Stănoiu și alții, Codul penal comentat și adnotat, partea specială, vol.I, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1975, pag. 239).

Deosebit de acestea, în lucrarea " Infracțiuni contra vieții persoanei" de Ion Dobrinescu, publicată în Ed. Academiei, București 1987, calitatea procesuală a celui care determină pe altcineva să comită fapte penale, este apreciată ca fiind deosebit de periculoasă, întrucât "utilizează slăbiciunea altuia și acționează din umbră, perfid, uneori prin metode dificil de sesizat, provocând o mutație esențială în conștiința instigatului, de ordin negativ. Anterior,...acesta se afla inactiv, indiferent sau nedecis, pentru ca ulterior și ca urmare a intervenției exercitate asupra lui să se decidă să săvârșescă o faptă atât de gravă cum este omorul”.

Sociologii și psihologii au evidențiat într-un foarte mare număr de lucrări rolul liderilor și impactul pe care aceștia îl au asupra unui grup social, dar mai ales asupra militarilor subordonați. Astfel, în ceea ce privește rolul liderului asupra celor în fruntea cărora este plasat, s-a concluzionat că "un lider induce o stare hipnotică. Impactul său este transmis din persoană în persoană, prin contagiune și durează atât de mult cât durează evenimentul care l-a prilejuit” sau "liderul exercită o influență irezistibilă și își câștigă o ascendență sigură asupra celorlalți. Un asemenea lider expozitează tradiția care, la rândul ei, întreține o corespondență aparte, cu psihicul fiecărui individ. Asocierea unei idei conștiente și a unei memorii inconștiente, scurtcircuitează logica și devine la fel de compulsivă precum o obsesie. În acest fel, el este capabil să determine mulțimile” (cu atât mai mult pe militarii subordonați) - a se vedea Siegmund Freud, citat de Serge Moscovici în lucrarea Descoperirea maselor - Psihologie socială, Ed. Polirom, Iași, 1996, pag. 410 - 413. Același autor arată că "particularitatea mulțimilor este fuziunea indivizilor într-o conștiință și o stare emotivă comună...nici unul dintre membrii mulțimii nu ar trebui să comită de unul singur vreuna dintre faptele abominabile pe care mulțimea le săvârșește aparent, cu ușurință”.

Este evident că atât fostul șef al statului Ion Iliescu, cât și ministrul de interne, generalul Mihai Chițac ori adjunctul său generalul Andrița Gheorghe, precum și col. Costea Dumitru și col. Constantin Vasile au fost lideri incontestabili, comandanți sau superiori ai militarilor folosiți în acțiunea de reprimare. Prin urmare, ei sunt cei responsabili de faptele săvârșite, fără vinovăție, de către militarii folosiți în această acțiune iar soluția adoptată inițial, fiind corectă, urmează a fi menținută.

VII. LATURA CIVILĂ A CAUZEI PENALE

Pentru victima Mocanu Velicu Valentin, s-au constituit părți civile soția lui, Mocanu Anca, împreună cu fiii lor, Mocanu Ștefan Gabriel și Mocanu Maria Raluca, aceștia urmând să își formuleze pretențiile în fața instanței.

Pentru victima Lepădatu Mitriță, s-a constituit parte civilă soția acestuia, Lepădatu Gabriela Rodica, urmând să își formuleze pretențiile în fața instanței.

Întrucât Mocanu Velicu Valentin și Lepădatu Mitriță au decedat ca urmare a împușcării mortale de către cadre ale Ministerului de Interne ce se aflau în timpul serviciului și în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, în cauză, va fi introdusă ca parte responsabilă civilmente Ministerul de Interne.

Pentru victima Drumea Dragoș, s-a constituit parte civilă mama acestuia Drumea Virginia urmând să își formuleze pretențiile în fața instanței.

Pentru victima Duncă Gheorghită s-au constituit părți civile soția acestuia Duncă Maria și fiicele acestuia Bursuceanu Cristina Gabriela și Ștefan Oana Mihaela, urmând să își formuleze pretențiile în fața instanței.

Cele două victime au fost împușcate de cadre militare aparținând M.A.p.N. care, în aceleași împrejurări au rănit alte trei persoane, astfel:

Partea vătămată Iancu Cătălin, a fost internată și tratată la Spitalul Clinic Colțea și a declarat că nu se constituie parte civilă în procesul penal, dar solicită tragerea la răspundere a celor vinovați.

Partea vătămată Prodanczuk Gabriel a fost internată și tratată la Spitalul Clinic de Urgență și la Spitalul Clinic de Stomatologie. Inițial, s-a constituit parte civilă în cauză cu suma de 200 milioane lei, apoi, a declarat că își va reformula pretențiile în fața instanței.

Partea vătămată Pârvulescu Dan Gabriel a fost internată și tratată la Spitalul Militar Central București și se constituie parte civilă în cauză, urmând să își formuleze pretențiile în fața instanței.

În ceea ce privește uciderea lui Drumea Dragoș și Duncă Gheorghită, precum și rănirea lui Iancu Cătălin, Prodanczuk Gabriel și Pârvulescu Dan Gabriel, de către militari din cadrul M.A.p.N. aflați în timpul serviciului și în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, în cauză, urmează a fi introdusă ca parte responsabilă civilmente, M.A.p.N., prin Oficiul Juridic. De asemenea, vor fi introduse, din oficiu, ca părți civile, unitățile spitalicești, unde au primit îngrijiri medicale victimele, înainte de deces sau sau cele care necesitau tratament medical de specialitate în cazul celor trei răniți, după cum urmează: Spitalul Clinic de Urgență, Spitalul Militar Central București, Spitalul Clinic Colțea și Spitalul Clinic de Stomatologie.

VIII. ALTE ASPECTE PROCESUAL PENALE

Urmărirea penală a fost începută față de generalul în rezervă Chițac Mihai, la data de 12.01.2000, față de generalul în rezervă Andrița Gheorghe la aceeași dată iar față de coloneii în rezervă Costea Dumitru și Constantin Vasile, la data de 23.02.2000, respectiv la data de 18.01.2000. Tot la aceeași dată (18.01.2000), s-a dispus începerea urmăririi penale și față de colonelul în rezervă Călin Traian Ștefan.

Prin rechizitoriul din 18.05.2000, cei 5 inculpați au fost trimiși în judecată pentru instigare la infracțiunea de omor deosebit de grav iar colonelul Constantin Vasile și pentru instigare la tentativa la infracțiunea de omor deosebit de grav, conform încadrărilor juridice despre care s-a făcut mențiune la începutul rechizitoriului. Totodată, s-a dispus neînceperea urmăririi penale față de 6 cadre ale Ministerului de Interne, precum și față de cadrele militare și militarii în termen din U.M. 01847 Buzău, cercetați sub aspectul săvârșirii infracțiunii de omor deosebit de grav, întrucât s-a apreciat că aceștia au săvârșit faptele fără vinovăție.

Deosebit de cele mai sus arătate, s-a dispus disjungerea cauzei și continuarea cercetărilor într-un dosar separat pentru cele peste 1000 de persoane reținute de forțele de ordine, cu concursul minerilor, precum și pentru celelalte 2 victime ucise prin împușcare sau rănite cu arme de foc sau în alt mod. Prin Sentința nr. 69/30.01.2003 a Curții Supreme de Justiție- Secția Penală, rămasă definitivă prin Decizia nr. 69/16.02.2004, din dosarul nr. 554/2003, a completului de 9 judecători, din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, s-a dispus restituirea cauzei la Secția Parchetelor Militare, în vederea completării urmăririi penale.

La data de 27.07.2004, așa cum rezultă din certificatul de deces (vol.VIII, fila 177), colonelul în rezervă Călin Traian Ștefan a decedat. Prin urmare, se va dispune încetarea urmăririi penale față de el, prin prezentul rechizitoriu.

La date de 14.10.2005, s-a dispus prin "Rezoluție", scoaterea de sub urmărire penală a învinuiților general rez. Chițac Mihai, general rez. Andrița Gheorghe, col. rez. Călin Traian, col. rez Costea Dumitru și col. rez. Constantin Vasile.

Apreciindu-se că "Rezoluția" de scoatere de sub urmărire penală nu respectă condițiile de fond și de formă cerute de Codul de procedură penală și că nu au fost clarificate toate motivele de restituire cerute de judecători și nici nu s-a stabilit cine se face vinovat de uciderea prin împușcare și vătămarea corporală a victimelor, prin ordonanța din 10.09.2006, s-a dispus infirmarea respectivei

"Rezoluții" de scoatere de sub urmărire penală ca fiind nelegală și netemeinică și totodată continuarea cercetărilor pentru stabilirea adevărului și a persoanelor ce se fac vinovate pentru uciderea și rănirea prin împușcare a victimelor.

În urma cercetărilor efectuate și a noilor probatorii administrate în cauză, prin ordonanța din 02.07.2007, s-a dispus, în baza art. 238, din C.pr.pen., schimbarea încadrării juridice, din instigare la omor deosebit de grav prev. de art. 25, rap. la art 174-176, lit. b, din C. pen., în aceea de participare improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31, alin 2 din C. pen., rap. la art. 174, 175, lit. e, 176, lit. b, din C. pen., în condițiile prev. de art. 73, lit. b, din C. pen. și cu aplicarea legii penale mai favorabile prev. de art. 13, din C. pen.

X. ÎN DREPT

1). Fapta învinuitului, general locotenent (cu trei stele), rez. dr. ing. Chițac Mihai, fost ministru de interne, care în exercitarea atribuțiilor funcției ce o îndeplinea a determinat subordonații săi să utilizeze armamentul din dotare cu muniție de război, trăgând din sediul Ministerului de Interne asupra manifestațiilor, dintre care unii protestau violent, acțiune în urma căreia a rezultat decesul prin împușcare a 2 persoane și a pus în pericol viața altora, fapta fiind comisă de către militari, fără vinovăție, constituie participare improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31, alin 2, din C. pen., rap. la art. 174, 175 lit.e, 176 lit. b, din C.pen. , în condițiile prev. de art. 73 lit.b, din C.pen.

2). Fapta învinuitului, general maior (cu două stele) rez. dr. ing. Andrița Gheorghe, fost adjunct al ministrului de interne, care în exercitarea atribuțiilor funcției ce o îndeplinea a determinat subordonații săi să utilizeze armamentul din dotare cu muniție de război, trăgând din sediul Ministerului de Interne asupra manifestațiilor, dintre care unii protestau violent, acțiune în urma căreia a rezultat decesul, prin împușcare a 2 persoane și a pus în pericol viața altora, fapta fiind comisă de către militari, fără vinovăție, constituie participare improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31, alin 2, din C. pen., rap. la art. 174, 175 lit.e, 176 lit. b, din C.pen. , în condițiile prev. de art. 73 lit.b, din C.pen.

3). Fapta învinuitului, colonel rez. Costea Dumitru, fost comandant al Unității Militare de Trupe de Pază și Ordine din Ploiești, care în exercitarea atribuțiilor funcției ce o îndeplinea a determinat subordonații săi să utilizeze armamentul din dotare cu muniție de război, trăgând din sediul Ministerului de Interne asupra manifestațiilor, dintre care unii protestau violent, acțiune în urma căreia a rezultat decesul, prin împușcare a 2 persoane și a pus în pericol viața altora, fapta fiind comisă de către militari, fără vinovăție, constituie participare improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31, alin 2, din C. pen., rap. la art. 174, 175 lit.e, 176 lit. b, din C.pen. , în condițiile prev. de art. 73 lit.b, din C.pen.

4). A. Fapta învinuitului, colonel în rez. Constantin Vasile, fost ofițer I în Secția parașutiști, din cadrul Comandamentului Aviației Militare, care în noaptea de 13/14.06.1990, fiind șeful Detașamentului de parașutiști, a determinat subordonații săi să utilizeze armamentul din dotare cu muniție de război, trăgând în zona magazinului "Romarta Copiilor", asupra manifestațiilor, dintre care unii protestau violent, acțiune în urma căreia a rezultat decesul, prin împușcare a 2 persoane și a pus în pericol viața altora, fapta fiind comisă de către militari, fără vinovăție, constituie participare improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31, alin 2, din C. pen., rap. la art. 174, 175 lit.e, 176 lit. b, din C.pen. , în condițiile prev. de art. 73 lit.b, din C.pen.

B. Fapta aceluiași învinuit care a a determinat subordonații săi să utilizeze armamentul din dotare cu muniție de război, trăgând în zona magazinului "Romarta Copiilor" asupra manifestațiilor, dintre care unii protestau violent, acțiune în urma căreia a rezultat rănirea, prin împușcare a 3 persoane și a pus în pericol viața altora, fapta fiind comisă de către militari, fără vinovăție, constituie participare improprie la tentativă la infracțiunea de omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31, alin 2, din C. pen., rap. la art.20 și art.174, 175 lit.e, 176 lit. b, din C.pen. , în condițiile prev. de art. 73 lit.b, din C.pen.

Cele două fapte au fost comise în condițiile concursului ideal de infracțiuni, prev. de art. 33, lit.b, din

C.pen.

Având în vedere faptul că , de la data comiterii faptelor până în prezent au survenit mai multe modificări legislative, în sensul că infracțiunile de omor calificat și omor deosebit de grav au fost mai aspru pedepsite, urmează a se aplica legea penală mai favorabilă, și anume aceea în vigoare la data comiterii faptelor, potrivit art. 13, din C.pen.

Având în vedere cele ce preced, din care rezultă că în cauză au fost administrate probatoriile necesare, că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului și că urmărirea penală este completă, în baza prevederilor art. 262, pct.1, lit a, din C.pr.pen , precum și ale art. 242, alin. 1, rap.la art. 10, lit.g și art.11, lit.c, din C.pr.pen,

DISPUN:

I. Punerea în mișcare a acțiunii penale și

II. Trimiterea în judecată, în stare de libertate a inculpaților :

1. General locotenent (cu trei stele), rez. dr. ing. Chițac Mihai, fost ministru de interne, fiul lui Gheorghe și Saveta, născut la data de 04.11.1928, în localitatea Suharău, jud. Botoșani, cetățean român, studii - Academia de Înalte Studii Militare, în prezent pensionar, căsătorit, stagiul militar satisfăcut, domiciliat în București, str. Sf. Spiridon, nr. 12, sc.A, et.5, ap.11, sector 1, posedă antecedente penale fiind condamnat definitiv la 2 ani închisoare cu suspendare pentru o faptă concurentă (art.25, rap.la art 189, alin 2, din C.pen.) și în curs de judecare pentru implicarea sa în Revoluție (conform fișei de cazier), pentru participație improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31, alin 2, din C. pen., rap. la art. 174, 175 lit.e, 176 lit. b, din C.pen., în condițiile prev. de art. 73 lit.b, din C.pen., cu aplicarea prevederilor art.13, din C.pen.

2. General maior (cu două stele) rez. dr. ing. Andrița Gheorghe, fost adjunct al ministrului de interne, fiul lui Ion și Natalia, născut la data de 20.12.1937, în București, cetățean român, studii - Academia de Înalte Studii Militare și Facultatea de chimie, în prezent pensionar, căsătorit, stagiul militar satisfăcut, domiciliat în București, Bd. Armata Poporului, nr. 13 C, bloc D5, sc. 2, parter, ap.12, nu posedă antecedente penale, pentru participație improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31, alin 2, din C. pen., rap. la art. 174, 175 lit.e, 176 lit. b, din C.pen. , în condițiile prev. de art. 73 lit.b, din C.pen., cu aplicarea prevederilor art.13, din C.pen.

3. Colonel rez. Costea Dumitru, fost comandant al U. M. de Trupe de Pază și Ordine Ploiești, fiul lui Nicolae și Elena, născut la data de 16.05.1050 în Ploiești, jud. Prahova, cetățean român, studii - Academia de Înalte Studii Militare, ocupația șef serviciu siguranță - administrarea patrimoniului propriu, la S.C. Petrotrans S.A., Ploiești, căsătorit, stagiul militar satisfăcut, domiciliat în Ploiești, str.Cuza Vodă, nr.3, bloc D11, et.7, ap.21, jud. Prahova, nu posedă antecedente penale, pentru participație improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31, alin 2, din C. pen., rap. la art. 174, 175 lit.e, 176 lit. b, din C.pen. , în condițiile prev. de art. 73 lit.b, din C.pen., cu aplicarea prevederilor art.13, din C.pen.

4. Colonel rez. Constantin Vasile, fost ofițer I, în Secția parașutiști, din cadrul Comandamentului Aviației Militare, fiul lui Ion și Maria, născut la data de 01.06.1948 în Drobeta -Turnu Severin, cetățean român, studii - Academia de Înalte Studii Militare, în prezent pensionar, căsătorit, stagiul militar satisfăcut, domiciliat în București, Bd. Luptătorilor, nr.10, sector 1, cu reședința în București, Șos. București-Ploiești, nr. 95, bloc 2, sc. 1, et. 1, ap. 16, sector 1, pentru :

- participație improprie la omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31, alin 2, din C. pen., rap. la art. 174, 175 lit.e, 176 lit. b, din C.pen. , în condițiile prev. de art. 73 lit.b, din C.pen.
- participație improprie la tentativă la infracțiunea de omor calificat și omor deosebit de grav, prev. de art. 31, alin 2, din C. pen., rap. la art.25 și art.174, 175 lit.e, 176 lit. b, din C.pen. , în condițiile

prev. de art. 73 lit.b, din C.pen.

în condițiile prev. de art.33, lit.b, din C.pen. și cu aplicarea prevederilor art.13, din C.pen.

III. Încetarea urmăririi penale față de col. rez. Călin Traian Ștefan, fost șef al Secției pază și control acces în M.I. , fiul lui Dumitru și Maria, născut la data de 24.01.1941, în Ploiești, jud. Prahova, cetățean român, studii- Școala de Ofițeri M.I., Oradea, decedat la data de 27.07.2004, cu ultimul domiciliu în București, str. Barajul Sadului, nr. 2, bloc. Z11, sc. 4, ap.48, sector 3, care a fost cercetat pentru instigare la omor deosebit de grav, prev de art.25, rap.la art.174-176, lit.b, din C.pen., cu aplicarea art. 73 lit.b, din C.pen.și art.13, alin.1 din C.pen. , întrucât acesta a decedat.

IV. În conformitate cu prevederile art. 264, din C.pr.pen, dosarul va fi înaintat la Înalta Curte de Casație și Justiție, urmând ca la termenul de judecată să fie citați:

Inculpații:

1. General locotenent (cu trei stele) rez. dr. ing. Chițac Mihai, domiciliat în București, str. Sf. Spiridon, nr. 12, sc.A, et.5, ap.11;(vol.II, filele 137-224; vol.IV, filele 106-119; vol.V, filele 347-349 și vol.IX, filele 87-110);
2. General maior (cu două stele) rez. dr. ing. Andrița Gheorghe domiciliat în București, Bd. Armata Poporului nr. 13 C, bloc D5, sc. 2, parter, ap.12,sectorn 6; (vol.IV, filele 142-147; vol.V, filele 338-340 și vol.IX, filele 117-125);
3. Colonel în rez. Costea Dumitru, domiciliat în Ploiești, str.Cuza Vodă nr.3, bloc D11, et.7, ap.21, jud. Prahova; (vol.IV, filele 195-203; vol.V, filele 341-343; vol.IX, filele 128-134);
4. Colonel în rez. Constantin Vasile, domiciliat în București, Bd. Luptătorilor nr.10, sector 1, cu reședința în București, Șos. București-Ploiești nr. 95, bloc 2, sc. 1, et. 1, ap. 16, sector 1; (vol.IV, filele 222-225; vol.V, filele 344-346; vol.IX, filele 139-142)

Alte date :

- Se stabilesc cheltuieli judiciare în cuantum de 2000 lei, respectiv 500 lei pentru fiecare dintre cei patru inculpați.